

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 19 april.

2 § Anmälan om inkomsten granskningsrapport från Riksrevisionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport inkommit från Riksrevisionen:
RiR 2013:4 Mer patientperspektiv i vården – är nationella riktlinjer en metod?

3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2012/13:384

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:384 Vårnadsbidraget, arbetslinjen och jämställdheten

av Monica Green (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 3 maj.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 22 april 2013

Socialdepartementet

Maria Arnholm (FP)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2012/13:Sk12 och Sk13 till skatteutskottet
2012/13:So23 till socialutskottet
2012/13:N12 till näringsutskottet

EU-dokument
KOM(2013) 207 till civilutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 18 juni*.

Näringspolitiska frågor

5 § Näringspolitiska frågor

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2012/13:NU11
Näringspolitiska frågor.

Anf. 1 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Noa, Tiffany, Matilda och Brinde är vinnare i Årets problemlösare 2013. Motiveringen är att de har ett engagemang, har undersökt ett verkligt behov och har använt befintlig teknik för att utveckla en lösning på ett trafiksäkerhetsproblem.

De här tjejerna går i nian och ska snart sluta grundskolan. De har drömmar om framtiden, precis som kvinnan med invandrarbakgrund som blev Årets nybyggare 2012, eller den ensamstående sexbarnsmamman som valde att starta eget för mer än 20 år sedan. Det var delvis en dröm om att få jobba på heltid med sin hobby. Men det var också en konsekvens av att det är oerhört svårt att jobba inom servicesektorn och få ihop barnomsorgen i förhållande till öppettiderna inom barnomsorgen.

Det kan också handla om Lena, som just har startat ett arbetskooperativ, där hon nu känner: Det här arbetstempot funkar för mig, och mina insatser duger och räcker till.

Alla vi människor bär på drömmar om framtiden oavsett ålder och kön. Alla vi människor vill känna oss behövda och efterfrågade. För att det ska fungera behöver vi ha ett samhälle som går hand i hand, det vill säga vi måste ha en välfärd där förskolan fungerar och känns trygg när man som förälder är på jobbet, det måste finnas möjlighet till utbildning efter förmåga i livets olika skeden och det måste finnas trygghetsförsäkringar om det plötsligt händer något i livet och det förändras. Därtill behöver det finnas ett konsumentperspektiv.

Allt detta anser vi socialdemokrater måste fungera, och vi ska göra det tillsammans, så att vi står rustade i marknadsekonomin.

Herr talman! Dagens betänkande *Näringspolitiska frågor* handlar om drömmar, då det är ett motionsbetänkande, det vill säga det innehåller förslag och idéer från oss riksdagsledamöter. Det handlar om kvinnors företagande, invandrades företagande, socialt företagande, turism, kreativa näringar och branscher som trä.

Alliansen har valt att avstyrka samtliga motioner. Det är lite trist, herr talman, för det handlar ju om drömmar och visioner för framtiden.

Mot bakgrund av detta vill jag yrka bifall till reservation 1 och 2.

Kvinnors företagande har under de senaste 25 åren utvecklats, och allt fler driver i dag företag. Dock är det lång väg kvar till lika villkor, och det finns tyvärr alltför många som kan vittna om diskriminering. Det krävs, anser vi, insatser för en jämnare fördelning av ekonomisk makt mellan kvinnor och män för att öka kvinnors inflytande i näringslivet, precis som vi säger i motion N208.

Vi anser att det är en ojämn fördelning av ägandet och inflytandet i näringslivet och att det hämmar sysselsättningen och tillväxten i samhället. Vi förespråkar därför kvotering till bolagsstyrelser, vilket skulle ha en normsättande effekt på näringslivet i stort. Regeringen bär ansvaret för att det blir verklighet. Det blir intressant att höra i debatten i dag vad man säger från Alliansens sida.

Det sociala företagandet har stora möjligheter att bidra till en långsiktig och hållbar tillväxt i Sverige. Det stärker också omställningsförmågan i svensk ekonomi, vilket är en viktig del av vår övertygelse om människors vilja och förmåga att utvecklas och försörja sig själva. Näringslivet blir dessutom mer konkurrenskraftigt med en mångfald av företagsformer.

Kring detta har det funnits och finns en bred enighet i riksdagen. Vi behöver utveckla socialt företagande, inte minst utifrån att det sysselsätter många personer. Vi upplever dock att frågan har avstannat något och skulle också vilja se att det görs en nationell strategi utifrån att non-profit-företag och välfärdsföretag får en ökad möjlighet och bättre förutsättningar, inte minst i fråga om det som är kopplat till rådgivning och ekonomi inför framtiden.

Turism är en annan viktig och angelägen fråga. Vi är nog ganska överens om i riksdagen att det är en framtidsbransch och att det är en tillväxtnäring. Sverige har goda förutsättningar att fortsätta utvecklas som besöksland. Vi socialdemokrater tror att besöksnäringen kan utvecklas mer än i dag.

En nationell strategi har utarbetats av den svenska besöksnäringen. Som en viktig del i strategin betonar behovet av att utveckla fler exportmogna destinationer för att stärka konkurrenskraften. Insatserna på det här området bör, som vi ser det, öka ytterligare.

Vi anser därför att det finns anledning för regeringen att återkomma till riksdagen och att vi bör göra en tydlig prioritering och en tydlig satsning på detta för att vara konkurrenskraftiga. Sett inte minst utifrån kronans värde i världen behövs det speciella satsningar för att vi ska synas mer som land.

Kreativa näringar är också en viktig verksamhet. Här har alliansregeringen, får man säga, tidigare varit ganska kreativ i sin politik och gjort vissa satsningar. Men nu kan vi nog uppleva att det känns som att det har avstannat och att intresset inte är lika starkt. Det känns också lite grann att de satsningar som gjordes under förra mandatperioden kanske inte blev så lyckade som man hade önskat. Rättare sagt kanske det var för lite ekonomiska medel avsatta.

Vi anser att vi måste fortsätta utveckla de kreativa näringarna. Inte minst i takt med att vi ser förändringar inom industrisamhället måste vi

ha flera ben att stå på och kunna se nya näringar och deras möjligheter inför framtiden.

Herr talman! I dagens globaliserade ekonomi ska Sverige konkurrera med kunskap, innovation och kvalitet. Hur mycket regeringen än försöker kommer vi aldrig att kunna tävla med låga löner och dåliga arbetsvillkor. I stället måste den svenska arbetskraften vara världsledande när det handlar om kompetens.

Strukturen i det svenska näringslivet förändras och utvecklas ständigt. En framgångsfaktor för Sverige är samspelet mellan starka världsledande storföretag och dynamiska små och medelstora företag.

En mycket stor andel av de nya jobben skapas i de små och medelstora företagen. Samtidigt har mindre företag särskilda förutsättningar och utmaningar som kräver en mycket bättre politik än i dag när det gäller att underlätta för dessa företag så att de kan expandera och nyanställa.

Vi vet att mindre företag kan ha svårt att nå ut på en exportmarknad och att det kan vara riskfyllt med nyanställningar och svårt att få tillgång till det kapital som behövs för att expandera. Därför arbetar vi entråget och målmedvetet med förslag för att underlätta för de mindre företagen.

Vi föreslår en nyföretagargaranti som går ut på att staten går in och tar en del av risken tillsammans med banken för att finansiera bärkraftiga företagsidéer.

Vi vill satsa på exportstöd för att främja de små och medelstora företagens steg ut på världsmarknaden.

Vi vill slopa den andra sjuklöneveckan i sjukförsäkringen.

Vi har också här i riksdagen drivit fram en lag om kortare betalningstider mellan företagen. Kort sagt: De små företagen ska få betalt i tid för sina varor och tjänster.

Steg för steg vill vi skapa en framtidsinriktad plattform för fler jobb i Sverige. Så bygger vi genom investeringar i utveckling, kompetens och samverkan ett mer konkurrenskraftigt Sverige, där vi tillsammans går hand i hand, så att de drömmar Noa, Tiffany, Matilda och Brinde har om framtiden kan bli deras verklighet.

Vem vet, herr talman, det kanske är de som är morgondagens företagare och som är ute på en global marknad.

(Applåder)

Anf. 2 JONAS ERIKSSON (MP):

Herr talman! Föregående talare har berört innehållet i det betänkande vi har som utgångspunkt för dagens debatt.

I betänkandet behandlas bara en motion från Miljöpartiet, men det är inte en signal om att näringspolitiska frågor inte är intressanta för Miljöpartiet, utan snarare det motsatta. Vi formulerar inte vår politik på näringslivsområdet huvudsakligen genom enskilda motioner, utan genom att samla dem och sätta in dem i ett större sammanhang, främst i våra budgetmotioner.

Men vi har också väckt ett par specifika motioner om industripolitik, regelförenklingar och socialt företagande. De har behandlats i utskottet och debatterats tidigare i riksdagens kammare, men de är förstås också relevanta i denna debatt.

Under det senaste året har jag fört dialog med ett stort antal företag och företagsrepresentanter om vad de ser för möjligheter och utmaningar för sin verksamhet och för Sverige på kort och på lång sikt. Det är några områden som särskilt har återkommit i dessa samtal.

Först och främst har jag mött en stor oro hos företagen och företagarna över deras kompetensförsörjning. Många företagare skulle redan i dag, om de hittade rätt kompetens, anställa.

I den del av industrin och svenskt näringsliv som använder mycket energi är oron för prisutvecklingen och stabiliteten i den svenska energiförsörjningen också en central fråga.

Ett tredje område är våra exportföretags förutsättningar att konkurrera globalt med innovativa varor och tjänster och hur vi kan skapa förutsättningar för nya, framtida företag att utvecklas.

Det sista område som jag vill beröra i dag och som flertalet företag tagit upp är bristerna i den svenska transportinfrastrukturen.

Kompetensförsörjning, en stabil och prismässigt konkurrenskraftig energiförsörjning, ett gott forsknings- och innovationsklimat och ett fungerande transportsystem är grundläggande förutsättningar för ett levande och konkurrenskraftigt näringsliv.

Ett levande och konkurrenskraftigt näringsliv är i sin tur en förutsättning för människors möjlighet att utvecklas och försörja sig och för samhället att utvecklas och klara av de utmaningar samhället står inför.

Herr talman! Alliansregeringen har suttit vid makten i snart sju år. I stort sett i varje debatt i denna kammare får vi höra anföranden om hur fantastisk den moderatledda regeringen varit med sin politik. Vi kommer säkerligen att få höra det också i dag.

Vi har mycket att vara stolta över i Sverige, mycket som vi har byggt upp tillsammans under lång tid. Men det är också mycket gott som under alliansregeringen snabbt raserats och som inte går i rätt riktning. Arbetslösheten har aldrig varit så hög i modern tid som nu. Allt fler unga fastnar i arbetslöshet och riskerar att förlora tron på både sig själva och samhället. Företag med potential att växa och anställa fler finner trots det inte den arbetskraft de söker. Klyftorna i det svenska samhället ökar. Utbildningsresultaten i den svenska skolan sjunker drastiskt.

Även vad det gäller de globala utmaningarna – ett par exempel handlar om att bromsa och begränsa klimatförändringarna och om utarmningen av den biologiska mångfalden – har Sverige tappat tempo.

I sin första regeringsförklaring 2006 utlovade statsminister Fredrik Reinfeldt ambitiösa miljö- och klimatmål, tydliga handlingsplaner och kraftfulla åtgärder. Han utlovade också att utanförskapet skulle minska.

Nu kännetecknas regeringens agerande av passivitet och uppgivenhet. I stället för att satsa på att uppnå miljömålen försöker man revidera ned dem eller skjuta måluppfyllelsen på framtiden.

När det gäller att satsa på dem som står utanför ser vi också en stor avsaknad av konkreta aktiviteter.

Sverige kan bättre. Vi i Miljöpartiet har presenterat flera möjligheter att bryta den negativa utvecklingen. Vi ser näringslivet som en viktig medspelare när det gäller att få Sverige på fötter igen och när det gäller att lösa de utmaningar vi står inför, tillsammans med alla andra på vårt klot.

Herr talman! Miljöpartiets vision för Sverige är ett hållbart Sverige. Att seriöst ta sig an klimat- och miljöfrågorna är inte ett hot mot näringslivet och jobben. Det skapar snarare förutsättningar för Sverige och ett svenskt näringsliv att vara världsledande och konkurrenskraftiga inom många områden.

Miljöpartiet driver en företagervänlig politik. Vi vill sänka kostnaderna för att hålla anställda och minska företagens regelbörda. Ett par konkreta förslag är sänkta arbetsgivaravgifter, slopat sjuklöneansvar för företag med upp till tio anställda och en samordning av myndigheternas inhämtning av uppgifter från näringslivet.

Vi vill stimulera forskning och utveckling, kommersialisering av innovationer, bland annat genom att förändra modellen för universitets och högskolors ersättning från staten, förbättra stödet till test- och demonstrationsanläggningar, inrätta en grön innovationsfond och förbättra skattevillkoren för personaloptioner i unga små forskningsintensiva företag.

Vi vill kraftigt öka resurserna till den svenska skolan, till komvux, till grundvux och till yrkeshögskolorna. Vi kan inte acceptera att människor ska behöva misslyckas i skolan för att samhället inte ger dem det stöd de behöver eller att de ska behöva gå arbetslösa samtidigt som industrin och näringslivet efterfrågar arbetskraft.

Miljöpartiets satsningar på en fungerande transportinfrastruktur är också en långsiktig och reell ökning av de insatser som krävs. Regeringens så kallade satsningar är i huvudsak inte några nya pengar och svarar inte mot det behov av underhåll och nysatsningar som måste fyllas för att möta medborgarnas och näringslivets behov av miljövänliga och effektiva transportlösningar.

Slutligen, herr talman, vill jag framhålla att ett hållbart samhälle och ett hållbart näringsliv är beroende av en hållbar och pålitlig energiförsörjning. Vi behöver lämna vårt fossilbränsleberoende. Även kärnkraften är en ändlig energikälla med stora risker och miljöproblem som vi menar inte hör hemma i ett hållbart energisystem.

Ett hållbart energisystem måste till hundra procent vara baserat på förnybara energislag. En energipolitik som är tydlig på den punkten skapar långsiktiga spelregler för näringslivet och ger förutsättningar för både gamla och nya företag inom energibranschen att utvecklas.

Det är otydligheten och bristen på reella satsningar från regeringens sida vad gäller energieffektiviseringar och förnybar energiproduktion som skapar en osäkerhet kring den svenska energiförsörjningen och den tunga industrins konkurrenskraft.

Jag står förstas bakom samtliga reservationer som jag lämnat, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 2.

Anf. 3 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Dagens debatt handlar om näringspolitik i Sverige. Lite grann hade jag tänkt ta min utgångspunkt i Almegas rapport, som presenterades i dag, om sysselsättningens utveckling och den ekonomiska utvecklingen samt deras prognos för Sverige. Det var en dyster läsning. Den var betydligt dystrare än Anders Borg var när han presenterade förutsättningarna för framtiden.

Arbetslösheten kommer att öka enligt deras prognos, över 4 procent. Samtidigt konstaterar de att det också finns brist på arbetskraft, att det

finns företag i dag som söker arbetskraft. Den här bristen har sin grund i en misslyckad arbetsmarknadspolitik, där regeringen inte har klarat av att matcha arbets sökande med de lediga jobb som finns. Det är ett ansvar som givetvis vilar tungt på nuvarande regering.

Vänsterpartiet har ju föreslagit en rad åtgärder inom andra utgiftsområden när det gäller arbetsmarknadspolitiken för att få en bättre fungerande arbetsmarknad. Men jag tänker inte gå in närmare på det här och nu.

En del av förutsättningarna för att näringspolitiken ska fungera på ett bra sätt är att den grundläggande infrastrukturen i samhället fungerar. Transporter tänker jag närmast på. Vi kan inte ha ett järnvägssystem som våra företag inte kan lita på, där det blir stopp i systemet under kalla vintrar. Man får inte in råvaror eller delar, och man får inte heller ut dem.

Den andra delen är att kunskapen i skolan måste höjas radikalt för att vi ska kunna möta den globala utvecklingen och konkurrensen därifrån. Därför är det oerhört nödvändigt att det finns insatser där.

Den tredje delen handlar egentligen om hur vi ska möta våra samhällsutmaningar, klimatutmaningen, globaliseringen och människans åldrande. Vänsterpartiet har de senaste två åren lagt fram förslag här i riksdagen som på många sätt skulle kunna vara en del i att möta de utmaningarna. Vi har lagt fram förslag om en innovationsstrategi. Till sammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet presenterade vi en sådan strategi inför valet 2010.

Nu har riksdagen antagit en forsknings- och innovationsstrategi. Det kan jag säga här och nu att det finns delar i den som är bra, men det finns också brister som skulle behöva åtgärdas om man ska få ut full kraft och fulla möjligheter ur den delen.

Det handlar framför allt om att se till att den möjlighet vi har med innovationsupphandling blir verklighet och inte bara prat från regeringens sida. Därför behövs det också stöd, som Vänsterpartiet har föreslagit, för att höja kunskapsnivån om vilka möjligheter vi har att använda och utnyttja den stora potential som den offentliga upphandlingen har. Det handlar om att bättre kunna utnyttja den kapacitet som finns när statliga myndigheter upphandlar eller när landsting och kommuner upphandlar. Det handlar om ungefär 600 miljarder kronor per år i offentlig upphandling.

Men det handlar också om att mer få en inriktning på morgondagen för att vi ska kunna möta de klimatutmaningar och samhällsutmaningar vi har. Därför måste upphandlingen och politiken vara mer innovationsdriven, alltså ta fram förslag på nya produkter och tjänster eller produktionsprocesser som vi i dag inte ser eller har riktigt klart. Det är det som menas med innovationsupphandling och innovationsdriven tillväxt. Det handlar alltså inte om att köpa upp befintlig teknik, utan vi måste ligga i framkant, höja värdet av de varor och tjänster som vi producerar för att på det sättet möta globaliseringen och den ökade konkurrensen från vår omvärld.

Varför då? Har vi det inte bra som vi har det? Nej, vi tappar exportmarknadsandelar till våra konkurrenter. Det är allvarligt. Det är allvarligt därför att det på sikt kommer att urholka våra möjligheter att finansiera vår välfärd, vår skola och vår infrastruktur. Därför måste vi hela tiden ligga i framkant när det gäller forskning och utveckling.

En del i en sådan strategi är att ge stöd till forskning och utveckling i de små och medelstora företagen, som Vänsterpartiet har föreslagit. Vi har gjort det under flera år, och vi anser att det är en viktig del för att få en mer hållbar utveckling för de små och medelstora företagen. Majoriteten av forskningen sker i dag i en handfull stora företag. Vi måste öka möjligheterna för de små och medelstora företagen när det gäller den delen.

Men vi måste också se till att vi har en infrastruktur som understöder kommersialisering av de forskningsresultat som vi får fram här i Sverige. Vi är duktiga. Vi satsar relativt mycket pengar på forskning och utveckling, men vi får egentligen ut väldigt lite i nya produkter och tjänster. Det är ju det som skapar vår välfärd och vår tillväxt för framtiden. Det skapar sysselsättning och framtidstro som gör att vi också som nation kan utvecklas.

Herr talman! Det finns också delar som vi kan göra direkt i dag för företagen. Jag har under åren här i riksdagen föreslagit en rad åtgärder, och det finns anledning att ta upp några av dem för att visa på att det trots allt är möjligt att i opposition bedriva en politik som så småningom vinner gehör, som ett tankefrö som vi har sått. Det gäller det sjuklöneansvar som företag har i dag för 14 dagar. Vi har sedan slutet av 90-talet varje år drivit frågan här i riksdagen om att slopa sjuklöneansvaret för företag med upp till tio anställda, med en avtrappning upp till 15.

Det här har varit en oansvarig politik, har jag fått höra från regeringen. I dag kan jag konstatera att Miljöpartiet är med. Bra! Socialdemokraterna diskuterar detta, fast med en annan utformning. Centerpartiet diskuterar det. Jag har tagit del av Kristdemokraternas diskussioner när det gäller sjuklöneansvaret, också intressant, och Folkpartiets.

Från Moderaterna har jag inte hört någonting. Det är kanske inte så konstigt. Det är ändå ni som styr regeringen. Ni sitter där som en bromskloss i frågan. Vi skulle kunna lösa frågan. Vi har lagt fram förslaget igen, och vi kommer att driva frågan ända till dess att den är löst.

Det finns också frågor som berör den sociala tryggheten för företagare. Vi menar att personer som driver eget företag med F-skattsedel ska ha samma rätt till trygghet som anställda. Det är rimligt. Frågan berör många företag i dag, framför allt de som har eget företag med få anställda och även de som berörs av ett generationsskifte. Vi anser att det behövs förstärkning av medlen till Almi så att man bättre kan bistå i rådgivningen. Den här frågan är ett problem – eller snarare en utmaning – i landsbygdskommunerna. Där kommer Almi att i framtiden behövas i större utsträckning än tidigare.

Jag har tidigare tagit upp frågan om offentlig upphandling. Här kan vi se att de mindre företagen missgynnas väsentligt i offentlig upphandling. Här behöver regelverket ses över. Det måste ges större möjligheter för företag med få anställda att vara med och ta del av den offentliga upphandlingen. Så är det inte i dag. Därför har vi drivit att reglerna behöver ses över.

Herr talman! Om vi ska klara samhällsutvecklingen måste det finnas en innovationspolitik och näringspolitik som utgår från våra samhällsutmaningar. Vi måste ha en politik som tar fasta på att vara mer resurs-effektiv och uthållig i globaliseringen, och vi måste också se till att det

finns en politik som underlättar och ger stöd för de mindre företagens möjligheter på exportmarknaden.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 3, som är en motivreservation. Jag står i övrigt bakom Vänsterpartiets förslag.

Anf. 4 JESSICA POLFJÄRD (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner. Jag kommer också att presentera delar av betänkandet, och sedan kommer vi i Moderaterna att hjälpas åt och fördela frågorna. Hans Rothenberg kommer att tala om innovation, Boriana Åberg om kvinnors företagande och Olof Lavesson om kreativa näringar.

Innan jag går in på mitt anförande tänkte jag ge Carina Adolfsson Elgestam ett litet försprång. Fundera på en sak, och sedan hoppas jag att du begär replik så att vi kan diskutera frågan vidare. Jag tänkte räkna upp några namn och se om du kan hitta sambandet: Johan, Lars, Anders, Jim, Torbjörn, Lars-Göran, Bengt-Erik, Roland, Kjell-Åke, Christian, Tomas, Thomas, Leif och Magnus. Fundera lite om vad detta kan vara, och sedan hoppas jag att du begär replik på mig så att jag kan utveckla detta vidare.

Alliansen har under snart sju år tagit ansvar för ekonomin i Sverige och lotsat Sverige igenom en historiskt djup finansiell kris. Vi har kommit torrskodda ut på andra sidan, och detta hade aldrig varit möjligt om vi inte hade fört en ansvarsfull politik på flera plan.

Avundsjukt tittar världen mot norr för att lära och hämta kunskap om vad vi har gjort, vad vi gjorde så väl och vilka lärdomar man kan dra av detta. Det betyder inte att vi har lutat oss tillbaka och säger att vi är nöjda, inte behöver göra mer. Om vi ska bibehålla tillväxt och sysselsättning ställer det naturligtvis krav på många politikområden. Det vi hantear i näringsutskottet är bara en del av den näringspolitik som vi vill ska vara en symbol för ett starkt näringslivsklimat i Sverige. Det finns andra saker som starkt påverkar, naturligtvis hela skattepolitiken, arbetsmarknadspolitiken och inte minst utbildningspolitiken. På alla områden har alliansregeringen sett att det behövs reformer, och vi införde också många av reformerna redan när vi tillträdde. Det här har naturligtvis kritiserats av oppositionen, och det tar tid att se effekter av till exempel förändringar i skolan och i politiken som rör utbildning.

Vi vet att det kommer nya kriser. Vi vet att omvärldsfaktorer påverkar oss och att vi i allra högsta grad måste vara på tå. Sverige är ett exportberoende land, och en stor del av marknaden är utanför Sveriges gränser. Därför är vi naturligtvis påverkade av hur ekonomin sköts i andra länder och de politiska signalerna i andra länder. Men vi fortsätter att kämpa för ett gott företagsklimat i Sverige. Det handlar om företagande och jobb, att Sverige kan bibehålla en stark konkurrenskraft.

Herr talman! Det är många faktorer som påverkar allt detta. Det ser vi inte minst i den undersökning som presenterades av Svenskt Näringsliv i måndags. Man har tittat på respektive kommun i Sverige och gjort en rankning av vem som har det bästa lokala företagsklimatet. Man har mätt attityder bland tjänstemän, medborgare och politiker. Man har också tittat på skatter och bemötande.

Det framgick att tre kommuner var i topp, nämligen Solna, Vellinge och Trosa. Vad har de tre kommunerna gemensamt? Jo, de är alla tre

alliansstyrda. Det spelar roll vad man gör på det lokala planet. Det finns inte annorlunda regelverk i Vellinge, Solna och Trosa än i andra kommuner. Man har samma lagar och regler att förhålla sig till. Men det handlar om attityder och vad som kan göras på det lokala planet. Det är lätt att stå här och diskutera näringslivsfrågor, vilket vi tycker är roligt, och att vi alla förstår att företagare och människor som vågar satsa fullt ut på sina drömmar om att bli företagare är viktiga för Sverige. Men vad vi gör i den lokala politiken är också viktigt.

Vad kan vi lära av detta? Jag tror att ni också har mött detta när vi talar om regelförenkling. Många gånger handlar det inte om de stora reformerna, till exempel sänkta arbetsgivaravgifter. Det är inte vad man vill diskutera, utan huruvida det går att få en bättre dialog med tjänstemännen på miljökontoret så att de även kan fullfölja sitt serviceuppdrag och inte bara titta på myndighetsutövningen. Som företagare kan man känna sig jagad – någon vill sätta dit mig, men det är ingen som vill hjälpa mig att göra rätt. Därför är det som görs i den kommunala politiken och i den lilla kommunen viktigt.

Mycket handlar om regelförenkling. Vad kan vi göra? Kan man bedriva näringspolitik bara via näringslivsenheten i kommunen, eller måste man ha denna syn på företagande genom hela den kommunala verksamheten?

Trosa har använts som ett gott exempel på integration. Många företag har behov av kompetens och kan anställa människor med utländsk bakgrund, så att de på så sätt kan få en snabb introduktion i näringslivet och i det svenska samhället.

Herr talman! Arbetslinjen börjar i företagandet. För att en stark arbetslinje ska bli trovärdig krävs ett starkt företagande. Vi menar att detta är en förutsättning för att människor ska få arbete och egen försörjning. Vi menar att alla jobb behövs. Jobb och en egen inkomst är en starkt bidragande faktor till trygga och självständiga människor.

Vår politik har hela tiden syftat till att jobben ska bli fler, att fler människor ska komma i sysselsättning och på så sätt bidra till samhället. Men det är också för den egna personliga utvecklingen och för att känna trygghet i den gemenskap som finns på en arbetsplats och i en egen försörjning.

Därför måste jag fråga Socialdemokraterna varför man säger nej till arbeten i vissa branscher.

Vi sänkte restaurangmomsen från 25 procent till 12 procent på restaurang- och cateringtjänster. Det tillsammans med sänkta arbetsgivaravgifter för unga människor har bidragit till att många har fått arbete i branschen.

Detta gav resultat nästan omedelbart. Inom tre månader efter att det infördes hade man 14 500 fler jobb inom restaurangnäringen på Arbetsförmedlingen. Det är 20 procent fler än vid samma mätpunkt året innan. Detta verifieras också av branschföreningen Visita, som säger att detta var en direkt följd av den sänkning av momsens som gjordes.

Socialdemokraterna vill vifta bort detta med att det bara handlar om Toast Skagen. Men hur kan ni med den retoriken vifta bort 14 500 arbeten? Många av dem som fick arbete kom direkt från arbetslöshet och utanförskap. Vad är Socialdemokraternas besked till människor som har fått arbete tack vare denna sänkning?

Är det detta vi menar med ökat företagande? Eller är det så att politiken ska visa var företagandet behövs bäst? Vi säger nej till företagare i en bransch men ja till någon annan. Här vill man återinföra och fördubbla restaurangmomsen.

Ni frågade snabbt efter en utvärdering av effekterna av sänkningen. Nu frågar *de*: Varför vill ni fördubbla restaurangmomsen och arbetsgivaravgifterna för unga människor?

Herr talman! Restaurangerna kanske inte har sänkt priserna, men de har banne mig sänkt arbetslösheten.

Det är genom kunskap och idéer som omsätts i lönsamma verksamheter som vi skapar långsiktigt hållbar tillväxt och ökad sysselsättning.

Alliansen är fast beslutet att fortsätta att bedriva en politik för goda villkor för att Sverige ska ha ett entreprenörs- och företagsklimat i världsklass. Det är genom kunskap och idéer som omsätts i lönsamma verksamheter som grunden för långsiktigt hållbar tillväxt och ökad sysselsättning kan skapas.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ann-Charlotte Hammar Johnsson, Jonas Jacobsson Gjørtler, Olof Lavesson, Hans Rothenberg och Borian Åberg (alla M), Anders Ahlgren och Helena Lindahl (båda C) samt Mats Odell (KD).

Anf. 5 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Det var ett intressant anförande Jessica Polfjärd hade på flera olika sätt. Jag skulle ändå vilja börja med ungdomsarbetslösheten.

Jessica Polfjärd säger att det är 14 500 unga människor som har fått arbete tack vare den fantastiska reformpolitik som alliansregeringen för, det vill säga med sänkt arbetsgivaravgift för unga och sänkt restaurangmoms. Trots denna fantastiska reformpolitik är det i dag 25 procent ungdomsarbetslöshet.

Jag skulle nog inte vara så stolt och nöjd om jag vore moderat och hade ansvaret och majoriteten i detta land. Jag skulle nog snarare vara ganska så ödmjuk och fundera över: Hur ska vi hitta bra lösningar så att alla unga människor kommer ut i arbete? Det tål nog att fundera på från Alliansens sida.

Sedan har jag en fråga till Jessica Polfjärd, och den utgår från vad ni säger och skriver i betänkandet om det som är kopplat till kvinnors företagande.

När man läser i betänkandet får man en känsla av att ni är relativt nöjda med hur läget är. Mot bakgrund av att vi vet att kvinnor fortfarande alltför ofta är diskriminerade, inte minst vad gäller riskkapital och möjligheten att få låna pengar, blir min fråga till Jessica Polfjärd: Tänker ni göra någonting för att vi ska få ett mer jämställt företagande?

Anf. 6 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Herr talman! Vi är naturligtvis inte nöjda med den ungdomsarbetslöshet som råder. Det är allvarligt att så många unga människor fortfarande inte har ett arbete och att det blir nästan en vardaglig verksamhet att gå och söka jobb men lika mycket tillhör vardagen att få ett nej på det jobb som man har sökt. Det är klart att vi inte är nöjda.

Men det vore skam av oss att inte välkomna 14 500 nya arbeten, som i mångt och mycket riktar sig till unga människor. Hur skulle det se ut om vi inte hade haft det här, om vi inte hade genomfört reformen med halverad restaurangmoms? Då hade dessa människor stått kvar på Arbetsförmedlingen och fortfarande inte haft ett arbete. Detta är människor som nu har försvunnit ur arbetslöshet och kommit in i arbete – i arbete och i gemenskap.

Jag skulle bara vilja ta ett lokalt exempel härifrån Stockholm. Jag träffade förra veckan företagare som berättade att de har anställt 200 unga personer i restaurangbranschen. Det är företagare som har legat vakna på natten och undrat om de vågar anställa. De har tagit steget, och de har anställt. De har anställt unga människor. De erbjuder utbildning, kompetensutveckling och ledarskap. De förmedlar yrkesstolthet, för de är stolta över den bransch de arbetar i och vill att fler ska få möjligheten att göra det.

Som sagt kan det vara så att det inte märks på Carina Adolfsson Elgestams lunchtallrik att den har gått ned i pris. Men det man har gjort är att öka marginalerna, vilket gör att dessa företagare kan starta ett företag till eller en restaurang till där de anställer ännu fler unga människor. Det är så vi får unga människor i arbete.

Anf. 7 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Med det arvode som vi riksdagsledamöter har är inte priset på min lunchtallrik ett stort problem för mig. Det stora problemet är för alla de människor som i dag är arbetslösa och lever på marginalen eller för alla dem som på grund av er politik inte längre har råd att vara medlemmar i a-kassan utan gick ut ur facket 2007–2008 av ekonomiska skäl. För dem är priset på mattallriken ett jätteproblem. Det är en himla skillnad. Det handlar om fördelningspolitik.

Det handlar också om fördelningspolitik när vi talar om de unga människorna. De miljarder som ni har valt att stoppa i fickorna på företagen inom restaurangbranschen kunde vi ha använt till utbildning i stället, såväl till alla dessa ungdomar som i dag är arbetslösa som till dem som är lite äldre och behöver ha förnyelse eller omställning för att kunna få ett jobb. Det kunde vi ha använt dessa pengar till.

Jag konstaterade också att Jessica Polfjärd valde att inte svara över huvud taget på min fråga angående kvinnors rätt till likabehandling som företagare, inte minst inom det som är kopplat till riskkapital, och hur ni ställer er till kvotering i bolagsstyrelser.

Avslutningsvis ska jag säga, herr talman, att Jessica Polfjärd räknade upp en massa namn på män men inte sade vad hon menade med det. Jag har funderat över det. Utöver att de är män låter det på namnen som om de är i min ålder. Skulle de komma från min valkrets är det inte omöjligt att en del av dem är arbetslösa, och en och annan av dem kanske inte ens har någon a-kassa i dag utan lever på socialbidrag.

Anf. 8 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Herr talman! Jag tror att vi har lite olika ingångsvärden i detta replikskifte. Du oroar dig, Carina Adolfsson Elgestam, för att människor inte kan betala sin a-kassa. Jag är mer orolig för att människor inte har ett arbete. Det är klart att det inte handlar om fördelningspolitik huruvida

man har råd att betala 10 kronor extra för sin lunchtallrik i Gamla stan eller inte, även om vi skulle kunna kalla det tallriksmodellen. Det är inte det.

Det handlar om unga människor som inte har råd att flytta hemifrån därför att de inte har någon inkomst. Det handlar om unga människor som inte ens har råd att köpa köttbullar på Ica därför att de inte har någon inkomst och inte har något jobb att gå till. Det är det som jag tycker är viktigt och centralt i att unga människor får arbete. Och du har inte svarat på frågorna: Varför vill ni fördubbla restaurangmomsen, och varför vill ni höja arbetsgivaravgiften för unga människor?

Jag ska använda min sista replik till att förklara för Carina Adolfsson Elgestam vad de här namnen har gemensamt. Du identifierade alla som svenska män någonstans i medelåldern, och det är ganska korrekt. Det är nämligen Byggnads förbundsstyrelse. Så här ser Byggnads förbundsstyrelse ut. Men Carina Adolfsson Elgestam kräver att regeringen ska införa kvotering i näringslivet. Det finns andra styrelser och inflytelserika och viktiga organ i Sverige att peka på i stället för bara näringslivet och sedan stå här och berätta för oss att vi inte gör vad vi kan för att regelförenkla. Nej, i stället lägger vi en börda till på näringslivet. Sedan säger vi att de här ska gå fria, men de andra ska vi minsann tillämpa lagstiftning på.

Jag tycker att det här är ett märkligt resonemang. Och jag liksom du tror att Byggnads också har en plats i samhället och en ganska viktig roll där.

(Applåder)

Anf. 9 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Det var länge sedan som jag hörde Jessica Polfjärd så engagerad i talarstolen som i sitt anförande här i dag.

I dag har vi i Sverige ungefär 786 000 enmansföretag och ungefär 230 000 mikroföretag med en till nio anställda. Det är alltså en stor andel företagare med väldigt få anställda i Sverige. Det är faktiskt närmare 90 procent eller mer.

Vänsterpartiet har under många år drivit frågan om att ta bort sjuklönekostnaderna. Det finns väldigt mycket som talar för att dagens regler påverkar företagens vilja att anställa. Det finns också risk för en utestängningseffekt på arbetsmarknaden om människor med återkommande sjukdomsperioder stängs ute. Det är en av bakgrunderna till att vi har drivit den här frågan.

Jag undrar nu givetvis hur Moderaterna tänker när det bland de politiska partierna i dag diskuteras ett slopande av sjuklöneperioderna på ett eller annat sätt. Är du, Jessica Polfjärd, beredd att inom Moderaterna driva frågan om att slopa sjuklöneperioderna för de mindre företagen?

Anf. 10 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Herr talman! Ja, jag förstår att Kent Persson är nyfiken på detta. Förutom att vi har samma vackra dialekt har vi också haft samma replikskifte tidigare. I budgetdebatten undrade du nämligen samma sak.

Jag kan nog tyvärr inte glädja dig med att ge dig ett besked i dag, utan jag kommer att svara på samma sätt. På samma sätt som du ställer samma fråga kommer jag att svara på samma sätt.

Vi vet att det pågår en utredning just nu. Det är ett tråkigt politiker-svar, men jag tycker ändå att vi ska avvakta och se vad den ger vid handen. Vi har full representation där från alla partier. Och är det så att alla andra tycker en sak och Moderaterna en annan? Det vet vi inte. Jag har inte insyn i vad man diskuterar eller vad man vet. Däremot vet jag att man har ett särskilt uppdrag att titta på vad sjuklöneansvaret får för effekter för dem som har mindre företag.

Men jag tycker att det är lite falsk marknadsföring. Här utger sig Kent Persson för att vara företagets vän, men det han egentligen säger är: Nu belyser vi det här. Vi säger att det är vad småföretagen behöver och att det är en viktig fråga. Ja, det är en viktig fråga. Men det man också gör från Vänsterpartiets sida är att öka kostnaderna för företagen på många plan. Med kostnadsökningar, skattehöjningar och borttagande av jobbskatteavdrag rycker man undan mycket av det konsumtionsutrymme som finns.

Man fokuserar på en sak här, men vi ska inte glömma att det är ganska mycket falsk marknadsföring från Vänsterpartiets sida, tycker jag.

Anf. 11 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Givetvis kan vi ta en debatt om helheten i budgetpolitiken. Men nu är jag faktiskt intresserad av vad Jessica Polfjärd tycker i den här frågan, om hon är beredd att driva frågan om sjuklöneansvaret inom Moderaterna. Det var det som var min fråga, och den kvarstår.

Vad tycker du? Kommer du att driva frågan om slopande av sjuklöneansvar? Du kan ju inte vara omedveten om problemet. Det känner du till sedan många år tillbaka. Du träffar också på det när du är ute och träffar företagare. Det är jag övertygad om. Det är inte bara jag som säger det här, utan det gör också väldigt många enskilda företagare. Du behöver inte tala med deras organisationer, utan om du har träffat företag ute måste du ha hört att en av grunderna till att de funderar på om de törs anställa eller inte är sjuklöneansvaret. Ett slopande av sjuklöneansvaret skulle också påverka regelbördan väsentligt.

Är du beredd att driva det här? Jag vet att du vet.

Anf. 12 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är bra att Kent Persson besöker många företag. Jag tror att vi alla i utskottet är ganska måna om att höra vad företagare säger, och då inte bara specifikt träffa de organisationer som företräder företagen utan även träffa dem som kanske inte har tid att gå på möten och höra vad de har för problem.

Visst har jag också stött på oro för vad som händer om man har anställda som blir långvarigt sjukskrivna, vad det gör med ekonomin och vad man har för möjligheter att förutse detta. Men jag skulle inte säga att det är den enskilt största frågan.

Den enskilt största frågan som man beskriver handlar mer om kompetensförsörjning. Man är orolig att inte hitta krafter att anställa över huvud taget, och då kommer ändå sjuklöneveckan som del två, det vill säga du måste hitta människor att anställa.

Senast besökte jag ett företag utanför Kungsör där man först hade le-tat efter arbetskraft i Kungsör, sedan i hela Västmanland, därefter i hela

Sverige, och nu är man nere i Tyskland och letar efter arbetskraften och kompetensen som man behöver.

Det finns många delar i det här som jag tror att man ska vara vaksam på. Vi har också sett det i motionerna. Analysen av vad som behöver göras tror jag är ganska samstämmig, men analysen av hur vi gör det är lite olika.

Svaret på frågan om sjuklöneveckan är att jag tycker att vi ska avvakta den utredning som är igångsatt. Annars är det ingen idé att vi har några utredningar. I så fall kan vi strunta i utredningen och så kan du och jag göra upp här.

(KENT PERSSON (V): Det hade varit bra.)

Anf. 13 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Jag skulle delvis också vilja fokusera på sjuklöneansvaret. Precis som Jessica Polfjärd säger är kompetensförsörjningen en oerhört viktig fråga. Men den har jag mött främst hos de stora företagen, alltså de som har flera anställda och som har anställda redan i dag, medan frågan om sjuklöneansvar är en fråga för de företag som har väldigt få anställda.

Miljöpartiet har identifierat det här som en viktig faktor. Jag har också uppmärksammat att det här förslaget får stöd av flera allianspartier, att det i stort sett bara är Moderata samlingspartiet som bromsar i frågan.

I början av året presenterade Centerpartiet sitt så kallade jobbpaket. De vill liksom vi se ett minskat sjuklöneansvar. De har också samma syn som vi vad gäller att sänka arbetsgivaravgifterna. Även Kristdemokraterna vill ändra på företagens sjuklöneansvar och har tidigare lagt fram förslag om sänkta arbetsgivaravgifter för de små företagen.

Det är uppenbart att det skulle gå att få majoritet i riksdagen för sådana reformer. Dina allianskolleger har i alla fall inte hittills sagt att de inte tycker att det här är rätt politik. De hänvisar inte till utredningen, utan de har redan tydligt uttalat att de vill se förändringar på sjuklöneansvarsområdet och på arbetsgivaravgiftsområdet.

Vad är det egentligen i grunden som hindrar Moderaterna från att göra verklighet av den här frågan redan i dag?

Anf. 14 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Herr talman! Jag vill backa lite grann och bara påminna om att detta med medfinansiering var någonting som den socialdemokratiska regeringen införde. Successivt har alliansregeringen försökt att lätta även på medfinansieringen och också infört ett högkostnadsskydd, så att det ska vara förutsägbart vad jag max måste betala som egen företagare. Detta är förbättringar och steg på vägen, tycker jag.

Det är klart att man kan säga att allianspartierna är oeniga och att vi har olika syn på detta, men det har fortfarande inte kommit något förslag som det finns majoritet för i riksdagen.

Jag frågar Jonas Eriksson, som är en klok person, om arbetsgivaravgifter för unga eller restaurangmomsen. Där kanske vi kan samskriva något och komma överens, för då har vi en majoritet i riksdagen.

Det finns olikheter. Vi är en allians, men det är högt i tak. Jag tror att vi i grunden har en gemensam syn på vad som behöver göras – till skillnad från oppositionspartierna som inte är överens om lika mycket.

Vi har påbörjat en resa när det gäller medfinansiering, och vi har infört en del förbättringar. Men vi fortsätter vänta på den utredning som kommer att bli klar nu i vår.

Anf. 15 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Sjuklönefrågan är inte bara en kostnadsfråga för företagen, för precis som Jessica Polfjärd nämnde finns det ett högkostnads-skydd i det systemet. Det är lika mycket en regelkrångelfråga. Människor känner en osäkerhet för hur de ska hantera frågan och upplever en belastning, och det gör att företag inte vågar anställa.

Under de senaste 20 åren har fyra av fem nya jobb skapats i företag med färre än 50 anställda. Ännu fler arbetstillfällen skulle kunna skapas om regeringen minskade kostnaderna för att hålla anställda.

Vi tycker att det är viktigt att satsa på ett slopat sjuklöneansvar. Vi tycker också att det är viktigt att sänka arbetsgivaravgiften för de minsta företagen. Detta har stöd i flera partier inom Alliansen men uppenbarligen inte av Moderaterna.

Småföretagarnas Riksförbund menar att sjuklöneansvaret är ett av de största hindren för småföretag att nyanställa och låta företaget växa.

Jag hoppas att vi kan hitta en majoritet i riksdagen för detta. Det tycks ju finnas en sådan, men än så länge hänger det på Moderaterna.

Anf. 16 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Herr talman! Det jag sade i mitt inledningsanförande om att arbetslinjen börjar i företagandet är centralt. Det är klart att vi vill att företagare ska anställa. Det är så nya arbeten skapas. Är detta ett hinder för att man ska våga anställa får vi titta på det, och det görs i utredningen. Det var också därför den fick ett särskilt uppdrag att titta på detta.

Vi är måna om att Sverige ska ha ett bra klimat där människor vågar satsa och anställa. Vi vill inte göra regler för reglers skull, utan tvärtom har vi ett ambitiöst regelförenklingsarbete – och allt detta för att vi ska vara trovärdiga i den arbetslinje vi driver.

Anf. 17 EVA FLYBORG (FP):

Herr talman! Sveriges välbild byggs av företagsamma och sträv-samma människor. I ett dynamiskt samhälle möts företagare och entreprenörer av positiva attityder. Goda villkor för företag och företagare skapar tillväxt och fler jobb, vilket i sin tur säkrar den generella och gemensamma välfärden.

Jag har flera gånger tagit upp denna aspekt när vi talar om närings- och företagspolitik. Det är inte så konstigt att jag gör det, för redan när folkpartiledaren Bertil Ohlin var handelsminister i Sverige – för övrigt den bästa statsminister Sverige aldrig haft – myntade han begreppet ”de välbildsbildande krafterna”, vilket syftade på de företag som bygger Sveriges välbild och gör så än i dag.

Ett fritt och starkt näringsliv ger människor arbete och trygghet och inte minst ett socialt sammanhang. Dessa krafter är grunden för all den politik vi tar för given och som kallas just välfärd.

Herr talman! Då är det extra roligt att se *Entreprenörskapsbarometern 2012*, Sveriges största attitydundersökning om företagsamhet, som visar att från 2004 till 2012 har kunskapen om företagande och tron att man ska klara av att starta eget företag ökat. Denna ökning är störst bland kvinnorna, och det är särskilt roligt. Här ska också nämnas Tillväxtverkets fyraåriga program för kvinnors företagande och de drygt 100 miljoner kronor som satsats på detta.

För att vi ska kunna trygga de välståndsbildande krafterna också i framtiden krävs reformer som stärker näringslivet. Alliansregeringen har under sina snart sju år vid styret genomfört många reformer för att förbättra företagsklimatet i landet. Det handlar om sänkta skatter, jobbskatteavdrag, rejält höjda anslag till forskning och utveckling, reformerad skola, sänkta arbetsgivaravgifter för unga och mycket mer.

Allt detta är bra, herr talman, men mer måste göras. För min och Folkpartiets del handlar nästa steg om att regelbördan för småföretag ska minska ytterligare och att offentliga beslut ska analyseras ur småföretagarsperspektiv.

Trygghetssystemen för företagare måste bli bättre. Det gäller till exempel möjligheten att göra avsättningar till den egna pensionen. Den som vill starta företag ska ha större rätt till tjänstledighet än i dag. Goda möjligheter att försörja sig själv genom företagande, så kallat levebrödsföretagande, vidgar arbetsmarknaden och ökar människors personliga frihet.

Skattesystemet behöver förändras för att förbättra investeringsklimatet och möjliggöra en vital marknad för privat riskkapital. En skatterabatt för forskning och utveckling ska finnas. Företagandet ska ha så goda villkor att fler internationella bolag väljer att ha huvudkontoret i Sverige och inte tvärtom.

Företagens sjuklöneansvar bör slopas samtidigt som arbetsgivarnas incitament att förebygga arbetsrelaterade skador och sjukdomar och därmed också bidra till rehabilitering av anställda måste bli tydligare.

Tillsammans kommer vi i Alliansen att ha många goda förslag framöver för våra företagare.

Herr talman! Enskilda alternativ i välfärdssektorn spelar en viktig roll för att driva på kvalitetsarbetet och öka mångfalden och därmed den enskildes valfrihet. Det är alternativ som dess värre hotas om vi skulle få en annan regering efter valet 2014.

Jag tänker på det förslag om kommunalt veto mot välfärdsföretag som Socialdemokraterna antog på sin kongress nyligen. Detta veto är närmast att betrakta som ett slags näringsförbud för alla med ambition och vilja att starta en fristående skola, eller något annat välfärdsföretag för den delen. Tänk om vi skulle ha lika hårda krav på alla andra företag!

Dessutom drivs många företag inom skol- och, kanske framför allt, vårdsektorn av kvinnor. Vinstförbud och veto slår direkt mot gruppen kvinnor som företagare.

Naturligtvis finns det oseriösa företag också inom dessa sektorer, precis som inom alla andra sektorer. Ett sätt att komma åt problemen är att sätta stopp för de skattedrivna upplägg genom räntesnurror som har förekommit. Det är därför bra att regeringen aviserade förslag på detta område häromdagen så att denna möjlighet starkt begränsas.

Herr talman! Begreppet entreprenör är större än begreppet företagare. En entreprenör är någon som ser nya affärsmöjligheter, nya kombinat-

ioner och nya marknader. Då måste vi ha ett samhällsklimat som uppmuntrar entreprenörskap. Utan alla tänkande och kreativa människor skulle Sverige inte överleva. Därför är det positivt att entreprenörskap och entreprenöriellt lärande numera löper som en röd tråd genom hela det svenska utbildningssystemet. Det startas redan i det som man förr kallade småskolan med Snilleblixterna, fortsätter med Finn upp och avslutas i eget företagande genom Ung Företagsamhet.

Ett bra historiskt exempel på just entreprenörskapets viktiga roll i Sverige är Volvo, som startades på en servett på en kräftska där Assar Gabrielsson och Gustaf Larsson tecknade ned det som än i dag utgör grunden för denna världskoncern. Det är ett företag som nu storsatsar i Göteborg och Västsverige. 35 miljarder investeras de närmaste åren. Det är denna och liknande investeringar som bygger inte bara bilar utan Sverige.

Herr talman! Näringspolitiken handlar i mångt och mycket om generella åtgärder som inte är inriktade på en bransch. Jag kan dock inte låta bli att nämna turismen i Sverige som en riktig framtidsbransch. Turistbranschen är en av de snabbast växande näringarna i Sverige. År 2011 omsatte turistnäringen i Sverige, enligt Tillväxtverket, 264 miljarder kronor och bidrog till 162 300 arbetstillfällen. Det är fantastiska siffror. 2,9 procent, snart 3 procent, av bnp utgörs av turistnäringen. Intäkterna från turismen är i Sverige nu större än vad de är i härliga turistländer som Portugal och Kroatien.

En hel del har också gjorts för att göra livet enklare och lite bättre för turistföretagare. Bland annat har restaurangmomsen sänkts, pengar har satsats på utveckling av destinationer, revisionsplikten har tagits bort, perioden för momsinsbetalning har förlängts och ett målmedvetet arbete pågår för att minska regelkrånglet, vilket även gynnar denna bransch. Just sänkningen av restaurangmomsen i kombination med de sänkta arbetsgivaravgifterna för ungdomar har gjort att många jobb för unga har skapats inom turistbranschen, vilket vi har hört här tidigare.

Tillväxtverket har förra året fått ett uppdrag att genomföra insatser för hållbara turistdestinationer och stärka de små och medelstora företagen. Regeringskansliet har också startat ett projekt som kallas Attraktionskraft Sverige, och det arbetet ska redovisas under nästa år.

År 2010 presenterade besöksnäringen en gemensam strategi för hur turismen ska öka fram till år 2020. Visionen är att omsättningen ska fördubblas till 500 miljarder kronor. Det gemensamägda bolaget Svensk Destination har bildats för att bidra till fler mogna destinationer i Sverige. Bolaget verkar tillsammans med regioner, destinationer och företag i ett strategiskt samarbete. Det ska bli mycket spännande att följa detta arbete framöver. Som vi hör laddas det rejält i ladorna, och mycket arbete håller på att göras.

Herr talman! Till sist: De kreativa näringarna är sannerligen en spännande del av näringslivet. Sverige är faktiskt mycket duktigt på att producera internationella hits inom musikens område och utveckla spel för en världsmarknad. Och vem känner inte till det svenska deckarundret?

Här beslutade regeringen om en handlingsplan 2009 och avsatte dessutom 70 miljoner kronor för detta arbete. Rådgivning, inkubatorer och samarbete i nätverk prioriterades för en ökad konkurrenskraft och inno-

vationsförmåga. Just nu arbetas det vidare med att ta till vara alla goda erfarenheter för att kunna peka ut en fortsättning.

När det gäller bolagsstyrelser vill jag lyfta fram de statliga bolagen som ett föredöme. Kvinnor utgjorde 29 procent i gruppen vd:ar i december 2011. Andelen kvinnor i ledningsgruppen i statliga företag uppgick samma år till 38 procent, och av styrelseledamöterna var 49 procent kvinnor. Dessa siffror visar att vi är på god väg, och på rätt väg, mot ökad jämställdhet i de statliga bolagen även utan kvotering. Och jag tror att vi är där också i de privata bolagen om några år, även utan kvotering.

Därför, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.
(Applåder)

Anf. 18 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag ska börja med en liten rättelse. I mitt anförande rådde jag säga reservation 2, men jag avsåg reservation 4.

Det är lite spännande att Eva Flyborg tar upp ett av våra mest fantastiska företag i Sverige, Volvo, eller ”jag rullar”. Mot bakgrund av den betydelse fordonsindustrin har och vad den betyder för sysselsättningen i vårt land, inte minst kopplat till forskning och utveckling, underleverantörer och så vidare, är det väldigt många som har sin utkomst av fordonsindustrin på ett eller annat sätt. Här har Sverige under många år legat i framkant, inte minst när det har gällt säkerhet.

Därför kan jag inte låta bli att undra hur det kan komma sig att, när Eva Flyborg och Folkpartiet ändå talar så väl om detta, ni inte är beredda att ställa er bakom det vi föreslår om samarbete och strategisk samverkan mellan akademien, politiken, facket och näringslivet. Skulle det inte vara ytterligare en möjlighet att vidareutveckla all den kompetens som finns inom fordonsindustrin?

Jag har också en annan fråga till Eva Flyborg som är kopplad till kvinnors företagande. Det är ju bra att Eva Flyborg talar sig varm för kvinnors företagande – om detta skriver också utskottsmajoriteten och om ökade medel till innovatörer och resurscentrum för kvinnor, det vill säga Winnet. Ändå har Winnet runt om i landet i nuläget jätteproblem med ekonomin. Kan kanske Eva Flyborg ge oss lite kött på benen i den här frågan?

Anf. 19 EVA FLYBORG (FP) replik:

Herr talman! Volvo, Saab och många andra industrier inom fordonsklustret har varit och är fortfarande en viktig och stor del av den svenska industrin. Som jag nämnde i mitt anförande har man också genom fordonsindustrin och fordonsklustret varit med och byggt upp det välstånd vi ser här i dag, och det gör man fortfarande. Jag är glad över att Carina håller med om det.

När det gäller branschprogram har vi lite olika utgångspunkter. Socialdemokratin har under i alla fall de senaste 20 åren varit väldigt förtjust i branschprogram och annat där man sätter en stämpel: Så här gör vi, de här är med, och här är pengarna. Sedan har det dock inte blivit så mycket av det där under åren.

Vi har en lite annan tanke om hur man samarbetar med industrin, för det gör den här regeringen. I flera av våra alliansbudgetar genom åren

kan man se satsningar på samarbete med fordonsindustrin, till exempel när det gäller motorutveckling.

På förmiddagen i dag, alldeles före den här debatten, hade vi en hearing, en öppen utfrågning, om en fossiloberoende fordonsflotta. Här är det väldigt intressant just hur man jobbar med industrin. Där ligger Volvo väldigt långt framme med olika lösningar.

Man tittar också på materialutveckling. Det är något man glömmer när man talar om fordonsindustrin och den fossilfria fordonsflottan. Hur mycket en bil väger spelar naturligtvis också en roll när det gäller materialutveckling, och där ligger man väldigt långt framme.

När det gäller fordonsbränslen i sig taggar man verkligen i branschen hur man arbetar tillsammans, och där har också regeringen gått in och stött med 200 miljoner kronor, tror jag, för att utveckla fordonsbränslen för en fossilfri fordonsflotta så småningom.

Det sker alltså mängder med samarbete, men allt måste inte stämpas som branschprogram. Det klarar vi oss utmärkt utan.

Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag lade särskilt märke till att Eva Flyborg valde att endast tala om fordonsindustrin och inte svara på min fråga, men jag antar att hon återkommer i nästa replik med svar om kvinnors företagande och resurscentrumet Winnet. Vi var alla väldigt glada när det i december togs beslut om 108 miljoner till resurscentrum och Winnet, som i dag inte vet hur framtiden kommer att bli. Det lutar åt att många aktiebolag ska få del av pengarna, det vill säga någon form av bidrag till företaget, och där ska de konkurrera med Winnet. Jag vet inte om det har varit avsikten från alliansregeringen. Det skulle vara bra om Eva Flyborg kunde ge ett svar på det.

Sedan måste även jag komma tillbaka till fordonsindustrin. Eva Flyborg försökte utifrån att hon kommer från Västsverige skapa en bild av att hon kunde och visste mycket om fordonsindustrin, men det lät inte riktigt så i replikskiftet när hon påstod att branschprogrammen som vi har genomfört och de samarbeten som vi har haft mellan industrin och politiken knappt skulle ha påverkat alls. Jag undrar hur det kan komma sig att höga företrädare för Volvos ledning har hört av sig till det socialdemokratiska partiet och velat föra samtal med oss. De har sagt: Vi får ingen kontakt med alliansregeringen. De svarar inte när vi ringer och vill inte tala med oss. Det känns lite märkligt. Fordonsindustrin i Sverige har ändå utvecklats under årtionden.

Anf. 21 EVA FLYBORG (FP) replik:

Herr talman! Jag återkommer i alla fall till detta med branschprogram, som Carina Adolfsson Elgestam tar upp. Det är inte så enkelt som att man sätter en etikett på något. Har man inte något bra innehåll blir det i alla fall ingenting.

Alliansregeringen har gjort tvärtom. Vi bekymrar oss inte om att sätta etiketter på saker och ting. Vi koncentrerar oss på innehåll och resultat i stället. Det är faktiskt mycket bättre.

När det gäller kontakter med fordonsindustrin är det mycket bra att man därifrån också hör av sig till Socialdemokraterna och andra opposit-

ionspartier. Det ingår naturligtvis i deras arbetsuppgifter att göra. Självfallet är det så.

Jag kan svara för mig själv. Jag har många kontakter med de flesta inom fordonsklustret och de är många. Vi talar i dag om Volvo som är mycket stort. Vi kan också nämna Scania för balansens skull, om inte annat, som deltog i vår utfrågning.

Men det gäller också att träffa de mindre företagen inom fordonsklustret. Det gäller inte minst underleverantörer med tanke på den situation som de befinner sig i.

Dessa besök är många och livliga, och kontakterna är mycket bra. Det är, som sagt, bra att även Socialdemokraterna träffar företag inom fordonsklustret. Fortsätt med det.

Anf. 22 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Eva Flyborg svarade delvis på en fråga som jag tänkte ställa i detta replikskifte. Det handlar just om sjuklöneansvaret, som jag också ställde en fråga till Jessica Polfjärd om.

Sjuklöneansvaret innebär ett ökat risktagande för företagare. Sjuklöneansvaret innebär också att arbetsmarknaden fungerar sämre. För att undvika att stå med kostnader för sjuklön har arbetsgivaren starka ekonomiska skäl att välja bort personer med lång sjukdomshistoria och människor som inte har referenser från andra jobb och är nya på arbetsmarknaden.

Jag står bakom detta, men det är inte mina ord. Detta är hämtat från Folkpartiets hemsida där Folkpartiets programkommitté föreslår att sjuklöneansvaret slopas.

Eva Flyborg sade i sitt anförande att sjuklöneansvaret bör avskaffas, om jag förstod det hela rätt.

När frågan diskuterades medialt för en tid sedan såg jag däremot att Folkpartiets ekonomisk-politiska talesperson Carl B Hamilton var tveksam till att slopa sjuklöneansvaret för den andra veckan. Han tyckte i stället att det möjligen kan vara bra att förbättra högkostnadsskyddet.

När Eva Flyborg säger att det bör avskaffas undrar jag: Vad är Folkpartiets hållning i denna fråga? Är man beredd att stödja Miljöpartiets uppfattning? Står man för det som Eva Flyborg tog upp i sitt anförande?

Anf. 23 EVA FLYBORG (FP) replik:

Herr talman! Det är alltid en bra regel att lyssna på vad Eva Flyborg säger, för då blir det rätt och bra.

När det gäller sjuklönekostnaderna för företagen har vi sagt att vi är öppna för att gå vidare i just den riktningen och ta bort sjuklöneansvaret för företagen.

I vår interna diskussion, som Jonas Eriksson refererade till, har det i första hand gällt den andra sjuklöneveckan. Men vi anser att sjuklöneansvaret även för den första sjuklöneveckan ska tas bort så fort som möjligt. Det är stor skillnad på vilket ekonomiskt åtagande det blir för just dessa två veckor, och skillnad för staten.

Jag ser samma problem som Jonas Eriksson just med sjuklöneansvaret för företagen. Det finns en risk att man utestänger svagare grupper, om jag får kalla dem så, alltså människor som kanske har en sjukdomshistoria bakom sig eller som är sjuka. Men när det gäller den andra våg-

skålen är det en bra tanke med det som gäller i dag eftersom det tvingar företagen att ta ett stort ansvar för till exempel sin arbetsmiljö – vilket Jonas Eriksson också brukar tala om vid andra tillfällen – men också för rehabilitering och att rätt insatser sker mycket tidigt. Jag tror att vi kan vara överens om att det är bra att denna drivkraft och detta incitament behålls hos företagen men att man också tar bort sjuklöneansvaret för företagen så småningom.

Mitt korta svar på Jonas Erikssons fråga är ja.

Anf. 24 JONAS ERIKSSON (MP) replik:

Herr talman! Det var bra med ett tydligt besked från Eva Flyborg. Man kan säga att ett slopande av sjuklöneansvaret för den andra veckan är ett steg i rätt riktning. Men det hjälper inte till att minska det som företagarna upplever som ett regelkrångel med att hantera sjuklönefrågan. Det kvarstår så länge de har detta ansvar.

En annan fråga som dyker upp på Folkpartiets hemsida är att man också delar Miljöpartiets syn vad gäller behovet av sänkta arbetsgivaravgifter. Detta återfinns även hos en del andra allianspartier.

Jag vill fråga Eva Flyborg vad hon bedömer att det egentligen är som hindrar att Sveriges företagare ska få se förslagen om ett slopat eller minskat sjuklöneansvar och sänkta arbetsgivaravgifter förverkligas.

Anf. 25 EVA FLYBORG (FP) replik:

Herr talman! Som Jonas Eriksson vet är det i grund och botten ekonomin som det handlar om. Vi har i alla tider alltid använt våra företag som mjölkkor för staten. Vi måste ha in pengar någonstans ifrån, och vi betalar alla skatt. Men företagen står också för en stor del av statens inkomster.

Så krass är egentligen verkligheten ibland att det inte alltid finns pengar till allting. Då måste man i oroliga tider, som under de år som vi nu har genomlevt och fortfarande lever i, koncentrera sig på de skatter som gör att man får fler människor i arbete. Då kan man välja att göra det generellt. Ibland kan man också välja att göra mer branschvisa insatser eller punktinsatser.

Jag hoppas att detta står på agendan och kommer att bli verklighet inom en inte alltför avlägsen framtid. Men det får vi helt enkelt se.

Anf. 26 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Eva Flyborg för klagörande när det gäller sjuklöneansvaret för företag med få anställda. Jag hoppas att ni landar i detta så småningom eftersom det är där som det gör störst nytta.

Eva Flyborg tog upp de gamla branschprogrammen, och hon antydde att de inte hade varit så bra. Men de utvärderingar som är gjorda har visat på mycket bra resultat. Jag tycker därför att det är en helt felaktig uppfattning från henne.

Däremot anser jag och Vänsterpartiet att de behöver utvecklas, och vi talar om samverkansprogram. Det handlar om samverkansprogram där bland andra akademien, näringslivet och det offentliga samverkar på olika sätt. Men det ska också vara tvärvetenskapligt. Vi behöver ha in även humanistiska värderingar när vi ska ta itu med våra samhällsutmaningar

om vi ska klara av dem för morgondagens samhälle. Det är det som vi menar med dessa samverkansprogram.

Då är det viktigt att ge incitament för de mindre företagen att forska och utvecklas ytterligare. Vi har föreslagit just ett stöd för forskning och utveckling.

Nu noterar jag att Eva Flyborg är inne på något liknande. Men hon talade om skatterabatt för forskning och utveckling. En skatterabatt kan man per definition bara få om företaget betalar skatt. Är det så jag ska tolka Eva Flyborg, eller är det ett rent stöd för forskning och utveckling för de små och medelstora företagen? Det är ju någonting annat.

Anf. 27 EVA FLYBORG (FP) replik:

Herr talman! Det är som sagt inte formen som är det viktiga. Jag tycker att oppositionen, framför allt Socialdemokraterna men även Vänsterpartiet, har en övertro på att just sätta etiketter på saker och ting och få in saker och ting i fix och färdig form. Jag försökte säga att det är innehållet som är det viktigaste. När vi talar om fordonsindustrin handlar det om motorutveckling, materialutveckling, komponentutveckling och alla möjliga saker. Det är det viktigaste.

När vi talar om utveckling för fordonsindustrin och andra industrier – vi kanske inte ska tala bara om fordonsindustrin – är det viktigt med forskningen. Det är A och O. Jag tror att Kent Persson kan hålla med om det. Därför är jag mycket nöjd med att vi gör historiska satsningar på just forskning och utveckling. Det betyder någonting när man kan lägga så många miljarder på detta som vi gör. Det är en historisk satsning, och det innebär någonting i praktiken. Det kommer också att innebära mer resultat som industrin kan tillgodogöra sig framöver.

Det är också så att akademin och industrin arbetar tillsammans, och det är en avgörande komponent för framtiden, precis som Kent Persson säger. Det håller jag med om.

En skatterabatt för forskning och utveckling är en del av vårt nya partiprogram som vi ska diskutera och besluta om i november. Vi får se hur den kommer att utformas exakt; det kan jag inte tala om här i talarstolen i dag. Vi får återkomma till detta. Just att det finns ett sådant moment tror jag dock är viktigt för framtiden.

Anf. 28 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Att påstå att de gamla branschprogrammen inte hade något innehåll är helt fel. Det är helt fel! Man startar inte upp någonting om man inte har ett syfte med det. Det fanns ett behov som ledde fram till olika branschprogram inom olika områden. Däremot menar jag att det här behöver utvecklas ytterligare och mer utgå från de samhällsutmaningar vi står inför. Då behövs det mer bredd i de satsningar som behövs för framtiden. Jag uppfattar det också som att det är vad Vinnova säger när de nu presenterar sina samverkansprogram.

Jag får väl acceptera att Folkpartiet behandlar just frågan om stöd till forskning och utveckling för företag och hur den ska utformas, men jag har ett medskick: Se det som ett stöd och inte som en skatterabatt eller ett skatteincitament. Det är nämligen något helt annat. Det är just i uppstartsskedet för de små och mindre stora företagen man behöver ha inci-

tamentet för att gå vidare med forskning och själv stimulera detta. Då är själva stödet väldigt viktigt i den delen.

Anf. 29 EVA FLYBORG (FP) replik:

Herr talman! Det är klart att vi har samhällsutmaningar, och det är klart att företagen – det vill säga industrin som helhet, tillsammans med akademien, regioner, företag i övrigt och föreningar i stort – har en hel del att bidra med och måste göra detta mer tillsammans.

Det är väl också som Kent Persson egentligen antyder, nämligen att ett av problemen förr har varit att man har jobbat för mycket med skilda stuprör. Nu kritiserar jag inte något enskilt parti utan talar om detta som samhällsutveckling, om vi kan lyfta diskussionen dit. Det har varit för mycket enskilda stuprör där man inte har samverkat. Jag håller med om att det inte har varit bra, utan man behöver mer kontakter emellan – i till exempel samverkansprogram, som Kent Persson nu också antyder att Vinnova satsar på. Jag tror att det är 200 miljoner kronor man i det här skedet kommer att satsa på till exempel ökade partnerskap mellan enskilda aktörer.

Det är alltså viktigt, och det är väldigt bra. Det kommer också, tror jag, att innebära att man får in fler samhällsvetare och fler från humaniora även inom den lite hårdare delen av industrin. Det kommer att vara väldigt bra, inte minst för användarvänlighet, konkurrenskraft och i slutändan konsumenterna. Där tror jag alltså att vi alla är vinnare på ett mer holistiskt sätt att se på samhället. Industrin är inte i en box för sig, utan den ingår i hur vi formar samhället framöver. Det handlar om en positiv välbildande kraft, och det var just det jag började med att tala om, de välbildande krafterna, som är så viktiga.

Som slutkläm kommer jag att kunna säga – jag vet att Kent Persson inte har någon replik kvar – att det också är viktigt att vi vårdar de välbildande krafterna och inte lägger på ökade skatter på dem. Då blir det nämligen inte fler jobb.

Anf. 30 ANDERS AHLGREN (C):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Jag skulle också vilja passa på att beröra näringslivsklimatet, som generellt sett är bra och där arbetsmarknadens parter verkar under stort samförstånd. Långsiktiga och stabila spelregler präglar Sverige, vilket gör att människor vågar satsa på att utveckla sina företag. Detta lägger grunden för Sveriges välbild.

I den senaste *Entreprenörskapsbarometern* som Tillväxtverket presenterade framgår det att 49 procent av svenskarna skulle kunna tänka sig att bli företagare – men det är bara 10 procent som *är* företagare. Därför måste vi fortsätta arbetet med att förenkla för människor att starta och driva företag.

I tider av hög arbetslöshet blir satsningar på jobb och tillväxt extra viktiga. Centerpartiet och alliansregeringen har de senaste fem åren sänkt kostnaderna och förenklats för företagande. För 2014 presenterade regeringen en offensiv tillväxtbudget, och därtill lägger vi insatser som föreslås i VÅP:en. Pengarna läggs framför allt på infrastruktur, utbildning, innovation och forskning, bättre förutsättningar för investeringar i små

företag, sänkt bolagsskatt och fler vägar till jobb för unga, där utbildning är en tung del.

Tack vare att Centerpartiets förslag om ett investeraravdrag nu blir regeringspolitik får fler möjlighet att vara med och investera i svenska företag. När fler får chansen att investera i små och växande företag kommer jobben på sikt att öka.

Om vi ska klara de utmaningar vi står inför krävs att vi använder våra fördelar, både i städerna och på landsbygden. Sverige utanför Stockholms tullar är allt annat än tärande. Tvärtom – det är där vi hämtar de råvaror världen efterfrågar, som mat, mineraler och energi för att bara nämna några exempel. Allt fler gör dock sitt bästa för att förvandla landsbygden till Skansen, alltså en vacker plats där tiden förväntas stå stilla – en oas för storstadsbor i behov av rekreation. Säkert har ni alla hört uttrycket ”till helgen åker vi till landet”. Man säger sig vilja ha en levande landsbygd, men ofta uppstår motsättningar när landsbygden vill utvecklas.

Låt mig ge några exempel på landsbygdens storhet. Jag börjar med Sveriges utrikeshandel, som har ett starkt överskott. Utan skogen, malmen och stålet skulle vi i stället ha ett underskott. Det innebär att hela den svenska nettoexporten kommer från basindustrin. Dessa bas- och exportföretag sysselsätter 82 000 människor, och enligt en studie som organisationen Industriarbetsgivarna har låtit göra är upp till 400 000 jobb inom andra branscher beroende av basindustrin. Med andra ord har bas- och exportindustrin stor betydelse för arbetsmarknaden, särskilt utanför storstäderna.

Per Hidesten, vd för Industriarbetsgivarna – det vill säga gruvorna, sågverken och pappers- och stålindustrin – säger: I Stockholm kan det vara svårt att förklara, men utanför storstäderna finns inte den här okungheten. Där ser man fabrikerna, lastbilarna och tågen varje dag.

I flera av landets kommuner står svensk bas- och exportindustri för en stor del av arbetstillfällena. Orter som Oxelösund, Grums, Hofors, Sandviken och Hylte är exempel på orter där andelen av den lokala sysselsättningen är mellan 25 och 46 procent.

Ett annat område är utländska turister, som spenderar nästan 100 miljarder kronor. Det innebär att turisterna står för nästan 6 procent av Sveriges totala export. Turistbranschen svarar för drygt 160 000 årsarbetare. Allt detta är uppgifter från Tillväxtverkets årsrapport i juni 2012.

Den framtida utvecklingen för besöksnäringen spås bli mycket kraftig. FN:s vision är att globala turistresor ska öka med 45 procent under de närmaste sju åren och nästan dubbleras fram till 2030. Detta innebär att starka besöksområden utanför Stockholm och Göteborg, som Dalarna, Jämtland, Lappland, Halland, Bohuslän, Öland och Gotland, också kommer att ha en fortsatt stark utveckling.

Landsbygden är naturligtvis beroende av tätorter och städer, men den som bor i Stockholm, Göteborg eller Malmö är också i hög grad beroende av att hela Sverige lever och kan leverera. Vi behöver helt enkelt varandra. Centerpartiet vill ge människor, företag och organisationer förutsättningar att skapa attraktiva miljöer, jobb och tillväxt. Det är dessa som är landsbygdsutvecklarna, inte politiker eller byråkrater.

Vi behöver inte en miljöpartistisk politik som försämrar reseavdragen eller höjer lastbilsbeskattningen. Vi behöver inte heller Socialdemokra-

ternas förtal av företagande – en jakt på företag som man kryddar med kraftigt höjda skatter och mer byråkrati och krångel.

Vi behöver göra det billigare att anställa. Vi behöver ytterligare sänka kostnaderna för svenskt jordbruk som producerar nära, klimatsmart och sund mat. Vi behöver plocka bort ännu mer av onödiga regler – inte lägga på mer byråkrati, vilket exempelvis månadsrapporteringen skulle innebära. Vi måste förbättra kommunikationerna ytterligare.

Herr talman! Låt mig vara tydlig: Landsbygden behöver inte räddas. Landsbygden behöver ges luft under vingarna. Landsbygden behöver fria tyglar.

En levande landsbygd är inte något valfritt, något vi kan kosta på oss när alla andra räkningar i statens hög av utgifter är betalda. En levande landsbygd är en förutsättning för hållbarhet och välbefinnande.

Det du åt till frukost, biogasen till din bil, stålet i bron du passerade på väg till jobbet, vindkraftselen som du laddar din telefon med eller trästommen i ditt hus – allt har levererats av landsbygden. Det är här naturtillgångarna finns. Det är här vår framgångsrika bas- och exportindustri finns. Det är här som stora delar av besöksnäringens expansionsmöjligheter finns.

För oss Centerpartister är detta naturligt: ”Vi ser hela landet.”

Socialdemokraterna vill fortfarande fördubbla arbetsgivaravgifterna för unga. Här har Miljöpartiet gjort en klok helomvändning som Centerpartiet noterar med glädje – bra för ungdomarna, bra för företagen och bra för Sverige.

Socialdemokraterna lovar på nytt dubbelt så hög moms på mat som köps på restaurang jämfört med andra matinköp vi gör. Dessutom föreslår man höjd bolagsskatt, begränsat RUT-avdrag och att EU-stödet till svenskt jordbruk ska halveras. Totalt handlar det om runt 30 miljarder kronor i skattehöjningar på företagen. Hur allt detta ska leda till fler jobb är ett mysterium som Socialdemokraterna måste reda ut.

Herr talman! Jag tycker att det är på sin plats att den socialdemokratiska företrädaren i dagens debatt, Adolfsson Elgestam, här i kammaren *nu* berättar hur dessa pålagor på företag skapar fler jobb.

Riksdagsledamöter! Jag tror att alla vi som är här i kammaren just nu vill ha rätten att välja vem som ska hjälpa oss duscha när vi blir gamla och hjälplösa. För Centerpartiet är det en självklarhet att få välja vem som ska utföra äldreomsorg, utbildning och barnomsorg. Det är en rättighet som vi inte vill beröva någon. Centerpartiet ser ett Sverige växa fram där fler utförare ger mer service till människor, där jobben inom välfärdssektorn ökar och där många kvinnor äntligen ges möjlighet att starta och driva företag eller kan välja bland flera arbetsgivare. För oss är det naturligt att lägga kraften på upphandling och uppföljning av välfärdstjänster och se hur de kan förbättras, detta för att säkerställa god kvalitet och fortsatt utveckling. Det som utlovats av utförarna, oavsett om det är i kommunal eller i privat regi, ska absolut levereras.

Men i Socialdemokraternas Sverige ska det inte vara möjligt för invånarna att själva välja utförare av skola, vård och omsorg. I Socialdemokraternas Sverige kommer man att kräva att det bara är non-profitföretag, godkända av kommunen, som får utföra välfärdstjänster. I praktiken innebär det att kommunen har vetorätt mot konkurrenter till sin egen verksamhet. Det parti som vill kalla sig framtidspartiet söker lös-

ningar bakåt i tiden, där politiker alltid visste bäst och styrde människornas liv i detalj.

Prot. 2012/13:98
25 april

Jag vill gärna avsluta med att citera Lena Mellin som i Aftonbladet den 5 april skriver:

”Men kan man vara emot vinster i vissa delar av näringslivet och inte i andra? Uppenbarligen. Det är i alla fall den ståndpunkt som Socialdemokraterna intagit. Det finns massor av företag som säljer tjänster till den kommunala, landstingskommunala och statliga sektorn. Byggjätten NCC är ett av dem. Förra året gjorde NCC Construction, som bland annat bygger skolor, sjukhus, sportarenor, bostäder, vägar, järnvägar och kraftverk en vinst efter skatt på 801 miljoner kronor. NCC Roads är ett annat bolag i samma koncern. De tillverkar vägbeläggningar och utför vägunderhåll. Deras vinst under förra året var 413 miljoner efter skatt. Mycket litet av den summan kom från någon annan källa än skatter. — — — De kvinnodominerade Carema Care och Carema sjukvård och bemanning ägs av Ambea AB som kan vara hur läskigt som helst, det har jag ingen aning om. Men skär vårdguld med täljkniv gör de inte. Enligt senaste årsredovisningen på Bolagsinfo var förlusten 230 miljoner på mindre än ett år. Även de bolagen betalas till största delen av skattepengar. Det borde vara besvärande för Socialdemokraterna att de har så olika syn på bolagsvinster beroende på vad företagen sysslar med.”

Herr talman! Tydligare än så här kan det väl knappast sägas. Hur ska de entreprenörer som satsar tid och pengar på att utveckla den svenska vården och omsorgen veta vad som händer efter en eventuell socialdemokratisk valseger? Hur ska de våga anställa? Hur ska de våga lita på att deras vårdmottagningar eller skolor får finnas kvar? Och hur ska patienter och elever veta det, för att inte tala om de drygt 100 000 människor som jobbar inom privat drivna välfärdsföretag?

(Applåder)

I detta anförande instämde Daniel Bäckström och Helena Lindahl (båda C) samt Hans Rothenberg (M).

Anf. 31 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Det var många intressanta saker som Anders Ahlgren sade i sitt anförande. Jag tänkte börja med att säga till Anders Ahlgren: Jag är en sådan där, jag bor på Skansen. Jag bor ute på landsbygden och vet ganska väl hur det är i vardagen. Det kändes inledningsvis, de första minuterna i Anders Ahlgrens anförande, som att han också visste och kände till villkoren i vardagen när man bor på landsbygden, eller i glesbygden. Det är lite olika hur man identifierar sig i förhållande till dessa beroende på om man bor i en liten tätort eller i en liten by.

Mot bakgrund av det och anklagelserna angående vinster i välfärden vill jag säga hur det är hemma hos mig i Lenhovda där jag bor. Vi är väldigt glada att vi har en skola. Hitintills har vi inte sett att det finns någon som vill konkurrera om skolan. Vi är väldigt glada att vi har en vårdcentral. Vi har hitintills inte sett att det är någon som vill etablera en konkurrerande vårdcentral. Det är lite grann detta som är villkoren ute på landsbygden.

Därför känns det lite tudelat när Anders Ahlgren i den ena stunden säger att han vill ha en fördelningspolitik i landet som gör att hela Sverige kan leva och i nästa andetag säger att det ska vara på marknadsmässiga villkor. Hur ska den politiken gå ihop? Det kan man fundera över.

Jag trodde ett tag att Centerpartiet hade gått i opposition tillsammans med oss, för det kändes lite så. Kanske vi kan få svar på frågorna. Ska det bli minskad centralisering?

Prot. 2012/13:98
25 april

*Näringspolitiska
frågor*

Anf. 32 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam använde nästan hela sin replik till att ställa nya frågor utan att svara på en enda. Det är väldigt intressant, tycker jag, hur ni på kongressen kan lägga fram förslag där ni begränsar vinstuttaget i en del företag men inte i andra. Hur ska ni reda ut det? Hur ska företagen veta det? Eller ska kanske även de stora företagen, som är mer ROT-betingade än RUT-betingade, prövas som non-profit-företag?

För min del pratar jag inte om glesbygd, jag pratar mycket landsbygd. Jag tycker att det i det här perspektivet är landsbygd som ligger utanför de stora städerna. För första gången i Sveriges historia kommer majoriteten av ledamöterna i denna kammare från Stockholm, Västra Götaland och Skåne. Det tror jag långsiktigt kommer att få effekter för svensk landsbygd, och det får vi förhålla oss till på ett alldeles speciellt sätt.

När det gäller resonemang kring vårdcentraler skulle jag kunna referera till ett par fall som inte är särskilt smickrande för det parti som Carina Adolfsson Elgestam företräder. I mitt hemlän Dalarna, där socialdemokratiska majoriteter styrt länet i 82 år, öppnades det så småningom efter visst tvång en möjlighet att starta alternativa vårdcentraler.

I Hedemora skulle man få möjlighet att anmäla sig till detta. Men när den här vårdcentralen ville öppna en liten filial i ett samhälle strax intill som heter Stora Skedvi fick man inte göra det, utan man skulle bli tvungen att ge en komplett vård. Det skulle vara en totalt utrustad vårdcentral som i de stora orterna. Då blev det inget av. Vågar vi däremot utveckla nya alternativ här tror jag att det kommer att gynna landsbygden.

Anf. 33 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag vill påminna Anders Ahlgren om att det inte är vi socialdemokrater som har majoritet här i riksdagen, utan det är Centerpartiet tillsammans med Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna som har det. Det betyder att oppositionen ställer frågor till majoriteten i debatter, och vi förväntar oss kanske ett och annat svar också.

Mot bakgrund av det som Anders Ahlgren sade i sitt anförande, och också återkommer till i sin replik, angående landsbygden är det intressant för oss i oppositionen att få reda på om Centerpartiet har ändrat sig i apoteksfrågan. Är det verkligen en utveckling för landsbygden? Samma sak gäller bensinmackar, Posten och möjligheten att ta ut pengar. Jag skulle kunna räkna upp hur många frågor som helst. Det har centraliserats väldigt mycket under de senaste sju åren, och det är Alliansen som har haft majoritet.

Anders Ahlgren talade sig också varm för basindustrin. Den ligger såväl mig som Socialdemokraterna varmt om hjärtat. Jag kommer själv från industrin och har min anställning inom industrin. Det är mycket viktiga frågor.

En annan sak som också slår oerhört hårt mot landsbygden, framför allt i södra Sverige, är de elprisområden som ni har infört. Det betyder att

det är ett dyrare elprisområde för de småföretag som finns på landsbygden i södra Sverige. Med anledning av det Anders Ahlgren säger i sitt anförande undrar jag: Tycker Centerpartiet att det är okej? Samma sak gäller svaveldirektivet i förhållande till vikten av jobb på landsbygden.

Anf. 34 ANDERS AHLGREN (C) replik:

Herr talman! I mitt anförande frågade jag hur många jobb som skapas om man belastar företagen med 30 miljarder ytterligare i form av höjd bolagsskatt och begränsat RUT-avdrag. Och det kom ett utspel förra sommaren från Socialdemokraternas ekonomiska talesperson om att halvera EU-stödet till svenskt jordbruk. Carina Adolfsson Elgestam har inte svarat på några av de frågorna i det här replikskiftet.

Hon har inte heller svarat på hur Socialdemokraterna ska skilja på välfärdsföretag och företag som skottar snö, städar eller klippar gräsmattorna med vinst i en kommun. Välfärdsföretagen ska tydligen bedömas för sig. Det verkar som om de har två olika skattkistor i den här verksamheten där den ena får användas på det ena sättet och den andra på det andra sättet.

Det är fler apotek i dag än tidigare. Om jag kan det här rätt är det bara ett apotek i Lima som har stängt. I övrigt är det fler apotek och större tillgänglighet än tidigare.

Det finns ett särskilt stöd för att skapa service när det gäller bensinmackar. Det finns ett särskilt stöd för service på landsbygden.

Jag bor också i en liten by, Gagnefs kyrkby, med 1 600 invånare. Där har vi en alldeles utmärkt service sedan vi lät Posten få tillgång till den lokala Icabutiken. Det fungerar mycket bra och är betydligt mer decentraliserat än vad det var tidigare.

(forts. 7 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.54 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

6 § Frågestund

Anf. 35 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag hälsar utbildningsminister Jan Björklund, kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth, statsrådet Birgitta Ohlsson, statsrådet Erik Ullenhag och miljöminister Lena Ek välkomna till dagens frågestund.

Anf. 36 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Jag vill rikta min fråga till utbildningsminister Jan Björklund.

Den 18 april i år kom ny statistik över antalet sökande till landets högskolor och universitet. Den visar att vi för sjätte året i rad har ett rekordstort antal sökande till universitet och högskolor. Det var närmare bestämt 381 440 tjejer och killar, män och kvinnor som sökte sig till våra högskolor och universitet.

Det är kanske inte så konstigt med tanke på den höga ungdomsarbetslösheten i vårt land. Det är många ungdomar som resonerar så att i ett läge med hög arbetslöshet kan det vara väldigt bra att utbilda sig och hoppas på att det ser bättre ut om tre till fem år.

Min fråga till statsrådet är: När vi nu har så oerhört många ungdomar som vill studera på landets högskolor och universitet, varför väljer då den borgerliga regeringen att skära ned på antalet platser?

Anf. 37 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Det är inte en korrekt beskrivning. Vi bygger ut med 5 200 platser.

Det är helt korrekt att vi har fler sökande nu än vad vi har haft på många år. Vi har också under de här åren haft fler platser än vad vi har haft på många år. Det är fler studenter och fler platser i högskolan i dag än vad det var när Ibrahim Baylan var utbildningsminister. Ibland försöker ni beskriva det som att vi har skurit ned. Det har vi inte. Det är fler platser i dag än vad det var när Ibrahim Baylan hade ansvaret.

Vi är också medvetna om att det blir konjunkturtoppar, och det är väl det vi har nu när det gäller söktryck. Konjunkturen är i botten. Det gör att det blir ett extra högt söktryck, och därför bygger vi ut med 5 200 platser.

Vi får väl återkomma i höst om vi ser ytterligare behov. Vår bedömning är att detta är rätt väl avvägt. Vi bygger också ut mängder av platser inom vuxenutbildning och annat, men det är rätt väl avvägt att göra den här utbyggnaden vi nu gör. Behövs det mer får vi återkomma i höstpositionen.

Anf. 38 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Jag känner en oro över väldigt mycket när det gäller utvecklingen i svensk skola. Ett av de ämnen som oroar mest är utvecklingen inom matematikämnet, och när jag nu hör på utbildningsministern är det helt uppenbart att problemen med matematiken har nått ända upp i regeringen.

När man tittar på fakta, herr talman, ser man att antalet högskoleplatser minskade med nära 12 000 förra året och beräknas i år minska med ytterligare 10 000 platser. De senaste två åren, när vi har haft ett rekordstort antal sökande, har antalet högskoleplatser enligt siffror från utbildningsminister Jan Björklunds myndigheter minskat med närmare 22 000 platser.

Var ligger klokskapen i detta? Varför inte låta de ungdomar som i dag går utan arbete och vill skaffa sig en utbildning få göra det? Är det inte en klok investering, både för landet och för dem? Vari ligger klokskapen

Frågestund

att skära ned på högskolor och universitet i ett läge med en rekordhög ungdomsarbetslöshet?

Anf. 39 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Vi har långt över 400 000 personer som studerar vid svenska högskolor. Det är ju inte så att det gör en jätteskillnad om man bygger ut eller drar ned med några tusen, utan då talar vi om krusningar på ytan.

Det är korrekt att det drogs ned med 10 000 platser för ett par år sedan. Det gjorde vi i enighet därför att vi införde avgifter för utomeuropeiska studenter. Tidigare betalade svenska staten för utomeuropeiska studenter. Men det drabbar ju inte de svenska studenter som Ibrahim Baylan nu talar om. Under den allra djupaste finanskrisen gjordes det en tillfällig utbyggnad med 10 000 platser som upphörde 2011. Det är korrekt.

Nu bygger vi ut med 5 200 platser igen på grund av konjunkturläget. Vi bygger också ut vuxenutbildning med statliga anslag som den inte har haft på mycket länge.

Jag tycker därför att det är välavvägt. Skulle det vara så att vi ser behov av det så får vi återkomma i höstbudgeten med eventuella ytterligare beslut. Men det här är den bedömning vi gör nu.

Bemanningen på skolbibliotek

Anf. 40 TINA EHN (MP):

Herr talman! Min fråga går förmodligen till utbildningsminister Björklund.

Biblioteksfrågan är i dagarna aktuell, och ett förslag till ny bibliotekslag har precis överlämnats till riksdagen. Det som saknas i regeringens politik runt bibliotek är hur man ser på bemanningen av bibliotek.

Min fråga i dag rör specifikt skolbibliotek. I den nya skollagen finns i dag inskrivet att skolor ska ha skolbibliotek. Men det står ingenting om att dessa ska ha utbildad personal. Många med mig ställer sig frågan vad regeringen har tänkt sig med skolbibliotek. Ska bemanning med utbildad personal ingå?

Anf. 41 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr talman! Jag tror att utbildningsministern och jag delar på svaret här som jag inleder med att berätta att vi mycket riktigt har lagt fram ett förslag till en ny bibliotekslag på riksdagens bord. Det är en lag som är tydligare och skarpare än den föregående lagen.

Den nya lagen slår fast att det ska vara fritt att låna böcker, såväl fysiska böcker som e-böcker, liksom att biblioteken har en särskild uppgift för barns och ungas läsande, informationsteknik, ett demokratiuppdrag och mycket annat.

Skälet till att det inte står någonting om bemanningen i bibliotekslagen – det gör det inte heller i den lag som nu finns – är att situationen för biblioteken skiljer sig åt. Det är annorlunda att ha ett bibliotek i en storstad än på glesbygden, och hur man väljer att utforma biblioteken är huvudmannens uppgift, det vill säga kommunen eller skolan.

Däremot är kraven väldigt tydliga på vad som är ett bibliotek. Men vi kan inte gå in och detaljstyra. Det tror jag inte heller att Tina Ehns partikamrater ute i regionerna och kommunerna skulle uppskatta.

Prot. 2012/13:98
25 april

Frågestund

Anf. 42 TINA EHN (MP):

Herr talman! Jag skulle vilja göra jämförelsen att ett skolbibliotek utan en bibliotekarie är som ett klassrum utan lärare, och det säger vi ju någonting om.

Att det ska finnas biblioteksutbildad personal på bibliotek och specifikt på skolbibliotek tas upp i den aktuella Litteraturutredningen som presenterades i höstas. Att det ska finnas biblioteksutbildad personal tas upp av remissinstanserna till den nya bibliotekslagen, och det togs också upp inför skolbibliotekslagen.

Regeringen verkar dock inte ha tagit till sig de här viktiga synpunkterna, en av de viktigaste ingredienserna i biblioteksverksamhet.

Min fråga kvarstår, för jag förstår inte riktigt om vi inte har ett uttalat önskemål eller krav på att det ska finnas utbildad bibliotekspersonal på bibliotek.

Anf. 43 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag fortsätter svaret.

Vad jag kan konstatera är att vi nu med alliansregeringen har krav på att det ska finnas skolbibliotek, att elever ska ha tillgång till skolbibliotek. Det är en skarpare skrivning än vad som tidigare funnits och som inte fanns när Tina Ehns parti var stödparti till Socialdemokraterna. Det är alltså en klar skärpning.

När det gäller bemanningen av biblioteken var det mycket riktigt en fråga som togs upp i Litteraturutredningen. Den arbetar vi med nu på Kulturdepartementet och även tillsammans med Utbildningsdepartementet. Vi återkommer om det. Men det är inte en fråga som i första hand hör hemma i bibliotekslagen, som är en ramlag med mål för vad biblioteken ska arbeta med.

Exakt hur bemanningen ser ut är en annan fråga, och den hör hemma på skolområdet. Men jag lovar att det här är någonting som är högt prioriterat, så vi kommer att återkomma.

Försvarsanslaget

Anf. 44 MIKAEL JANSSON (SD):

Herr talman! Det svenska försvaret är bantat till oigenkännlighet. Under en tid saknade det svenska försvaret i det närmaste all kapacitet. Det kallades för en strategisk paus inom Försvarsmakten.

Nu ska förmågan till territoriellt försvar återtas. En av orsakerna till det är Rysslands kraftiga upprustning.

Modellen för vårt försvar heter insatsorganisation 2014, IO 14. IO 14 blev inte intaget och färdigt år 2014 som det var tänkt, utan kommer att bli det till 2023, enligt den senaste planeringen. Målet är alltså att till år 2023 upprätta ett försvar som kan stå emot ett begränsat anfall under en

vecka på en plats i Sverige. Ett stort problem är att det saknas 40 miljarder kronor i investeringsbudgeten för att fullt materielsätta IO 14.

Min fråga till Jan Björklund är: Kommer regeringen att öka försvarsanslaget så att underskottet i försvarets investeringsbudget elimineras över tio år?

Anf. 45 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Tack för frågan! Det har väl inte undgått någon att det pågår en rysk upprustning i vårt närområde. Det är den pågående parlamentariska Försvarsberedningen – frågeställaren kanske ingår i den; alla partier finns med – som gemensamt måste få expertiskunskap och analysera hur den upprustningen sker och sedan gemensamt försöka dra slutsatser av det inför det beslut som riksdagen ska fatta våren 2015.

Idén med försvarsbeslut är att de ska vara någorlunda långsiktiga, och frågeställaren belyste det med IO 14, 2023 och allt möjligt. Det går inte att ändra på besluten från ett år till nästa, utan vi fattar långsiktiga beslut. Skälet till det är att kunna titta på vad som hänt säkerhetspolitiskt. Situationen förändras ofta inte från det ena året till det andra, men den förändras över en längre tid.

Jag ser från regeringens sida fram emot att kunna ta emot ett betänkande från Försvarsberedningen när den är färdig om något år. Därefter ska det naturligtvis beredas och läggas fram för riksdagen med de slutsatser som då ska dras.

Anf. 46 MIKAEL JANSSON (SD):

Herr talman! Låt mig i stället ställa en fråga med kanske lite kortare varsel. I fredstid väljer olika nationer olika nivåer för sin incidentberedskap. Flygövningar som läggs nära ett annat lands territorium är ett test på ifall det landet kan och hinner skicka dit sitt flyg för att markera sin gräns och visa sin beredskapsförmåga. Hur det går noteras av alla länder med försvarsintressen i den regionen.

Försvarsmakten har i dag officiellt uttalat att vår incidentberedskap är så bra som våra politiker önskat sig. Det måste dock konstateras att läget har förändrats. Ryssland övar allt oftare och alltmer komplext sin försvarsmakt också i Östersjön. Min fråga till Jan Björklund är därför: Kommer regeringen att på grund av de ryska övningarna ge ett uppdrag till Försvarsmakten att ytterligare förstärka incidentberedskapen?

Anf. 47 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Det vore inte bara olämpligt, det vore ett lagbrott av mig att stå i denna talarstol och inför offentligheten tala om vilka direktiv regeringen ger till den svenska Försvarsmakten om den svenska beredskapsnivån.

Jag väljer att svara på så sätt att vi alla noterar en rysk ambitionsökning när det gäller militär upprustning och övningsverksamhet också i vårt närområde. Vilka slutsatser ska vi dra av det? Ni känner till att jag i den offentliga debatten framfört att jag anser att det måste påverka nästa försvarsbeslut. Det arbetet ligger hos Försvarsberedningen. Vi behöver därför invänta Försvarsberedningens bedömning.

Utifrån min utgångspunkt är det självklart att det som händer runt omkring oss, inte minst den ryska upprustningen, med nödvändighet måste påverka de beslut som så småningom ska fattas.

Prot. 2012/13:98
25 april

Frågestund

Tillgänglighet för funktionshindrade

Anf. 48 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Erik Ullenhag.

I dag utestängs hundratusentals människor med funktionsnedsättning från möjligheten att ta del av mycket i vårt samhälle. Det kan vara att få ett jobb eller att ta del av samhällslivet och kulturlivet. Det är egentligen ren och skär diskriminering. Att inte kunna ta ett jobb, åka kollektivt, gå på bio eller komma in i en affär är särbehandling.

Det är i dag 888 dagar sedan remisstiden för regeringens utredning med det nu ironiska namnet *Bortom fagert tal* gick ut. Varje torsdag står Funktionshinderrörelsen utanför Rosenbad och försöker övertyga ministrarna i regeringen om att det måste hända något. Man kan inte bara prata. Dessutom har riksdagen gjort en hemställan om att det ska komma ett förslag. Därför undrar jag när vi i Sverige får ett lagförslag om att bristande tillgänglighet är diskriminering, på samma sätt som man har i Norge.

Anf. 49 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Tack för frågan, Eva Olofsson! Vi har en jätteutmaning när det gäller personer med funktionsnedsättning i det svenska samhället. Vi har det på arbetsmarknaden. Vi har en verklighet där man handikappas på grund av att samhället inte är tillgängligt.

När det gäller diskrimineringslagstiftningen finns det ett skydd mot diskriminering, självklart, för personer med funktionsnedsättning. Det frågan gäller är om bristande tillgänglighet ska ses som diskriminering. Om en restaurangägare eller annan arbetsgivare inte ser till att det finns en ramp för den som är rullstolsburen, ska de då kunna dömas, utöver den lagstiftning som finns, för diskriminering?

Det finns förslag på regeringens bord, precis som frågeställaren säger. Jag noterar varje torsdag att handikapprörelsen är på plats. Det är bra att de väcker frågan. Från min sida jobbar vi med att bereda frågan ifall bristande tillgänglighet är diskriminering. Det är ett arbete som pågår. Min ambition är att vi ska nå fram. Det har jag varit tydligt med både från min och från Folkpartiets sida.

Anf. 50 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! Jag tycker fortfarande inte att jag fått svar på frågan hur länge vi ska vänta. Det är 888 dagar sedan remisstiden gick ut. Det är en ganska lång tid. Dessutom har riksdagen fattat beslut om att man vill ha ett förslag. Det handlar om att människors liv begränsas, att de inte kan leva självständigt. Det kan handla om att kunna vara förälder. Det kan handla om att resa med tåg, vilket i många fall nästan är en tragikomisk historia för människor som är rullstolsburna. Är man blind och utropen på bussar och annat inte fungerar begränsas man. Att inte kunna gå på

bio, att teatern inte är teckentolkad – allt sådant är ren och skär diskriminering.

Det är många gånger tydligt att om det gäller hudfärg och kön ser vi det som diskriminering. Det tolererar vi inte. Men om det är fråga om en funktionsnedsättning fortsätter vi att tolerera det. Det är en bred fråga som berör många. En åldrande befolkning behöver också ett tillgängligt samhälle.

Anf. 51 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Jag tror att vi ska akta oss för att ställa olika diskrimineringsgrunder mot varandra. Vi ska sträva efter ett samhälle där varje människa behandlas för den han eller hon är och inte som en representant för en grupp. Jag är glad över att vi har stärkt diskrimineringslagstiftningen, men vi har diskriminering på olika grunder. Vi har diskriminering för att folk har ett arabisk klingande namn. Vi har diskriminering när en kvinna i fertil ålder söker jobb. Det finns i det svenska samhället, och det behöver vi bekämpa. Vi ska inte hamna i en situation där vi ställer olika diskrimineringsgrunder mot varandra.

Det handlar om ifall vi ska utvidga skyddet mot diskriminering för personer med funktionsnedsättningar. Min ambition är att vi ska göra det. På flera av dessa områden har vi en lagstiftning på plats. Eva Olofsson nämner kollektivtrafiken. Det finns reglerat att den ska vara tillgänglig. Problemet är att den som drabbas exempelvis genom att inte kunna komma upp på bussen kan inte själv, individuellt, driva ett diskrimineringsärende. Slutsatser från andra länder, till exempel Norge, USA och Sydafrika, visar att arbetet med att få mer tillgänglighet i samhället gått framåt när de fått en sådan lagstiftning på plats.

Det korta svaret är att vi bereder frågan i Regeringskansliet.

Timplanen i matematik

Anf. 52 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag vill rikta frågan till utbildningsminister Jan Björklund.

Vi moderater och alliansregeringen är mycket engagerade i svenska elevers kunskaper och utveckling i matematik. Sedan mer än 20 år visar internationella mätningar att de har försämrats, alltså långt innan alliansregeringen tillträdde.

I går fattade dock riksdagen ett mycket viktigt och välkommet beslut om att utveckla timplanen för ämnet matematik. Beslutet tillkom efter en proposition från alliansregeringen. Det beslutet välkomnades av hela Skolsverige och utgör en viktig del i att göra svenska elever mer konkurrenskraftiga och i längden anställbara.

Hur ser statsrådet på implementeringen av reformen, och skulle statsrådet möjligen kunna säga några ord om bakgrunden till reformen?

Anf. 53 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Det är riktigt att kunskapsresultaten i svensk skola sjunkit i 20 år. Ett av de ämnen som de sjunkit allra mest i, enligt den statistik

som finns, är matematik. Det beror på ett antal faktorer, och det är dem vi nu successivt försöker rätta till.

Det första är att lärarutbildningen, som beslutades på 80-talet, var upplagd så att lärarstudenterna själva fick välja vilka ämnen de skulle läsa. Det gällde även lärare på låg- och mellanstadiet, lärare som normalt undervisar i alla ämnen. De fick själva välja, och många valde då bort matematiken men skulle ändå undervisa i det. Vi har haft en bristfällig kompetens i lärarkåren vad gäller matematik eftersom den totala valfriheten i lärarutbildningen var sådan att studenterna kunde välja bort matematiken men fick ändå undervisa i ämnet i nästa steg. Det styr vi nu upp.

Det andra är det som riksdagen röstade om i går, nämligen att vi nu utökar antalet lektioner i matematik i svensk grundskola. Det är ett viktigt steg. Det är en påtaglig ökning, ungefär 15 procent.

Det tredje är att vi måste fortbilda hela den svenska lärarkåren i hur man lär ut grundläggande räknese. Också den förmågan är i dag alltför låg.

Anf. 54 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag tackar så mycket för svaret. Utökningen av timplanen i matematik är ett viktigt steg. I andra jämförbara länder läser eleverna betydligt fler timmar än vad de svenska eleverna gör. Detta gäller inte bara matten, utan också andra ämnen.

Moderaterna föreslår i rapporten *En modern skola för alla* en ytterligare utökning av timplanen, men vi är också öppna för att diskutera förändringar i timplanen för andra ämnen. Hur ser utbildningsministern på ytterligare förändringar i timplanen? Det kan eventuellt gälla vidare justering av matematiktimplanen, men också andra ämnen, till exempel svenska, ett väldigt viktigt ämne som lägger grunden för de flesta andra ämnen.

Anf. 55 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Jag tackar naturligtvis för frågan. Jag är väldigt glad över att Moderaterna stöder mig genom att lägga fram detta förslag. Självt har jag drivit frågan under ett par år ensam.

Det handlar om att bygga ut timantalet och styra upp timplanen mer. Från både vänstersidan och högersidan i svensk politik har man varit för rädd för att styra upp timplanen i skolan. Den ena sidan har kallat det för lokal frihet, den andra för valfrihet, men allt har betytt att man ska kunna välja bort de svåra ämnena. Det är det som det har gått ut på.

Men det kan man inte längre. Vi ökar matten och minskar utrymmet för elever att välja i skolan. En del tycker att det är jobbigt, men jag tror att det är helt rätt. Barn och ungdomar kan inte tillåtas att i valfrihetens namn få välja bort ämnen som är viktiga. Det är det som det går ut på. Vi bygger nu ut matematik, naturorientering och främmande språk, delvis på bekostnad av det utrymme som elever och skolor själva har fått förfoga över i en enligt mig missriktad tro på att barn och ungdomar ska kunna fatta dessa viktiga beslut själva. Matte är ofta tungt och jobbigt för elever, men vi som är vuxna inser att det är viktigt för livet.

Frågestund

Anf. 56 ULF NILSSON (FP):

Herr talman! Sverige är och ska vara ett öppet land som bejakar invandring. Det gäller både arbetskraft och flyktingar. En viktig fråga blir då hur vi tar vara på kraften och kunskapen hos de människor som kommer hit och inte har ett arbete från början. Regeringens etableringsreform 2011 för nyanlända hade som mål att nyanlända skulle komma in i arbete eller studier, lära sig svenska och kunna försörja sig själva och bidra till Sveriges utveckling.

Nu börjar vi se hur de första som berörts av reformen lämnar etableringsfasen och är färdiga att gå vidare. Även om det gäller ganska få människor frågar jag ändå om integrationsministern anser att man nu kan dra några slutsatser eller göra några reflexioner om hur etableringsreformen har fungerat. Blir det lite lättare, eller mycket lättare i bästa fall, för nyanlända att komma in i arbete och studier?

Anf. 57 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Jag tackar Ulf Nilsson för frågan. Kan man dra några säkra slutsatser? Svaret är nej. Det är för få som har lämnat etableringsreformen. Kan man då dra några preliminära slutsatser? Svaret är ja. Vi har ett par tusen personer som har varit nyanlända i Sverige och har gått igenom etableringsreformen och lämnat den. Att döma av siffrorna för den gruppen – vi kommer att återkomma med mer uppföljning av detta – verkar det vara fler som kommer i arbete och fler som börjar studera. Det är det tydligaste sättet att mäta.

Den skillnad vi framför allt ser är att man snabbare och tidigare får kontakt med arbetsmarknaden. När vi hade ett mottagande där vi inte i samma utsträckning ställde frågan vad folk kunde bidra med och inte kopplade in Arbetsförmedlingen på samma sätt var det vissa år nio av tio som inte hade någon kontakt med arbetsmarknaden över huvud taget under sitt första år i Sverige. Nu kommer den absoluta majoriteten ganska snabbt i kontakt med Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiska program, vilket gör att man kommer närmare arbetsmarknaden. Det vågar jag säga.

Anf. 58 ULF NILSSON (FP):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Inträdet på arbetsmarknaden hänger väldigt nära samman med inläring av svenska språket och med språkutveckling. Ett hinder har länge varit att man inte får göra praktik om man inte kan svenska. Det blir som en ond cirkel. Hur lyckas regeringen med denna förändring, att snabbt låta den nyanlände lära sig svenska och samtidigt få praktikplatser? Jag har förstått att det är ganska ont om praktikplatser i Sverige. Vill ministern kommentera hur utvecklingen ser ut när det gäller praktik och språkinläring?

Anf. 59 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Etableringsreformen innebar en avgörande omläggning av svensk integrationspolitik, men jag vill också säga till kammaren att vi

kommer att fortsätta att reformera integrationspolitiken, för vi har fortfarande kvar utmaningar. Det här är steg i rätt riktning.

En av de utmaningar vi har är den som Ulf Nilsson beskriver. Hur ser man till att få de två verktyg man behöver för att komma in i samhället när man är ny i Sverige, det vill säga svenska språket och jobb? Traditionellt har det i Sverige varit så att man ska göra en sak i taget. Först ska man lära sig svenska, sedan ska man ut på arbetsmarknaden. Men det där passar inte alla människor. För väldigt många är det bättre att vara vid ett fikabord samtidigt som man lär sig svenska. Den typen av ökad individualisering och en utökad reform av svenska för invandrare är det jag ser framför mig under kommande år.

Jag har rader av exempel på kommuner som gör ett bra jobb. Men jag har tyvärr också rader av exempel på kommuner där man inte klarar av att ge till exempel yrkessvenska för att människor ska kunna få jobb, där man inte klarar av att ge den som vill plugga vidare på universitetet grunden i svenska tillräckligt snabbt. Vi kommer att återkomma till riksdagen med fortsatta reformer på integrationsområdet.

Vargpolitiken

Anf. 60 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till miljöministern angående vargsituationen.

Vi har vårväder nu. Då föds det många vargvalpar runt om i landet. Bara i Värmland har det skett en hel del förnyring det senaste året i 13 revir. Räkna man om det till individer innebär det 52 nya vargar bara i Värmland. Vi har nu 27 vargrevir, och sju av dem är nya. Om det är sex vargar per revir innebär det att vi har 162 vargar bara i länet. År 2020 kan det med dagens tillväxttakt vara över 2 000 vargar i Sverige. Väldigt många människor berörs av detta i vardagen. Många är frustrerade och upplever maktlöshet. Konsekvenserna är stora.

Jag skulle därför vilja fråga miljöministern vad som händer med rovdjursfrågorna i allmänhet och vad gäller vargen i synnerhet.

Anf. 61 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman, ledamöter och åhörare! Jag tackar Daniel Bäckström för frågan. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi diskuterar frågan om de svenska rovdjuren och hela tiden för en dialog. Det är väldigt viktigt att vi har en gynnsam bevarandestatus för våra stora svenska rovdjur. Vi försöker nu genomföra detta från regeringens sida grundat på riksdagsbeslutet om gynnsam bevarandestatus. Rovdjuren ska finnas i sina naturliga utbredningsområden. Det här ska ske med största möjliga hänsyn till människor, näringar och bygder. Naturligtvis ska vi också ha så regional beslutandemakt som möjligt över detta.

Vi har nu lämnat in förvaltningsplaner för alla de stora rovdjuren, inte bara varg. Vi har även lämnat vetenskapliga rapporter till kommissionen om alla de här frågorna. Vi avser att återkomma till riksdagen i höst med en uppdatering av den svenska vargpolitiken för att föra den up-to-date med den kunskap som vi nu har.

Frågestund

Anf. 62 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Herr talman! Jag har en fråga till EU-minister Birgitta Ohlsson.

Äganderätten är fundamenta i en demokrati och i en marknadsekonomi. Äganderätten är i mångt och mycket också grunden för vår utveckling, för tillväxten och för ansvarstagande i ett modernt samhälle.

Men äganderätten utsätts också för många urgröpande attacker och åtgärder, även om det i grunden ibland kan finnas ett vällovligt syfte bakom. Ett exempel är de kvoteringsdiskussioner som pågår inom EU, den här gången med udden riktad mot bolagsstyrelserna.

Hur står EU-ministern upp för äganderätten i EU när kvoteringsdiskussionens vindar nu riktar sin kraft mot bolagsstyrelsernas sammansättning?

Anf. 63 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Det är oerhört bra att EU-kommissionen engagerar sig för jämställdhet. Det ser riktigt uselt ut på både svensk och europeisk nivå vad gäller andelen kvinnor i bolagsstyrelserna. Det har skett en informell kvotering av män alldeles för länge.

Men därmed inte sagt att det bästa är att byta ut den informella kvoteringen av män mot formell kvotering av kvinnor. Detta är en fråga där staten och EU ska hålla sina tassar borta. Det är en ägarfråga, inte en fråga som bäst styrs genom lagstiftning. Detta är viktigt att slå fast och vara tydlig med. Vi är flera medlemsstater som i enlighet med subsidiaritetsprincipen gör bedömningen att kvotering till bolagsstyrelser inte är något som EU ska hålla på med.

Anf. 64 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret, och jag håller fullständigt med. Man ska inte röra äganderätten och gå in i bolagsstyrelserna i den delen.

Sedan har vi ett bekymmer. Jag delar åsikten att vi måste få in fler kvinnor i bolagsstyrelserna. Vi är fullständigt överens om att det är fel väg att gå att ge sig på äganderätten. Det känns bra att EU-ministern driver de frågorna i EU för att förhindra att det på något sätt sker. Jag tackar för svaret.

Anf. 65 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Jag tänkte bara avsluta med en stilla feministisk fundering på den här fronten. Det är kanske dags att sopa rent på hemmaplan först när det gäller EU-kommissionen, dess instruktioner och också medlemsstaterna i EU. Vi kan bara konstatera att det sitter noll kvinnor i Europeiska centralbankens högsta ledning. Man kanske kunde börja i EU självt när det gäller att få fram fler kvinnor i maktpositioner.

Anf. 66 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! För jobben, människors hälsa och vår gemensamma välfärd är ett aktivt, ambitiöst men framför allt genomtänkt miljöarbete oerhört viktigt. Min fråga går till miljöministern.

Halten av miljögifterna dioxin och PCB är fortsatt höga i fet fisk som lax och strömming från Östersjöområdet, ofta över gränsvärdena. Sik från Väneren har också oväntat höga halter av de miljögifterna, liksom röding från Vättern. Det rapporterar regeringens egen expertmyndighet Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket påpekar också att gränsvärdena är högt satta, vilket betyder att det är ganska liten marginal till att vi får i oss för mycket av miljögifterna. Rekommendationen är att kvinnor i fertil ålder och barn inte ska äta den här fisken alls.

Ändå säljs fisken i Sverige utan någon som helst information till konsumenten. Är inte miljöministern orolig att vi får i oss för mycket miljögifter?

Anf. 67 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Tack för frågan, som rör ett väldigt viktigt ämne.

Vi har väldigt mycket kemikalier i vår vardag, många gånger helt i onödan. Det går på slentrian. Det är därför som regeringen har lagt ett stort extra anslag på Kemikalieinspektionen just för att hitta de farliga ämnena och genomföra den strategi om en giftfri vardag som regeringen har bestämt.

När det gäller just dessa gifter är det rätt mycket gifter som kommer ut i våra vatten. Det är till exempel hormonstörande ämnen, som vi har diskuterat mycket, men också dioxiner.

Just frågan om halten i livsmedel är en fråga som faller på Livsmedelsverket och därmed också på landsbygdsministern. Jag försäkrar att vi arbetar väldigt mycket gemensamt i regeringen med dessa frågor.

Anf. 68 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Förutom det självklara att Sverige borde öka engagemanget ytterligare för att minska miljögifterna – som miljöministern också säger i svaret, och jag tycker att vi kan öka det ytterligare – och att främja bra mat av god kvalitet har Sverige under den borgerliga regeringen lovat, garanterat, EU-kommissionen att tillse att kvinnor i fertil ålder och barn inte ska få i sig miljögiftet dioxin.

Om miljöministern nu är orolig för att kvinnor i fertil ålder och barn ska få i sig alltför mycket av miljögiftet, vad är man beredd att vidta för åtgärder för att tillse att människor inte får i sig miljögiftet? I dag säljs fisken runt om i Sverige utan någon som helst information till konsumenten.

Anf. 69 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Miljögifter är ett väldigt allvarligt problem. Det finns olika grupper av miljögifter. Jag har nämnt de hormonstörande, som slår

väldigt hårt särskilt mot kvinnor och barn och lagras i människors fettlager i olika delar av kroppen.

Dioxin är också ett väldigt allvarligt miljögift. Den största dioxinkällan är egentligen kolkraftseldning. Därför är hur vi hanterar vår uppvärmning en väldigt viktig sak. Luftkvalitetsfrågorna har också en otrolig betydelse i sammanhanget. Det finns gränsvärden, och vi arbetar väldigt hårt med just luftkvalitetsfrågorna.

När det gäller livsmedel informeras väldigt tydligt om de risker som finns med just de livsmedlen. Samtidigt ska vi balansera detta på ett sådant sätt att människor fortfarande kan ha sill på julbordet, sill på middagsafton, och människor som vill äta en surströmming en gång om året ska också kunna göra det.

Miljögifter

Anf. 70 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Miljöministern kan stå kvar, för vi håller oss kvar bland miljögifterna.

Häromveckan varnade konsumentorganisationer i Europa för att vanliga hygienprodukter som tvål, schampo och tandkräm kan innehålla farliga halter av bland annat hormonstörande ämnen. De ämnena sätts nu i samband med allt fler sjukdomar. Även här är barn särskilt känsliga.

Miljöministerns kommentar var att ämnena visserligen är bekymmersamma men att det blir för krångligt att gå före EU och att det är bättre att vänta och låta Danmark driva på frågan i EU.

Danmark driver på frågan i EU, och Danmark går också före på hemmaplan. Det förbjuder bland annat vissa hormonstörande ftalater. Det är inte bara ett sätt att skydda danska barn utan också ett sätt att driva på EU genom att visa vägen.

Jag vill fråga miljöministern när vi kommer att få samma regleringar och begränsningar i Sverige för att skydda svenska barn och för att driva på EU så att vi får bort de ämnen som gör barnen sjuka.

Anf. 71 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! När det gäller de hormonstörande ämnena har vi ett väldigt problem just med EU-systemet. Det tror jag också frågeställaren är väl medveten om. Det kanske är bra att nämna det här.

Det finns två olika sätt att se på de hormonstörande ämnena. Det ena är ett kemikalieperspektiv. Det är genom Kemikaliemyndigheten och den europeiska kemikalielagstiftningen som man jobbar med de frågorna. Vi går från svensk sida före genom att nu ta striden med EU-kommissionen när det gäller till exempel bisfenol A i barnmatsburkslock och också genom de uppdrag som vi har gett till både Naturvårdsverket och livsmedelsmyndigheten i dessa sammanhang.

Den andra delen av EU-systemet är det som handlar om Efsa, European Food Safety Authority, som inte alls har samma åsikt, anser att den vetenskapliga dokumenteringen inte räcker och motarbetar det som vi försöker göra på ett väldigt tydligt sätt. Den konflikten är inte så enkel för en svensk miljöminister att lösa, men jag ska försöka att göra det bästa jag kan.

Anf. 72 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! För en vanlig dödlig riksdagsledamot framstår det som konstigt att det är livsmedelsmyndigheten i EU som reglerar tandkräm och sådant. Det är klart att det intas i munnen, men regleringen gäller också tvål. I vilket fall är jag väldigt glad att miljöministern visar vad gäller bisfenol A att man är beredd att göra saker i Sverige. Det handlar inte bara om att sitta still och vänta på att EU ska göra någonting.

När man nu en gång för alla har erkänt att det faktiskt går att göra saker på hemmaplan och att vi inte behöver sitta och vänta i årtal blir det naturligt att man också går vidare med andra ämnen som kan skada inte minst barn, som är särskilt känsliga.

Det kan handla om de hormonstörande kemikalierna i hudvårdsprodukter, till exempel. Varför skulle inte Sverige kunna gå vidare också på de områdena och titta på hormonstörande ämnen i kemikalier så att vi slipper den här utvecklingen där vi har alldeles för många kemikalier runt omkring oss som reagerar med varandra och gör människor sjuka och där vi helt har tappat kontrollen?

Anf. 73 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Jag tror att vi förenas, Helena Leander och jag, i hur bekymrade vi är just när det gäller dessa kemikalier och särskilt de hormonstörande kemikalierna. Vi får rapporter om att abborrar utanför reningsverk är dubbelkönade och också oerhört aggressiva jämfört med det naturliga beteendet. Det finns rapporter om sterilitet hos unga män i områden där avloppsreningen inte fungerar ordentligt. Det är väldigt bekymmersamt.

Däremot går Sverige före. Vi försöker hela tiden att driva på i det här sammanhanget. När det gäller EU-systemet har vi varit med och sett till att det på den nya farlighetslistan kommer upp en hel grupp av ämnen som inte har funnits där innan. Det är en framgång för det svenska förhandlingsarbetet.

Vi samarbetar också med de länder som liksom vi jobbar mycket med de hormonstörande kemikalierna. Det är Frankrike, Danmark och Belgien. Vi tillsammans försöker att se till att vi får in den information som EU kräver för att ta steg vidare.

Litteraturutredningen

Anf. 74 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Att min fråga är viktig visas av att två av ministrarna som varit uppe i debatten i dag har talat om den. Erik Ullenhag talade om integrationen och hur viktigt det är att få ett språk och att kunna läsa. Utbildningsministern talade om bristande mattekunskaper. För att kunna tillägna sig matte är läsningen och att man kan läsa väldigt viktigt.

Det leder mig till kulturministern. På kulturministerns bord ligger Litteraturutredningen. Min fråga gäller läsandet. Vad kommer nu att hända med Litteraturutredningens förslag?

Anf. 75 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det är för ungefär två år sedan vi tillsatte Litteraturutredningen. Vi kunde se att läsandets villkor hade förändrats, och framför allt var vi oroliga över ungas, särskilt pojkars, läsande. Utredningen kom i höstas, och nu har det varit en rejäl remissrunda. Vi kommer till hösten att lägga fram en proposition och förslag som rör läsandet.

När jag ändå står här vill jag berätta lite grann om hur det ser ut. Vuxnas läsande ligger fortfarande på en god nivå, och vi har god tillgång till litteratur i landet. Vi har också ett starkt stöd för biblioteken. Men det här gäller just pojkars läsande.

Kulturrådet jobbar en hel del med det. Vi har en läsambassadör, Johan Unenge, en populär författare som är ute på skolorna och talar om läsande och stimulerar biblioteken och bibliotekarierna. Det finns också intressanta samarbeten mellan idrottsrörelsen och läsandet. Huddinge IF har tillsammans med huvudbiblioteket i Huddinge kommun startat någonting som heter Sparka i gång läsningen. Det är ett av flera förslag som nu är i gång.

Anf. 76 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Detta är viktigt. Vi ser fram emot att ta emot en proposition när den kommer. Det är viktigt vad samhällets institutioner gör med skola, skolbibliotek och vanliga folkbibliotek.

Men vad kan vi alla vanliga människor göra? Kan kulturministern utveckla det något?

Anf. 77 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det gör jag mer än gärna. Skolan har liksom biblioteken en viktig roll när det handlar om barns och ungas läsande. Detta är en fråga för oss alla – för oss som föräldrar, för oss som vänner och för alla oss som möter barn.

För bara några år sedan låg föräldrars högläsande för barn på en rätt hög nivå; ungefär 70 procent läste regelbundet för sina barn. Siffran har sjunkit betänkligt. Det är inte så att läsförmågan hos föräldrarna har minskat, utan vi prioriterar annat.

För att få i gång läsandet, läslusten och läsförståelsen krävs inte bara insatser i skolan. Det krävs också att vi föräldrar, och alla vi som möter barn, ser till detta och talar med barnen, läser högt för våra barn och gärna tar med dem till biblioteken.

Socialbidrag

Anf. 78 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till vice statsminister Jan Björklund.

Socialbidraget har blivit den enda livlinan för allt fler under allt längre tid. 50 000 medborgare har uppburit socialbidrag i mer än tre år trots löften från regeringen om minskat utanförskap och förstärkt arbetslinje.

Notan för socialbidrag landade på 11 miljarder förra året för kommunerna. Merparten av mottagarna uppger arbetslöshet som den främsta orsaken. När regeringens jobbpolitik fallerar hamnar ansvaret i knäet på kommunerna. Ökade kostnader för socialbidrag betyder mindre pengar till förskolan, till gymnasieskolan och till äldreomsorgen.

Därför undrar jag vilket ansvar vice statsminister Jan Björklund anser att regeringen har för att bryta trenden med ökade socialbidrag.

Anf. 79 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Det ansvaret har absolut regeringen. Arbetslinjen och reformer som stärker den har varit en ledstjärna för denna regering.

Man kan dock inte bortse från att Europa under dessa år har drabbats av den djupaste ekonomiska krisen på 80 år. Man kan inte bara vifta bort den utgångspunkten och bakgrunden när man gör bedömningen av dessa nivåer. Självfallet drabbas också Sverige av den ekonomiska krisen i vår omvärld. Vi har lägre arbetslöshet än genomsnittet i Europa, men vi har naturligtvis för höga siffror jämfört med vad vi önskar. Det får effekten att samhället måste försörja människor som inte har arbete.

Men vi tror inte på att gå tillbaka till en lösning där vi ska förtids-pensionera bort människor som är arbetslösa. Det handlar om att hitta vägar tillbaka till arbetsmarknaden. Det är klart att arbetslöshetssiffrorna vänder på allvar först när konjunkturen blir bättre. Den ödmjukheten ska vi ha; vi styr inte världskonjunkturen alldeles själva från detta parlament.

Anf. 80 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Ett absolut ansvar, säger vice statsministern. Men det märks inte i handling. Var finns de skarpa förslagen för att till exempel minska arbetslösheten? Var fjärde socialbidragstagare uppger arbetslöshet som orsak till att de behöver bidraget. Varför redogör inte vice statsminister Jan Björklund för regeringens förslag för att få bukt med dessa skenande kostnader?

50 000 människor i vårt land har uppburit bidraget i mer än tre år. Bidragstagarna blir fler månad för månad. Ju längre tid alliansregeringen styr, desto högre blir kostnaderna för socialbidrag. Och det är kommunerna som får betala. Det är inte Jan Björklunds regering som står för fiolerna.

Jag undrar igen: Vad är det för ansvar regeringen tar? Kan vice statsminister Jan Björklund vara lite mer konkret i sitt svar?

Anf. 81 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Arbetslinjen innefattar en lång rad reformer. Vi har socialförsäkringsreformer, vi har sänkta skatter på arbete och vi gör stora investeringar – större än någonsin – i forskning och infrastruktur. Det är den typ av statliga investeringar som är jobbskapande och tillväxtskapande. Vi har en politik för ett bättre företagsklimat.

Det skiljer sig radikalt från det alternativ som redovisas i denna riksdag och som har som enda idé att höja skatterna på svensk företagsamhet med 30 miljarder kronor för att betala ännu mer bidrag till dem som inte arbetar. Det tror vi inte på. Det skapar inte jobb.

Det som skapar jobb är ett bättre företagsklimat, offentliga investeringar och incitament och regelsystem som befrämjar övergång till arbete. Det är också huvudlinjen för regeringens ekonomiska politik.

Scenkonsten

Anf. 82 ISAK FROM (S):

Herr talman! Min fråga berör den redan skyhöga arbetslösheten. Men det är också en kulturfråga och en fråga om framtidstro. Svensk Scenkonst meddelade för några veckor sedan att tre av fyra institutioner tvingas skära ned på sin verksamhet. Man tvingas varsla, och man tvingas minska sina produktioner. Under den borgerliga regeringen har satsningarna på kulturområdet långsamt krympt, kanske mest på scenkonstområdet.

Min fråga till kulturministern är därför: Är den pågående avvecklingen, neddragningen och utvecklingen inom scenkonstområdet i linje med regeringens kulturpolitik? Om den inte är det – vad avser i så fall kulturministern att göra åt det?

Anf. 83 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr talman! Jag tycker att det är en hederssak att man håller sig till sanningen när man står här i riksdagen och ska tala. Den som lyssnar på Isak From kan möjligen få intrycket av att det sker nedskärningar på kulturområdet. Det sker på många håll i Europa. Man tvingas skära ned budgetarna för kulturen i Finland och i Danmark. Island håller nu äntligen på att hämta sig.

Så är det inte i Sverige. Vi har höjt kulturbudgeten varje år sedan 2006, både i absoluta tal och som andel av statsbudgeten. Det här vet Isak From, och jag tycker därför inte att det är snyggt att stå här och låtsas som att det är rejäla nedskärningar.

Vi har dessutom moderniserat kulturpolitiken. Under Socialdemokraternas tid hände inte mycket. Den stod och stampade. Nu har vi ett vitalt kulturliv i hela landet och ett engagemang som inte har funnits på många år tack vare bland annat regionalmodellen, där man har ett helt annat intresse också från andra håll att engagera sig i kulturpolitiken.

Anf. 84 ISAK FROM (S):

Herr talman! Kulturministern svarar inte på min fråga.

Jag konstaterar ändå att vi socialdemokrater anser att satsningar på kultur ger framtidstro. Nu meddelar Svensk Scenkonst att tre av fyra institutioner tvingas skära ned och minska sin verksamhet därför att anslagen inte räknas upp i samma takt som kostnadsutvecklingen.

Jag frågade om detta är i linje med regeringens politik. Är man nöjd med utvecklingen? Om man inte är nöjd med utvecklingen – avser man då att vidta några åtgärder? Eller är det bra att vi spär på den redan höga arbetslösheten med ytterligare arbetslösa kulturarbetare?

Anf. 85 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Isak From talar om framtidstro. Jag märkte inte mycket av det under den tid som Socialdemokraterna styrde över kulturpolitiken. Budgeten har ökat; det sade jag tidigare.

Den största del av de medel som går ut från kulturbudgeten och som rör detta går just till scenkonsten. Den går till musiken, till dansen, till teatern och till operan. Det är riktigt att man har höga ambitioner på detta område, men även här måste man anpassa sig efter den budget som finns.

Det görs enormt mycket kultur på våra scenkonstinstitutioner. Alla kommer inte att kunna göra allting de vill – det är man väl medveten om. Det är inte kris på teatrar, kris på konserthusen eller kris på våra operascener. Tvärtom händer det väldigt mycket. Men man kommer inte att kunna göra allt man vill, och en del får kanske därmed skjutas på framtiden. Men satsningar har skett varje år och kommer att ske även fortsättningsvis.

Handlingsplanen mot våldsbejakande extremism

Anf. 86 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Birgitta Ohlsson.

Toulouse, Utøya, Stockholm, Oslo, London och Madrid är bara några av de ställen i Europa som nyligen har utsatts för fasansfulla dåd utförda av extremister.

Det var glädjande när alliansregeringen satsade på en nationell handlingsplan för att värna demokratin mot den våldsbejakande extremismen. Det gjorde man för drygt ett år sedan.

Jag skulle nu gärna vilja höra, i efterdyningarna till det fasansfulla som hände i Boston i samband med maratonloppet där nyligen, hur den nationella handlingsplanen har kunnat komma vidare i att möta den våldsbejakande extremismen här i Sverige.

Anf. 87 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Jag är glad över att Finn Bengtsson lyfter upp den frågan. Jag kom dessutom själv hem från Boston bara dagen innan det oerhört tragiska extremistdådet skedde vid maratonloppet.

I december 2011 presenterade vi en handlingsplan mot våldsbejakande extremism, både religiös och politisk sådan. Den innehåller 15 åtgärder och kostar totalt 62 miljoner kronor fram till 2014.

Det är viktigt som du säger: Vill man värna, vurma och vårda den svenska demokratin måste man också ta på största allvar de extremistkrafter som finns också i vårt land och som med våld vill urholka denna svenska demokrati.

Senast i dag lanserade vi i regeringen den senaste satsningen. Den handlar om att Statens medieråd har fått 2 miljoner kronor för att framför allt motverka radikaliseringsen på nätet för ungdomar mellan 12 och 18 år. Det är bara en av många satsningar som ligger i pipeline den närmaste tiden.

Anf. 88 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Tack för svaret! Jag delar uppenbarligen ministrarnas syn på saken och är också glad att man i princip har avsatt 60 miljoner kronor i budgeten fram till 2014 för detta viktiga arbete.

Jag har följt ministern, som också har nämnt att den våldsbejakande extremismen angår oss alla. Med det förstår jag att det inte bara är polis och rättväsen som hanterar den här frågan. I alliansregeringens och inte minst i ministrarnas ögon är detta en fråga som berör oss alla.

Kanske kan Birgitta Ohlsson lite grann utveckla tankarna baserade på den nationella handlingsplanen, hur vi vanliga medborgare kan komma in och möta både dem som har lätt för att glida in i våldsbejakande extremism och inte minst dem som försöker lämna den här typen av ofta sekteristiska rörelser. Hur kan vi stödja ett sådant arbete för demokratins bästa?

Anf. 89 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Som Finn Bengtsson mycket riktigt säger handlar det inte bara om vad staten, myndigheterna eller politikerna kan göra, utan det handlar lika mycket om civilsamhällets roll och också oss själva som enskilda medmänniskor.

Många av satsningarna i handlingsplanen utgår från demokratipolitiken. Det handlar delvis om det förebyggande arbetet, hur vi kan stärka exempelvis lärare, skola, socialtjänst, kriminalvård och fritidsledare – de som möter ungdomar på glid – men förstås också familjer, föräldrar som är oroliga över att en son eller en dotter kanske har hamnat i ett högerextremistiskt sällskap.

Längre fram under sommaren kommer vi att göra en presentation. Det är Forum för levande historias generaldirektör Eskil Franck som har lett en satsning om hur man når de här nyckelgrupperna bland olika yrken.

Vi jobbar också med avhopparverksamhet. Exit har arbetat länge mot just den högerextrema rörelsen för att få unga nynazister att lämna den. Det måste vi vidga till andra extremistriktningar.

Basen är förebyggande arbete och demokrati.

EU:s utsläppshandelssystem

Anf. 90 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag har en fråga till miljöminister Lena Ek.

Förra veckan röstade EU-parlamentet ned EU-kommissionens förslag om att reformera utsläppshandelssystemet ETS. Det var ett väldigt oroväckande beslut. ETS är nu nära en kollaps. Det här handelssystemet ska vara EU:s främsta verktyg för att få ned utsläppen.

I dag kostar 1 ton koldioxid på EU:s utsläppsmarknad mindre än vad det kostar att köpa en pizza på restaurang i Sverige. I Sverige, där vi har koldioxidskatt, kostar det mer än 1 000 kronor att släppa ut 1 ton koldioxid.

Därför undrar jag förstås vad miljöministern nu kommer att göra för att vi ska få ordning på utsläppshandelssystemet, så att utsläppen ska minska.

Anf. 91 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Ja, det var bekymmersamt.

Det EU gör när det gäller klimatutsläpp är uppdelat i två olika delar. Den ena är den icke handlande sektorn, som i stort sett är hela samhället. Där jobbar man med standardiseringar, lagstiftningsfrågor och en mängd olika frågor. Den andra är den handlande sektorn, som är den tunga industrin, med 12 000 anläggningar som släpper ut klimatgaser i hela Europa.

Det är ett marknadsnära system för att det ska fungera mot industrin och i marknaden. Det är något som den svenska regeringen har prioriterat, eftersom vi tycker att det är ett bra styrmedel. Men det kräver – som alltid i alla marknader som bygger på vad som finns tillgängligt och priset på det – att priset på koldioxid hålls uppe.

Anf. 92 JENS HOLM (V):

Herr talman! Tack för det! Men det var inte så mycket svar på min konkreta fråga, nämligen vad miljöministern gör nu för att vi ska få ordning på systemet.

Det är precis som Lena Ek säger: Handelssystemet är ett marknadsbaserat system. Jag tycker att detta visar på det vanskliga i att förlita sig så mycket på ett marknadsbaserat system. I Sverige, där vi har en koldioxidskatt, som är ett mer statligt kontrollerat system, kostar det också mer än 1 000 kronor att släppa ut 1 ton koldioxid.

Då kan man tänka sig att regeringen borde höja koldioxidskatten, för det vet vi fungerar. Men i det här fallet vill jag veta vad Lena Ek gör på Europainivå för att se till att handelssystemet kommer att börja leverera.

Anf. 93 Miljöminister LENA EK (C):

Herr talman! Jag tycker i mina frågor att det är viktigt att svara på ett sådant sätt att också åhörarna vet vad jag svarar på.

Det jag har gjort för att försöka hantera detta är först och främst att jag skrev brev till alla ledamöter i EU-parlamentet som skulle rösta om detta i förra veckan, tillsammans med ministrar från Frankrike, Tyskland, Storbritannien och Italien, för att se till att omröstningen skulle gå rätt.

Innan dess har vi lagt ned ett stort jobb i miljöministerrådet för att se till att det skapas en majoritet där för kommissionens förslag om att, genom att flytta auktioneringen lite längre bak i tiden, försöka balansera upp marknadspriset.

Det vi kommer att göra nu är att gå vidare och arbeta med utskottet. Jag har redan haft kontakter med rapportören Matthias Groote om hur vi ska kunna göra detta med de länder som har tvekat i voteringen och också diskuterat detta med tre kommissionärer så sent som i går och i förrgår.

Jag sliter verkligen, för den här frågan måste gå rätt på slutet.

Den nya bibliotekslagen och personalens betydelse

Anf. 94 KERSTIN ENGLE (S):

Herr talman! Min fråga går till kulturministern. Jag hade också tänkt fråga om den nya bibliotekslagen, och jag ska göra det.

Jag såg att ministern marknadsförde lagen som vägen mot ett läslyft för Sverige. Men här i dag fick vi höra att det bara är en ramlag som inte behöver fästa så mycket vikt vid hur vi ska nå kvaliteten.

Kungliga biblioteket har tagit fram underlag som visar att de bibliotek som har hög personalbemanning också har fler besök, mer utlåning och, förmodar jag, mer läsning för dem som lånar böcker.

Det är ganska knepigt när man i den här lagen inte över huvud taget för något resonemang om personalens betydelse för hög kvalitet.

Anf. 95 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det är roligt att så många vill diskutera läsfrågor. Detta är onekligen en framtidsfråga.

Jag talar om ett läslyft för Sverige därför att det är vad vi kommer att satsa på. Bibliotekslagen är en del i det. Det är ett förslag till en ny lag i stället för den som har verkat i snart 20 år och som av många uppfattas som tämligen omodern. Det är en skarp lag så till vida att vi bland annat betonar kvalitet och litteraturens roll men också säger att biblioteken har ett värde för demokratisk utveckling, för allsidighet och för att lyfta barns och ungas läsande. Det är bara delar i detta.

Man kan inte stifta en detaljlag. Jag vill ge samma svar som jag gav till Tina Ehn: Jag tror inte att Kerstin Engles kolleger ute i kommunerna blir så lyckliga om vi börjar tala om exakt hur biblioteken ska vara bemannade. Det är stor skillnad på stadsbiblioteket i Malmö och ett litet bibliotek i Dorotea.

Anf. 96 KERSTIN ENGLE (S):

Herr talman! Tack för svaret! Jag menar inte att lagen exakt ska föreskriva hur bemanningen ska se ut, för då hade jag nog inte blivit särskilt populär ute hos kommunpolitiker.

Men det är ändå så att en avgörande fråga för besök, läsning och utlåning är att det finns bemanning. Och vi vet nu att 50 procent av skoleleverna inte har tillgång till bemannade bibliotek.

Jag blir också orolig när Moderaternas gruppledare i kulturutskottet säger att det är jättebra om ideella organisationer kan ta över biblioteksverksamhet. Och vi vet att det är väldigt många biblioteksfilialer som har lagts ned.

Då tycker jag att det är viktigt att vi talar om för dem som jobbar entusiastiskt ute på våra bibliotek att deras jobb är oerhört viktigt för läsningen i Sverige.

Anf. 97 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag tror faktiskt att bibliotekarierna runt om i landet uppfattar det här förslaget till skärpt bibliotekslag som ett starkt stöd för deras arbete. Det står också att det är obligatoriskt för kommunerna att ta fram biblioteksplaner. Det har inte skett överallt.

Nu har Kungliga biblioteket ett uppdrag också att samordna biblioteksväsendet. Det är mycket som åligger Kungliga biblioteket och också ger möjligheter till Kungliga biblioteket att göra detta.

Den här lagen omfattar förvisso folkbiblioteken men även forskningsbibliotek. Skolbiblioteken är också nämnda.

Hur skolbiblioteken ska vara bemannade är en annan fråga. Det hör inte hemma i den här lagen.

Sedan kan jag i högsta grad beklaga att många filialer har tvingats lägga ned. Men det är – det vet Kerstin Engle – resultatet av en urbanisering, bland annat. Människor lämnar mindre orter och flyttar till större orter. I dag bor majoriteten av det svenska folket i de tre storstäderna. Det är därför som man bygger ut filialerna här.

*Näringspolitiska
frågor*

Anf. 98 ANDRE VICE TALMANNEN:

Det var dagens sista fråga. Jag vill tacka de närvarande statsråden för medverkan.

7 § (forts. från 5 §) **Näringspolitiska frågor** (forts. NU11)

Anf. 99 ANNA HAGWALL (SD):

Herr talman! Det av riksdagen fastställda målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler växande företag för att därigenom bryta utanförskapet.

De näringslivspolitiska insatserna ska även bidra till att man uppnår målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

Allt det här låter bra och rimligt, men låt oss se den andra sidan av myntet, som står för skapandet av dessa resurser. Hur och varför?

Vi har stora visioner och drömmar om tillväxt, att fler startar företag och att dessa företag växer och förser oss med välfärd.

Att starta företag är en av de största händelserna i en människas liv. Det kan gott jämföras med att bli förälder. Även det nyfödda företaget har likheter med ett barn. Det behöver all vår omsorg och tid och engagemang för att bli livsdugligt.

De flesta av Sveriges största företag som så småningom uppnått stora framgångar har inte fått något stöd alls. Entreprenörens goda affärsidé, ihärdighet och navigering mellan hinder tillsammans med ett ständigt engagemang har till slut vunnit.

I dessa fall har entreprenören kunnat se fram emot en belöning, som vetenskapen om ett lyckat företag ger, och inte minst en bra ekonomisk utveckling för risktagande och nedlagt arbete.

Med tiden har allting blivit mycket mer komplicerat. Vi är nu en del av EU och en del av en globaliserad värld, där andra länder konkurrerar med oss på villkor som vi inte kan tävla med. Med EU:s regleringar har byråkratin vuxit, och svårigheterna har blivit ännu större.

Den blivande företagaren i dag har en uppförsbacke som få klarar.

Det är inte nog med att regleringarna har blivit fler och ägarens inflytande därmed mindre. Företagaren kan inte ens se fram emot en riklig ekonomisk belöning i och med alla skatter och pålagor som finns i dag.

Herr talman! Vad ska då drivkraften vara i dag för att starta företag?

Om vi ska vänta oss ett ökat företagande måste vi se problematiken ur den synvinkeln och eliminera hinder. Att utforma skatter och trygghets-

systemet för att gynna små och medelstora företag är åtgärder som kan öka chansen att fler vågar starta företag.

Flera nämner att vi ska rikta våra insatser selektivt till grupper som har särskilt svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Till en viss nivå kan det vara rimligt. Invandrare måste till exempel få utbildning i hur regelverket fungerar och kunna söka lån och stöd hos rätt instanser.

Därutöver är det affärsidéns bärighet och entreprenörens skicklighet som avgör om man lyckas.

Däremot ska människor som på grund av handikapp eller som av andra sociala orsaker har svårt att integreras på arbetsmarknaden få stöd. Som flera nämner kan sociala företag bli en anställningsform, då människor får tillträde till arbetsmarknaden.

Dessa företag är i behov av finansiering, kunskap och kompetensutveckling. Det kan handla om marknadsföring, hjälp med upphandling med mera.

Människor som kanske aldrig har haft ett jobb kommer in i samhället, får gemenskap med sina arbetskamrater och egen försörjning.

När det gäller ungdomar är bästa sättet att få dem anställbara att ge dem bra utbildning och realistiska förväntningar på lön och arbetsvillkor. Att ungdomar kostar mindre för företagaren gör självklart att anställningen blir mer attraktiv för arbetsgivaren.

När det gäller ägarskiftet i företag har vi ett stort problem.

Företag som gått i arv i flera generationer måste läggas ned för att nästa arvinge inte har möjlighet att driva företaget vidare av olika skäl. Denna fråga måste vi belysa ytterligare.

Den yngre generationen är inte alltid beredd på slit och stora uppoffringar i den hårda verkligheten. Här skulle man kunna matcha människor som vill starta eget. De skulle i stället kunna ta över befintliga företag och få hjälp med finansieringen.

Vi tror på insatser som höjer kunskapen om företagandet.

Kvinnor som har jobbat i den offentliga sektorn har nu möjlighet att bli entreprenörer i stort sett i alla branscher – affärsutveckling, teknikinnovation, utbildningsväsendet, tjänste- och servicesektorn, kulturella och kreativa näringar. Men i så fall måste egenföretagandet erbjuda fördelar jämfört med en anställning.

Herr talman! Många idéer diskuteras när det gäller hur företagandet ska gynnas, och då inom några särskilda näringsgrenar, till exempel turism.

Vi sverigedemokrater vill gärna visa upp vårt vackra land för omvärlden. Jag har bara hört goda och fördelaktiga omdömen om Sverige, och när Sverige kommer på tal är alla nyfikna och vill se vår fina natur, vackra städer, orörda miljöer, de tusen sjöarna och alla andra attraktioner vi har.

I den näringen finns många utvecklingsmöjligheter. Det handlar om alla små hotell, pensionat, stugbyar, campingplatser, restauranger, guideturer, rundvandringar och tusen andra aktiviteter som kan bidra om vi anstränger oss och lockar till oss turister från länder där befolkningen är kapitalstark och vill spendera.

I det sammanhanget ser jag utmaningar gällande servicen och bland annat matutbudet, som väntar turisterna vid vägarna. Det är inte särskilt uppmuntrande. Ambitionsnivån måste höjas från fabriksgjorda köttbullar

med brunsås och plastinpackad mazarin i bästa fall, ofta inte ens det. Man får åka långt innan en öppen krog kan dyka upp. Skillnaden är sorglig och ofattbar mellan Sveriges stora internationella framgångar i matlagning och verkligheten i vägkrogsutbudet.

Internationella evenemang är bra, och jag ser gärna mera kulturella evenemang där man inte behöver stora resurskrävande polispådrag och städning i flera dagar. Varför inte evenemang inom klassisk musik, mästerskap i dans eller skridskoåkning?

Jag tror att det skulle locka många och därför ge ett gott ekonomiskt resultat. Dessutom ger detta en kulturell stimulans i dessa ungdomsbejakande tider. Jag vill nämna Dalhalla, som är en konserthall i Rättvik. Det är ett bra exempel på kulturell potential som skulle gynnas av dessa satsningar.

Fisketurism låter realistisk i ett land med tusen sjöar. Människor längtar i dag efter tystnad och avskildhet och är beredda att betala för exotiska aktiviteter i vårt nordiska land. Låt oss sprida vårt goda rykte i alla sammanhang. Ibland är det inte ens pengar utan omtanke och planering som gör skillnaden.

Herr talman! Ser vi realistiskt på möjligheterna, lyssnar på de berörda företagsorganisationerna och vågar vara självkritiska är detta en början till god utveckling. Idéer finns alltid runt omkring oss, vi får hjälpas åt för att fler ska förverkliga sina.

Härmed vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 100 MATS ODELL (KD):

Herr talman! I dagens debatt diskuterar vi framför allt motioner från förra årets allmänna motionstid. Jag tyckte att det skulle vara på sin plats att också något presentera vad regeringen har gjort och gör på näringspolitikens område.

Jag menar att alliansregeringen har genomfört ett stort antal väldigt viktiga reformer för att förbättra näringsklimatet i Sverige. Vi kan börja med arbetslinjen, jobbskatteavdragen och sänkningen av inkomstskatten för vanliga löntagare som har ökat arbetsutbudet och sysselsättningen, men det innebär också att människor har fått mer pengar kvar i plånboken. Det har ökat friheten, stimulerat till ökat eget ansvarstagande och gett möjlighet att göra egna livsval.

Arbetslinjen har varit framgångsrik, absolut! Men Alliansen har också sänkt bolagsskatten från 26,3 procent till 22 procent, framför allt för att stärka Sveriges internationella konkurrenskraft och attraktivitet som en plats att investera i.

Den 4 april i år lade regeringen fram en proposition om ett nytt investeraravdrag, ett riskkapitalavdrag. Jag noterar fortfarande när jag är ute och träffar företagare och andra att det nästan inte finns några som ännu har hört talas om att vi nu har ett riskkapitalavdrag som innebär att man kan satsa pengar i eget, närstående eller annat litet företag när det startar eller när det ska expandera och få ett avdrag för detta. I praktiken innebär det att staten skjuter till ytterligare 15 procent till de pengar som du satsar i ett litet företag.

Det här kommer att ha stor betydelse för riskkapitalförsörjningen runt om i vårt land. Det är alltså pengar som inte behöver passera styrelserummen på försäkringsbolag eller olika typer av institutioner, utan det är

människor som själva satsar egna surt förvärvade pengar. Där kommer staten efter och skjuter till en del till sådant som människor av kött och blod faktiskt tror på. Det tror vi är mycket bättre än att det är statliga tjänstemän som sitter på olika institutioner och pekar ut vilka företag som har framtiden för sig. Det är ett stort steg i rätt riktning för någonting som länge har varit en mycket efterfrågad reform.

Det är också så att jobbskatteavdragen och sänkta egenavgifter för enskilda firmor har gjort det mer lönsamt att starta och driva företag. Jag tycker också att det är glädjande att notera, herr talman, att det är fler och fler partier i den här kammaren som också tycker så. Det är väldigt glädjande.

Det har redan gjorts saker. Medfinansieringen av sjukförsäkringen har slopats och ett högkostnadsskydd för sjuklönekostnader har införts. Regeringen har också sänkt de generella sociala arbetsgivaravgifterna med en procentenhet. Arbetsgivaravgifterna för unga har halverats, och genom nystartsjobben har vi faktiskt också slopat dem för arbetsgivare som anställer långtidsarbetslösa, långtidssjuka, äldre och nyanlända invandrare.

Förmögenhetsskatten har slopats. Det förbättrar förutsättningarna för investeringar i Sverige och tillgången till riskkapital på ett dramatiskt sätt jämfört med hur det var tidigare. Trygghetssystemen för företagare har också förbättrats, så att företagare behandlas mer likvärdigt med arbetsgivare.

Vi har utöver ROT-avdraget infört ett RUT-avdrag där hushållsarbete också kan få en skattereduktion som motsvarar hälften av arbetskostnaden. Detta, herr talman, har skapat tusentals nya företag och tiotusentals nya arbetstillfällen.

Konkurrenslagen har förbättrats så att företag, kommuner och landsting konkurrerar på mer lika villkor än det var tidigare.

Införandet av LOV, alltså lagen om valfrihet, skapar valfrihet i välfärdstjänsterna men ger också förutsättningar för nya jobb och nya företag inom välfärdssektorn.

Utöver detta, herr talman, vill jag tillfoga några av de viktigaste förslagen som vi kristdemokrater driver i näringspolitiken.

Vi tror att det vore klokt att ta bort företagets ansvar för den andra sjuklöneveckan och förstärka högkostnadsskyddet, helt enkelt för att enkäter som har genomförts av företagarnas egna organisationer tyder på att det kan vara ända upp till runt 50 000 arbetstillfällen som inte har tillkommit på grund av att företagen har upplevt sjuklöneansvaret för tungt. Då kan vi säga: Det där stämmer inte. Men beslutet sitter faktiskt i huvudet på företagaren. Tycker företagaren att det här är för tungt blir det ingen anställning. Man måste då lyssna in detta och försöka skapa förutsättningar för att i alla fall det hindret kan rullas undan.

Det här är någonting som naturligtvis måste diskuteras, och vi måste hitta en finansiering för det. Men det är en princip som vi tror är viktig.

När det finns ett reformutrymme tror vi att sänkta arbetsgivaravgifter för små företag också skulle öka efterfrågan på arbetskraft. Det skulle ge fler jobb om det blir billigare att anställa. Arbetsutbudspolitikerna med jobbskatteavdragen har varit oerhört lyckosam. Vi tror att arbetslinjen nog behöver kompletteras med en företagarlinje som ökar efterfrågan också på arbetskraft.

Det här ska i god ordning diskuteras, och det ska hittas ett reformutrymme innan man kan verkställa en sådan politik. Men det här är viktigt helt enkelt därför att nio av tio nya jobb skapas just i dessa små företag. Då tror vi att det är klokt att göra satsningar där de har störst effekt. Det är också de små företagen som anställer flest ungdomar jämfört med större företag.

Vi måste också fortsätta att minska regelkrånglet och inrikta regel- förenklingsarbetet på företagarnas vardagliga behov. Detta är någonting som nu pågår intensivt i Regeringskansliet. Där behöver arbetet ha högt tempo och finnas högt på dagordningen hela tiden.

Jag tror dock inte att regelförenklingsarbetet är förenligt med att genomföra Månadsuppgiftsutredningens förslag, i varje fall inte så som utredningen föreslår det. Det vore ett bakslag för regelförenklingsarbetet, mycket lindrigt talat.

Vi har mycket arbete som pågår nu i Regeringskansliet som kommer att kunna bli konkreta förslag under hösten, när budgeten för 2014 läggs fram.

Det finns också ett väldigt bra arbete som redan har gjorts. Jag tänker på forsknings- och innovationspropositionen, innovationsstrategin och mineralstrategin. Allt det här är exempel på ett målinriktat arbete för att ta till vara Sveriges goda förutsättningar, våra naturresurser, vår energi- produktion, forskning och utbildning för att stärka vår konkurrenskraft och vår goda position i en allt tuffare global konkurrens.

Vår chans är att satsa på kunskapsintensiv tillväxt men att inte ta ut högre skatt av medborgare och företag än vad som är nödvändigt, vidare att Sveriges ledande position som innovationsland kan växlas in i en bättre kommersialisering av de innovationer som föds i vårt land.

Herr talman! Allt detta ställer krav på en flexibel arbetsmarknad, en väl fungerande kapitalmarknad, en utformning av skattesystemet som främjar att företag startar, att företag växer och en anpassning av trygghetssystemen till företagens behov. För att skapa förutsättningar för fler och växande företag behövs både generella och riktade insatser för företagande. För att fler ska bli företagare krävs också att individer ser företagande som lika självklart som en anställning. Dit har vi nog långt kvar.

Herr talman! Regeringens näringspolitik rymmer många olika insatser för att främja alla saker som vi har talat om. Det handlar mycket om generella insatser och om insatser för att främja forskning, utveckling och innovation, konkurrensfrämjande åtgärder och regelförenkling. Men det rör sig också om mer riktade insatser. Det är insatser för att främja kvinnors företagande, företagande bland personer med utländsk bakgrund och socialt företagande. Min partikamrat Penilla Gunther kommer senare att utveckla Kristdemokraternas syn på just socialt företagande, idéburet företagande samt den tillväxt och sysselsättning som skapas av turism i vårt vackra land.

I detta anförande instämde Anders Ahlgren och Helena Lindahl (båda C).

Anf. 101 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Det är oerhört glädjande att här i kammaren höra Mats Odell, som också är ordförande i näringsutskottet, redogöra för att man är

beredd att driva frågan om att ta bort andra sjuklöneveckan. Under den här debatten har vi konstaterat att det från allianssidan finns två partier som stöder vårt förslag. Därför ska jag inte ställa en fråga till Mats Odell om sjuklöneveckan. I stället har jag två andra frågor.

Kvinnors företagande har utvecklats under de senaste 25 åren. Vi har gjort framsteg. Dock finns mer att göra, inte minst på grund av att kvinnor fortfarande blir diskriminerade som företagare. Socialdemokraterna är beredda att förespråka en kvotering till bolagsstyrelser, vilket skulle ge en normsättande effekt på näringslivet i stort. Vi vet från Norge, där man har kvotering, att den har haft mycket tydliga effekter. Mot bakgrund av detta undrar jag hur Kristdemokraterna ställer sig till den frågan, Mats Odell.

Min andra fråga handlar om vårt förslag om en nationell strategi för socialt företagande. Hur ställer sig Kristdemokraterna till en nationell strategi?

Anf. 102 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Jag är lite förvånad över att Carina Adolfsson Elgestam tar upp diskriminering av kvinnligt företagande när hon representerar ett parti som ska kasta hela lass med grus i det kvinnliga företagande som nu spirar inom välfärdssektorn. Vore det inte lämpligt att fundera över detta? Ni skickar in missiler rakt in i kvinnligt företagande. Det är en fullständigt häpnadsväckande fråga som Carina Adolfsson Elgestam ställer till mig.

Fundera lite grann över vilka signaler ni skickar till alla de duktiga kvinnor inom välfärdssektorn som vill starta och har startat företag. Det skapar en osäkerhet, en otrygghet, en ambivalens om vad man håller på med. Där tycker jag att vi först ska få tydliga svar på vad som gäller. Är det de som bygger sjukhusen som kommer med sina lastbilar, alla män som jobbar där? Där har ni inga synpunkter. Men för de områden som domineras av kvinnor kommer det kraftiga bannbullor: Aj, aj, aj, här ska ni akta er. Företagen ska ombildas till non-profit-företag eller läggas ned.

Detta är en kontraproduktiv politik om man vill gynna kvinnligt företagande.

Vi säger absolut nej till kvotering. Det är få som vill inkvoterar på en arbetsplats. Både män och kvinnor vill ta sig in med hjälp av egna kvalifikationer.

Jag hade ansvar för statlig arbetsgivarpolitik och för statsförvaltningen under fyra år, 2006–2010. Vi ökade jämställdheten bland statliga chefer från ca 29 procent kvinnor till nästan 49 procent. Vi är i dag uppe i ungefär 49 procent. Det går att göra detta utan kvotering.

(Applåder)

Anf. 103 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Det var ett mycket tydligt nej till fler kvinnor i bolagsstyrelser och att använda redskapet kvotering. Det är bara att beklaga denna syn.

Jag kan inte låta bli att sätta detta i samband med vad Mats Odell sade tidigare. Han använde kraftord som missiler och häpnadsväckande. Med den erfarenhet och kunskap jag har om härskartekniker är sådana kraft-

ord ett sätt att i debatten försöka förminska en fråga och förminska kvinnor. Det är allvarligt.

Det finns så oerhört många välfärdsföretag i Sverige som drivs av både kvinnor och män. Vet Mats Odell vad de säger? De vill ha ordning och reda och tydliga regler.

Vi socialdemokrater vill ha en politik där det är helt okej med vinster i företagen, men vi vill att våra skattepengar ska gå till vård, omsorg och skola, inte till några brevfirmor någonstans i världen. Det är inte okej. Det är utifrån de argumenten man får fundera på hur man formar sin politik, Mats Odell.

Jag fick inget svar på min andra fråga om Kristdemokraterna är beredda att ställa upp på en nationell strategi för socialt företagande.

Anf. 104 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Frågan om en nationell strategi för socialt företagande lämnar jag över till min partikamrat Penilla Gunther, som kommer att tala om just detta. Vi är varma anhängare av socialt företagande, och det kommer att framgå tydligt av vad Penilla ska säga om en stund.

Jag håller inte alls med Carina Adolfsson Elgestam om att jag försöker förminska kvinnor. Det är ni som gör det genom att lägga så kraftfulla begränsningar i just kvinnligt företagande. När det gäller de män som dominerar byggbranschen, som bygger förskolor, sjukhus och så vidare, finns inga synpunkter. Det är också skattepengar som går till den typen av investeringar. Sanningen är att det träffar rakt in i det kvinnliga företagandet och skapar stor osäkerhet. Jag skulle vilja se dem som säger att de tycker att det är bra eftersom de vill ha ordning och reda. Det kan finnas sådana, men jag tror att den absolut dominerande känslan är att det här skapar en osäkerhet om man kan fortsätta med sitt upplägg eller måste bilda om bolaget. Det skapar inte framtidstro utan oro och ångslan för dem som driver den typen av företag.

Anf. 105 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Mats Odell hade i sitt anförande en genomgång av regeringens politik inom näringspolitiken och det lyckade resultatet, att den har lett till tiotusentals nya jobb och tusentals nya företag.

Låt oss titta lite grann på hur det ser ut i dag. Vi kan se att produktiviteten i företagen har fallit. Vi tappar marknadsandelar i den svenska exporten. Investeringsnivån är historiskt låg. Och framför allt har det här lett till utslagning av företag och till ökad arbetslöshet.

Dessutom ska vi komma ihåg er strategi när det gäller arbetslinjen. Ni tog ju bort 75-dagarsregeln för deltidsarbetslöshet, som drabbar deltidsföretagare speciellt hårt, alltså de företagare som vid sidan av sitt företag hade ett jobb. Blev de av med jobbet trädde den här nya regeln in, vilket gjorde det omöjligt för dem att ha sitt företag kvar. De blev arbetslösa och var tvungna att lägga ned sitt företag.

Det är en del som ni inte pratar om över huvud taget. De försämringar och de regelbördor som ni har lagt på företagen tar ni aldrig upp, utan ni hävdar med bestämdhet att det ni har infört i form av skatteförändringar och så vidare har medfört nya jobb.

Men sanningen är ju den att arbetslösheten ökar, antalet företag minskar, konkurserna ökar, produktiviteten faller och vi tappar exportandelar på världsmarknaden. Det är sanningen.

Anf. 106 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Ja, det ligger någonting i det Kent Persson säger om exporten, produktiviteten och allt detta. Men Kent Persson har missat någonting om han tror att det är regeringens politik som har medfört detta. Har Kent Persson helt missat att vi har haft en global lågkonjunktur och fortfarande har en kris i våra viktigaste exportländer? Mycket gör regeringen, men inte har man lyckats påverka intresset i Portugal för att köpa lastbilar. Det tror jag vore en överdrift.

Produktiviteten har fallit. Vad beror det på? Jo, det beror i så fall på att företagen har behållit arbetskraft även när orderingsgången har minskat. Det är den andra sidan av det myntet, Kent Persson.

Vad beror det på att vi har tappat marknadsandelar? Ja, inte har vi slagit klubban i bordet i Rosenbad och sett till att det har hänt. Det är ju daglig rapportering om detta. Det finns ingen människa utanför oppositionen, höll jag på att säga, som på allvar vill mena att det är regeringens politik som ligger bakom detta.

Det är en låg investeringsnivå. Ja, men tacka för det när efterfrågan på våra produkter har minskat! Det är klart att man börjar investera igen när man ser att det finns en efterfrågan, när man har ledig produktionskapacitet.

Ökad arbetslöshet – ja, det är alldeles riktigt. Men grejen är ju att sysselsättningen har ökat med över 200 000 personer sedan 2006. Det är då en väldigt effektiv arbetsutbudspolitik, som jag nämnde i mitt anförande, nämligen att fler har kommit ut på arbetsmarknaden. Den andra sidan av det myntet är att även om sysselsättningen går upp kan arbetslösheten öka. Så är det måttet konstruerat. Där måste vi nu hjälpas åt att utforma en politik som gör att sysselsättningen vänder när konjunkturen vänder.

Anf. 107 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Det var intressant att lyssna. Mats Odell hade gärna kunnat få trassla in sig ännu mer i sitt anförande.

Det må väl ändå vara så: Vem har ansvaret för den politik som förs som leder till denna utveckling? Ansvaret lägger Mats Odell på någon annan. När det går bra, när sysselsättningen ökar och när företagandet ökar beror det på regeringens politik. Det hörde vi för några år sedan här i kammaren i samma debatt. Men när det vänder och går åt andra hållet är det någon annans fel.

Det finns ingen logik i det hela över huvud taget. Det blir ett väldigt märkligt resonemang. Som Mats Odell resonerar spelar det faktiskt ingen roll vad regeringen gör och vilka politiska beslut man fattar. Det är den slutsatsen jag måste dra av det resonemanget, och det är väldigt märkligt. Givetvis kan regeringen göra mycket här.

Samtidigt som vi har en hög arbetslöshet har vi företag som skriker efter arbetskraft. Vi har en arbetsmarknad som inte fungerar därför att de arbetssökande och behovet inte matchar varandra. Men i Mats Odells

resonemang är inte det heller regeringens politik, utan det är någon annans politik.

Nej, Mats Odell, jag vet att du kan bättre än så.

Anf. 108 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Låt oss då slå fast några fakta.

Sysselsättningen har ökat i Sverige sedan 2006 genom finanskris och genom skuldskris. Ca 200 000 personer fler är sysselsatta i dag än 2006. Vem som har ansvar för det kan vi diskutera. Jag menar att en stor del av det ansvaret ligger på regeringen, som har lagt om politiken från att dölja arbetslöshet i förtidspensioneringar till att ha en arbetslinje som har gett resultat.

Vem har ansvar? Ja, regeringen har inte ansvar – det kan väl inte Kent Persson mena – för lågkonjunkturen eller för finanskrisen, som minskar efterfrågan på våra exportprodukter. Jag tror att Kent Persson är ganska ensam om att tro att regeringen hade kunnat kompensera för detta och se till att nyckeltalen hållits uppe trots en så kraftfull internationell lågkonjunktur.

Då menar han: Spelar det ingen roll vad regeringen gör? Det är klart att det spelar roll! Men det finns inga vare sig finanspolitiska eller penningpolitiska åtgärder som kan kompensera för en så kraftig konjunkturförsvagning på våra viktiga exportmarknader som har lett till den avmattning i ekonomin som vi har sett.

Sanningen är att det är viktigt att göra rätt saker även i lågkonjunktur, att utbilda människor, att se till att vi har god ordning i våra offentliga finanser, att se till att vi är konkurrenskraftiga, att vi har en forsknings- och innovationspolitik som gör att Sverige kan hävda sig när det tar fart igen och att vi då kan se till att vi får en utväxling i ytterligare ökad sysselsättning och sjunkande arbetslöshet.

Det går med regeringens politik, men det går inte med den politik som Kent Persson och oppositionen representerar, där enbart våra socialdemokratiska vänner vill höja skatterna på jobb och företagande med över 30 miljarder kronor. Det är inte rätt medicin.

Anf. 109 JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Det har varit en lång och intressant debatt så här långt. För mig som socialdemokrat är det extra viktigt att ha en näringspolitisk debatt eftersom jobben är vår viktigaste fråga.

Jobb, att ha ett jobb, ger en inkomst och därmed förutsättningar för egen försörjning. Det ger förutsättningar för individer att göra egna val. Jobben är också förutsättningen och grunden för hela vårt välfärdssamhälle.

När man diskuterar näringspolitik, när man diskuterar jobbpolitik, vad som ger effekt, vad man borde göra och hur prioriteringarna för framtiden borde se ut är det extremt viktigt att man tar sin utgångspunkt i verkligheten – den verklighet som är, inte den verklighet som man önskar var.

Om man ska titta på den verklighet som är och ta sin utgångspunkt i nuet får man börja med att konstatera några fakta.

I dag är arbetslösheten över 8 procent. Den är historiskt hög; den har varit så under väldigt lång tid. Det är det största bekymret med arbetslösheten, att den har bitit sig fast på höga nivåer.

Ungdomsarbetslösheten är än värre. Vi har en ungdomsarbetslöshet som ligger konstant på runt 25 procent. Den gör det i lågkonjunktur och i högkonjunktur. Det är givetvis ett jättestort bekymmer, och det borde engagera var och en av oss som sitter i denna sal varje dag i varje debatt som handlar om jobb.

Samtidigt – och det är här det blir riktigt komplicerat i någon mening, riktigt obegripligt för många, skulle jag vilja påstå – har vi en situation där företag rapporterar att de har svårt att hitta personal med rätt kompetens. Hälften av företagen i den senaste undersökningen uppgav att de hade haft problem att rekrytera personal med rätt kompetens. En femtedel av företagen uppgav att problemet hade varit så allvarligt och så stort att det hade lett till att de hade misslyckats med att rekrytera. Arbetstillfällena, jobb, går därmed förlorade i Sverige i dag, samtidigt som vi har en jättehög arbetslöshet. Det kan i min värld inte vara tecken på en lyckad politik. Arbetsmarknadens funktionssätt har allvarligt försämrats med den här regeringen.

Går vi sedan vidare och tittar på andra viktiga nyckeltal och andra viktiga fakta som borde ligga till grund för hur man utformar sin politik på det näringspolitiska området kan vi konstatera att antalet nyregistrerade företag 2012 visade på en minskning med 10 procent. Sverige behöver fler och växande företag, inte färre.

När det gäller förutsättningar, som ofta diskuteras när man diskuterar näringspolitik och grunden för att man ska få fler nya och växande företag, finns det en ganska stor samstämmighet i debatten om behovet och vikten av att satsa på forskning och innovationer. Och vi är ganska bra på det i Sverige. Vi satsar förhållandevis mycket pengar på forskning. Vi har en förhållandevis hög kvalitet på den forskning som bedrivs i Sverige vid internationella jämförelser. Men på ett område mäter vi ut oss, och det är hur många av forskningsresultaten som sedan blir till varor och produkter som når en marknad och betalande kunder, som blir till export, skatteintäkter och så vidare. Här ser det inte alls lika bra ut. Här finns bevisligen stora problem. Man brukar tala om det som den svenska innovationsparadoxen.

De som kan de här frågorna lyfter ofta fram ett antal olika problem som man menar är en del av grunden till problemet. Ett sådant problem är tillgången till riskkapital, framför allt i de tidiga skedena. Det är lätt att tänka sig att det finns en brist på riskkapital. Men stämmer det?

Man kan konstatera att av de 17 miljarder som avsätts i statligt riskkapital låg 6 miljarder i princip outnyttjade under förra året. Av de fonder som är regeringens tillskott till riskkapital och riskkapitalsystemet, som ju har en antingen geografisk inriktning eller branschinriktning, kan man konstatera att merparten, nästan 4 miljarder av de 6 miljarderna, ligger outnyttjade. Det är pengar i en lågkonjunktur som har nämnts flera gånger i debatten som skälet till problemen på arbetsmarknaden. I en lågkonjunktur lyckas regeringen inte få riskkapitalet som ändå finns att verka och möta de behov som finns. Det är givetvis ett jättestort problem.

Därför vill vi socialdemokrater att man tar utgångspunkt i det som är verkligheten. Vi vill att man satsar på strategisk samverkan, att man

samlar de aktörer som har ett intresse av de här frågorna – politiken, akademien, näringslivet och parterna – med utgångspunkt i gemensamma framtidsutmaningar. Som ett steg i detta vill vi satsa på innovationsråd. Vi vill dessutom höja statusen på innovationsfrågorna så att de hamnar på högsta politiska nivå.

Vi tycker att ett innovationsråd borde ledas av statsministern för att visa på hur betydelsefullt det är och för att visa på behovet av att alla de många bra saker som ändå görs i Sverige, för det görs många bra saker på det här området i Sverige, verkar i samma riktning och tillsammans. Så sker inte i dag.

Vi vill satsa på innovationsupphandling och ta fram modeller för det. Vi tror att det skulle vara väldigt betydelsefullt i det här sammanhanget. Vi vill göra en översyn av riskkapitalet i syfte att bättre möta de behov som finns. Vi vill också koppla en del av riskkapitalet direkt till de regionala inkubatorerna, så att de får finansiella muskler och därmed kan fungera bättre.

Vi vill satsa på utbildning. Det är inte rimligt i ett läge med hög arbetslöshet att en stor andel av våra företagare inte kan få tag i personal med rätt kompetens.

Vi vill avskaffa den andra sjuklöneveckan. Vi vill korta betaltiderna för företag. Och vi vill satsa på ökat exportstöd. I en lågkonjunktur som drabbar vår närmaste omvärld och där vi ser att det går nedåt på marknader som vi är extremt beroende av och exporterar mycket till är det givetvis angeläget att se till att minska sin sårbarhet. Det behövs riktade insatser för att hjälpa svenska företag ut på nya tillväxtmarknader. För detta har vi föreslagit en särskild satsning.

Detta är ett axplock av våra förslag. Jag skulle kunna stå här och räkna upp fler förslag.

Som ett exempel tjänar det ändå att visa på den starka kontrast som finns mot den politik som förs i dag, mot den borgerliga regeringens uppenbara ointresse för de här frågorna. Politiken som levereras fungerar bevisligen inte. Tittar man på verkligheten, tittar man på facit, tittar man på hur det ser ut på område efter område kan man konstatera att oavsett om det under sju års tid nu har varit högkonjunktur eller lågkonjunktur ligger arbetslösheten fortsatt högt.

Kompetensgapet har av flera i debatten identifierats som en av de viktigaste frågorna. Jag tror att det var Jessica Polfjärd som sade i sitt anförande att när hon möter företag ute är den fråga som de lyfter fram som allra viktigast bristen på rätt personal med rätt kompetens. Om man nu är överens om den analysen, hur kan man komma fram till att det är rätt medicin att minska antalet utbildningsplatser såväl på högskolan som i den arbetsmarknadsinriktade utbildningen? Nu gör visserligen regeringen, som så många gånger annars, en liten abrovink här. Först minskar man väldigt mycket och lägger sedan till lite grann och kallar det för en satsning. Men det hjälper ju inte.

Faktum är att en lägre andel av våra ungdomar kommer att ha möjlighet att läsa vidare på högskolan nu än tidigare. Sverige är det enda land som jag vet i världen som sänker sina utbildningsambitioner. Det är anmärkningsvärt.

Sedan kommer det inga förslag från regeringen. Det blir väldigt tydligt i den här debatten på det näringspolitiska området, det område som vi

behandlar i vårt utskott i Sveriges riksdag. Den debatt vi har i dag till exempel handlar ju om att diskutera oppositionens förslag, inte regeringens förslag. Där är det väldigt tomt och fattigt.

Jag kan också konstatera att jag har suttit i näringsutskottet i lite mer än ett år nu. Inte någon gång, trots lågkonjunktur och trots att varslen stod som spön i backen i höstas, har näringsministern besökt näringsutskottet när jag har varit där. Jag tror inte att hon heller har besökt näringsutskottet när jag inte varit där. Inte någon gång har näringsministern varit på plats i kammaren när vi har haft en debatt, inte någon gång!

Inte något förslag med direkt bäring på de här frågorna har presenterats för vårt utskott att behandla. Den enda frågan som man faktiskt har jobbat med och som vi hade väldigt stora förhoppningar på var innovationsstrategin, ett väldigt viktigt verktyg som vi med fördel hade kunnat debattera här i dag. Det hade varit ett konkret förslag från Sveriges regering där man ville någonting, där man tog tag i några av de problem som vi ser på det här området och som vi gemensamt identifierar.

Då väljer regeringen att inte skicka skrivelsen till Sveriges riksdag för förankring, debatt och beslut. Man väljer att inte över huvud taget, åtminstone inte publikt, lägga upp en plan för den här strategin, som ju är en ganska bra vision som de flesta kan ställa upp på. Man väljer att inte på något sätt redovisa hur man ska få den att tränga ut, verka och få effekt och genomslag. Det är märkligt.

Trots att vi har ett besvärligt konjunkturläge, trots att regeringen lade fram en budget baserad på helt fel prognoser och trots facit och verklighet och resultat av den förda politiken gör man i vårpropositionen som kom häromveckan justeringar på marginalen. Det är mycket märkligt och beklagligt.

Låt mig avsluta med att konstatera att om regeringen bara kunde bli aktiv och intresserad skulle mycket vara vunnet. Har man inga idéer får man gärna ta av våra. Det gör ni lite till och från, men gör det mer så att det händer något. Det förtjänar Sverige, Sveriges företagare och Sveriges befolkning.

(Applåder)

(forts. 9 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.50 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 24 april

AU8 Arbetsrätt

Punkt 3 (Övergång till tillsvidareanställning efter rullande visstidsanställningar)

1. utskottet

2. res. 2 (S, V)

Votering:

195 för utskottet

113 för res. 2

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 19 SD, 18 KD

För res. 2: 96 S, 17 V

Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 7 (Turordningsfrågor)

1. utskottet

2. res. 5 (S, V)

3. res. 6 (SD)

Förberedande votering:

115 för res. 5

19 för res. 6

174 avstod

41 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Huvudvotering:

176 för utskottet

113 för res. 5

19 avstod

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 18 KD

För res. 5: 96 S, 17 V

Avstod: 19 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 9 (Frågan om när ett anställningsförhållande ska anses upplöst)

1. utskottet

2. res. 8 (SD, V)

Votering:

272 för utskottet

36 för res. 8

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 18 KD

För res. 8: 19 SD, 17 V

Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 14 (Rätt till heltid)

1. utskottet

2. res. 12 (S)
3. res. 13 (V)
Förberedande votering:
97 för res. 12
17 för res. 13
194 avstod
41 frånvarande
Kammaren biträdde res. 12.
Huvudvotering:
195 för utskottet
96 för res. 12
17 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 19 SD, 18 KD
För res. 12: 96 S
Avstod: 17 V
Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 17 (Integritetsfrågor)

1. utskottet
2. res. 15 (MP)
Votering:
267 för utskottet
23 för res. 15
17 avstod
42 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 96 S, 96 M, 20 FP, 18 C, 19 SD, 18 KD
För res. 15: 23 MP
Avstod: 17 V
Frånvarande: 16 S, 11 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU7 Migration och asylpolitik

Punkt 1 (Flyktingpolitiken)

1. utskottet
2. res. 1 (SD)
Votering:
271 för utskottet
19 för res. 1
17 avstod
42 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 96 S, 97 M, 22 MP, 20 FP, 18 C, 18 KD
För res. 1: 19 SD

Avstod: 17 V
Frånvarande: 16 S, 10 M, 3 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Prot. 2012/13:98
25 april

Punkt 2 (Förstärkt skydd för tolkar)

1. utskottet
2. res. 3 (S, V)
3. res. 4 (SD)

Förberedande votering:

114 för res. 3

19 för res. 4

175 avstod

41 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Huvudvotering:
175 för utskottet
112 för res. 3
19 avstod
43 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 97 M, 22 MP, 20 FP, 18 C, 18 KD
För res. 3: 96 S, 16 V
Avstod: 19 SD
Frånvarande: 16 S, 10 M, 3 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 3 V, 1 KD

Punkt 9 (Synnerligen ömmande omständigheter)

1. utskottet
2. res. 13 (S, V)
Votering:
195 för utskottet
113 för res. 13
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 19 SD, 18 KD
För res. 13: 96 S, 17 V
Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 10 (Uppehållstillstånd i andra fall)

1. utskottet
2. res. 14 (SD)
Votering:
272 för utskottet
19 för res. 14
17 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 96 S, 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 18 KD
För res. 14: 19 SD
Avstod: 17 V
Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 11 (Arbetskraftsinvandring)

1. utskottet
2. res. 16 (S)
3. res. 18 (V)
Förberedande votering:
97 för res. 16
17 för res. 18
194 avstod
41 frånvarande
Kammaren biträdde res. 16.

Huvudvotering:
169 för utskottet
96 för res. 16
43 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 97 M, 16 MP, 20 FP, 18 C, 18 KD
För res. 16: 96 S
Avstod: 7 MP, 19 SD, 17 V
Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD
Per Bolund (MP) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 15 (Anhöriginvandring)

1. utskottet
2. res. 21 (SD)
3. res. 22 (V)
Förberedande votering:
20 för res. 21
19 för res. 22
269 avstod
41 frånvarande
Kammaren biträdde res. 21.
Huvudvotering:
272 för utskottet
19 för res. 21
17 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 96 S, 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 18 KD
För res. 21: 19 SD
Avstod: 17 V
Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 19 (Identitetskrav)

1. utskottet
2. res. 32 (SD)
Votering:
181 för utskottet
19 för res. 32
108 avstod
41 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 5 S, 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 18 KD
För res. 32: 19 SD
Avstod: 91 S, 17 V
Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Lars Johansson (S) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 22 (Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut m.m.)

1. utskottet

2. res. 38 (SD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 23 (Utvisning på grund av brott m.m.)

1. utskottet

2. res. 40 (SD)

Votering:

289 för utskottet

19 för res. 40

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 17 V, 18 KD

För res. 40: 19 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU17 Riksdagens arbetsformer m.m.

Punkt 4 (Riksdagsledamöternas placering i kammaren)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

289 för utskottet

19 för res. 1

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 17 V, 18 KD

För res. 1: 19 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Punkt 6 (Kvittningssystemet)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

289 för utskottet

19 för res. 2

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 97 M, 23 MP, 20 FP, 18 C, 17 V, 18 KD

För res. 2: 19 SD

Frånvarande: 16 S, 10 M, 2 MP, 4 FP, 5 C, 1 SD, 2 V, 1 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

9 § (forts. från 7 §) Näringspolitiska frågor (forts. NU11)

*Näringspolitiska
frågor*

Anf. 110 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Det var väldigt intressant att lyssna till Jennie Nilsson. Hon hade en hel meny av i och för sig positiva förslag som skulle kunna underlätta livet för företagare och för mänskligheten i stort om de genomfördes.

Det hon inte nämnde är hur det här ska finansieras. De skattehöjningar på 30,9 miljarder som Socialdemokraterna föreslår i sin budget för 2013 drabbar ju just företagande och jobb. Ja, det finns en del annat – ni höjer alkoholskatterna med 1,5 miljarder. Det gör ni för att man ska minska drickandet, antar jag. Problemet är att ni höjer arbetsgivaravgifterna för ungdomar med 14,2 miljarder. Med samma logik, herr talman, innebär det att jobben för unga människor ska minska på samma sätt. Jag antar att det är så man har tänkt sig det. Att lägga en straffskatt på någonting innebär enligt det tänkandet en minskad användning av just den typen av resurs i samhället.

Ni höjer bolagsskatten med 7,6 miljarder. Hur smart är det på en skala i den allt tuffare globala konkurrens svensk exportindustri befinner sig och när det gäller investeringar i Sverige? Ni höjer momsens på restaurangtjänster med 5,4 miljarder. Ni höjer inkomstskatten med 1,3 miljarder, och så vidare. Ni halverar taket för RUT-avdraget. Har inte Jennie Nilsson funderat något på hur det här slår mot alla de goda tankar hon själv presenterade? Det blir fullständigt kontraproduktivt att höja skatten på de produktiva insatserna så mycket.

En liten rännil av detta går sedan tillbaka till satsningar, men huvuddelen går ju till att höja bidrag.

Anf. 111 JENNIE NILSSON (S) replik:

Herr talman! Tack för att jag fick en fråga! Det är inte så vanligt för oss i oppositionen att få frågor, eller rättare sagt borde det inte vara så

vanligt. Nu brukar man av någon anledning alltid hamna i en situation att företrädare för regeringspartierna ställer frågor till oppositionen i alla fall, oavsett på vilken sida vi står här.

Jag kan börja med att säga att det gläder mig att Mats Odell tycker att jag hade ett helt batteri med förslag som – jag tror att han uttryckte det så – skulle kunna förbättra livet för många företagare och svenska folket i allmänhet. Det gläder mig att Mats Odell ser det.

Sedan hade han idéer om det som alla företrädare för Alliansen alltid landar i, skatter. Skatter tycks vara det enda som man tror på och föreslår någonting om. Hade skattesänkningar varit lösningen på alla problem hade vi inte haft en arbetslöshet på över 8 procent, oavsett konjunkturläge, och en ungdomsarbetslöshet på 25 procent, oavsett konjunkturläge.

Skattesänkningar och skattelättnader för unga som Mats Odell använde som ett exempel kostar nästan 15 miljarder kronor och har gett – ingen vet vad det har gett. Det är det som är bekymret. Riksrevisionen har exempelvis utvärderat den åtgärden och kommit fram till att den sannolikt har betydande dödviktseffekter och tveksam effekt. De svepande stora generella nedsättningarna är tveksamma och ger ingen effekt. Vi föreslår i stället riktade insatser, riktade gentemot politik, alternativt riktade gentemot unga. Att ta bort hela arbetsgivaravgiften för den som anställer en arbetslös ung person är ett av våra förslag, i stället för att halvera arbetsgivaravgiften för alla som anställer en ung person oavsett om den unga personen har det lätt eller svårt på arbetsmarknaden. Mats Odells problem är att han inte kan visa att hans miljardsatsningar har gett några jobb.

Anf. 112 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Jennie Nilsson har helt fel när hon säger att jag inte kan visa att regeringens miljardsatsningar har gett några jobb. Vi har alltså ökat sysselsättningen i Sverige genom finanskrisen och genom skuldskrisen som tynger våra exportmarknader med 200 000 personer, sådana som i mycket stor utsträckning tidigare befann sig i utanförskap, som var undanskuffade för att inte finnas med i arbetslöshetsstatistiken. De har verkligen gett resultat, herr talman.

Nu säger Jennie Nilsson att jag och alla i Alliansen alltid landar i att tala skatter. Ja, men det är väl inte så konstigt. Jag tror nämligen inte på den teori som implicit ligger i Jennie Nilssons resonemang, att det inte spelar någon roll om vi höjer skatterna på ungdomsarbetsplatser med 14,2 miljarder. Det är en väldigt djärv hypotes, skulle jag vilja säga.

Ta en arbetsplats, en Ica Maxi-butik, en av de medelstora, som kanske har 25–30 ungdomar anställda och som har anställt dem för att det har varit billigt. De har kunnat anställa en ung person billigare än en person med lång erfarenhet. Tror man att den här skattehöjningen passerar obemärkt i exempelvis en Ica Maxi-butik, att det är business as usual och att det inte gör någonting om det plötsligt poppar upp en fördubbling av arbetsgivaravgifterna för en stor del av arbetskraften? Det är inte seriöst, Jennie Nilsson, att tro att det bara passerar, att de här pengarna kan vi bara ta. Vi höjer skatterna med 14,2 miljarder och lägger dem på andra saker. Så fungerar det inte, och det tror jag att de allra flesta inser.

De här skattehöjningarna slår på olika sätt. Bolagsskatten försämrar Sveriges generella konkurrensläge, och det tycker jag är allvarligt.

Anf. 113 JENNIE NILSSON (S) replik:

Herr talman! Jag börjar där du slutar, Mats Odell: bolagsskatt. Vi tycker att vi ska ha konkurrensneutrala skatter på företagsområdet. Det är viktigt. Vi tyckte därför att man skulle sänka bolagsskatten till den genomsnittliga nivån i vår omvärld. Det vi inte tyckte var att man för lånade pengar skulle starta en press nedåt, ett skattetryck nedåt, när det gäller bolagsskatten. I någon mening fick vi rätt. Nu ser vi att andra länder tvingas följa efter, vilket innebär att man hela tiden kommer att trycka nedåt. Det kan man tycka är bra och trevligt om man som enda syfte med politiken har att skatterna ska vara så låga som möjligt. Men om syftet är att de ska vara neutrala och att man konkurrerar med andra saker än skatter fyller det ingen som helst funktion.

När det gäller vilken effekt skattesänkningarna har haft kan jag bara konstatera att den här regeringen har sänkt skatterna med långt över 100 miljarder, hisnande 100 miljarder, utan att lyckas nå en arbetslöshet på något mätbart område som är lägre nu än vad den var 2006 när man tillträdde, inte någon gång under hela perioden. Jag kan inte begripa hur det kan vara ett recept på en lyckad politik.

Anders Borg har nu presenterat vårpropositionen. Han går ifrån prognoserna på de lyckade effekter som skulle bli av politiken. Det som hela tiden har legat i framkant och som såg bra ut om fyra år ser inte bra ut ens om fyra år från nu. De ligger år 2016, efter tio år vid regeringsmakten, enligt den nuvarande prognosen möjligtvis på det ingångsläge man hade när man tillträdde. För de pengarna, Mats Odell, kunde vi ha anställt varenda arbetslös människa i det här landet och antagligen fått en bättre effekt än den effekt som din politik har gett.

Anf. 114 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Början på många företag är innovationer. Vi kan se tillbaka på ett drygt halvår av satsningar på innovation i syfte att stimulera, uppmuntra och stärka entreprenörskapet och för att få fler innovativa företagare.

Det började med den nationella innovationsstrategin i höstas som regeringen beslutade om. Syftet med den strategin är att bidra till ett innovationsklimat med bästa möjliga förutsättningar för innovation i Sverige. Den tar sikte på år 2020.

Strategin kommer att omsättas i konkreta insatser från regeringens sida men också bidra till att mobilisera andra aktörers insatser för att stärka innovationskraften i Sverige. Innovationsstrategin är en viktig spelare i sammanhanget för att nå ökat entreprenörskap.

Vi har sett den kanske kraftfullaste forsknings- och innovationspropositionen någonsin. Regeringens förslag i budgetpropositionen innebar en successiv nivåökning av medel till forskning med 4 miljarder kronor fram till 2016. Propositionen innehåller åtgärder som syftar till att öka forskningens kvalitet och nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap.

Anslaget för forskning och utveckling till Vinnova innebär en ökning med 200 miljoner kronor under åren fram till 2016. Det här diskuterade vi under budgetdebatten i december.

Det tredje var sammanslagningen av Almi och Innovationsbron. Dessa två bolag har slagits ihop för att få en mer effektiv och tillgänglig organisation för rådgivning och finansiering i tidiga skeden av innovation

och tillväxt. Syftet med sammanslagningen är att skapa en tydligare aktörsstruktur för marknadskompletterande finansiering i tidigare skeden.

Herr talman! Det ska finnas goda förutsättningar att starta och utveckla företag som bidrar till samhällets utveckling och till näringslivets konkurrenskraft. När ny kunskap och nya idéer omsätts i lönsamma verksamheter läggs grunden för en långsiktigt hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i hela landet. Därför bedriver regeringen en tillväxtpolitik som tar sin utgångspunkt i att stimulera entreprenörskap och företagande.

I tidigare inlägg har vi hört kritik från framför allt Socialdemokraterna. Det är för lite, det är för dåligt och det är för sent. Vi har hört det förr.

När man tittar närmare på den socialdemokratiska näringspolitiken, framför allt när det handlar om innovationer, osar det fortfarande väldigt mycket social ingenjörskonst när de pratar om sådant som samhällsinvesteringar utan att riktigt förtydliga det. Jag skulle vilja säga: För pratigt, för luddigt och för idélöst.

De verkar se näringspolitiken huvudsakligen som ett sätt att skapa fler jobb snarare än som något som ska leda till utveckling som i sin tur leder till fler jobb och till ett höjt välstånd i landet.

Det omtalade innovationsrådet lyfts fram i tid och otid. Innovationsrådet är uppenbarligen en stor och central del i Socialdemokraternas näringspolitik. Det är i sig ett ganska anmärkningsvärt underbetyg till det egna idéarbetet.

Sveriges problem är alltså att det pratas för lite och att vi har för lite politisk inblandning i innovationsprocessen. Eller?

Jag ska vara uppriktig och säga att Stefan Löfvens utspel i innovationsfrågorna har två poänger. Det här presenterades i Ny Teknik för ett tag sedan. Jag kan känna en viss sympati för det stöd för klimatinnovationer som Socialdemokraterna signalerar, och det gäller även bättre skydd mot patentintrång. Det finns egentligen ingen politisk konflikt i detta. Det är någonting som jag tycker att man kan ta till sig.

I övrigt kan man konstatera att det finns ganska många termer och ord som låter som ambitioner men innehåller ganska lite. Det är mest politiksatsningar med ovanifrånperspektiv. Vi i Alliansen får ibland höra att vi gör reformer av ideologiska skäl, men på det här området är framför allt Socialdemokraterna helt ideologiskt låsta i sitt sätt att tänka.

När man ser en mur tänker man att det behövs fler stegar i form av speciallösningar och strategier, innovationsråd. Dessa levereras parallellt med att man lägger på några extra stenar på muren. Mats Odell nämnde dessa 30 miljarder kronor som debatterades för en liten stund sedan.

Vi tänker snarare att någon måste riva muren.

Herr talman! Ett företagande som bygger på innovationer engagerar. Det finns en bred insikt om dess betydelse för framtiden. Vi har olika syn på *hur*, vilket dagens debatt och betänkande visar. Alliansen ser att kraften och idéerna främst finns hos företagen, hos den enskilda människan. Politikens viktigaste roll är att inte dämpa den kraften utan snarare att frigöra den.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Olof Lavesson och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda M).

Prot. 2012/13:98
25 april

Anf. 115 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Goda villkor för företagande är avgörande för vår ekonomiska tillväxt. Det ska vara enkelt och lönsamt att driva företag i Sverige, och det ska dessutom finnas en mångfald av företagande och företagare.

I den mångfalden måste de arbetsintegrerande sociala företagen få finnas och utvecklas i än högre grad. I dag saknas framför allt en reguljär stödstruktur, en ekonomisk bas för handledarstöd, utbildning i affärsmannaskap, möjlighet till mikrolån med mera.

Tillväxtverket ska ha all heder för att det är en god kontakt och ger stöd genom projektmedel och bidrar på andra sätt till en konstruktiv utveckling för de över 300 sociala företag som är arbetsintegrerande och som finns runt om i Sverige i dag. Men det räcker alltså inte med tanke på den samtidiga komplexitet som den här formen av företagande utgör.

Många av de här företagarna, deltagarna, har en bakgrund som långtidsarbetslösa eller långtidssjukskrivna eller har andra typer av arbetshinder, vilket ger skäl just för en stabilitet när det gäller anställning av handledare som finns där och kan stötta i respektive situation.

Ska begreppet att få arbeta 100 procent av sin förmåga ha någon som helst mening måste det, enligt min åsikt, inte finnas orosmoment om finansiering av hyra för lokaler eller löner till handledarna. Företaget måste i stället få koncentrera sig på att erbjuda varor och tjänster av hög kvalitet och få konkurrera på samma villkor som liknande företag på marknaden.

Däri ingår förstås möjligheten att kunna delta i offentliga upphandlingar av olika slag. Kommunerna har ett viktigt uppdrag att sätta sig in i vad detta innebär och inte se de arbetsintegrerande sociala företagen som konkurrenser till arbetsmarknadsenheternas verksamheter. Tyvärr uppfattas det så ibland. Man frågar sig: Var ska vi då göra av våra anställda arbetsledare? Ofta finns det ingen tanke på att man kan omvandla verksamheterna och ge en mer självständig roll till de här deltagarna så att de i stället kan bli företagare. Det tycker jag är väldigt synd. Därför krävs det väldigt mycket mer kunskap om den här typen av företag.

Företagaren ger människor jobb på ett sätt som är mycket framgångsrikt i jämförelse med många andra arbetsmarknadsinsatser och stödformer hos Arbetsförmedlingen.

Det är min förhoppning att den handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag som regeringen beslutade om 2010 inte ska samla några dammkorn utan tas fram och putsas upp så att de goda exemplen på företagande och arbete ska komma fram i ljuset. Tillsammans med Tillväxtanalys tidigare arbete, som det står om i betänkandet, om dessa företags olika behov behöver alltså ytterligare åtgärder vidtas. Det tror jag att vi alla skulle kunna enas om.

Herr talman! Jag ska raskt kasta mig över till ett annat ämne i vårt betänkande, nämligen besöksnäringen. Kristdemokraterna har nyligen, som enda parti i riksdagen, skrivit om de två vitala delarna i besöksnäringen, nämligen turismen och mötesindustrin, i inlägget Besök och möten.

*Näringspolitiska
frågor*

Inom mötesindustrin, och inte minst inom branschorganisationerna, diskuteras varför en konferensmiddag inte har samma momssats, 12 procent, som all annan mat och fika. Är inte det konstigt? Varför ska den momsens räknas upp med det dubbla och alltså vara 25 procent?

När möten planeras och priser beräknas är det ju totalsumman man ser på som kund. Att få ned slutsumman för en heldagskonferens skulle naturligtvis gynna hela mötesindustrin och skapa fler arbetstillfällen, precis som övrig sänkning av restaurangmomsen har gjort.

Det vore också ett viktigt steg att ta för att främja att utländska kongress- och konferensplanerare förlägger sina evenemang i Sverige eftersom momsens ska redovisas och bokföras på rätt sätt, och då behöver det bli enklare, inte minst med tanke på alla andra olika momssatser som vi har här i Sverige när det gäller entréavgifter, transporter och så vidare.

En mötesbesökare genererar ju som de flesta vet mer pengar än en vanlig turist eftersom möten oftast hålls på arbetstid. Man har i alla fall en planerad vistelse med program som kräver transporter, mötesrum, mat och fika, föredragshållare med mera. Beräkningar visar ett värde för en mötesbesökare på mellan 3 300 kronor och 7 500 kronor per dag, medan den vanliga turist ligger på ungefär 300–700 kronor per dag.

Därmed inte sagt att den vanliga turismen ska glömmas bort – tvärtom. Turismen utgör stommen genom sina fyra grundpelare äta, bo, göra och resa. En god infrastruktur där det går att transportera sig samt surfa på sitt mobila bredband är viktig tillsammans med ett gott bemötande ute i landet.

Regeringen har lagt fram en strategi för besöksnäringen fram till 2020. Målet att fördubbla turismen är något högt satt men inte omöjligt att nå. Det beror dock på utvecklingen av konjunkturen, och då behöver verkligen hela Sverige leva. Det har vi diskuterat tidigare både i dag och andra gånger här i kammaren.

En besökare som kommer till en ort där skyltfönstren gapar tomma, turistbyrån knappt är öppen och den offentliga servicen lyser med sin totala frånvaro har naturligtvis inget intresse av att komma dit igen. Men de som bor på orten kan kanske inte alltid se de möjligheter som ändå finns. Det behövs ibland extern kompetens som kan hjälpa till att jobba strategiskt med frågorna kring turismen och inte minst lägga in dem i de kommunala tillväxt- och näringslivsstrategierna så att resultaten också går att mäta. Flytta alltså turismen från kultur- och fritidsnämnden, säger jag.

Herr talman! Som sista ämne här har jag också tänkt ta upp frågan om det idéburna företagandet. Det handlar alltså företag som har en värdegrund, en idé, som till exempel stiftelser, trossamfund, ideella och ekonomiska föreningar och kooperativ. Det förekommer ju många begrepp i den här debatten, till exempel non-profit som vi har hört bland annat Carina Adolfsson Elgestam prata om, där non-profit på svenska faktiskt betyder ideell verksamhet och inte affärsdriven.

Den svenska definitionen av idéburet företagande lyder så här: "Organisationerna kan vara vinstdrivande och har generellt någon form av mer allmänmänniskliga uppdrag, utan att vara statliga eller kommunala. De är självstyrande och har ofta inslag av idealitet samt bedrivs ofta med en ideologisk medvetenhet.

Den verksamhet som bedrivs av och inom dessa organisationer kan beskrivas som idéburen verksamhet.”

Där har jag efterlyst en näringspolitisk strategi liksom möjligheten att få göra avdrag för investeringar även för den här typen av företagande. Då blir det nämligen, tror jag, mer legalt att tycka att de här verksamheterna är någonting att ha. I Sverige blir vi ju så otroligt emotionella när vi diskuterar vård, omsorg och skola i andra former än offentliga. Vi har liksom fått slut på de rationella argumenten: att människor är olika och faktiskt kan behöva olika former av både vård, omsorg och utbildning.

Vi får konstatera att i många andra länder, inte minst i Tyskland, ligger man rejält före när det gäller att främja och uppmuntra idéburna verksamheter för att få just en reell valfrihet för människor inom de här verksamheterna.

Jag tror att det behövs ett nytänk i politiken där man ser att det offentliga är ett komplement till människors initiativ och egna förmåga att starta och driva verksamheter, där man jobbar sida vid sida på lika villkor. Det behövs alltså en strategi för att se att valfriheten är vinsten för medborgaren, inte nödvändigtvis den ekonomiska vinsten för företagen.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 116 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Penilla Gunther talar sig varm för såväl socialt företagande som non-profit-företag. Jag tror att vi i grund och botten är oerhört överens kring de här frågorna, för de är oerhört viktiga och vi vet att de betyder oerhört mycket för väldigt många människor runt om i vårt samhälle.

Mot bakgrund av det har jag bara en enda fråga till Penilla Gunther. Vi vill ju ha en nationell strategi på det här området. Är Kristdemokraterna beredda att ställa sig bakom detta?

Anf. 117 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Det har Kristdemokraterna redan gjort genom den handlingsplan som är beslutad av regeringen 2010, så det kan jag direkt svara ja på. Det var precis det jag efterlyste i mitt anförande: Vi vill alltså ha en fortsättning på den här handlingsplanen. Den ska inte ligga och samla damm, utan den ska utvecklas eftersom vi fortfarande ser behov av att få fler att förstå och få en större kunskap om vad arbetsintegrerande sociala företag är.

I arbetsgruppen som har kommit överens om handlingsplanen ingick, förutom regeringen, Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, SKL och kanske ytterligare någon myndighet som jag har glömt. Precis som det står i betänkandet fick sedan även Tillväxtanalys i uppdrag att se över behoven för den här typen av företagande. Men det är tre år sedan, så i den meningen kan jag verkligen tycka att vi ska ta nya tag i det här. Vi vet till exempel att lönebidraget behöver höjas. Vi behöver se över just stödstrukturen.

Handlingsplanen är alltså bra i sig, men den måste utvecklas. Där hoppas jag verkligen att man från Tillväxtverkets sida ska kunna driva på det här arbetet. De har nämligen gjort en kartläggning av alla de över 300 företagen som finns inom den här sektorn. Antalet växer, men det skulle

kunna gå att växa ytterligare om även kommunerna förstod sitt ansvar i detta.

Anf. 118 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Herr talman! Det är inte utan att man kan bli lite besviken på svaret jag nu fick av Penilla Gunther. På tal om att samla damm har det ju gått några år sedan 2010, och det är faktiskt så, herr talman, att i betänkandet som vi behandlar nu finns en motion från Kristdemokraterna, N221, med just precis exakt det här yrkandet, precis det som vi efterfrågar. Men det yrkar majoriteten avslag på i sin majoritetstext.

Det är alltså inte utan att man kan känna en viss besvikelse, och det måste ändå vara så att alliansregeringen inte står bakom just det som Penilla Gunther säger här i kammaren just nu.

Sedan är det en sak som oroar mig som politiker. Jag hoppas verkligen att det är vi politiker som tillsammans med samhället driver på utvecklingen i de politiska frågorna och inte våra myndigheter. Det är väl ändå så att vi ger dem i uppdrag att arbeta utifrån de förslag som vi lägger fram och beslutar om här i kammaren. Det känns lite oroväckande att det ska vara Tillväxtverket som driver på.

Jag tycker att det är ännu bättre om vi kan fatta beslut och komma överens om att vi ska ha en nationell strategi för non-profit-företag här i riksdagen, och så ser vi till att Tillväxtverket genomför det. I vårt framtidskontrakt som vi beslutade om på vår kongress har vi just uttalat det: ”Alla människor behövs och ska ges möjlighet att försörja sig själva. Det krävs en ny politik för att skapa jobb eller utbildning också för personer med svag ställning på arbetsmarknaden. För att uppnå jämlikhet behöver alla inkluderas. För att möjliggöra detta krävs mycket mer av individuellt utformade insatser.”

Anf. 119 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Det verkar som om Carina Adolfsson Elgestam över huvud taget inte hörde vad jag sade i mitt anförande. Det är ju väldigt tragiskt att jag uppenbarligen inte har nått fram, eftersom vi står så nära varandra här.

Det här handlar helt enkelt om att vi har en handlingsplan, men jag säger att handlingsplanen måste utvecklas. Vi vet allihop i den här kammaren att det inte alltid är motionerna i sig som går igenom, men förslagen kanske kommer fram dit de ska i alla fall.

Att jag menar att Tillväxtverket ska vara drivande vad gäller sociala företag är helt enkelt därför att de har fått i uppdrag av regeringen att göra så. De har gjort en kartläggning. De vet vad företagen behöver. De är väl insatta i det här. Det drivs en hemsida, www.sofisam.se, tillsammans med andra aktörer. Det finns en temagrupp som jobbar med frågorna och så vidare som hamnar just under Tillväxtverkets vingar.

Varför skulle vi vara emot det? Det kan inte Carina Adolfsson Elgestam vara heller. Det är naturligtvis någonting som vi ska jobba med gemensamt – att politiskt driva på att det här goda arbetet faktiskt fortsätter. Vi ser också behovet av att kommunerna tar ett ökat ansvar, att man förstår vad det här gäller.

Vi har inte råd att låta människor gå arbetslösa på grund av arbetshinder när de faktiskt kan komma ut i den gemenskap som ett arbete inne-

bär. Varför skulle vi inte jobba vidare med det på en redan inslagen väg i stället för att gå några sidospår och tro att vi hittar rätt igen?

Det tror inte jag på, men jag tror på att utveckla den handlingsplan vi har och att vi faktiskt ska kunna påverka också myndigheterna i rätt riktning. Det är naturligtvis ett politiskt ansvar, och det är jag villig att ta.

Anf. 120 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Den snart fem timmar långa debatten visar att det råder en viss samstämmighet över blockgränserna om hur viktigt det är att från ett jämställdhetsperspektiv få fler kvinnor att starta företag.

I praktiken finns det dock betydande ideologiska hinder hos Socialdemokraterna som gör att deras intentioner förblir just bara intentioner. Det går inte att tala sig varm för vikten av kvinnors företagande och samtidigt kräva regler som slår undan benen på det privata initiativet, regler som handlar om allt från minskade eller avskaffade möjligheter för privata företag att tillhandahålla offentligt finansierade välfärdstjänster, alternativt förbjuda vinst i desamma, till minskade eller avskaffade möjligheter till skattelättnader för dem som köper hushållsnära tjänster.

Vi i Sverige har länge varit världsledande när det gäller jämställdhet. Vi har högst andel yrkesverksamma kvinnor, och våra attityder när det gäller fördelningen av ansvaret för hem och barn är ganska jämställda, vilket borde vara en förutsättning för en hög andel kvinnliga företagare. Men så är det inte riktigt. Fortfarande finns mycket övrigt att önska. Andelen företag som drivs av kvinnor är strax under 30 procent. I Tillväxtverkets undersökning om attityder till företagande, Entreprenörskapsbarometern, framkommer att 42 procent av de tillfrågade kvinnorna kan tänka sig att starta företag.

Den politik som alliansregeringen har fört sedan 2006 har främjat företagandet i allmänhet och kvinnors företagande i synnerhet. Bland annat har områden som tidigare har varit under det offentliga monopol öppnats för företagande. Många kvinnor har tagit steget från att vara anställda inom vård, skola och omsorg till att själva bedriva verksamhet. Lagen om valfrihetssystem har blivit en katalysator för kvinnors företagande i de kommuner som valt att införa den.

Det går inte att nog understryka hur viktiga villkoren för företagande i den offentliga sektorn är för att uppmuntra kvinnor att starta företag. Av 1,9 miljoner anställda kvinnor arbetar hälften inom den offentliga sektorn, att jämföra med bara 300 000 offentligt anställda av totalt 2 miljoner anställda män. Tillväxtverket visar i en analys att i de branscher där många kvinnor arbetar är det också många kvinnor som driver företag.

Herr talman! De nya företagen som skapades inom vård- och omsorgssektorn under 2009 och 2010 stod för 15 procent av den ökade sysselsättningen bland kvinnor. Företagande inom vård, skola och omsorg bidrar till innovationer samt ökad valfrihet för medborgarna. Dessutom skapas nya karriärmöjligheter för arbetstagarna inom dessa branscher. Det finns en stor potential för fler och växande företag inom den offentliga sektorn. Med ökat välstånd ställer brukarna, vårdtagarna, kunderna högre krav på välfärdstjänsterna både när det gäller kvalitet och individuell utformning.

Prot. 2012/13:98
25 april

*Näringspolitiska
frågor*

Herr talman! Reformerna som Alliansen sjösatt sedan 2006 har inneburit en tydlig förbättring vad gäller förutsättningarna för kvinnors företagande både i den offentliga och i den privata tjänstesektorn. Införandet av RUT-avdraget har lett till en stor ökning av antalet företag som arbetar med hushållsnära tjänster. En studie, publicerad av Skatteverket 2010, visar att 56 procent av alla företag som erbjöd hushållsnära tjänster drevs av kvinnor. Hälften av dessa företag hade dessutom grundats efter 2007 som ett direkt resultat av RUT-reformen. En begränsning av möjligheterna att använda RUT-avdraget kommer att slå hårt mot många kvinnor, både mot dem som leder företag och mot dem som har en anställning i ett av dessa företag.

Det är sorgligt att debatten om välfärdsföretagen har stannat vid ett ställningskrig om huruvida vinst i välfärden är bra eller dåligt. I stället borde diskussionen handla om ökad valfrihet och konsumentmakt i välfärden och om kvinnors möjlighet att använda sin kompetens, kapacitet och kreativitet i nya företag som drivs av kvinnor. Vad Sverige behöver för att öka kvinnors företagande och ge kvinnor bättre möjligheter att använda sin kompetens och kreativitet är mer, inte mindre, av den typ av reformer som alliansregeringen genomfört, såsom lagen om valfrihet och RUT-avdrag.

I detta anförande instämde Johan Johansson, Olof Lavesson, Jessica Polfjärd, Hans Rothenberg och Cecilie Tenfjord-Toftby (alla M) samt Anders Ahlgren och Helena Lindahl (båda C).

Anf. 121 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Tack, Boriانا Åberg! Ja, Vänsterpartiets politik är ett hot mot riskkapitalbolagen inom välfärdssektorn. Vi kommer att vara en blåslampa i häcken på dem ända tills vi får ordning på detta.

Hur ser det ut? Ni, Boriانا Åberg, säger att ni öppnar upp för det för att kvinnor ska kunna starta företag inom dessa sektorer. Men hur ser verkligheten ut? Två riskkapitalbolag behärskar 50 procent av marknaden inom äldreomsorgen. I ledningen för dessa sitter bara män, och i värsta fall för de ut vinsterna från Sverige till något skatteparadis för att slippa betala skatt.

100 procent av företagen som är verksamma inom handikapp är riskkapitalbolag. Det är inte fråga om några kvinnor.

Om vi tittar på skolan och de som köpts upp och drivs i privat regi med skattemedel ser vi att vinsterna, eller överskottet, uppstår på grund av att de har sämre bemanning och sämre utbildad personal och för att de inte har samma förutsättningar som den kommunala verksamheten vad gäller lokaler, bibliotek, skolsköterska.

Det är så det ser ut. Vi i Sverige är extrema. Det finns inte ett enda land i världen som kan jämföras med Sverige när det gäller privatiseringsivern. Nu kommer dessutom forskningsrapporter som verkligen ifrågasätter det vi håller på med, privatiseringen av välfärdstjänsterna.

Anf. 122 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Herr talman! Av den repliken kan man utläsa att det inte bara finns en tydlig ideologisk skillnad mellan mig och Kent Persson, utan det är även skillnad på rapporterna som vi läser. De rapporter jag har läst, som hand-

lar om öppnandet av den offentliga sektorn för privata aktörer, säger att människor är betydligt nöjdare med den service de får.

För mig som moderat är frihetsaspekten mycket viktig. Individens frihet att välja vårdcentral, skola och äldreomsorg är grundläggande liksom möjligheten att kunna välja bort de verksamheter man inte är nöjd med och söka sig någon annanstans där kvaliteten är bättre. Det handlar om att själv bestämma över sitt liv och sina angelägenheter och inte överföra makten till politikerna.

Där ni i Vänsterpartiet ser rovgiriga kapitalister ser jag vanliga arbetstagare som vågat lämna en trygg anställning för att i stället satsa på företagande inom ett område som de känner väl. Jag ser barmorskan Tina i Trelleborg, som belånade sitt hem för att starta egen barmorskemottagning. Jag ser sjuksköterskan Anna i Stockholm, som jobbade på sjukhuset på natten och på dagen renoverade sin blivande mottagning.

Jag har träffat dem, och jag vet att ingen av dem drömmer om enorma summor i skatteparadis. Däremot drömmer de om att ha pengar nog att betala sina anställda, att ha pengar till fortbildning av anställda och att kunna betala reparatören som fixar röntgenskannern när den går sönder.
(Applåder)

Anf. 123 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Vi har ingenting emot valfrihet. Det vi från Vänsterpartiet lyfter fram är vinstfrågan, riskkapitalbolagens plundring och flykten av pengar till skatteparadis. Tack vare att vi presenterar vår rapport om hur man ska åtgärda detta har vi fått till stånd en debatt här i Sverige om rimligheten i den företagsverksamhet som bedrivs. Det har till och med gått så långt att företagen inom den här sektorn har satt sig ned tillsammans med Svenskt Näringsliv för att utreda detta: Ajajaj, det här är inte så bra – vi måste hitta någon lösning på kvalitetsfrågorna!

Givetvis är det politiken som har det yttersta ansvaret, Boriانا. Det är vi som gör upphandlingarna och så vidare. Det är politiska beslut, inget annat. Vad det handlar om är rimligheten i de vinster som tas ut. När det har lagts skattekrönor på skola, vård och omsorg och det uppstår överskott ska det återinvesteras där, inte föras ut som privata vinster, menar vi. Den frågan är helt avgörande för oss, och den kommer vi att fortsätta att driva.

Boriانا! Det kan väl ändå inte vara så att svaret när det gäller kvinnors möjligheter att starta företag är att vi öppnar den offentliga sektorn, där de har jobbat tidigare, frivilligt eller med lönearbete, och att det är där de ska starta företag? Det kan väl inte vara så att det är er enda politik? I så fall är det väldigt fattigt.

Anf. 124 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Herr talman! Vi ska dra oss för att dra alla företag över en kam. Självklart finns det sådana som har missbrukat förtroendet, och de ska inte tillåtas bedriva sina verksamheter. Men det handlar också om kontroll och bra upphandlingar, som vissa politiker är ansvariga för. Det är där vi ska söka ansvaret i stället för att skuldbelägga de kvinnor som har vågat starta företag.

På tal om att det är just kvinnor som startar företag inom vård, omsorg och skola kan jag säga att man vanligtvis brukar gräva där man står.

Det är inget konstigt med att man satsar på ett område som man känner väl och där man har idéer om hur det kan bli bättre och hur man kan använda innovationer för att organisera verksamheten på ett bättre sätt.

Till skillnad från Kent Persson har jag levt i ett samhälle där allt styrdes av politiker, nämligen det socialistiska drömsamhället i Bulgarien, mitt forna hemland. Politikerna bestämde inte bara vilken skola man skulle gå i, utan även vilka kläder man skulle ha, vilken mat man skulle äta och vilket parti man skulle rösta på. Det fanns nämligen bara ett parti, och dessutom var man tvungen att gå och rösta. Jag vill inte tillbaka till det samhället. Tro mig – det är inget samhälle som vi strävar efter. Vi är för ett samhälle där individen får frihet att bestämma framför kommunpolitiker, regionpolitiker och riksdagspolitiker.

Anf. 125 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Jag hade från början inte satt upp mig på talarlistan, men när de kreativa näringarna kom upp i debatten kunde jag inte låta bli. De kreativa näringarna blir allt viktigare för Sverige. I en annars ganska mörk tid är det här som Sverige växer. Det är 146 000 anställda i 117 000 företag. Tillväxten inom denna sektor låg 2010 på 5,5 procent. Man omsätter ca 285 miljarder, vilket bidrar med 3,3 procent till Sveriges bnp.

Sverige betraktas som ett av världens mest kreativa länder, enligt vissa undersökningar det allra mest kreativa. Vi ligger i framkanten och är trendkänsliga. Sverige är inte en helt ovanlig testmarknad för nya produkter och tjänster.

Vi ligger också i framkant teknologiskt. Ny teknik och nya kommunikationsformer förändrar vårt samhälle i grunden. Vår syn på konsumtion förändras. Det som förr hette ägande heter nu tillgänglighet. Det ska vara här och nu till ett rimligt pris. Frågan är huruvida vi och våra system är redo att möta en ny tids krav.

Det första jag vill ta upp är att exempelvis patent betraktas som ett affärsverktyg i de traditionella näringarna – utan patent, ingen investering. Detta gäller även upphovsrätten – utan en modern och fungerande upphovsrätt, inga framgångar. Det går därför inte att glädjas åt de kreativa näringarnas framväxt utan att samtidigt sätta ned en väldigt tydlig fot för upphovsrätten.

Det andra jag vill lyfta fram är vad de här siffrorna betyder för Sverige i världen. Bara musikexporten ligger på drygt 1 miljard svenska kronor. Dataspelsexporten är med sina 2 miljarder dubbelt så stor och är i dag en av våra snabbast växande exportgrenar. År 2011 växte dataspelsexporten med över 50 procent.

Detta avspeglas i regeringens exportpolitik, där de kreativa näringarna i dag är ett av de mest prioriterade områdena. Flera initiativ har tagits, som den främjarkalender som vi arbetar efter vid våra ambassader och kommunikationsplattformen Symbio Create, som är framtagen för de kreativa näringarna.

Det tredje perspektivet handlar om vad vi kan göra inom landets gränser. Är vi beredda att ge de kreativa näringarna utrymme att växa och utvecklas? Är våra system redo? Klarar våra myndigheter av att möta branschernas behov? Många aktörer klagar i dag på att de möter oförståelse för sina villkor från myndigheter och från bank- och finansvärld.

Och är vi beredda att se de kreativa näringarna som en ekonomisk tillväxtsektor och inte bara som en kultursektor?

Vi behöver se över hur vi kan underlätta för nya affärsmodeller att växa fram, vilka hinder som finns och vilka regleringar som kan behöva ändras. Inte minst är det en viktig fråga hur vi löser rättighetsfrågor i ett internationellt perspektiv. Detta är något vi vill utveckla tillsammans med näringarna.

Om allt detta säger Socialdemokraterna och Carina Adolfsson Elgestam ingenting. De säger ingenting om vilka förändringar de vill se, ingenting om vad de vill göra. Under Adolfsson Elgestams anförande hördes att mer pengar eventuellt skulle kunna vara en bra idé. Men några resurser finns inte avsatta. Det är tomt och tyst. Det enda man kunnat presentera här i dag är ett förslag om att riksdagen ska uppmana regeringen att främja kreativa näringar och att 2014 vore ett bra år för det.

Jag vet inte om det står klart för Carina Adolfsson Elgestam, men det hon föreslår gör vi varje dag. Vi gör inte bara uttalanden – vi främjar de kreativa näringarna, inom och utom landets gränser.

Går Carina Adolfsson Elgestam in på handelsministerns hemsida kan hon konstatera att kreativa näringar är en av huvudrubrikerna. Regeringens råd för kulturella och kreativa näringar har precis lämnat sina synpunkter, som nu bereds inom Regeringskansliet. Tillväxtverket har fått kreativa näringar infört som ett av sina grunduppdrag. Kreativa näringar är en viktig del av förenklingsarbetet, och vid landets inkubatorer växer nya företag fram varje dag. När det gäller kulturhuvudstadsåret har mångmiljonbelopp avsatts i budgeten.

Vi inte bara säger – vi gör! Vi ser det nya Sverige som växer fram. Carina Adolfsson Elgestam, vad gör ni?
(Applåder)

I detta anförande instämde Johan Johansson, Jessica Polfjärd, Hans Rothenberg, Cecilie Tenfjord-Toftby och Borian Åberg (alla M) samt Anders Ahlgren och Helena Lindahl (båda C).

Anf. 126 KRISTER ÖRNFJÄDER (S):

Herr talman! Det är alltid intressant att sitta och lyssna utan att vara anmäld. Då kan man lyssna in de olika förslag och idéer som ledamöterna delar med sig av.

Eva Flyborg började med att säga att man har betraktat företagen som mjölkkor. Hon hänvisar till arbetsgivaravgifterna. Jag vill påminna om att arbetsgivarorganisationerna alltid tagit bort den kostnaden vid förhandlingar. Det innebär alltså att man har minskat de uteblivna lönehöjningarna.

Anders Ahlgren vill att det ska bli billigare att anställa. Då förutsätter jag att svaret är sänkta löner. Han tycker också att det är besvärligt när vi socialdemokrater har synpunkter på jordbruksstödet i EU. Men det är precis detta som regeringen har framhållit i budgetförhandlingarna.

Mats Odell tar upp frågan om att månadsredovisning inte ska genomföras. Kan man inte åtminstone låta exempelvis taxibranschen och byggingustrin få göra det när de själva vill det?

Alla fyra partierna har uttalat sig så väldigt väl om halvering av restaurangmomsen och det goda resultatet av det. Jag står här nu och lovar er att om ni ger mig 5 miljarder kronor ska jag åstadkomma mer än 5 000 jobb.

Mats Odell gjorde ytterligare en jämförelse. Ica Maxi anställer 25–30 ungdomar för att man sänker arbetsgivaravgiften från i runda tal 30 till 15 procent. Tror han verkligen på det själv?

Jag tar ett löneexempel. Jag har 30 ungdomar, och de har 200 000 kr i lön. Om det ska betalas in en arbetsgivaravgift för dem på den summan blir det 1,8 miljoner. Den summan halverar man till 900 000 kronor.

Är det någon i den här lokalen som tror att arbetsgivaren är beredd att betala 5,1 miljoner i lön för att få en besparing på 900 000 kronor? Kan det vara det som driver Maxiägaren, eller vad det nu kallas för? Jag tror inte det.

Det är därför som vi har sagt att man ska använda utrymmet till de arbetsgivare som är beredda att ta en person som är helt arbetslös i stället för att sprida ut det på hela branscher och hela arbetsmarknaden.

Det är inte så som ni vill få det att framstå att vi ska göra skattepålagor på ca 30 miljarder. Det måste vara fel på de personer som jobbar borta på Finansdepartementet om de kan få fram de siffrorna.

Vad vi säger är att det utrymme som ni i dag använder för att ha generella sänkningar på ca 15 miljarder för ungdomar som är upp till 25 år ska vi i stället använda till de ungdomar som är arbetslösa. De 15 miljarderna kvittar vi mot era 15 miljarder.

Anf. 127 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Jag lyssnade med stigande förvåning på Krister Örnfjäders anförande. Om han tror att en skattehöjning på 14,2 miljarder som riktas enbart mot arbetsplatser för ungdomar under 26 år går spårlöst förbi frågar man sig: Varför höjer ni inte arbetsgivaravgifterna generellt om det inte är något problem? Här har ni världens inkomstkälla.

Varför bara ta ungdomarna? Det är väl bättre att ta sådana som har fått en fastare plats och är mer oumbärliga för arbetsgivarna i så fall. Höj någon procent, och så kan ni finansiera ännu mer bidragshöjningar. Detta håller inte.

Vi kan ta de stora företagen som anställer många ungdomar, Ica och snabbmatsföretagen. Dem kan man tycka vad man vill om, men de är en instegsplats för ungdomar på arbetsmarknaden. Det skulle bara passera som business as usual. Det är att beskatta ungdomars arbete mer som är utan jämförelse största inkomstkälla till alla era satsningar som ni gör.

Krister Örnfjäder räknade på en kalkyl för en Icaföretagare. Det är en kostnadshöjning. Det är inte så att dessa platser plötsligt blir lediga för att de människorna avskedas direkt. Det tror inte jag. Men inte blir det nya platser lediga för människor som kan komma in och få Socialdemokraternas nolltaxa vad gäller arbetsgivaravgifter.

Den politiken håller inte. Det är bara ena sidan av myntet. Den andra sidan av myntet är att ni använder pengarna för att förstärka bidragssystemen i stället för att förstärka konkurrenskraften som leder till långsiktiga jobb.

(Applåder)

Anf. 128 KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik:

Herr talman! Man blir lite betänksam när man hör Mats Odell uttrycka sig på det här sättet. Det hänger inte ihop för fem öre.

Hur kan det vara så att när ni sänker för alla är det en bra insats, men när vi sänker för dem som är arbetslösa är det en dålig insats?

Du säger: Varför höjer ni inte arbetsgivaravgifterna över huvud taget, eftersom det är vår lösning, som du uttrycker det? Motfrågan är: Varför sänker inte ni för alla kategorier av människor, eftersom det är lösningen på ert problem?

Nu har ni visserligen sagt att ni även ska sänka för dem som är äldre, och ni har också påbörjat det. Snart är det bara de som är i mitten kvar. Om det vore på det sättet som du nu beskriver det att ni lyckas med den yngre kategorin och den äldre kategorin borde det bli så att de i mitten utsätts för en press när det gäller satsningarna, och då ska det sänkas där också.

Jag har ingenting emot att man sänker arbetsgivaravgifter om det finns ett utrymme för det, inte alls. Men man ska vara medveten om att de pengarna går till någonting. Är det inte så att vi betalar det som pengarna går till gemensamt får varje individ stå för de kostnaderna själv. Det finns länder med sådana system, och de förskräcker.

Jag tycker att vi ska behålla ett sådant system som vi har i dag. Men vi ska rikta våra insatser mot de grupper som har det största behovet. Det är de som är utan arbete.

Anf. 129 MATS ODELL (KD) replik:

Herr talman! Problemet med Socialdemokraternas och Krister Örnfjäders förslag är att det är ännu fler som kommer att bli utan arbete med den politiken.

Det märkliga är att Krister Örnfjäder plötsligt är inne på att tala om varför jag är emot att ni vill sänka. Ni vill ju höja och fördubbla arbetsgivaravgiften. Det är problemet.

Det är inget problem med att man tar bort arbetsgivaravgiften helt enbart för dem som är arbetslösa. Men det jag vänder mig emot är att ni låtsas som att det inte får någon som helst effekt om man fördubblar arbetslösheten. Det är en mycket stor grupp med tanke på att det är sammanlagt 14,2 miljarder kronor.

Ni måste ändå tänka igenom detta. Det handlar om så kraftfulla skattehöjningar på produktiva faktorer som arbete, kapital och företagande som i så liten utsträckning satsas för att öka produktiviteten utan snarare används för att förbättra ersättningarna i olika typer av socialförsäkrings-system.

Det är en politik som inte hänger ihop. Den kommer inte att leda till att stärka Sveriges konkurrenskraft och se till att människor får arbeten som är långsiktigt hållbara.

Anf. 130 KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik:

Herr talman! Mats Odell tror att vår politik kommer att få en viss effekt. Vi vet att er politik har en effekt. Ni har inte lyckats.

Ni har gjort satsningarna, som ni kallar det för. Det har inte fått det resultat som jag hoppas att ni åtminstone trodde på. Eftersom ungdomsarbetslösheten ökar och arbetslösheten i sin helhet ökar lyckades det inte.

Jag tycker för min del att man kan räkna på det sätt som jag här har beskrivit. Vad vi gör är att ta ett utrymme som ni redan använder för hela arbetsmarknaden och använda det utrymmet till att sätta in för speciella grupper på arbetsmarknaden.

Budgetmässigt ser jag inte någon skillnad. Sedan kan Mats Odell räkna hur han vill. Men i vår satsning ska vi använda oss av de pengar som ni redan har använt och använder.

Anf. 131 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Jag blir nog tvungen att ta en replik när Krister Örnfjäder går i gång och börjar tala om restaurangmomsen. Det är någonstans där som debatten om näringspolitik klev av banan och inte längre blev en debatt om näringspolitik.

Krister Örnfjäder har en benägenhet att alltid vilja skjuta på restaurangmomsen, att alltid vilja förminska denna näring och att alltid vilja förminska de människor som arbetar i denna näring. Han vill alltid förminska de effekter som momssänkningen har givit på näringen, på de företag som verkar inom restaurangnäringen och på de människor som har lyckats få jobb i detta sammanhang.

Efter det att momsens sänktes förra året uppstod ett tydligt hack i kurvan för prisutvecklingen, där priserna justerades nedåt. Det justerades sakta under året, men när man viktat det visar det sig att priserna i dag ligger 3 procent lägre än vad som var förväntat om momsens inte hade sänkts. Det är en branschorganisation som har räknat fram detta. Krister Örnfjäder kan möjligen säga att de är jäviga. Jag skulle vilja säga att de kanske är sakkunniga i sammanhanget.

Det har blivit en prissänkning som har varit gynnsam för konsumenterna. Det innebär att försäljningen har ökat, vilket har inneburit ökade momsintäkter för staten. Branschens omsättning har ökat med 4,4 procent – vida över vad omsättningen har gjort i Sverige i övrigt och i andra näringar. Detta har inneburit att företagen har fått mer pengar över. Högre vinster har inneburit intäkter tillbaka till staten. Det har blivit fler anställda.

Jag skulle inte vilja ge 5 miljarder kronor till Krister Örnfjäder för att skapa 5 000 jobb. Jag förordar att man sänker restaurangmomsen, som regeringen gjorde för ett år sedan. Det gav 6 000 jobb, och det gav många andra dynamiska effekter såsom minskat utanförskap. Varför skjuter Krister Örnfjäder just på denna näring?

Anf. 132 KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik:

Herr talman! Anledningen till att jag skjuter på denna fråga är helt enkelt att det är fyra partier som har gått upp och slagit sig för bröstet igen och sagt att det har varit en lyckosam satsning. Jag håller inte med om det. Jag accepterar inte att man gör en sådan förvrängning av verkligheten, och den försöker jag korrigera.

Jag förminskar inte heller de anställda i och med detta. Jag räknar med att de anställda inom näringen är så bra på det de gör att de mycket väl kan leva med en moms som är likvärdig med annan moms. Så högt förtroende för dem har jag.

Du hänvisar till 3 procents sänkning av priset. Det är inte speciellt konstigt – om man sänker med 12,5 procent ska det väl inte vara så svårt att minska med 3 procent. 6 000 anställda, säger Hans Rothenberg. Den siffra som jag har hört av Visitas är upp till 5 000 anställda i branschen, och Visitas går själva inte i god för om siffran beror på sänkningen av restaurangmomsen. Jag tycker att det talar för sig självt; detta är en dyr satsning med en väldigt begränsad effekt.

Min fråga är: Går det inte att göra detta på något annat sätt? Om man vill ha billigare mat tycker jag att priset borde vara 12 procent lägre. Om man vill ha fler anställda tycker jag att det borde vara betydligt fler än 5 000 personer. Jag har tittat på hur det ser ut inom andra branscher. Hur många anställda får man per miljon? Det är vad det handlar om, och det är betydligt fler än 5 000 stycken. Jag tycker att man borde använda pengarna på ett bättre sätt.

Anf. 133 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Herr talman! Krister Örnfjäder sjunger transfereringssystemens lov i stället för att se till att effekterna kommer näringen till godo. Neringen består av företag och människor som arbetar i företagen och av kunder som drar nytta av företagens tjänster.

Krister Örnfjäder vill enligt gammal klassisk betongpolitik flytta över detta till transfereringarna. Dessa pengar är någonting som uppenbarligen är allom givet. Skattepengarna ska flyttas till de människor som är arbetslösa. Men först vill Krister Örnfjäder i praktiken göra ett antal människor arbetslösa, om restaurangmomsen nu ska gå tillbaka till 25 procent.

Låt oss titta lite grann på siffrorna, för siffror är ändå vederhäftigt. Det har blivit 3 procent lägre prisnivå. Det har blivit en omsättningseffekt för branschen som är plus 4,4 procent. Det är en ökning med motsvarande 6 000 helårsarbeten. Det är inte 5 000, utan 6 000 helårsarbeten. Då vet vi också att inom hotell- och restaurangnäringen består många jobb av deltid, halvtid och extraarbeten. Det är alltså långt fler än 6 000 människor som har fått jobb tack vare denna reform.

Den största procentuella ökningen finns i Västmanland, Östergötland och Gävleborg. Detta har slagit på ställen i landet där man tackar och tar emot för fler arbetstillfällen. Låt oss titta på Krister Örnfjäders eget län – Kalmar län. Där har antalet nya helårsarbeten de första tre kvartalen förra året varit 94 stycken. Det var en utveckling på 4 procent – betydligt bättre än vad utvecklingen har varit i andra branscher. Vi kan också se en ökning av lönesumman på 7,1 procent.

Jag citerar Karl-Petter Thorwaldsson, känd från arbetarrörelsen. Han skriver i Aftonbladet: ”Vi uppmanar regeringen att tänka om – – – och utöka antalet subventionerade anställningar.”

Kan inte Krister Örnfjäder gå i takt med sin partikompis och inte bara i otakt med tiden?

Anf. 134 KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att jag går väl i takt med tiden. Jag har till och med en klocka som hjälper mig med det.

Att upprepa argument stärker dem inte. Jag hörde det som Hans Rothenberg sade redan i det första inlägget. Jag svarade på det också. Min inställning har inte ändrats på dessa minuter.

Man ska inte ge mig pengar för att jag ska ge dem till någon form av transfereringssystem. Men vi har stora behov i det här landet. Jag skulle kunna tänka mig att exempelvis använda dessa 5 miljarder till 10 000 lärare. De ryms nämligen inom den budgeten. Vårt utbildningssystem har ett sådant behov i dag. Det behövs mer folk, och det behövs fler lärare.

Jag skulle hellre vilja använda dessa 5 miljarder till detta. Det ligger inom ramen för ett transfereringssystem. Det innebär att vi använder pengarna i Sveriges riksdag. Vi fattar ett beslut, och vi portionerar sedan ut pengarna till kommuner och landsting beroende på vem som är huvudman för skolan. Det skäms inte jag för.

Hans Rothenberg kanske trodde att jag skulle använda pengarna till någonting annat. Men jag har hela tiden tänkt att pengarna ska kunna användas för arbetstillfällen. Då får man mycket större effekt än vad man får i det som ni i dag har fattat beslut om.

Jag är glad att restaurangnäring, hotellverksamhet och annat går bra. Jag tycker inte att det är speciellt konstigt eftersom turismen går bra i Sverige i dag, som en av era företrädare för Alliansen var uppe och talade om. Det brukar innebära att man får en högre omsättning och en större vinst. Jag tycker alltså inte att det är speciellt konstigt, men jag skulle inte svära på att det beror på någon sänkning av restaurangmomsen.

Anf. 135 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Detta är egentligen en replik på Krister Örnfjäder. Jag sitter här och blir upprörd över den nonchalans som han visar. Jag vill påstå att det är okunskap, fast det bär mig emot att säga det.

Eftersom jag sitter i arbetsmarknadsutskottet vet jag att det där handlar mycket om att se på de subventionerade anställningarna. Det har satsats mer pengar än någonsin. Vi vet att det finns människor som verkligen behöver dessa stöd. Men arbetsgivarna tar inte emot vare sig gamla, unga eller däremellan i tillräcklig omfattning. Vad ska vi göra åt det?

Det finns till och med 90-procentiga subventioner av anställningar, men de här människorna tas ändå inte emot. Vad ska vi göra åt det? Det har införts handledarstöd, som jag själv har varit med och kämpat för, för att arbetsgivare ska kunna avsätta tid och till och med få betalt för att ta emot personer. Det handlar inte minst om personer med arbetshinder, som står allra längst ifrån den ordinarie arbetsmarknaden. Vad ska vi göra åt det?

Självfallet måste arbetsgivarna ta sitt ansvar i detta. Men vilka ytterligare jobb skulle det ge att höja momsatsen inom restaurangnäringen? Många ungdomar har sin första arbetsplats inom just restaurangnäringen.

Om vi talar om besöksnäringen finns det väl ingen av oss som inte vill gå och fika på ett kafé eller äta på en restaurang. Vi själva som riksdagsledamöter blir ganska ofta bjudna på middagar, och vi äter lunch varje dag.

Skulle vi på något sätt särskilja jobb från jobb och säga att de här jobben inte är lika viktiga? Om det är det som Krister Örnfjäder vill säga tycker jag att Socialdemokraterna har missat någonting väldigt väsentligt

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 2 maj.)

10 § Bevakning ombord på svenska fartyg

*Bevakning ombord
på svenska fartyg*

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2012/13:TU10
Bevakning ombord på svenska fartyg (prop. 2012/13:78).

Anf. 136 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Debatten i dag handlar om säkerheten för besättningar på svenska handelsfartyg som färdas på rutter där de riskerar att angripas av pirater. Det är självklart så att vi i riksdagen ska göra vad vi kan för att se till att de får skydd. Regeringens förslag för att lösa detta är att låta rederierna anlita privata militära säkerhetsföretag för att sköta skyddet ombord. Vid en första anblick kan detta kanske verka som en praktisk och enkel lösning.

Infrastrukturministern säger i Svenska Dagbladet i dag att eftersom allt fler rederier efterfrågar möjligheten att beväpna sig mot pirater, vill regeringen att det ska ske under ”ordnade former, så att man ska veta vad som gäller, att det finns rätt utbildning och att man följer upp så att det görs under ordnade former”. Gott så, men hur ska det gå till? När man bemödar sig att gå på djupet med problemet ser man många komplexa och svåra frågor som inte utretts tillräckligt.

Problemet med piratattacker mot handelsfartyg är allvarligt och påtagligt men förslagen i propositionen missriktade. Miljöpartiet anser att de föreslagna åtgärderna inte står i paritet med den problembild som beskrivs. Flera komplexa frågeställningar som är principiellt viktiga diskuteras inte tillräckligt utförligt, vare sig i propositionen eller i betänkandet, exempelvis den svenska statens hänvisande av rent militära uppgifter till privata säkerhetsföretag, som dessutom i stort sett alltid kan förväntas vara utländska.

En grundläggande princip i en rättsstat som den svenska är att staten har ett våldsmonopol. Och det har redan skett viss delegering av denna rätt till privata bevakningsföretag i Sverige. Med undantag för nödvärnsrätten är det inte tillåtet för privatpersoner att bruka våld eller på annat sätt ta lagen i egna händer för att skydda liv och egendom. Steget till att överföra rent militär våldsanvändning på privata säkerhetsföretag anser Miljöpartiet emellertid vara direkt olämpligt. Enkelt uttryckt: Militär verksamhet ska skötas av militär. Även Försvarmakten är för övrigt kritisk och varnar i Svenska Dagbladet i dag för riskerna med en privatkontrollerad försvarsindustri.

Det är ett principiellt viktigt vägval att öppna för att privata företag ska anförtros långtgående befogenhet att utöva våld å statens vägnar. Detta är inte i första hand en trafikpolitisk fråga utan en försvars- och säkerhetspolitisk fråga.

Det är Försvarsmakten som har till uppgift att skydda svenska fartyg inom svenskt territorium och på fritt hav under fred och neutralitet. Principen att staten i grunden ensam har rätt att utöva våld gäller alltså även ombord på svenska handelsfartyg.

Det naturliga hade varit att försöka tillgodose handelsflottans behov av skydd genom att låta Försvarsmakten åta sig uppgiften, precis som Frankrike, Nederländerna och Italien gör. Men den möjligheten avfärdas helt kort i propositionen, med konstaterandet att "den lösningen skulle inte fungera i Sverige av såväl organisatoriska som kostnadsmässiga skäl". I trafikutskottets betänkande står det att Sverige varken har det antal örlogsfartyg som krävs eller de ekonomiska resurserna för genomförandet av ett sådant stöd. Men är frågan utredd och i så fall av vem? Av Försvarsdepartementet, som har relevant kompetens? Det framgår inte av vårt beslutsunderlag.

Om det nu ändå är fastlagt att Försvarsmakten inte har tillräckliga resurser för att tillgodose detta nu uppkomna behov behövs en djupare diskussion om på vilka sätt redarna skulle kunna köpa tjänster av staten eller på annat sätt fullgöra skyddsbehovet genom anlåtande av offentliga tjänster.

Vi menar också att staten lägger ett alltför stort ansvar på rederierna, då det finns problem med transparens, bristande myndighetstillsyn och auktorisation samt hur eventuella överträdelse av lagen ska beivras. Vi är alltså inte emot att fartygen bevakas, men vi är emot att privata säkerhetsföretag anlitas för att utföra rent militära uppdrag. Det ska Försvarsmakten göra. För bara något år sedan förordade för övrigt i stort sett alla intressenter, inklusive rederierna, en lösning där Försvarsmakten sköter skyddet av svenska handelsfartyg. Näringen kritiserade då regeringen för passivitet.

I betänkandet förklarar utskottets majoritet att det är mycket viktigt att beväpnad säkerhetspersonal är underkastad noggrann och regelbunden kontroll från svenska myndigheters sida och att man ser med tillfredsställelse på hur tillsynen över fartygen och bevakningsföretagen är reglerad i lagförslaget som vi nu diskuterar. Men det är inga åkerier eller taxiföretag som Transportstyrelsen nu får att se till, utan det är internationella företag som anställer personer med varierande och svårkontrollerad bakgrund för att arbeta som tungt beväpnade soldater. Ett aktuellt exempel är att branschen, enligt uppgift, för närvarande gärna rekryterar från Sierra Leone, ett krigshärjat land med många före detta barnsoldater som nu hyrs ut för att de är billiga. Transportstyrelsen konstaterar själva i Svenska Dagbladet i dag att de inte kan bedriva någon mer omfattande bakgrundskontroll av alla de individer som kommer och går i alla dessa företag från alla världens hörn. Men utskottsmajoriteten förklarar sig nöjd.

Syftet med regeringens förslag till ny lag är att ge sjömännen större trygghet när de arbetar i områden där piratverksamhet förekommer. På grund av bland annat EU:s operation Atalanta och ett allmänt ökat säkerhetstänk inom rederinäringen har pirataktiviteten i Adenviken och Indiska oceanen under 2012 nästan halverats.

Vi menar att de föreslagna åtgärderna med tungt beväpnad privat säkerhetspersonal ombord på svenska handelsfartyg innebär en falsk trygghet för sjömännen och för rederinäringen. Det är inte en långsiktig lös-

ning på det allvarliga problem för sjöfarten som piratattackerna utgör. Risken är nämligen överhängande att det leder till en farlig våldsspiral, en skenande kapprustning, där även piraterna beväpnar sig med allt tyngre vapen.

För att avvärja en piratattack krävs inte bara handeldvapen som pistoler och automatvapen utan kulsprutor, prickskyttegevär och eventuellt även pansarbrytande vapen av typen RPG, rocket-propelled grenade, för att på långt avstånd kunna skjuta varningsskott eller eventuellt verkan-seld. Skulle pirater ändå ta sig ombord på ett bevakat fartyg ökar i stället riskerna för fartygsbesättningen drastiskt.

Våld föder våld. Risken finns att vi i framtiden riskerar att möta stora privata och kriminella örlogsfartyg ute på haven. Vi i Miljöpartiet menar därför att det krävs helt andra åtgärder än det föreslagna lagförslaget.

Vi tycker att det är bra att Sverige fortsätter att delta i militära insatser som EU:s operation Atalanta och bistår exempelvis Somalia med kustbevakningskapacitet. Det är sådana insatser som är till gagn för sjöfarten, och man kan diskutera på vilka sätt vi kan utöka skyddet för handelsfartygen och deras besättningar i riskområden. Men för att lösa problemen långsiktigt krävs förstås insatser för att säkra fattiga fiskares rätt till sin försörjning, som att stoppa rovfisket som bedrivs av utländska industriella fiskeflottor och solidariskt hjälpa till att stärka och bygga upp samhällen och stater i de aktuella områdena, så att människor inte i desperation drivs att bli pirater.

FN:s fackorgan, den internationella sjöfartsorganisationen IMO, har utfärdat rekommendationer för hur handelsfartyg ska kunna skydda sig från att bli kapade av pirater. Enligt uppgift från Sveriges Redareförening följer svenska fartyg som passerar genom riskområden IMO:s riktlinjer och dess handbok med best management practices, alltså bästa praktiska exempel, strikt. Varken IMO eller BMP säger emellertid någonting om beväpning av besättningarna eller användning av beväpnad säkerhetspersonal. I stället rekommenderas rederierna att utöka skalskyddet för de fartyg som rör sig i riskområden genom att till exempel förse dem med vattenkanoner, taggtråds- eller elstängsel och så vidare i större utsträckning. Det finns också en mängd andra åtgärder som rederierna kan vidta för att minska riskerna.

Herr talman! Det finns flera allvarliga oklarheter i lagförslaget som vi nu diskuterar, bland annat om riktlinjer för hur säkerhetspersonalen ska agera ombord. ”I avtalet mellan rederiet och säkerhetsföretaget bör det slås fast att befälhavaren har befälet över säkerhetspersonalen när denna befinner sig ombord.” Men hur ska befälhavaren agera om säkerhetspersonalen omhändertagit pirater? Ska de låsas in? Var, hur och hur länge? Och var ska de överlämnas? Detta säger lagtexten ingenting om.

Under 3 § i den av regeringen föreslagna lagtexten står det att tillstånd för bevakning ombord får beviljas på ett antal villkor, däribland att det kan antas att bevakningen kommer att bedrivas på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt och att säkerhetspersonalen har ändamålsenlig utbildning och även i övrigt är lämpad att inneha skjutvapen och ammunition.

Hur avgörs detta? Vem avgör vad som är ändamålsenlig utbildning?

Vidare står det i propositionen att det i princip krävs enligt gällande rätt att "företag som åtar sig bevakningsuppdrag ombord på svenska fartyg är auktoriserade samt, i förekommande fall, att det finns tillstånd att inneha vapen".

Frågan som åtminstone vi ställer oss är: auktoriserade var då? Får svenska rederier enbart använda företag som är auktoriserade i Sverige?

I bilaga 9 i propositionen finns en översättning där det står svart på vitt att det för närvarande inte finns några internationella riktlinjer eller standarder för privata säkerhetsföretag som tillhandahåller tjänster ombord på fartyg.

Montreuxdokumentet om internationella förpliktelser och god praxis för stater i förhållande till privata militära företag och privata säkerhetsföretag under väpnad konflikt är inte applicerbart i det här fallet.

Den internationella uppförandekoden för privata säkerhetsföretag saknar även den direkt relevans för sjöröveri och väpnade rån mot fartyg. Även om den fastställer ett antal principer och processer för privata säkerhetsföretag när det gäller att främja rättssäkerheten och respekten för mänskliga rättigheter så bygger den på självreglering och gäller endast landbaserade säkerhetsföretag.

Regeringen föreslår alltså en lagstiftning som ger privata militära företag och privata säkerhetsföretag en långtgående rätt att utöva våld samtidigt som det saknas internationella modeller för auktorisering, certifiering eller standarder för privata säkerhetsföretag som tillhandahåller tjänster ombord på fartyg.

Därutöver ser vi en stor brist i tillsyn och myndighetsutövande när det gäller privata säkerhetsföretag men kanske framför allt privata militära säkerhetsföretag. De internationella exemplen förskräcker eftersom ett alltför stort ansvar läggs på rederierna själva att reglera hanteringen av de privata säkerhetsföretagen.

Just denna växande bransch, privata militära företag och privata säkerhetsföretag, måste regleras hårdare, och ett absolut minimum är att den svenska regeringen har kontroll över vilka dessa företag är och vilka tjänster de saluför. Detta är en näring som regeringen borde sträva efter att stävja och reglera i stället för att främja.

Miljöpartiet ser det som högst motsägelsefullt att samtidigt som vi i Sverige har en grundläggande målsättning med vapenlagstiftningen som går ut på att begränsa tillgången till vapen i samhället föreslår regeringen en ny lag som öppnar för att privatpersoner ska få beväpna sig med tunga vapen och ta över det statliga våldsmonopolet.

Vi ser regeringens förslag på en privat säkerhetslösning för rederierna framför en statlig som ett skifte, ett vägval där regeringen väljer det sämsta av de tänkbara alternativen och på alldeles för lösa boliner med tanke på frågans vikt.

Vi menar därför att den statsrättsliga sidan av anlitaandet av privata säkerhetsföretag förtjänar att utredas mycket grundligare innan regeringen lägger fram förslag i just denna riktning. Även den som tycker att det är principiellt rätt att delegera ut statens våldsmonopol till privata aktörer bör hålla med om att om så sker ska konsekvenser och risker vara väl utredda.

Herr talman! Mot bakgrund av detta yrkar jag avslag på propositionen och bifall till Miljöpartiets reservation. Jag vill avsluta med att uttrycka

min uppriktiga förvåning över att övriga riksdagspartier tycks ta så lättvindigt på denna viktiga fråga.
(Applåder)

I detta anförande instämde Stina Bergström (MP).

Anf. 137 LARS JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i trafikutskottets betänkande.

Vi har kunnat åse sjöröveri och piratattacker utanför länder som inte har kontroll över sina egna territorier och inte är fungerande demokratier, vilket gör att de inte alltid har kunnat lagföra de människor som gör dessa attacker.

Detta är det grundläggande problemet, och här måste vi arbeta via FN-systemet och på olika sätt medverka med biståndsinsatser och liknande för att dessa länder ska få en demokratisk utveckling och därmed kunna skapa förutsättningar för att denna typ av verksamhet inte längre ska förekomma.

Jag uppfattar att Annika Lillemets är överens med majoriteten i utskottet om att detta inte är bra och att man på olika sätt måste lösa frågan för den internationella handelssjöfarten.

Vi socialdemokrater tycker att förslaget, som har stöd från IMO, fackliga organisationer, Sveriges Redareförening med flera, är ett sätt att kunna komma till rätta med en besvärlig situation.

Det är också viktigt att komma ihåg att på de fartyg där man har haft beväpnad säkerhetspersonal ombord har det, såvitt vi vet, inte varit några attacker.

Det är i första hand i förebyggande syfte som handelssjöfarten ska kunna ha beväpnad säkerhetspersonal på sina fartyg. Det ska vara avskräckande och på så vis förhindra attacker.

Det finns många frågor kring hur detta ska regleras. Det måste självklart finnas särskilda tillstånd, och det är Transportstyrelsen som ska utfärda dessa i samarbete med polisen. Jag utgår från att man gör en noggrann bedömning från fall till fall. Det är ingen generell rättighet, utan det ska avgöras från fall till fall. Rederiet ska klargöra vilka vägar fartygen ska gå över våra hav, och utifrån det tar man ställning till om det är befogat eller inte. Det sker alltså en rigorös kontroll innan man får möjlighet att ha säkerhetspersonal ombord för att förhindra olika former av attacker.

På sjön är det alltid den som är kapten och befälhavare som har det yttersta ansvaret. Det är den personen som avgör om det ska sättas in säkerhetspersonal eller inte. Det är den personen som avgör om de ska gå till attack mot pirater av olika slag. Det är alltså befälhavaren som avgör detta utifrån risken för fartyget att bli attackerat.

Det är mot denna bakgrund som vi socialdemokrater tycker att det finns tillräcklig kontroll så att detta inte far i väg åt fel håll. Vi kommer givetvis att följa denna fråga noga och se hur utvecklingen blir. Om det inte fungerar som vi hoppas och som regeringen har skrivit i sin proposition, och som också framgår av betänkandet, kommer vi ånyo att ta upp denna fråga.

Prot. 2012/13:98
25 april

*Bevakning ombord
på svenska fartyg*

Vi tror dock att vi med det upplägg som är presenterat kan komma till rätta med en hel del av de piratattacker och det sjöröveri som sker.

Tyvärr sker det på olika ställen. Inte minst har det ökat i Västafrika på senare tid på grund av att man inte har kontroll i de länder som ligger utefter den västafrikanska kusten.

Vi tror att detta ska ha en avskräckande effekt, och därför yrkar vi bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 138 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Från att ha varit ett relativt begränsat fenomen har piratverksamheten det senaste decenniet ökat och brutaliserats. Sjøröveriet världen över är ett stort problem och medför betydande oro för de svenska fartyg som färdas på internationellt vatten.

Enligt nyligen publicerad statistik från International Maritime Bureau blev under årets första kvartal 4 fartyg kapade, 51 fartyg bordade, 7 fartyg beskjutna och 4 fartyg angripna världen över. 75 besättningsmedlemmar togs som gisslan, 14 kidnappades och 1 dödades. Varje attack är ett misslyckande och en stor tragedi.

Området kring Adenviken har varit ett av de hårdast ansatta områdena vad gäller piratverksamhet. Det är ett av de mest trafikerade områdena och passerar varje år av ungefär 17 500 fartyg. Många av dessa fartyg är svenska, och vi ser i dag att handels- och fiskefartyg världen över attackeras av pirater som har sina baser bland annat utmed den somaliska kusten. Men utvecklingen är att piraterna rör sig över större delar av världen än Somalias kust.

Ett område som oroar just International Maritime Bureau är Guinea-bukten, där 15 incidenter rapporterades under det första kvartalet, däribland tre kapningar. Av dessa incidenter inträffade elva utanför Nigeria. Vapen användes i minst nio av dessa attacker. Längre västerut i Afrika rapporterades tre incidenter utanför Elfenbenskusten, då bland annat två tankfartyg kapades.

Vi ser att attackerna inte bara blir fler utan också brutalare. Piraterna kapar fartyg och begär höga lösensummor. Förhållanden för dem som tas som gisslan är allt annat än angenäma. Pirater hotar ofta med döden eller med att skada gisslan.

Exemplet Somalia visar dock att det går att minska sjöröveriet. Efter flera års stigande siffror kan vi se att piratverksamheten vid Somalias kust minskar. Det gör den tack vare just kraftfulla åtgärder. Chefen för International Maritime Bureau, Pottengal Mukundan, har varit väldigt tydlig med att det krävs fortsatta insatser. Han har sagt så här: ”Trots att antalet piratattacker som rapporteras från Somalia har minskat kraftigt går det inte att slå sig till ro. Attackerna kommer att stiga till tidigare nivåer om den militära närvaron minskar eller om fartygen minskar sin bevakning.”

Den svenska inställningen har hittills varit att de handelsfartyg som trafikerar området inte bör skydda sig genom att använda vapen eftersom detta skulle kunna leda till en upptrappning av våldet. I stället har det ansetts lämpligare att fartygen förlitar sig på det skydd som de marina

styrkor som stationerats i området kan erbjuda, samt på att tillämpa sjöfartsnäringens bästa praxis rörande egenskydd, exempelvis hög fart med mera.

Det har dock visat sig att dessa åtgärder inte är tillräckliga för att undvika piratattacker. Attackerna blir som sagt inte bara fler utan också grövre till sin karaktär. Åtgärder måste enligt regeringen och mig vidtas för att skydda svenska intressen och för att rädda människoliv.

Den svenska staten har i sig små eller kanske inga möjligheter att ingripa mot piratattacker som utförs mot ett fartyg i internationella farvattnen. Frågan har därför uppstått om handelsfartyg som trafikerar riskområdet utanför Somalias kust och andra riskområden bör få möjlighet att skydda sig själva genom just beväpnad säkerhetspersonal från privata säkerhetsföretag.

Internationella sjöfartsorganisationen, IMO, avråder från att besättningar får tillgång till vapen eftersom de saknar utbildning för att hantera dem. I fråga om privata säkerhetsföretag ombord har däremot IMO angivit att det bör vara en fråga för varje enskild flaggstat. Många länder har redan gått före. Många länder har vidtagit åtgärder för att rederierna ska ha möjligheter att skydda sina fartyg. Danmark, Frankrike, Italien, Norge, Nederländerna och Storbritannien tillåter i dag beväpnade säkerhetsvakter ombord, om än med olika utformning. Det rör sig om beväpnade vakter i någon form.

Även inom FN har en rad åtgärder vidtagits för att komma till rätta med sjöröveriet. Operation Atalanta som just nu pågår är ett sådant exempel. Operationen har hittills medfört att angreppen på fartygen med hjälpsändningar till den somatiska befolkningen har upphört. Men även om operationen har medfört att kapningarna har minskat i området har attackerna som helhet i övriga världen, till exempel i Västafrika, ökat i omfattning.

Regeringen har i sin proposition kommit fram till att det är hög tid för Sverige att agera. Även vi har anledning att skydda våra fartyg, våra besättningar, våra passagerare och vår last. Därför föreslår regeringen just att sådant utnyttjande av beväpnad bevakning ombord på svenska fartyg bör tillåtas. Förslaget är i linje med rekommendationerna från IMO.

Det har framförts invändningar från bland annat Miljöpartiet om att det är bättre att låta militären ansvara för bevakningen av fartygen snarare än privata företag. Jag kan förstå den synpunkten och delvis sympatisera med den, men jag skulle säga att den tyvärr inte är realistisk.

I propositionen framgår bland annat att det inte är möjligt att bevaka hela riskområdet i Indiska oceanen med marina stridskrafter eller kustbevakningsenheter. Ett sådant kontinuerligt åtagande skulle innebära en stor kostnadsmissig och organisatorisk belastning för att skydda ett litet antal privata aktörer. Som ett illustrerande exempel kan nämnas just operation Atalanta, där Sverige deltar med militär personal utanför Somalias kust. Kostnaden under denna begränsade tidsperiod om fyra månader som uppdraget innebär uppgår för svensk del till högst 212 miljoner kronor. Det är mycket pengar.

Det säger sig självt att det skulle vara ekonomiskt orimligt att ha fartyg stationerade permanent, särskilt när riskområdena breder ut sig. Sverige har varken den ekonomi eller det antal fartyg som fordras för en

sådan insats. Även alternativet att låta militär personal följa med fartygen är en dyr och krånglig lösning. Flera länder som i dag använder militär personal har dessutom uttryckt önskemål om att övergå till en lösning med civil personal. Storbritannien har örlogsfartyg anpassade för uppdrag långt ute till havs men har ändå valt en lösning med civila företag.

Herr talman! Jag menar därför att möjligheten att anlita beväpnad säkerhetspersonal från privata säkerhetsföretag är det mest realistiska och effektiva sättet att skydda svenska fartyg. Jag har faktiskt inte hört något annat rimligt förslag på hur situationen skulle kunna hanteras.

Rädslan för att starta en våldsspiral när beväpnade vakter möjliggörs har också tagits upp. Det finns dock inget känt exempel på att pirater har lyckats ta sig ombord på ett fartyg som haft beväpnad säkerhetspersonal. Bevakningsföretagens uppgift är avskräckande. Syftet är att hålla piraterna på avstånd och att undvika eventuella attacker. Frågan behandlas ytterligare i propositionen.

Det är tydligt angivet att ett tillstånd för beväpnad säkerhetspersonal ska vara underkastat noggrann och regelbunden kontroll av svenska myndigheter. Tillsynen över fartygen och bevakningsföretagen är också väl reglerad i lagförslaget. Bevakningsföretaget måste vara ett stabilt företag med väl utarbetade rutiner för ordergivning, livräddning samt kontroller av personal. Det kommer att krävas att den som åtar sig bevakningsuppdrag ombord på svenska fartyg är auktoriserad samt har tillstånd att inneha vapen.

Herr talman! Sammantaget innebär regeringens proposition kraftfulla men samtidigt realistiska åtgärder för att möta det omfattande sjöröveri som vi ser äventyra svenska fartyg, passagerare, besättningar och last. Med tydliga regelverk och krav för att få tillstånd utfärdat möjliggör förslaget för svenska fartyg att effektivt och säkert skydda sig. Svenska intressen kan försvaras och liv kan räddas.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 139 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga Jessica Rosencrantz lite mer om hur hon ser på möjligheterna för Transportstyrelsen att faktiskt utöva tillsyn över dessa privata företag. Som jag har kunnat utläsa av propositionen krävs det inte att de ska vara auktoriserade i Sverige eller registrerade i Sverige. Jessica Rosencrantz kanske kan upplysa mig om huruvida det finns sådana bestämmelser. Jag tycker att det är en intressant fråga.

Var ska de vara auktoriserade, och vad är det som gäller för dessa företag? De kan ju faktiskt komma varifrån i världen som helst. Man har från Transportstyrelsen i Svenska Dagbladet i dag uttryckt att man inte kommer att kunna kontrollera på individnivå, för det är väldigt många som anställs i bolagen, och de kommer och går. Det finns ett problem ute i världen med att exempelvis före detta barnsoldater anställs liksom sådana som inte har den kvalitet som vi själva skulle önska på våra fartyg.

Sedan vill jag ta upp detta med den militära personalen. Jag tycker att det är väldigt summariskt beskrivet. Det står att det skulle vara organisatoriskt och ekonomiskt omöjligt att ha svensk militär ombord på skepp. Eller strängt taget står det inte ens att det ska vara ombord på skepp utan det står något om örlogsfartyg och ombord på skepp – jag tycker att det

är väldigt bristfälligt beskrivet. Då undrar jag: Vem är det som ska betala egentligen? Är det givet att det är svenska skattebetalare som ska betala om svensk militär personal ombord på svenska handelsfartyg kostar mer än det skulle göra att anlita något annat företag och pressa priset, till exempel ett företag som har anställt före detta barnsoldater? Det kan ju bli väldigt farligt med en sådan prispress.

Anf. 140 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Det var flera frågor. Till att börja med vill jag konstatera att det beslut som vi ska fatta om detta innebär att man trycker på en startknapp. Sedan förväntar jag mig att Transportstyrelsen framöver utarbetar tydligare riktlinjer och standarder, vilket Annika Lillemets var inne på. Även om vi kan ha åsikter om det upplever jag inte att det är en fråga för denna kammare att i detalj reglera detta. Det gör vi inte i några andra frågor heller.

Jag förväntar mig därför, precis som tidigare talare har sagt, att denna debatt och detta beslut kommer att följas av tydligare riktlinjer från Transportstyrelsen. När det handlar om hur man utarbetar dem förväntar jag mig också att man diskuterar detta noga med IMO som har liknande frågor att hantera. Det är också flera länder som har infört liknande typer av lagstiftning. Man kan därför även ta reda på hur dessa länder har agerat mer i detalj.

När det handlar om ansvarsutkrävande är propositionen ganska tydlig med att varje redare bär ansvar för under vilka villkor som man bestämmer sig för att anlita dessa bevakningsföretag eller inte. Lagförslaget är också mycket tydligt med att man kan anlita denna typ av bevakningsföretag bara om man verkligen uppfyller ett visst antal kriterier, till exempel att man befinner sig inom ett område där man riskerar att utsättas för piratattacker, att man själv upplever ett hot och så vidare. Det finns bland annat på s. 13 i utskottets betänkande flera olika exempel på under vilka omständigheter som en redare kan dömas till böter eller fängelse. Det finns alltså angivet i propositionen vilka former av sanktioner som man har avsett att använda mot de redare som inte uppfyller kriterierna.

Anf. 141 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Herr talman! Jag undrar fortfarande hur mycket man har utrett kostnaderna och problemen med organisering om den svenska försvarsmakten skulle åta sig att finnas ombord på fartyg eller köra fartyg någonstans. Vad har Försvarsdepartementet sagt om detta? Det vore mycket intressant att veta.

Jag tycker att det är en ganska märklig ordning att vi i trafikutskottet står och diskuterar en sådan försvars- och säkerhetspolitisk fråga. Men Jessica Rosencrantz som ändå företräder ett regeringsparti kanske kan upplysa mig lite mer om det.

Oavsett var vi landar tycker jag inte att vi har ett tillräckligt bra beslutsunderlag med tanke på att det statliga våldsmonopolet är så pass viktigt. Det tycker i alla fall vi att det är.

Vad har egentligen sagts, och har man diskuterat frågan om redarna helt enkelt skulle få betala vad det kostar? Då skulle bananerna, eller vad det nu kan vara för gods, bli dyrare i konsumentledet därför att vi då

skulle ha garanterat utbildad och lämplig personal som Transportstyrelsen kanske rent av skulle ha en viss möjlighet att kontrollera.

Jag är fortfarande orolig för detta med auktorisering. Var ska företagen vara auktoriserade om de är baserade i något helt annat land? Det finns inget bindande regelverk här. Tror verkligen regeringspartierna och utskottsmajoriteten – Jessica Rosencrantz får naturligtvis tala för sig själv – att Transportstyrelsen har en sportslig chans att ha den kontroll som krävs när det handlar om användning av grova vapen och militära uppdrag? Detta är nämligen inte som att kontrollera taxiverksamhet eller åkerier. Detta är något mycket allvarligare.

Anf. 142 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag förstår Annika Lillemets grundläggande oro i detta fall. Jag sympatiserar också med tanken att det kanske finns andra alternativ. Men jag kan inte se att det gör det. Jag förstår att man räds en utveckling där fler kan beväpna sig och där man, som ni uttrycker det, flyttar våldsmonopolet, även om man inte tar det så långt. Jag förstår denna oro.

Men så långt som det har varit möjligt att överväga kostnader och annat kan man ganska snabbt konstatera att för det lilla antal svenska fartyg som rör sig i dessa vatten är det en orimlig kostnad att ha örlogsfartyg placerade ute på internationellt vatten.

Att ha militär personal på fartygen är inte en lösning som primärt har använts av de andra länderna. Men jag ser också någonstans att militären kan göra större nytta någon annanstans än att befinna sig på svenska privata företags båtar. Jag tror att det måste vara ett redaransvar att säkra skyddet av fartyget. Där tror jag att privata bevakningsföretag är en bättre lösning.

Jag vill åter betona att detta är ett prekärt läge. Det är inte en vanlig situation som uppstår dagligen. Men svenska företag råkar ut för brutala piratattacker. Att i detta läge säga att vi kan vänta ett år och utreda mer tror jag är en farlig väg att gå. Utifrån de utredningar som jag har sett känner jag mig tillfreds med att detta nog är det minst dåliga alternativet. Jag förlitar mig också på att Transportstyrelsen kan utarbeta riktlinjer och standarder i samråd med IMO och andra organisationer och länder som har gått före för att hitta en framkomlig väg. Sedan får vi återkomma och utvärdera hur det blev. Men jag tror att detta är den bästa lösning som vi kan se framför oss.

Anf. 143 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! I dag utgår vår diskussion från regeringens proposition *Bevakning ombord på svenska fartyg*. Detta är ett av de förslag som fanns i den handlingsplan som regeringen lade fram för svensk sjöfart i januari. Dessa förslag genomförs nu ett efter ett, och detta är alltså ett av förslagen.

Jag vill direkt säga till Annika Lillemets att vi verkligen inte tar lätt på denna fråga. Detta är naturligtvis en mycket komplicerad fråga även ur principiell synpunkt.

Bakgrunden till detta är att svenska fartyg enligt ett antal strikta villkor ska kunna få ha beväpnad säkerhetspersonal om risken för pirat-

attacker finns. Vi kan konstatera att de har ökat påtagligt under de senaste åren.

Erfarenheterna visar, vilket har sagts tidigare, att det knappt finns något exempel på att det har förekommit piratattacker mot fartyg som har haft beväpnad säkerhetspersonal ombord. Det visar med all önskvärd tydlighet att det har en avskräckande effekt.

De områden som har dominerat denna diskussion tidigare är farvatten utanför Somalias kust och Adenviken. Om man tittar på bakgrunden till detta är den naturligtvis mycket tragisk och har sociala rötter. Fiskarbefolkningen har blivit av med sina utkomstmöjligheter, och detta har varit grogrunden till detta. Detta är naturligtvis också någonting som man måste lösa. Men det löser inte de akuta problemen med piratattackerna i detta läge.

Med sjömilitära insatser har man minskat attackerna i detta område. Operation Atalanta har deltagit i detta, där även Sverige har varit med och gjort förtjänstfulla insatser med bland annat svenskt kustbevakningsflyg och fått mycket beröm för sin insats. Samtidigt har man sett, precis som Jessica Rosencrantz beskrev här förut, att attacker har uppstått på andra ställen.

Man kan bara konstatera att problemet inte är geografiskt bundet, och därför talas det inte i den nya lagen om ett visst område. Regeringen kommer i förordning över tid att ange vilka områden som är riskområden. Att det krävs en särskild lag för detta beror på att lagen om bevakningsföretag och vapenlagen är helt anpassade till svenska förhållanden. Detta är ganska specifika förhållanden, långt från Sverige, och det är fråga om helt andra vapen. Därför krävs det en helt ny lag om detta.

När vi nu ska fatta ett sådant här beslut tycker jag att det är mycket viktigt att vi har med oss att principen är att det är staten som har våldsmonopol och att vi här faktiskt gör ett undantag från denna princip. Då gäller det att göra det medvetet och på ett bra sätt. Att vi ändå känner att det finns motiv för att göra ett undantag beror på att den svenska statens möjligheter är små eller nästan obefintliga att skydda svenska fartyg från piratattacker så långt från Sveriges gränser. På grund av det är det ännu viktigare att man har tydliga villkor för att få tillstånd enligt lagen.

Det gäller, vilket har nämnts här tidigare, att man kan visa att man faktiskt ska in i ett höriskområde och att man ställer krav på säkerhetspersonalens kompetens. Hur den ska kvalitetssäkras får framtiden utvisa. Men det är mycket svårt att ha företag som är auktoriserade i Sverige. Först och främst tas naturligtvis personalen ombord när man närmar sig ett sådant område; det är inte så att de följer med på hela resor längs Europas kuster. Det gäller att vara utanför EES-området innan man över huvud taget får ha beväpnade vakter ombord.

Sedan tycker jag att det Lars Johansson tog upp är viktigt, alltså att det de facto är befälhavaren ombord som har det strikta ansvaret och är den som avgör när man ska använda säkerhetsstyrkan. Tillståndet är begränsat till en viss resa eller en viss tid, och det är begränsat när det gäller vilka vapen och vilken ammunition man får ha ombord. Det avgörs alltså då.

Jag tycker också att det är en väldigt viktig princip att ha med sig att det naturligtvis måste vara den sista utvägen att bruka väpnat våld. Man ska ha prövat allt annat. Det är den avskräckande effekten som är det

stora. Det har visat sig att det nästan brukar räcka om man jobbar efter principen att man markerar att man har beväpnad säkerhetspersonal. Nästa steg måste vara att man skjuter varningsskott, och den absolut sista utvägen är att man ger verkanseld.

Det är alltså viktigt att ha med sig de här principerna. Det är inte hej och hå när man håller på med den här typen av verksamhet.

Sammantaget gör detta att Folkpartiet kan bifalla det förslag som finns i propositionen och i betänkandet, för att ge svenska fartyg en rimlig säkerhet ute på världshaven inom riskområdena.

När det gäller reservationen från Miljöpartiet kan jag egentligen bara konstatera att Miljöpartiet delar problembilden, men de är ändå inte beredda att ge möjlighet att anlita privata säkerhetsföretag. Precis som konstateras både i propositionen och i betänkandet är det dock inget realistiskt alternativ att anlita den svenska försvarsmakten.

Tittar vi sedan på Vänsterpartiets särskilda yttrande ser vi att man också där gör analysen att man faktiskt inte kan se någon annan lösning på problemet än den som presenteras i propositionen och i betänkandet. Det är lätt att instämma i en sådan slutsats, och det är väl egentligen lite det vi känner: Det här är det enda alternativ vi ser i dagsläget – oberoende av vilka orsaker det har. Det är nämligen det tragiska, vilket har lyfts fram, alltså att detta oftast har sociala orsaker i grunden.

För att skydda svenska fartyg, passagerare, laster och så vidare är det här dock en rimlig lagstiftning som har de skyddsbarriärer som behövs.

Anf. 144 ANNELIE ENOCHSON (KD):

Herr talman! Detta är ett betänkande och ett förslag till lag jag länge har längtat efter. Redan 2011 väckte jag en motion i riksdagen om möjligheten att beväpna våra handelsfartyg som går i farvatten med piratverksamhet.

Att skydda våra svenska fartyg och deras besättningar från pirater är absolut nödvändigt. Att skydda transporter av varor till och från vårt land är också av största vikt – detta eftersom vi vet att ca 90 procent av alla varor som importerats till eller exporterats från Sverige går just på köl. Under de senaste 20 åren har också världens handel ökat tre gånger snabbare än den globala tillväxten.

Utanför Afrikas horn har piratverksamhet plågat sjöfarten under många år, och denna verksamhet har eskalerat i omfattning. På ett område lika stort som hela EU rör sig snabba skiffbåtar, ofta förklädda till fiskebåtar och i allt högre grad opererande från olika moderskepp. Piratverksamheten är lukrativ och möjliggör ett lyxliv som annars är svåruppnåeligt i främst det dysfunktionella Somalia. Kapningen av fartyg syftar till att begära lösensummor för människor och material, om det inte går att avyttra materialet med en gång.

Området runt Afrikas horn är ett av världens mest trafikerade vatten. Årligen passerar ungefär 17 500 fartyg Röda havet och Adenviken för in- eller utpasseringar genom Suezkanalen. Andra uppgifter gör gällande att 33 000 handelsfartyg passerar Adenviken varje år.

Sjöröveriet tilltar tyvärr även på andra platser, som utefter Västafrikas kust, vilket gör det ännu viktigare med en lag som tillåter våra handelsfartyg att ha beväpnad vakt ombord utan att ha en geografisk avgränsning. I september 2011 var 339 civila sjömän och 16 handelsfartyg i

piraternas våld. Förra året, i september 2012, var det 224 sjömän och 17 fartyg – då är även fiskebåtar inkluderade – som hölls gisslan. Nedgången anses bero på att flera andra länder har infört möjligheten till beväpnade vakter ombord och därmed minskat möjligheten för piraterna att ta sig ombord.

Piraternas framfart har inneburit att den ökande risken för de internationellt opererande rederierna måste innebära ett kostnadstillägg på uppemot 10–20 procent. Kostnadstillägget hamnar i slutändan på konsumenterna. Den norska rederiföreningen beräknar att piratverksamheten utanför Somalias kust kostade 12 miljarder amerikanska dollar 2011, varav huvuddelen gick till just de internationella bevakningsoperationerna.

Betydligt värre är dock den säkerhets- och arbetsmiljörisk pirathotet utgör för de sjömän som under dagar och veckor färdas genom osäkra vatten. Ingen bransch skulle acceptera att arbeta under förhållanden av det här slaget under längre tid. Sveriges välstånd beror mycket på det faktum att vi är en framgångsrik exportnation med stark frihandelstradition. Å andra sidan utsätts många sjömän för ett lidande och en oacceptabel brist på säkerhet på sina arbetsplatser – för att Sverige ska kunna njuta av frihandeln. Därför menar jag att Sverige har en moralisk skyldighet att agera mot denna piratverksamhet.

Fartygen bordas och beskjuts av förbrytare helt utan förpliktelser till krigskonventioner. Beskjutningen är till och med riktigt tung ibland. När det norska fartyget BW Austria besköts med pansarskott i januari 2011 var hon lastad med 46 000 ton gas. Förutom de fatala konsekvenser en antändning hade inneburit hade miljökonsekvenserna varit oöverblickbara. Den gången gick det bra, men hur blir det nästa gång?

Att behöva anlita privata säkerhetsstyrkor för att skydda sin personal och sina varor saknar motstycke för vanliga handelsmän. Som utskottet skriver är dock ett fartyg utan beväpnad personal ombord i det närmaste skyddslöst, då den svenska staten genom polis, försvarsmakt med mera saknar möjlighet att skydda ett så stort område som världens piratvatten utgör.

Sedan EU under 2008 inledde Operation Atalanta i Adenviken har Sverige vid flera tillfällen deltagit i insatser. Riksdagen fattade i början av detta år beslut om att Sveriges väpnade styrkor från och med den 6 april i år ska medverka i denna insats med högst 260 personer under högst fyra månader. Insatsen syftar framför allt till att skydda FN:s matleveranser till Somalia.

Att använda vapen och säkerhetsstyrkor ombord kommer dock att omgärdas med många säkerhetsföreskrifter. Tillsyns- och tillståndsmyndigheten kommer att vara Transportstyrelsen. Det är viktigt att det är ordning och reda på hur detta ska ske och ordning och reda i föreskrifter för när och hur tillstånd ska ges, vem som får använda vapen och vid vilka tillfällen detta kan få ske. Jag vill dock höja en varningsflagg för att göra dessa förordningar så komplicerade att det försvårar för rederierna att få tillstånden.

Herr talman! Till slut har jag en kommentar om Miljöpartiets reservation, som handlar om att i stället använda den svenska försvarsmakten för att bevaka våra svenska handelsfartyg i piratvatten. Här skriver utskottet mycket klart att det inte är realiserbart att ha svenska örlogsfartyg

i områden som är drabbade av sjöröveri. Sverige har varken det antal örlogsfartyg eller de ekonomiska resurser som krävs för genomförandet.

Även det alternativ Miljöpartiet anger, att låta militär personal följa med handelsfartygen, är en mycket dyr och administrativt sett svår lösning. Det krävs exempelvis särskilda tillstånd så fort båtarna kommer i hamn om man ska ha med militärer på dem. Det skulle försvåra ganska väsentligt.

Flera länder som använder militär personal har också uttryckt en önskan om att övergå till att använda civil personal i stället, vilket Jessica nämnde. I Storbritannien, som har fantastiska örlogsfartyg vilka är anpassade för att kunna vara länge ute till havs, har man valt lösningen att det ska vara civila bevakningsföretag. Jag kan i detta sammanhang också understryka en annan sak Jessica nämnde, nämligen att det kostar 212 miljoner svenska kronor att under fyra månader låta 260 militärer delta i Operation Atalanta. Vad skulle då Miljöpartiets förslag kosta för att skydda vår handelsflotta som går i piratrika vatten och som är till den civila näringen?

Men detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 2 maj.)

11 § Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2012/13:TU11
Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 145 LARS MEJERN LARSSON (S):

Herr talman! Klimatutmaningen är vår tids viktigaste politiska uppgift att anta. Vi måste inse att det är hög tid att vi minskar på växthusgasutsläppen för att minimera vårt fotavtryck inför framtiden.

Transporter står för en mycket stor del av dagens utsläpp, men samtidigt kan vi inte klä oss i säck och aska och leva som om det vore forntiden. Vi behöver transporter, inte minst för att det är en viktig del av människans frihet att vi enkelt, hållbart och säkert kan förflytta oss. Därför är grunden i den socialdemokratiska politiken för hållbar frihet ett transportsystem som präglas av ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. En förutsättning för att klara både arbetspendling och resor på fritiden är en fungerande och modern kollektivtrafik.

Att resa tillsammans är ett smart sätt att resa och minskar på både slitage, utrymme och utsläpp räknat per person och resa. Men det ska också vara ”gött att resa”, som vi säger i Värmland. Det ska alltid vara första klass i kollektivtrafiken.

Herr talman! Exempel på saker som behöver förbättras är städning av både fordon och stationer. Vi behöver bättre reseinformation, särskilt om

något oförutsett händer, tryggare hållplatser och ökade möjligheter för digital uppkoppling. Dessa krav måste tas med när vi upphandlar kollektivtrafik. Kriterier som kvalitet, miljö och arbetsvillkor ska stå i centrum. Så är det inte i dag. Därför vill vi att den nya kollektivtrafiklagen, som trädde i kraft den första januari 2012, ska utvärderas för att säkerställa en sammanhållen och effektiv kollektivtrafik som också uppfyller dagens resenärers krav på hög kvalitet.

Herr talman! Vi säger att hela landet ska leva, men för att det ska vara ett livaktigt land krävs fungerande storstäder. Framkomlighetsproblemen i Stockholm är stora, trots införandet av trängselskatt och byggandet av en ny Årstabro, Södra länken och det kapacitetstillskott som byggandet av Citybanan kommer att föra med sig. Men det behövs mer satsningar på kollektivtrafiken för att den ska fungera, och då talar jag inte om "NK-expressen", spårvagnen som ersätter tidigare busslinje 47, utan det behövs ökad kapacitetsutbyggnad för att kunna transportera fler i en utbyggd tunnelbana. Det är stora investeringar som Stockholm inte ensamt klarar av, utan här bör staten gå in och bidra.

Herr talman! För att alla ska kunna resa effektivt i hela landet behöver vi se till att priset för resenären hålls nere. Pris och kvalitet är fundamentala för konsumenten när hen väljer produkt.

Vill jag resa både prisvärt och miljösmart är tåget ett av de bästa transportmedlen. Därför är det konstigt rent ut sagt att majoriteten i utskottet fortfarande vill hävda att styrningen av SJ AB enbart ska vara ekonomisk. Har vi samhällsekonomiskt eller ekologiskt råd med det när vi betänker att det är vår uppgift att möta klimathotet?

Vi socialdemokrater vill i stället att SJ AB:s ägardirektiv ska ses över för att få bolaget att drivas utifrån ett mer samhällsnyttigt perspektiv. Det skulle gynna både resenärer och vår miljö. Och det är väl ändå dags att vi inför en prispolitik i fråga om biljetter som gör att bolaget kan vinna marknadsandelar från andra transportslag. Det är ju det vi vill – eller?

Men utvecklingen går åt helt fel håll. Den genomsnittliga kostnaden för tågresenärer har ökat, särskilt när man jämför med kostnader för resor med bil och flyg. Vi har därför motionerat om att regeringen bör få i uppdrag att vidta åtgärder som gör att det klimatsmarta tågresandet och annan kollektivtrafik ska bli billigare än motsvarande resa med bil eller flyg. Jag kan bara beklaga att den borgerliga majoriteten tycker att det är bra som det är och säger nej till vår begäran.

Samtidigt, herr talman, ser vi en potential i järnvägen med möjligheter att göra längre resor klimatsmarta. Men om järnvägen ska vara ett attraktivt resealternativ även när vi reser internationellt krävs att förutsättningarna för att välja tåget blir bättre när det gäller såväl pris, information om resa som biljettbokning.

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska verka för en bättre samordning när det gäller utveckling av persontrafiken inom EU. Vi vill också att Sverige aktivt ska driva frågan om en gemensam järnvägspolitik och en gemensam teknisk standard på järnvägarna i Europa. De olika järnvägspaketerna är en början, men det går alldeles för långsamt. Sverige måste driva på.

När vi pratar om miljö och klimatutmaning vill jag slå ett slag för betydelsen av en nordisk transportplan. Herr talman! För någon vecka sedan var vi socialdemokrater till Stortinget för att belysa vikten av en

nordisk transportplan. 33 procent av befolkningen i Sverige återfinns bara inom korridoren Oslo–Karlstad–Örebro–Stockholm. En miljon flygresenärer bara mellan dessa städer borde väl räcka som motiv. Nu när norska regeringen presenterat sina framtida satsningar på infrastruktur, 508 miljarder på tio år varav bara på järnvägen 168 miljarder, måste vi se till att våra järnvägsinvesteringar samordnas bättre mellan våra länder i den kommande åtgärdsplaneringen.

Avslutningsvis, herr talman! Det vi beslutar här i kammaren i dag har bäring på framtiden. Vi socialdemokrater vill inte sitta och titta på när vi ser hur vår miljöpåverkan går åt fel håll. Det är hög tid att vi gör något åt saken medan vi kan, om vi ska ha en chans att utmana klimathotet.

Jag yrkar därför bifall till reservationerna 1, 5 och 10, bara dessa för tids vinnande, men jag står självfallet bakom även andra reservationer.

Anf. 146 STINA BERGSTRÖM (MP):

Herr talman! I dag debatterar vi järnväg och kollektivtrafik. Jag vill börja med att slå fast att tåget, bussen, spårvagnen, tunnelbanan och färjan är utmärkta transportmedel i sig. De är bekväma, sociala och trafiksäkra. Men de har också en mycket viktig roll att fylla för att hejda klimatförändringarna.

I dag står trafiken för en tredjedel av klimatutsläppen i Sverige. Det tål att upprepas. Upprepas bör också att om vi tar tåget och annan kollektivtrafik i stället för bilen och flyget till jobben, skolan, på semestern i Sverige och ut i Europa minskar vi utsläppen.

När jag tog tåget ner till Malmö i fredags orsakade min resa utsläpp av 1,3 gram koldioxid enligt SJ:s hemsida. Hade jag flugit i stället hade min resa orsakat utsläpp av 95,87 kilo koldioxid. Det är alltså 74 000 gånger mer. Vi behöver med andra ord en politik för mer tåg och mindre flyg. Vi behöver en politik som gör det lätt att åka kollektivt. Vi behöver en annan politik än regeringens.

Herr talman! De senaste åren har det på många sätt blivit svårare att åka kollektivt. Kontantbetalningarna på bussar och tåg försvinner. Att köpa sms-biljett har blivit krångligare, och alla kan inte längre göra det. Samma krångliga sms-system börjar nu Jernhusen införa för ett toalettbesök på stationen. Jag undrar om den person som kom på den lösningen någon gång har stått med en kissnödig trearing utanför en toalettdörr?

I Stockholms tunnelbana har man satt in spärrar som slår människorna gula och blå. På landets stationer står en rad olika biljettautomater. Det gäller att veta vilket bolag man ska åka med. Och den som pendlar behöver ofta ha flera olika månadskort i plånboken.

Med risk för att låta gnällig skulle jag kunna fortsätta med fler exempel på förändringar som drabbar resenärerna, för att inte prata om de ständiga tågförseeningarna.

Herr talman! Det ska inte vara så att det miljövänliga alternativet också är det krångligaste alternativet. Krångligheten är ingen naturlag utan ett resultat av politiska prioriteringar.

Miljöpartiet har en politik för att kollektivtrafiken ska vara det enklaste, bekvämaste och billigaste sättet att resa. Vi vill ta bort spärrarna i Stockholms tunnelbana, vi har agerat för att det ska vara fortsatt möjligt att köpa biljetter ombord på tågen och vi har krävt att de olika operatörerna ska samarbeta med biljetter och tidtabeller så att inte resenärerna

kommer i kläm. Vi tycker det är hög tid att underlätta för alla som reser kollektivt.

Om det och mycket annat handlar flera av Miljöpartiets reservationer i dagens betänkande. Om det handlar också den motion, *Resenären i centrum, inte vinsten – Ge SJ ett nytt uppdrag*, som vi lämnade in i höstas och som ska behandlas i dag.

Låt mig börja med SJ. I höstas gick SJ ut och sade att man tänkte sluta sälja biljetter på tågen. Jag är glad att vi lyckades sätta stopp för det. Vi var många som agerade, resenärer, riksdagsledamöter och ministrar, och SJ backade till slut. Men bara detta att SJ:s ledning kommer på idén att man ska sluta sälja biljetter och försämlra för sina resenärer visar tydligt att det är något som är fel. Det statligt ägda bolaget SJ behöver ett nytt uppdrag från sina ägare. SJ behöver ett samhällsuppdrag med ett tydligt mål att öka tågets marknadsandelar och sätta resenärerna i centrum.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till reservation 1 om SJ:s samhällsuppdrag, som vi har gemensamt med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

För att fler ska ta tåget måste det vara lätt. Det måste vara förutsägbart vad en tågresä ska kosta. SJ:s biljettsystem är i dag ett lotteri som få förstår sig på. I dag kan en tågbiljett på bara några timmar öka med över 1 000 procent. Radioprogrammet *Kaliber* intervjuade tidigare i år resenärerna i en halvfull vagn en onsdagsförmiddag mellan Stockholm och Göteborg. Priset på deras biljetter varierade från 165 till 1 000 kronor beroende på när de köpt dem.

Jag kan förstå att man ska betala olika pris för en tågbiljett utifrån vad man har råd att betala. En affärsresenär som åker första klass ska betala mer än en student som åker andra klass. Men varför ska en affärsresenär som åker första klass och bokar sin biljett tre månader i förväg få en billigare biljett än en fattig student som måste vänta på att schemat är satt innan hon kan boka sin biljett i andra klass?

Herr talman! SJ:s ledning brukar säga att man inspirerats av flyget. Men SJ borde i stället låta sig inspireras av sin stora konkurrent bilen. För att öka tågresandet ska det vara lika enkelt och flexibelt att ta tåget som bilen. Det är det i Schweiz. Där kan du bestämma dig samma dag om du vill åka och hälsa på din nya kärlek. Du köper en biljett som alltid kostar lika mycket. Den gäller från punkt A till punkt B, och du kan stiga på vilket tåg, vilken buss eller båt du vill längst resan. Du behöver inte boka platsbiljett, och får du lust att hoppa av och ta en fika med en gammal kompis i en stad du åker förbi så kan du göra det.

I Schweiz går tåget som klockan, och tidtabellerna styrs också hårt nationellt så att bytena mellan olika transportslag sker smidigt och direkt.

I Sverige händer det ofta att de regionala tåg- och bussanslutningarna passar dåligt med SJ:s tågavgångar eftersom det inte finns något krav på samordning. När jag kom till Malmö i fredags med ett SJ-tåg dröjde det en halvtimme innan Öresundståget till Köpenhamn gick. Så ska det inte behöva vara.

Miljöpartiet tycker att Trafikverket bör få ett tydligt uppdrag att samordna de olika operatörernas tidtabeller. Vi vill också att det skapas en nationellt samordnad biljettbokning för alla operatörer och ett gemen-

samt riksårskort för tåg och bussar i Sverige. Om vi gör det kan vi få ett lika smidigt och resenärsvänligt system som i Schweiz.

Jag vill yrka bifall till vår och Vänsterns reservation 8, Resenårsfrågor, som handlar om detta.

Herr talman! Från Köpenhamn fortsatte jag i fredags min tågresa ned genom Europa. Mitt mål var Spanien där trafikutskottet skulle studera de spanska höghastighetstågen. Eftersom jag tog tåget ned fick jag möjligheten att studera många olika slags tåg och tid att fundera över vad som är viktigt att göra för att tåget ska bli ett förstahandsalternativ när man ska resa ut i Europa.

Det är bara att konstatera att min tågresa kostade mer än de andra ledamöternas flygresa ned till Spanien. Det är märkligt att en flygresa som orsakar upp till 70 000 gånger mer koldioxidutsläpp än en tågresa ska vara billigare. Om flyget skulle betala för sina klimatutsläpp skulle tåg-biljetten vara billigare än flygbiljetten, och då skulle tåget oftare vara förstahandsvalet.

Biljettpriset är med andra ord viktigt. Det är också viktigt att det finns direktförbindelser så att man slipper många byten och långa väntetider, liksom servicen på tåget. En sådan liten sak som att man på snabbtåget mellan Bryssel och Paris kan köpa biljetter till tunnelbanan i Paris gör resandet enklare.

Ingenting av det som jag nu har nämnt handlar om avreglering och privatisering. Ingenting av detta står med i EU-kommissionens aktuella förslag på ett fjärde järnvägspaket. Det är ett förslag som skulle tvinga alla EU-länder att införa samma uppsplittrade system för sin nationella järnväg som vi har i Sverige i dag.

Det som är viktigt för tågresenärerna är i stället samordning och samarbete mellan dem som i dag kör tågen. Det är detta EU-kommissionen i stället borde arbeta med. Det är fler tågbiljetter som ska säljas, inte fler järnvägar. Järnvägar ska byggas, inte säljas.

Mellan Madrid och Barcelona är det 60 mil. När vi åkte den sträckan i måndags tog det två och en halv timme. Tåget gick som mest i 300 kilometer i timmen. Det var en häftig upplevelse. Det är också häftigt att veta att nästan ingen längre flyger på den sträckan.

Mellan Stockholm och Malmö är det också 60 mil. Det tog fyra och en halv timme med SJ 2000 när jag åkte i fredags. Att det behövs en höghastighetsbana till Skåne är tydligt. På det sättet gör vi flyget till Malmö onödigt.

Herr talman! Jag ställer mig självfallet bakom samtliga Miljöpartiets reservationer, men för att vinna tid yrkar jag bifall bara till reservation 1 och 8.

Anf. 147 SIV HOLMA (V):

Herr talman! Dagens betänkande behandlar 53 motionsyrkanden från allmänna motionstiden. Jag väljer i mitt anförande att lyfta fram Gotlandstrafiken, vilka mål som SJ AB ska ha samt ansvaret för järnvägsstationerna.

Jag vill också passa på att instämma i mycket av vad Stina Bergström sade i sitt anförande.

Herr talman! Så till Gotlandstrafiken. Jag yrkar bifall till reservation 15 om Gotlandstrafiken.

Region Gotland har i sin remiss från den 12 februari 2013 varit mycket tydlig. Där säger de att Trafikverkets förslag till trafiklösning från den 23 januari inte kan accepteras. Regionen begär att infrastrukturministern ger nya direktiv för arbetet med upphandlingen av Gotlands-trafiken.

I budgetpropositionen 2013 står det att läsa att tillgänglighet till storstad mäts som det antal personer som har mer än en timmes restid på väg till nationella centrum, såsom Stockholm, Göteborg och Malmö, och som har fått restiden förändrad med mer än fyra minuter under året.

Under perioden den 1 december 2010–den 1 november 2011 har drygt 900 000 personer fått kortare restid till nationellt centrum. Ingen har fått restidsökningar på mer än fyra minuter. Tillgängligheten till nationella centrum har därmed förbättrats under året. Det bör påpekas att i de teoretiska beräkningarna tar man inte hänsyn till trängsel. Intressant är dock att fyra minuter kortare eller längre restid anses vara ett relevant mått.

I jämförelse med de försämringar som Trafikverket planerar för Gotlandstrafiken handlar det om 25 minuter alternativt 40 minuter längre restid på norra linjen. På södra linjen handlar det om 60 minuter längre restid. Vänsterpartiet anser att dessa dramatiska försämringar är oacceptabla.

Herr talman! Satsningar på infrastruktur, broar, järnvägar och vägar är satsningar på utveckling i hela Sverige och en förutsättning för att så många delar av landet som möjligt ska kunna skapa jobb och välförhållanden. När sådana satsningar diskuteras är det viktigt att inkludera Gotland. Färjan till Gotland ersätter vägar och broar och måste ses som en del av den nationella infrastrukturen.

Det förslag till färjetrafik för nästa period som Trafikverket har presenterat innebär längre överfartstider och lägre kapacitet. Detta i sin tur motverkar en positiv utveckling av Gotland. De krav som ställts från Gotland på lägre priser för människor och gods har inte beaktats. Det är regeringen som har det yttersta ansvaret och måste agera när Trafikverket, trots kunskap om Gotlands önskemål och förhållanden, inte kunnat presentera bättre förslag till upphandlingsunderlag.

Herr talman! Vi förväntar oss att Trafikverket får nya direktiv från regeringen som gör att Gotlands utveckling sätts i centrum när färjetrafiken ska upphandlas för en ny period. I upphandlingen bör det ställas krav på en bra tidtabell, låga priser och snabba moderna färjor med mer miljöanpassade drivmedel.

Det nuvarande avtalet har inneburit problem för Gotlands näringar eftersom resenärer och fraktköpare har drabbats av kraftiga prishöjningar på grund av stigande oljepriser. Jag anser därför att kraven inför en ny avtalsperiod måste bygga på att Gotlandstrafiken ska främja öns regionala utveckling genom god tillgänglighet vad avser tidtabell, turlista och pris. Bastrafiken ska bygga på moderna snabbfärjor på 28 knop som helst ska drivas med miljövänligt bränsle. Priset måste motsvara den rörliga kostnaden för att framföra en personbil och vara konkurrenskraftigt för godstransporter.

Vänsterpartiet anslår därför 100 miljoner kronor till färjetrafiken i vårt budgetförslag. Det är ett första steg mot så kallade vägpriser för Gotlandstrafiken. Vi återkommer med resterande anslagshöjningar kom-

mande år. Vår grundprincip är att det inte ska vara av avgörande betydelse att Gotland befinner sig längre bort från fastlandet än andra svenska öar.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1, Samhällsuppdrag, 3, Ekonomiska mål och 7, Ansvar för järnvägsstationer med mera.

Från att ha varit hela folkets järnväg har SJ AB blivit en av flera aktörer på järnvägsmarknaden. SJ AB har genom olika trafikpolitiska beslut förändrats till att ha som främsta mål att gå med företagsekonomisk vinst. SJ AB ska inte bara göra vinst; bolaget har även ett avkastningskrav till staten som kräver utdelning till statskassan. Det är ett avkastningskrav som motverkar transportpolitikens övergripande mål, det vill säga att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning.

Resultatet av privatisering och konkurrensutsättning är att bolaget tvingats minska antalet anställda, höja biljettpriserna och dra in på underhållet av tågen. Det i sin tur innebär att tåg blir ett mindre attraktivt färdssätt, och många resenärer väljer därför att i stället resa med bil eller flyg. Förseningar och inställda tåg har ytterligare försämrat situationen.

Utskottsmajoriteten hänvisar till riksdagsbeslutet i december förra året, där regeringen fick en beställning på att utföra en utförlig utredning av järnvägssystemets organisation. Det sägs i majoritetstexten att enligt information från Näringsdepartementet pågår beredningen av utredningen. I detta sammanhang efterlyser jag från Näringsdepartementets sida att samråda med oppositionen om utredningsdirektiv och upplägg av utredningsarbetet. Risken är annars att vi får uppleva samma resultat som när majoriteten i riksdagen ville ha en bättre organisation av järnvägsunderhållet och fick till svar från regeringen att järnvägsunderhållet inte kan organiseras bättre än som det organiserades nu. Med andra ord resulterade vårt krav i ett god dag yxskaft från regeringens sida.

Tågen är en viktig faktor när det gäller att ställa om resande och godstransporter till ekologiskt hållbara transporter. SJ AB är ett av de viktigaste verktygen för att uppnå denna omställning. Tåget ska alltid vara det enklaste, bekvämaste och billigaste resealternativet. Resenärernas behov ska sättas i centrum.

Det betyder att de företagsekonomiska kraven måste anpassas därefter. Det felaktiga i dagens styrning av SJ AB är att den endast baseras på ekonomiska målsättningar. Det enda krav som regeringen i egenskap av folkets ägarrepresentant ställer på SJ AB är att gå med vinst. Det behövs i stället en tydligare styrning av bolaget och en bredare definition av bolagets målsättning. Ägardirektiven måste utgå från ett mer samhällsnyttigt perspektiv än det snävt företagsekonomiska. I styrningen bör kraven leda till att SJ AB blir ett enkelt, prisvärt och pålitligt resealternativ. Resenärens behov sätts i centrum, och därmed kan företag uppnå de transportpolitiska målsättningar som riksdag och regering fastställt.

I reservation 3 anser Vänsterpartiet att SJ AB:s avkastningskrav till ägaren staten bör avskaffas och att lönsamhetsmålet bör sänkas.

Självklart ska det statligt ägda Green Cargo också vara ett viktigt verktyg för staten när det gäller att ställa om godstrafik från väg till järnväg. Där måste ägardirektiven inriktas på att Green Cargo ska arbeta ännu mer med innovativa och hållbara logistiklösningar.

Herr talman! När det gäller ansvaret för våra järnvägsstationer har det helt spårat ur. Stationerna har en nyckelfunktion i järnvägssystemet och vi ser ingen anledning att ha ett bolag som Jernhusen, vars enda syfte är att tjäna pengar på sitt fastighetsbestånd. Det har redan lett till bristande underhåll, dåligt öppethållande och en hel del försäljningar av stationsbyggnader. I mitt stora hemlän lär det enbart finnas en järnvägsstation som vi, folket, äger genom Jernhusen.

Vi menar att regeringen måste utreda behovet av förändringar när det gäller omfattning och ägande av verkstäder, kombiterminaler och depåer. Det är viktigt med god service, hög tillgänglighet, trygghet och en trevlig atmosfär om vi vill öka det kollektiva resandet och ställa om godstransporterna från väg till järnväg. Det mest naturliga i sammanhanget är att flytta över ansvaret för stationsbyggnaderna från Jernhusen AB till Trafikverket. Vi vill ge Trafikverket ett speciellt uppdrag att bygga bort otrygga miljöer i anslutning till tågstationer, exempelvis mörka tunnlar och passager.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att det är synen på hur vi kan få ett effektivt järnvägssystem som skiljer oss från de borgerliga partierna. De borgerliga partierna ser marknaden som det enda allenarådande verktyget för att få en bättre järnväg. Vi kan konstatera att resultatet har blivit ett mycket starkt fragmentiserat och uppstyckat järnvägssystem.

Vänsterpartiet anser att järnvägen inte är lämpad för borgerlig politik. I stället anser vi att järnvägen behöver ha en enhetlig styrning och vara ett sammanhållet system. Järnvägen måste bli hela folkets järnväg med högre pålitlighet och kapacitet.

Anf. 148 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner och reservationer.

Låt mig först uppehålla mig vid de motioner och reservationer från oppositionspartierna som avser att ge SJ AB ett så kallat samhällsuppdrag och att sänka statens avkastningskrav på nämnda bolag, eller till och med ta bort det som Vänsterpartiet vill. Låt mig därefter ta er med till näringsutskottets betänkande 13 från riksmötet 2002/03. Betänkandet avser åtgärder för att stärka SJ:s finansiella ställning. Jag citerar den dåvarande majoriteten med Socialdemokraterna i spetsen:

”När det gäller frågan om risken för att de föreslagna åtgärderna leder till konkurrensnedvridning understryker utskottet att SJ självfallet inte skall inta någon särställning på de marknader där andra tågoperatörer är verksamma - SJ och andra transportföretag omfattas av samma strikta konkurrensregler. Avkastningskraven skall upprätthållas.” Vidare konstaterade utskottet att avkastningen på eget kapital ska vara 13 procent, vilket anses marknadsmässigt i jämförelse med befintliga och blivande konkurrenter.

Utskottsvänner! I dag är avkastningen 10 procent.

Vad har hänt med Socialdemokraternas tidigare så tydligt marknadsorienterade hållning i frågan? Har partiet ändrat ståndpunkt så totalt, eller är det en egen utskottslinje som drivs? Ingen kan väl ha glömt att avregleringarna påbörjades redan 1988 av en socialdemokratisk regering, och

Sverige har sedan dess gått i spetsen för en avreglerad marknad. Man kan inte både äta upp kakan och ha den kvar.

Herr talman! Enligt det nu gällande regelverket är det direkt olämpligt för staten att genom ägarstyrning av SJ AB påverka vilken allmännyttig persontrafik på järnväg som bör tillhandahållas. Monopolens ineffektiva tid är tack och lov förbi. Avseende SJ AB:s ekonomiska mål har en översyn dessutom påbörjats på Finansdepartementet, och på Näringsdepartementet bereds riksdagens tillkännagivande om en utförlig utredning av järnvägssystemet och dess organisation.

Sedan tidigt 90-tal pågår inom EU ett arbete med att bygga upp ett enhetligt järnvägssystem inom Europa. Järnvägstransporter över gränserna hindras i dag av att den europeiska marknaden är uppdelad i nationella nät som bygger på olika tekniska lösningar och som styrs av olika nationella regler. För att överbrygga hindren har EU presenterat ett antal regelpaket, de så kallade järnvägspaketen. I januari lades det fjärde och senaste paketet fram, vilket syftar till att komma ännu närmare en gemensam europeisk järnvägsmarknad samt förbättra järnvägens kvalitet och effektivitet inom EU.

Svenska exportföretag liksom branschföreträdare anser att fjärde järnvägspaketet är nödvändigt för ett mer integrerat transportsystem med ökad järnvägskapacitet och klimatanpassning. Är man tågvän, som jag, välkomnar man förstås detta.

Herr talman! Inom EU har det tagits beslut om att införa ett standardiserat trafikstyrningssystem på EU:s järnvägar, ERTMS. Syftet med det är att det ska bli enklare att köra tåg över landsgränser. På sikt kommer även biljettsystemet att bli gemensamt för hela EU. Vi i Alliansen vill dock vara tydliga med att det i första hand bör vara branschens ansvar att utveckla ett sådant system.

Även om det svenska järnvägsnätet håller god kvalitet och hög säkerhet finns det stort utrymme för förbättringar. Bland annat pågår ett samarbete mellan Trafikverket och flera universitet och högskolor med syfte att öka kapaciteten och göra tågen punktligare.

Herr talman! Det finns två reservationer avseende ansvaret för järnvägsstationer, verkstäder och depåer. Som vi vet är Jernhusen den största fastighetsägaren. Ett förtydligande av Jernhusens uppdrag finns i propositionen *Framtidens resor och transporter – infrastruktur för hållbar tillväxt*. I propositionen om en ny kollektivtrafiklag har regeringen aviserat att den följer frågan om ansvar för och tillgång till hållplatser och bytespunkter samt prissättning för att kunna vidta åtgärder som säkerställer en tillfredsställande upplåtelse av den typen av infrastruktur.

I december 2012 färdigställde Trafikverket en handbok i syfte att stationerna ska bli bättre utformade, vara mer funktionella och effektiva samt mer tillgängliga för resenärerna. Vi vet att Trafikverket också har delfinansierat investeringar i regionala kollektivtrafikanläggningar i syfte att göra kollektivtrafiken mer tillgänglig, attraktiv, trygg och säker. Under 2011 uppgick den statliga medfinansieringen av dessa åtgärder till 566 miljoner kronor.

Herr talman! När det gäller resenärsfrågor har regeringen under senare år infört reformer på järnvägs- och kollektivtrafikmarknaden med syfte att skapa förutsättningar för att äntligen sätta resenärens behov i centrum. Genom en tydligare roll- och ansvarsfördelning ökar förutsätt-

ningarna för att aktörerna på kollektivtrafikmarknaden ska kunna fokusera på kundnyttan. Reformen på kollektivtrafikområdet ökar möjligheterna till samordning och innebär förbättringar för resenären. Även på EU-nivå har det tagits fram regler om resenärs rättigheter.

Jag ser mycket positivt på att det i dag finns föreskrifter och allmänna råd för att förbättra trafikinformationen. Syftet är att göra det så lätt som möjligt för resenären att hantera en situation där det finns flera säljare och andra aktörer på marknaden.

När det gäller gemensamma biljettsystem anser vi att det i första hand är branschens ansvar att utveckla ett system för gemensamma biljetter. Här är svensk kollektivtrafik mycket drivande och ett nav i det arbetet. Vi vill samtidigt påpeka att regeringen har uttryckt att den noga kommer att följa utvecklingen inom området och om det finns behov vidta åtgärder.

I propositionen om en ny kollektivtrafiklag skriver regeringen att om ett samordnat betalsystem inte uppkommer på annat sätt har regeringen för avsikt att komma med förslag till lagstiftning om bland annat krav på anslutning till ett gemensamt system.

Herr talman! Utskottet anser det vara viktigt att följa upp och utvärdera den nya kollektivtrafiklagen för att säkerställa att den faktiskt verkar i avsedd riktning och bidrar till att genomföra transportpolitiken. Därför fick Trafikanalys redan i mars 2011 uppdraget av regeringen att utvärdera effekterna av den nya lagstiftningen på kollektivtrafikområdet. Resultatet ska redovisas till regeringen årligen med slutrapportering 2014.

Jag vill också påminna om att även Transportstyrelsen har i uppdrag att följa utvecklingen av kollektivtrafikmarknaden dels som tillsynsmyndighet enligt kollektivtrafiklagen, dels som ansvarig för marknadsövervakning. Det är förstås mycket positivt att myndigheten tagit fram en strategi för hur arbetet med marknadsövervakning ska bedrivas.

Som jag tidigare nämnt är det Alliansens bestämda uppfattning att en attraktiv och effektiv kollektivtrafikmarknad skapas både genom ökat inslag av konkurrens och genom en resenärsanpassad samordning. Alliansen är därför övertygad om att den nyligen genomförda reformen på området, tillsammans med de många initiativ som tagits av branschen själv, kommer att bidra till ökad och förbättrad kollektivtrafik.

För att kollektivtrafiken ska fungera så bra som möjligt är det viktigt att den anpassas efter de förändringar som äger rum i samhället. Det går inte att backa sig in i framtiden om man som vi i Alliansen vill att fler ska åka kollektivt. Det går inte an att ställa transportslag mot varandra. Dagens resenär måste kunna knyta ihop sin resa med olika trafikslag, på räls eller på gummihjul.

Kollektivtrafikstrategier och strategier för att till exempel öka antalet cyklister står som ett led i detta högt på agendan lokalt, regionalt och nationellt. Det byggs överallt för att knyta ihop olika trafikslag och för att attrahera fler att ställa bilen och resa kollektivt.

Regeringen framhöll i propositionen *Framtidens resor och transporter* att det bland annat behövs en ökad användning av ny teknik, som energieffektiva fordon och transportmedel, för att minska utsläppen av koldioxid från transportsektorn.

Därför är bus rapid transports, BRT, ett mycket intressant system. BRT finns i många länder, och det pågår även utredningar och försöks-

verksamheter i Sverige och internationellt. Malmö planerar att som första stad i Sverige införa en BRT-lösning 2014. Det kommer att innebära att bussarna kör i särskilda busskörfält med signalprioritet. Syftet med BRT-lösningen är snabbare, effektivare och miljövänligare kollektivtrafik.

Herr talman! Den avreglerade järnvägsmarknaden är här för att stanna. Äntligen är resenärens behov i fokus! Det finns mycket kvar att göra, och det finns barnsjukdomar som måste klaras ut. För att göra resan optimal i alla väder jobbar vi tillsammans med branschen i Sverige och med övriga EU-länder. Vi är helt klart på rätt väg.

I detta anförande instämde Christer Akej och Jessica Rosencrantz (båda M).

Anf. 149 SIV HOLMA (V) replik:

Herr talman! Lotta Finstorp avslutade sitt anförande med att säga att den avreglerade järnvägsmarknaden är här för att stanna. I början av sitt anförande frågade Lotta Finstorp hur det kommer sig att exempelvis Socialdemokraterna inte står för sitt ställningstagande från 1988. Då måste jag säga att det är bra att det finns partier som inte är så fundamentalistiska att de oavsett vilket resultat en utveckling har fått fortsätter att vilja ha ännu mer av det som inte fungerar.

Jag skulle vilja ställa en motfråga till Lotta Finstorp. Varför lyssnar inte Lotta Finstorp på sin partikamrat Ulf Adelsohn? Han säger att det är viktigt att se om avregleringen gav positiva resultat innan man fortsätter. För mig verkar det som att man håller för öronen och blundar och inte vill se de faktiska förhållandena.

Nu har Lotta Finstorp och de borgerliga partierna varit med om att ställa sig bakom en utförlig järnvägsutredning. Då undrar jag: Vad är det ni vill att järnvägsutredningen ska innehålla?

Anf. 150 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Det där med ”fundamentalistiska” kan vi kanske diskutera i ett annat forum. Det är alltid trevligt att debattera mot Vänsterpartiet, för där vet man var man har politikerna någonstans. Den åsikt som de hade för många decennier sedan har de fortfarande. Ordet ”fundamentalistisk” kan vi kanske ta en annan gång.

Avregleringen har pågått sedan 1988. Det har funnits en stor samsyn i kammaren och bland de olika regeringarna om att man skulle gå den vägen. Det vi gör nu och som mig veterligen inte har gjorts tidigare är en analys. Bland annat har Trafikanalys fått i uppdrag att följa den nya kollektivtrafiklagen. Vi kommer också, utifrån det tillkännagivande som gavs förra året, att få en utredning från departementet, där vi ska se över järnvägssystemet och organisationen och se om det är optimalt och effektivt på bästa sätt. Detta hade ni kunnat driva långt tidigare, eftersom ni har varit med och tagit fram även den här avregleringen. Nu är jag osäker på var Vänsterpartiet har stått i den här frågan under alla år, men ni har varit stödparti till Socialdemokraterna under många år, så förmodligen har ni varit med på det också. Men det kan Siv Holma gärna få svara på själv.

Anf. 151 SIV HOLMA (V) replik:

Herr talman! Var vi står i de här frågorna är väldigt tydligt. Vi har varit konsekventa. Men att i det sammanhanget beskylla oss för att vara fundamentalistiska var väl att ta i.

Det som är svårigheten för dig och dina partikamrater, Lotta Finstorp, är att ni inte vill ta till er faktiska förhållanden. Vi har ett fragmentiserat järnvägssystem. Uppsplittningen finns där. Det har ni erkänt i och med att ni ställde er bakom den utförliga järnvägsutredningen. Men jag är orolig för att det inte kommer att bli något av det här, och det kan jag i så fall bara beklaga.

Jag uppskattar att det finns partier som kan ta till sig nya informationer och försöka göra en förändring. Men jag ser ingenting av detta i Moderata samlingspartiet.

Jag skulle vilja ställa ytterligare en fråga. Den handlar om Jernhusen AB. Lotta Finstorp säger att regeringen följer frågan om järnvägsstationerna. Lotta Finstorp tar också upp att Trafikverket har gjort en handbok. Enligt mitt sätt att se är detta inte tillräckligt. Man säljer ut järnvägsstationer. Människor kommer inte in på järnvägsstationerna. Järnvägsstationerna har förlorat sin viktiga roll att vara en punkt för resenärerna när de ska ta sig från ett ställe till ett annat. Jag har hört alldeles för ofta att man "följer frågan". Men när ska det komma till konkreta åtgärder? Saker och ting fungerar inte. Det är väl en fundamentalistisk inställning om något när man bara säger "följer" men inte vill göra någonting på riktigt.

Anf. 152 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Det ligger i allas vårt intresse att trafiken ska fungera och att bytespunkterna är optimala. Sedan tror jag att vi drömmer oss tillbaka till när du och jag var barn, Siv Holma, när vi satt på järnvägsstationen och väntade på tåget. Det är möjligt att det var bättre förr, men samtidigt bygger man upp nya resecentrum i dag för att man ska ha mycket tydligare knutpunkter mellan trafik på gummihjul och trafik på räls.

Jernhusens uppdrag tycker jag är väldigt tydligt. Man ansvarar för verkstäder, depåer, bytespunkter och resecentrum i den mån man har det på det sättet. Sedan finns det kommuner som är fastighetsägare, och det finns andra fastighetsägare också. Men uppdraget att hålla stationen öppen en viss tid och så vidare ligger mellan operatörerna, Trafikverket och Jernhusen.

Herr talman! Jag kommer från Flen, som är en järnvägsknut, fast det kanske var mer när jag var barn som det var en stor järnvägsknut. Den stationen skulle säkert kunna vara öppen mycket mer om det inte skedde vandalisering. Stationen är väldigt öde som det ser ut i dag, och därför får man också stå ute utan att kunna gå in där. Men vad jag kan se sköter Jernhusen sitt uppdrag på ett alldeles utmärkt sätt. Sedan är det viktigt att man har en dialog mellan Trafikverket, operatörerna, Jernhusen och andra som äger stationsbyggnader eller bytespunkter. Vi har i trafikutskottet fått bra dragningar kring hur man mer och mer försöker samarbeta för att resenären inte ska hamna i en sådan situation när det är kallt ute och tåget inte kommer och så vidare.

Anf. 153 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! I början av året presenterade kollektivtrafikbranschen sin årliga mätning över människors resvanor. Den visade att det kollektiva resandet förra året ökade med endast 0,6 procent.

Det kan vi jämföra med den årliga reseökningen med kollektivtrafiken 2004–2010. Den var fyra gånger så hög. Undersökningen visar också att missnöjet med kollektivtrafiken ökar.

Att resandet med kollektivtrafiken stagnerar och bara varannan svensk säger sig vara nöjd med kollektivtrafiken borde oroa alla politiska partier som vill se ett miljömässigt hållbart transportsystem.

Lotta Finstorp sade i sitt anförande att hon var en sann tågvän. Det är väldigt trevligt att höra. Jag skulle vilja fråga Lotta Finstorp vad hon och hennes parti tycker om utvecklingen med att kollektivtrafikåkandet inte ökar lika mycket som förut.

Anf. 154 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! I dag på utskottssammanträdet hade vi en föredragning där det fanns en bild som visade att antalet personkilometer på järnvägar har ökat med 60 procent från 1980. Det är väldigt viktigt att komma ihåg det.

I samma expansiva utsträckning har inte underhållet på järnväg skötts. Hade man på samma sätt som antalet passagerare ökat, lagt in pengar, reinvesterat och underhållit infrastrukturen med räls och så vidare hade säkert ökningen av antalet tågresenärer varit större i dag.

Det ser jag som en allvarlig orsak. Jag är väldigt glad att vår regering har hörsammat problemet och satsar enormt mycket pengar för att investera i och uppdatera den infrastruktur som avser tåg och järnvägar. Det är en sak.

Sedan är det viktigt att man tittar på en sådan mätning i en lågkonjunktur där många människor är arbetslösa. Man kan till exempel titta på 2008–2009. Vi har fortfarande inte med tanke på hur det ser ut i Europa riktigt kommit ur svackan. Det är färre som pendlar till arbete. Det kan också påverka.

Herr talman! Jag är precis som Stina Bergström tågvän. Jag vill att fler ska åka. Det finns en bild av de procent av tågen som i dag är försenade. Det är de som man alltid läser om.

Det är aldrig så att man i medierna läser om när tågen kommer i tid. Bilden bland dem som pendlar och dem som inte pendlar är att det inte går att göra det eftersom att tågen alltid är försenade.

Det är ett problem med varumärket att åka tåg. Vi måste få en renässans. Tåg är någonting som är bra, och det är i de allra flesta fall i tid.

Anf. 155 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Tåget är någonting som är bra. Jag tror att det kan bli ännu bättre om SJ får ett annat uppdrag än vad det har i dag. I dag har SJ ett uppdrag, precis som vi har sagt förut, och det är att gå med vinst.

Om SJ i stället får ett uppdrag att se till att jobba för att fler ska åka med tåget och också sätta resenären i fokus och i centrum kan det bli mycket bättre med tågresandet.

Jag tänker också att de ökade biljettpriserna och det krångliga biljettsystemet som SJ har är en anledning till att resenärerna är missnöjda. Vi

ser också att priserna har ökat väldigt mycket i kollektivtrafiken jämfört med andra kostnader i samhället.

Sveriges Radio gjorde i somras en undersökning som visade att priset för månadskorten i kollektivtrafiken har ökat med 43 procent de senaste åren. Det finns flera anledningar till det. En del av anledningarna är ingenting som vi politiker kan styra över. Men det finns också politiska beslut som säkert har bidragit till detta.

Vi i Miljöpartiet tillsammans med S och V vill att man tittar ordentligt på detta och gör en ordentlig utredning av vad det är som gör att det har blivit så mycket dyrare att åka kollektivt.

Det är någonting som allianspartierna inte alls har nappat på. Om jag läser utskottstexten försöker man sig på att göra en egen analys av vad det är som kan ha lett till att priserna ökat. Man skriver att en anledning kan vara att det ställs så höga krav på både den upphandlande och den kommersiella kollektivtrafiken och att det är vad som har fördyrat den.

Jag skulle vilja veta lite mer precist: Vad är det för krav man menar har ställts på kollektivtrafiken? Är det sådant som säkerhetsbälten och anpassning för funktionshindrade? Är det alkoholåsen i skolbussarna? Vad är det för krav vi har ställt som har gjort att kollektivtrafiken har blivit så mycket dyrare? Är det någonting vi skulle ha kunnat banta ned?

Anf. 156 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Först och främst är kollektivtrafiken redan i dag subventionerad med drygt 50 procent med skattepengar. Stina Bergström pekar på en viktig faktor. Att kostnaden för att till exempel åka buss har ökat beror på kraven i upphandlingen. Bussarna får till exempel inte vara äldre än åtta år. Man måste ha miljöanpassade bussar som inte släpper ut så mycket koldioxid. Det är jättebra. Det krävs bälten för säkerheten.

Vi har successivt höjt kraven jämfört med när vi gick i skolan och åkte buss. Jag tror inte av någon av oss här i kammaren skulle vilja skruva ned på säkerhetsaspekten. Det kostar förstås. Det handlar också om till exempel löneökningar.

Herr talman! Om man nu vill ha lägre priser måste man göra precis det som Stina Bergström är inne på. Antingen måste man skruva ned trafiksäkerhetskraven eller också måste man stoppa in mer skattepengar i subvention. Det är vi absolut inte beredda att göra, varken att sänka trafiksäkerhetskraven eller att subventionera med ännu mer pengar.

Det måste ställas mot till exempel hälso- och sjukvård. Det är våra regionala kollektivtrafikmyndigheter som ansvarar ute i regionerna. I mitt fall är det landstingspengar, och så ser det ut i hela Sverige. Det är till exempel hälso- och sjukvården som vi måste sätta mot billigare biljetter på buss och tåg.

Anf. 157 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Jag börjar med att instämma i Lotta Finstorps anförande. Den diskussion som ni hade om priser var ganska intressant. Den kanske vi kan återkomma till en annan gång. Det är på något vis en logisk kullerbytta att ju fler som åker, desto mer skattesubvention krävs det. Det blir dyrare för skattebetalarna. Ska man inte sätta in mer skattepengar så måste man höja priserna. Det känns inte riktigt logiskt, men så är det.

Dagens betänkande är ganska omfattande. Det behandlar 53 motionsyrkanden från allmänna motionstiden i höstas. Det rör järnvägs- och kollektivtrafik. Det intressanta är att de ämnen som tas upp berör väldigt direkt enskilda resenärer. Det är kanske det som gör ämnet både intressant och viktigt.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer. Jag har några utgångspunkter och reflexioner så här i början.

För det första kan man säga att dagens ämne präglas av att det finns ett delat ansvar mellan staten, regionala myndigheter och branschen. Det finns också andra inblandade, men dessa är åtminstone inblandade i ansvarsbilden.

För det andra är uttrycket resenären i centrum något som återkommer både i majoritetstexten och i reservationerna. Det är egentligen inte så konstigt. Det är självklart att resenären ska vara i centrum. Det är både en förutsättning för att kunna motivera att upphandla trafik och för att kommersiell trafik ska ha möjlighet till lönsamhet. Om man inte sätter kunden i centrum blir det väldigt svårt.

Det råder inte något motsatsförhållande mellan resenären i centrum och lönsamhet, som antyds i vissa reservationer. Man behöver inte välja mellan de båda sakerna. De hänger ihop. Nöjda kunder är i stället en förutsättning för lönsamhet. Det är också en förutsättning för att man ska kunna motivera upphandlad trafik.

För det tredje är det väldigt bra att branschen själv har satt upp tydliga mål att i partnersamverkan fördubbla kollektivtrafiken fram till år 2020.

En av de aktörer som har nämnts här tidigare är Jernhusen AB. Det har här en viktig roll. Det har i sammanhanget uttryckt att det skulle utveckla stationerna och underhållsdepåerna i samarbete med branschen. Allting ska göras för att få en positiv upplevelse för resenärerna. De är också en del av branschen i det här sammanhanget.

För det fjärde fick vi en ny lag om kollektivtrafik från den 1 januari 2012. Vi fick regionala trafikmyndighetsnämnder och regionala trafikförsörjningsprogram med bland annat frihet till länsöverskridande kollektivtrafik. Det hade mycket stor betydelse för mycket utbyggd tågtrafik över länsgränserna. Det blev frihet att etablera kommersiell kollektivtrafik.

Det finns även en väldigt viktig sak som har nämnts här med biljettsystemen och informationssystemen. Det finns inbyggt ett krav på att det är ett gemensamt trafikinformationssystem.

Det intressanta är det som Lotta Finstorp nämnde här: Det krävs att lagen ska utvärderas. Men redan i mars 2011 fick Trafikanalys uppdraget att utföra en utvärdering av effekterna av den nya lagstiftningen. Det var alltså ett antal månader innan lagstiftningen trädde i kraft. Nu sker årliga rapporteringar om detta, och det ska hålla på åtminstone fram till 2014 för att man ska se effekterna.

För det femte beslutade riksdagen så sent som i december 2012, på förslag av ett samlat trafikutskott, att göra ett tillkännagivande till regeringen om en utvärdering av järnvägssystemets organisation för att det på bästa möjliga sätt ska kunna möta framtidens krav på ett effektivt och hållbart transportsystem. Denna utvärdering skulle påbörjas snarast och

beakta pågående och planerade utredningar och utvärderingar. Det är mycket som pågår, och man ska naturligtvis inte dubbelarbeta. Som det har sagts pågår nu ett arbete i Näringsdepartementet om detta. Folkpartiets och Alliansens uppfattning är att det är resultatet av denna utvärdering som rimligtvis bör avvaktas innan man tar nästa steg i sammanhanget.

För det sjätte pågår en översyn på Finansdepartementet när det gäller SJ:s ekonomiska mål. Detta finansiella mål har också varit uppe till diskussion några gånger.

Herr talman! Jag har full förståelse för att de motioner som vi nu behandlar skrevs före beslutet i december. Men om man läser de aktuella reservationerna från den rödgröna oppositionen kan man lätt få intrycket att de egentligen inte är intresserade av resultatet utan redan har svaren klara. Trots allt måste utvärderingen vara ett grundläggande dokument när den kommer. Allra tydligast gäller detta Vänsterpartiet. Man får ha respekt för att Vänsterpartiet har en tydlig ideologisk profil som de har stått för länge.

Vänsterpartiet framför att SJ AB:s avkastningskrav till ägaren ska avskaffas och att lönsamhetsmålet ska sänkas. I en annan reservation sägs att SJ AB:s trafikerings- och företrädesrätt på länsöverskridande trafik ska återinföras kombinerat med trafikeringsplikt. Detta är en nisch som nu uppfylls av länstrafiken – och med bravur, skulle jag vilja säga. Trafiken har ökat mycket.

Vidare framför Vänsterpartiet i en reservation riva upp kollektivtrafiklagen. Man vill med andra ord förhindra att kollektivtrafikföretag fritt får etablera kommersiell kollektivtrafik över landet.

Från min ideologiska synpunkt känns det som att Vänsterpartiet egentligen är konsekvent: Det är återreglering som gäller oavsett konsekvenser i övrigt. Det märkliga är att den järnväg som beskrivs som så usel ändå har en fördubblad persontrafik sedan 1980-talet. Avregleringen har naturligtvis bidragit till detta. Dessutom har vi i Sverige en stor andel godstrafik på järnväg i en internationell jämförelse. De som är inblandade i sammanhanget säger att detta härrör just från avregleringen.

Socialdemokraternas och Miljöpartiets ståndpunkter är lite mindre långtgående, men det är lite grann på samma tema.

Herr talman! I reservation 1 säger S, MP och V att man vill ge SJ AB ett tydligt samhällsuppdrag. Jag har lite svårt att utläsa exakt vad det konkret skulle innebära. Det beskrivs lite allmänt som kvalitetskrav, som jag egentligen tycker måste gälla alla tågbolag oavsett ägare. Om man ska ha någon framgång och vinna marknadsandelar måste man uppfylla saker som bekvämlighet, kvalitet, punktlighet och prisvärdhet. Det är den typ av operativa mål som varje bolagsstyrelse och varje bolagsledning har att ta ställning till. Om man driver ett kollektivtrafikbolag som SJ bör man som sagt sätta resenärens och kvaliteten för resenärens i centrum. Annars driver man bolaget på ett direkt dåligt sätt.

Det finns några frågor som man måste ställa sig. Lotta Finstorp var inne på detta också. Ska man ta bort principen att SJ ska vara en aktör bland andra på järnvägsmarknaden och drivas enligt affärsrättsliga principer? Ska marknadsmässiga krav säkerställa jämlika förutsättningar mellan statligt ägda och privatägda bolag? Ska detta också tas bort?

Slutligen: Ska vi uppfatta att Socialdemokraterna har ändrat politik på området? Precis som Lotta Finstorp beskrev var det en helt annan inställning för mindre än tio år sedan när man sade hur viktigt det var att SJ AB inte skulle ha någon särställning där andra tågoperatörer är verksamma. I dag är andra tågoperatörer verksamma över hela det svenska järnvägsnätet.

Den dåvarande regeringens uttalade en vision och ett mål: SJ skulle vara ett modernt reseföretag som i alla avseenden och uthålligt agerar affärsmässigt och kommersiellt. Ur den synpunkten kan vi inte säga något annat än att Socialdemokraterna tydligen har ändrat politik. Men det kanske är som Siv Holma sade – det finns vissa partier som ändrar sig, och det har sina orsaker.

Herr talman! Jag ska säga lite grann om Gotlandstrafiken. Vi har talat mycket om järnvägen i dag, men bland andra Siv Holma var inne på Gotlandstrafiken. När man ser på reservationerna och majoritetstexten tycker jag att vi i grunden har en relativt stor samsyn. Vi är helt överens om att Gotland för sin utveckling är beroende av väl fungerande förbindelser med fastlandet och att det då krävs långsiktiga, stabila och miljömässigt hållbara avtal om Gotlandstrafiken. Jag tror att det står så nästan ordagrant i både reservationstexter och majoritetstexter.

Från Folkpartiets sida förutsätter vi att den fortsatta processen ger ett nytt avtal om Gotlandstrafiken som tillgodoser näringslivets, resenärerernas och miljöns behov av goda, långsiktiga och hållbara transporter. I detta resonemang och denna process ingår energieffektivisering. Det ingår att man ska se på alternativa miljövänliga bränslen. Bränslefrågan och utsläppen är centrala. Detta är möjligheter som måste tas till vara. Fungerande tidtabeller och rimliga överfartstider är andra viktiga kriterier som måste uppfyllas.

Vid justeringstillfället uppgavs att det skulle ske en smärre justering i den reservation som Socialdemokraterna och Miljöpartiet hade. Jag kan bara konstatera att Miljöpartiets problematiserande kring hastighetens betydelse för utsläppens storlek helt enkelt togs bort. Det fanns med vid justeringen, men nu är det inte med.

(Applåder)

I detta anförande instämde Anita Brodén (FP), Christer Akej, Lotta Finstorp och Jessica Rosencrantz (alla M) samt Göran Lindell (C).

Anf. 158 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Lars Tysklind nämnde en del om Jernhusen i sitt anförande. Jernhusen har fått rätt mycket kritik för sin skötsel av stationer. Trafikutskottet träffade Jernhusen förra vintern. De sade då att de skulle skärpa sig vad gäller öppettider. Det är Jernhusen som ansvarar för att stationerna är öppna när resenärerna behöver komma in i värmen och så vidare. Det är bra.

Jag tycker också att det som står i betänkandet låter bra. Det står att utskottsmajoriteten har fått reda på att Jernhusen kommer att ta en större del i partnersamverkan för en fördubblad kollektivtrafik och bidra till arbetet med att förbättra förutsättningar för kollektivtrafiken. Detta var också Lars Tysklind inne på i sitt anförande.

Det står vidare att företrädare för Jernhusen har uttalat att de vill utveckla stationer och underhållsdepåer i samarbete med branschen och på så sätt skapa en enhetlig och positiv upplevelse för resenären.

Det låter bra. Men precis som Siv Holma nämnde i sitt anförande håller Jernhusen på att sälja stationer i hela landet. Den fina gamla stationen i Kils tätort, till exempel, i min kommun, är nu till salu.

Min fråga är: Hur hänger det här ihop, Lars Tysklind? Hur kan man utveckla något som man har sålt?

Anf. 159 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Jag har lite svårt att uttala mig om vad man har för planer för Kil. Det finns ju platser där man har sålt gamla järnvägsstationer och byggt upp nya, mer moderna stationer med andra typer av klimatskydd och så vidare. Det har även skett vid min hemmabana, Bohusbanan, därför att det varit underhållssvårigheter och annat. Men de kanske inte gäller i Kil. Jag vet inte vad det lokalt handlar om egentligen.

Jag tycker bara att det här visar hur viktigt det är att saker och ting kommer in i sitt sammanhang. Partnersamverkan, som jag nämnde, har nu branschen tagit ansvar för. Jag tror att något som vi måste leva med är att aktörerna måste ta ett samlat ansvar.

Precis som nämndes av Lotta Finstorp förut är det mycket som händer och att mycket har barnsjukdomar. Men det känns nu som att Jernhusen ändå har kommit in i sitt sammanhang och samarbetar med branschen för resenärernas bästa. En bransch som inte tillgodoser sina kunder är ju mer eller mindre dödsdömd. Den kan inte få vare sig marknadsandelar eller lönsamhet till slut. Det känns som att man inom branschen har upptäckt att man måste samverka kring detta.

Stina Bergström nämnde även biljettsystemet förut. Även inom det området har man kommit ganska långt i partnersamverkan. Man inser att man inte får några kunder om det blir för svårt att köpa biljetter.

Anf. 160 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Nu måste jag säga att jag inte tycker att jag fick något svar på mina frågor av Lars Tysklind. Det är alltså så att Jernhusen håller på att sälja ut stationer i hela landet. Det är inte bara i Kil utan också på andra ställen. I Värmland har vi snart bara stationen i Karlstad kvar som ägs av Jernhusen.

Man säger att man ska skapa en enhetlig och positiv upplevelse för resenärerna med de stationer som Jernhusen och staten fortfarande äger. Då kan man fundera på om det bara är resenärerna i de större städerna som Jernhusen tänker ta ansvar för. Vem tar ansvar för att vi som bor i resten av landet – i Strömstad, Kil, Arvika och på andra ställen – har en station som öppen och varm och där det finns en toalett att gå in på? Det är en fråga som jag kan fortsätta att ställa.

Jag hade en annan fråga också, men den har fullständigt farit ur huvudet på mig, så jag kanske kan få ett bättre svar på min fråga: Hur kan Jernhusen ta ansvar för oss resenärer som inte bor i Stockholm, Göteborg eller Malmö?

Anf. 161 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Jernhusen får naturligtvis bedöma vilka fastigheter de tycker att man ska ha kvar eller inte. Jag tror att de utvecklar de fastigheter som är utvecklingsbara och som kan ge den där positiva upplevelsen.

Sedan är det viktigt att se att det utvecklas andra saker där också andra aktörer är inblandade. Den moderna kollektivtrafiken bygger helt på att det finns väl fungerande bytespunkter, som det heter. Det har diskuterats här att man måste kunna byta någonstans mellan tåg, bussar, taxibilar och så vidare. Det tror jag är den stora saken, och det måste naturligtvis finnas över hela landet på ett vettigt sätt. Men exakt hur det ska vara får både branschen och utvecklingen visa.

Anf. 162 SIV HOLMA (V) replik:

Herr talman! Jag ska börja med att säga att det är helt riktigt att Vänssterpartiet anser att järnvägen fungerar väldigt dåligt när systemet har blivit så fragmentiserat och uppsplittrat. Vi tror att järnvägen fungerar bäst när systemet är enhetligt och sammanhållet.

Eftersom Folkpartiet i december ställde sig bakom den utförliga järnvägsutredningen, som alla partier var överens om, undrar jag vad det är Folkpartiet vill utreda. Det är den ena frågan.

Jag tycker att det vore klädsamt om alla partier som var för järnvägsutredningen, alltså även oppositionen, kunde få vara med och samråda kring direktiven och även hur utredningen ska läggas upp, så att vi slipper uppleva samma utveckling som vi upplevde när vi ville ha en annan tingens ordning vad gällde järnvägsunderhållet.

När det gäller Jernhusen tycker jag att det är intressant att Lars Tysklind säger att Jernhusen utvecklar resecentrum där det är utvecklingsbart. Vi har tydligen bara en järnvägsstation i hela Norrbotten som är utvecklingsbar, eftersom Jernhusen bara äger en enda järnvägsstation. De övriga är tydligen inte utvecklingsbara.

Anf. 163 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Nu ska vi kanske få lite dimensioner på detta. Även i Västsverige finns det väldigt många tåg som körs av Västtågen. Många stationer och klimatskydd ägs faktiskt av Västtrafik AB. Det är alltså inte Jernhusen som är den dominerande ägaren av dem.

Siv Holma sade att järnvägen fungerar dåligt, och det är oftast det som man hör. Jag tror att kraven på järnvägen har blivit väldigt höga, och det är säkert med rätta, när det gäller punktlighet och så vidare.

Det är intressant med beskrivningarna av järnvägen. Jag tror att Lotta Finstorp var inne på att man drömmer sig tillbaka lite grann till hur det var förr och att det kändes så mycket bättre förr.

Vi diskuterade i höstas punktligheten väldigt mycket och om man ska räkna 5 eller 15 minuter som försening. Men vi kan hålla oss till 5 minuter. År 1980 hade vi hälften så mycket persontrafik som i dag. Då kom 53 procent av tågen fram med mindre än fem minuters försening. I dag med dubbelt så mycket trafik är det drygt 90 procent. Det är naturligtvis statistiskt en förbättring. Jag tror samtidigt att vårt sätt att utnyttja kollektivtrafiken och tågtrafiken har blivit så annorlunda att vi inte upplever förbättringen. Det är därför man måste jobba vidare med frågan.

När det sedan gäller utvärderingen och vad vi förväntar oss av den är vi lite förutsättningslösa. Vi får väl kanske konfirmerat att de åtgärder som vi har vidtagit är bra, och det tror jag att de flesta är. Sedan kan jag med viss ödmjukhet säga att jag tror att det även kan komma fram saker där vi kan korrigera besluten så att det blir ännu bättre.

Anf. 164 SIV HOLMA (V) replik:

Herr talman! Jag blir inte riktigt klok på det svar som jag får av Lars Tysklind när det gäller detta med en utförlig järnvägsutredning. Lars Tysklind beskriver utredningen som relativt förutsättningslös men säger att han tror att det mesta fungerar bra och att det är några smärre justeringar eller korrigeringar som ska komma till stånd genom utredningen. Det är därför som jag ställer frågan en gång till: Anser Lars Tysklind att det vore en fördel om alla partier hade möjlighet att samråda kring utredningsdirektiven och upplägget av utredningen? Det vore väl ändå någonting positivt, eftersom Tysklind säger att vi har så olika verklighetsbild. Då kanske vi skulle kunna ha en gemensam verklighetsbild och arbeta på ett annat sätt med de här frågorna än vad Tysklind och hans regeringskamrater gör.

Vore det inte bra om vi fick titta på utredningsdirektiven och komma med konstruktiva och bra förslag på hur man ska lägga upp utredningen?

Anf. 165 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Jag kan inte ge någon exakt och utförlig beskrivning av hur den politiska processen kring utredningen ska gå till. Den får vi väl återkomma till.

När man utvärderar tycker jag, precis som Siv Holma är inne på, att det viktiga är att man försöker skaffa sig en gemensam verklighetsbild. Sedan kommer väl svårigheten att man gemensamt även ska acceptera verklighetsbilden, att den passar in med ens egna idéer. Det kanske vi lite till mans måste jobba med.

Som jag sade har allianssidan och även andra partier som har varit med i avregleringsdiskussionerna från 80-talet och framåt sett detta som positivt. Och jag är övertygad om att det är positivt och att även utvärderingen kommer att visa det. Men det finns kanske något som måste korrigeras.

Nu blir min fråga lite retorisk eftersom replikskiftet är slut i och med denna replik. Precis som jag sade i anförandet får jag uppfattningen att eftersom man har reservationer är man egentligen inte intresserad av utvärderingen och vill inte ta med den när man tar nästa steg, utan man tar för givet att det är precis detta vi ska göra, att vi till exempel ska avskaffa avkastningskrav. Man vet liksom resultatet. Jag tycker att man i Vänsterpartiet borde ta en funderare på vad man själv vill med utvärderingen. Man kan ju inte låsa fast sig vid exakt vad den ska komma fram till, utan man får vara lite förutsättningslös när man startar.

Anf. 166 GÖRAN LINDELL (C):

Herr talman! Detta betänkande behandlar motioner om järnväg och kollektivtrafik, som är högaktuellt och viktigt, och inte minst handlar det om möjligheten att lösa de klimatutmaningar vi står inför. Flera motioner

berör ägande och kontroll över järnväg och tågtrafik. Jag kommer att ägna mest tid åt detta område, men jag ska även nämna Gotlandstrafiken.

Inledningsvis ska jag dock göra ett par reflexioner kring den diskussion som har varit så här långt. Den ena gäller något som manifesterades av framför allt Stina Bergström, men även andra gjorde sitt bästa för att räkna upp allt som inte fungerar bra med järnvägen och järnvägstrafiken i dag. Det är givetvis viktigt att fokusera på det. Samtidigt tror jag att vi alla kan konstatera att det finns en diskussion och uppfattning hos allmänheten att järnvägen och järnvägstrafiken fungerar mycket sämre än vad den med alla objektiva mått i praktiken gör. Inte minst underhålls denna av en ganska ensidig och ibland upphetsad medieretorik i sammanhanget.

Man kan ha vilka syften man vill med en sådan diskussion, men det är inte så konstigt om man då samtidigt upplever att det inte ökar kollektivtrafiken på det sätt vi vill. I vanliga fall försöker vi tala upp ett varumärke vi vill jobba med, men i detta sammanhang blir det lite tvärtom. Det tycker jag är ett dilemma.

Så till min andra reflexion. Vi har i många anföranden hört om hur många förbättringar man vill åstadkomma på olika sätt. Det handlar om att höja komforten och kvaliteten, sänka priserna och göra allt bättre, billigare och effektivare på alla vis.

Jag kommer att tänka på den devis jag satte upp på väggen i tonåren: Det är bättre att vara rik och frisk än fattig och sjuk.

Den känslan har jag fått några gånger i dag. Jag vill inte låta elak, men samtidigt var det väl Siv Holma som klämde till med god dag yxskäft, och det var ungefär det jag kände också. Det finns alltid två sidor av myntet, och smakar det så kostar det.

I Sverige har vi i årtionden funderat över tågtrafiken och dess framtid. Flera av er är tillräckligt gamla för att komma ihåg slagdängan ”SJ, SJ gamle vän, festligt att du lever än”. Den beskrev känslan vi hade för vårt kära SJ och den aura av gammalmodigt och förgånget som det hade. Frågan i mångas ögon var i realiteten om tågtrafiken över huvud taget hade någon framtid, åtminstone persontrafiken på lite längre sträckor.

De flesta beslutsfattare blev så småningom överens om att det behövdes en rejäl förändring, och en successiv omdaning av kolossen SJ tog sin början.

Jag kommer från Jönköpings län, som är ett av de län som har mest regionala banor, alltså banor utanför stornätet. Tidigare handlade många diskussioner om vilka tåg som skulle ställas in och vilka banor som skulle stå utan persontrafik framöver, men i slutet av 80-talet kom möjligheten för länstrafikbolagen att upphandla tågtrafik i konkurrens bland operatörer. Vi hade BK Tåg i Småland som förde en Davids kamp mot Goliat mot det stora SJ för att lyfta fram sig som möjlig operatör.

Så småningom utvecklades, på ungefär samma sätt runt om i landet, föreställer jag mig, en regional tågtrafik som serverar människor på ett helt annat sätt i dag än vad den gjorde då. Jag utgår från att alla ser detta som något positivt, och det har sin grund i kombinationen av att lägga ansvaret utanför den stora kolossen SJ och att medge konkurrens mellan olika operatörer som innovativt kunde hitta olika lösningar för tågtrafik ute i landet.

Om det låter som att jag och Centerpartiet tror på och bejakar den förändring mot mer konkurrens och mer statlig verksamhet organiserad i bolag med tydliga och rimligt begränsade uppdrag är det rätt uppfattat. Men det innebär absolut inte att vi tycker att allt är färdigt och fungerar som det ska.

Många har redan varit inne på utmaningarna, och vi kan konstatera att järnvägsnätet är slitet och att kapaciteten borde ökas på flera håll i landet. Vi skulle gärna se att man går längre i utvecklingen av snabba tåg i de stora stråken, och det behövs fler aktörer och nya koncept som kan locka fler resenärer och andra grupper av resenärer. Tillförlitligheten har också nämnts, och den borde vara bättre. Särskilt besvärar sårbarheten i snö och kyla.

Vi är ganska överens i analysen men skiljer oss åt när det kommer till metoderna för att lösa det hela. Om jag tillåts förenkla en smula handlar undertonen, ibland uttryckt i skarpa förslag i motionerna på detta område, rätt mycket om att skulden till allt ont ligger i just de förändringar som har skett. Ofta kan man till och med läsa in uppfattningen att om bara SJ vore den gamla statens verk igen skulle saker och ting fungera betydligt bättre.

Herr talman! Jag kan förstå att Vänsterpartiet vill att SJ ska återgå till att fungera som ett bolag utan avkastningskrav och få tillbaka alla stationshus etcetera. Storskaligt och statligt utan marknadsmässiga krav är inte konstigt att förstå, men det är fel. Jag blir mer förvånad över Socialdemokraterna och Miljöpartiet, som ju i stor utsträckning drivit denna förändringsprocess.

Vi har tidigare hört att regeringens vision och målsättning för SJ är att det uthålligt ska agera affärsmässigt och kommersiellt och ha mål jämförbara med befintliga och blivande konkurrenter. Det är den gamla S-regeringen som har varit med och skrivit dessa formuleringar.

Men nu verkar plötsligt andra vindar blåsa. Jag hoppas verkligen att dessa vindar inte bromsar upp den utveckling som pågår. Då tror jag att vi både har sålt smöret och tappat pengarna, för att använda ett gammalt fint uttryck.

Centerpartiets linje är i all fall klar. Vi är övertygade om att Sverige är inne på en riktig förändring av sin järnväg. Vi vill se ett fortsatt arbete med att tydliggöra uppdragen för bolag, statliga eller privata i konkurrens, och vi inser att Sverige är i ett ganska tidigt skede i en process som vi önskar kunde gå snabbare. Men det kommer att ta tid innan vi når en mogen järnvägsbransch i dess nya form – en bransch som bygger på en hållbar järnvägstrafik i Sverige och i Europa.

Att det ska finnas en strävan efter konkurrens och samordnade regelverk är viktiga delmoment. Centerpartiet menar att det är på detta sätt vi får den hållbara järnvägstrafik som vi alla önskar och som bäst passar medborgarna till lägsta möjliga kostnad.

Herr talman, jag vill avsluta med några ord om Gotlandstrafiken. Den är en livlina för dem som bor på ön och viktig för alla oss som regelbundet besöker den. Naturligtvis skapar varje osäkerhet om färjetrafiken oro.

Centerpartiet slår kraftigt vakt om en färjetrafik som ger en bra service. Vi utgår från att det arbete som pågår för en ny trafikeringsperiod ska lyckas kombinera kostnadsmedvetenhet i upphandlingen med tillgänglighet och miljöhänsyn på ett klokt sätt med utgångspunkt i att Got-

landstrafiken ska ha minst samma servicegrad som i dag, oavsett om man är öbo eller turist – kort sagt att gotlänningen i gemen uppfattar den nya färjetrafiken som en förbättring. Först då har vi betyg på att vi har lyckats.

Herr talman, jag yrkar bifall till trafikutskottets förslag i betänkande TU11 och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

I detta anförande instämde Inger Fredriksson (C) samt Christer Akej och Jessica Rosencrantz (båda M).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 2 maj.)

12 § Skogspolitik

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2012/13: MJU16
Skogspolitik.

Anf. 167 KRISTINA NILSSON (S):

Herr talman! Då ska vi debattera miljö- och jordbruksutskottets betänkande 16, som handlar om skogspolitik. Det är ett betänkande som behandlar motioner från allmänna motionstiden som innehåller frågor om skogsvårdslagen, miljöhänsyn, skydd av naturvärden och skogens sociala värde.

Själv trivs jag väldigt bra i skogen och försöker vistas där så ofta tillfälle ges. Det ger lugn och avkoppling, möjlighet till jakt, fiske och svamp- och bärplockning. Samtidigt som skogen är en tillgång för mig som enskild för rekreation och avkoppling är den också en nationell tillgång med ett oerhört stort ekonomiskt värde som förnybar resurs. Den är också en internationell tillgång i och med de ekosystemtjänster den levererar, till exempel inlagring av koldioxid, rent vatten och ett hem för hundratals arter.

Jag vistas ofta i brukade skogslandskap. Visst kan det vara tråkigt när ett område man promenerat omkring i avverkas, men min personliga upplevelse är att jag än så länge alltid finner nya marker att vandra i. Jag känner inte igen mig i den bild som målas upp av vissa att det inte längre finns någon skog, eller att den skog som finns består av monokulturer som man kallar plantager. Tvärtom tycker jag att en äldre, gallrad skog lämpar sig alldeles utmärkt för skogspromenader. Med detta sagt hade jag tänkt ägna det här anförandet åt frågor om miljöhänsyn.

Det har varit en spännande första tid för mig när jag de senaste ett och halvt åren fått möjlighet att ägna lite mer tid åt skogsfrågorna. Debatten i samhället har varit minst sagt livlig, ibland på gränsen till hätsk. Jag tycker att det är svårt att tolka det på ett annat sätt än som att lagstiftningen, som trots allt är ganska omfattande, ändå i viss mån är otydlig. Mediebilderna har enligt min uppfattning ofta varit att skogsbruk i sig är skadligt, och alla skogsägare dras över en kam. Detta är djupt orättvist. Många gör sitt allra bästa för att bruka och vårda sin skog på bästa tänk-

bara sätt. Självklart finns också motsatsen, men att peka ut allt skogsbruk som direkt skadligt är inte korrekt.

Självklart är det viktigt med miljöhänsyn, och här behöver mera göras, inte minst med tanke på att vi har beslutat om miljö kvalitetsmål som vi vill uppnå. Målet Levande skogar säger att ”skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras, samt kulturmiljö värden och sociala värden värnas”.

I den årliga rapport som vi har fått från Naturvårdsverket konstateras att målet inte är möjligt att nå till 2020 och att det inte går att se en tydlig riktning för utvecklingen i miljön. För att nå målet konstaterar Naturvårdsverket att det behövs en kombination av förbättrade resultat när det gäller hänsyn vid avverkning. Det behövs ökad areal som brukas med skonsammare metoder och ökade arealer av formellt eller frivilligt skyddad skog. Det behövs mer naturvårdande skötsel i skyddad skog, och ökade insatser för hotade arter, så kallade åtgärdsprogram, skulle kunna bidra. Det behövs alltså förbättringsåtgärder.

Jag upplever att det finns en stor förståelse för detta bland dem som arbetar i skogsbruket och bland företrädare för näringen som jag har fått möjlighet att träffa. Det arbetas med naturvård på många håll och kanter, och det finns många goda exempel, men de flesta jag talat med framför också att det finns mer att göra.

Jag kan konstatera att det pågår en del arbete politiskt för att åstadkomma förbättringar. Redan förra året konstaterade utskottet att målbilderna för den miljöhänsyn som ska uppnås ser olika ut och att det är ett centralt problem. Det arbete som kallas Dialog om miljöhänsyn har som ett mål att det ska finna väl kända lagkrav för miljöhänsyn och att det ska finnas ett uppföljningssystem som kan utgöra grund för en fortsatt utvecklings- och lärprocess. Jag tycker att det är viktigt att det finns ett uppföljningssystem som är hållbart, så att det går att följa utvecklingen över tid. Enligt Landsbygdsdepartementet kommer de förslag som arbetas fram i projektet Dialog om miljöhänsyn att gå ut på remiss, och förslagen ska vara klara i augusti 2013.

SLU och Skogsstyrelsen arbetar med ett annat uppdrag, nämligen att ta fram en modell för adaptiv skogsskötsel. Syftet med detta är att öka produktionen av biomassa och samtidigt förbättra miljötillståndet i skogen. I uppdraget ingår att se över om det finns åtgärder som kräver ändringar i skogsvårdsförordningen. I ett första steg ska man ta fram ett förslag till förändrat regelverk och en modell för adaptiv skogsskötsel som kan fungera i skogsbruket. Detta ska vara klart den 15 maj i år.

Regeringens satsning på Skogsriket pågår. Landsbygdsministern konstaterade i ett av sina tal på en Skogsriketkonferens att arbetet med att bevara biologisk mångfald och ekosystemtjänster är högt prioriterat utan att närmare gå in på vad som behöver göras, men det var ändå glädjande att frågeställningen togs upp.

Parallellt pågår Miljömålsberedningens arbete med att utveckla etappmål, styrmedel och åtgärder som leder till att miljö kvalitetsmålet nås, kopplat till en långsiktigt hållbar markanvändning utifrån ett helhetsperspektiv. Ett etappmål som diskuteras är en tydligare reglering av miljöhänsyn i skogsbruket genom en ny skogsvårdsförordning. Syftet är att göra det enklare för den som bedriver skogsbruk att följa reglerna. Det

tycker vi socialdemokrater är bra. Vi anser också att de övriga etappmål som diskuteras kan utgöra viktiga steg på vägen mot att uppfylla miljö-kvalitetsmålet.

Det som blir lite svårt för mig att förstå just i dag men som kanske klarnar något efter den här debatten är hur dessa olika uppdrag ska haka i varandra och bli en helhet som blir tydlig och begriplig för alla inblandade.

Lagstiftningen från 1993 var utformad så att det skulle finnas en balans mellan det allmännas rätt att bevara värdefulla naturmiljöer och den enskildes rätt att bruka sin mark. I det här betänkandet konstateras att dessa två jämställda mål är centrala för det svenska skogsbruket och att skogsvårdslagen tillsammans med sektorsansvaret innebär att myndigheterna och skogsbruket har ett gemensamt ansvar för de åtgärder som krävs.

För oss socialdemokrater är det lika viktigt att bevara tillfällena till sysselsättning och inkomst från skogen som att säkerställa att vårt naturarv bevaras till kommande generationer. Detta är mycket centralt, och om vi misslyckas riskerar vi att skada både den biologiska mångfalden och framtidens jobb.

Herr talman! Jag tror att det senaste årets debatt faktiskt allvarligt har skadat allmänhetens förtroende för det svenska skogsbruket. Den har också skadat allmänhetens tilltro till att politiken kan styra mot att miljömålen uppfylls samtidigt som jobben utvecklas. Det är olyckligt, och det vore förödande om inte alla inblandade nu gör sitt allra yttersta för att återskapa detta förtroende. Min uppfattning är att för att åstadkomma detta måste alla inom såväl näringen som politiken och myndigheterna göra sitt yttersta för att det ska bli en förändring som är möjlig att se, uppleva och mäta när det gäller miljöhänsyn.

Vi behöver se till att det tas tydliga steg emot att uppfylla det miljö-kvalitetsmål vi beslutat om. Vi kan inte nöja oss med att det pågår projekt, dialoger och diverse uppdrag inom olika myndigheter – vi har faktiskt ett ansvar för att se till att det händer något ute i verkligheten inom en snar framtid. Ju fler som gör det tillsammans desto bättre kommer resultatet att bli.

Herr talman! Vi står självklart bakom samtliga av våra reservationer, men jag väljer att yrka bifall till reservation 1.
(Applåder)

Anf. 168 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! När vi satt utanför kammaren och väntade på vår tur såg vi ett gäng med löpare som sprang förbi nedanför Riksdagshuset. För en kort stund tänkte jag att det skulle kunna vara trevligt att en vacker vårkväll som denna inte vara i kammaren utan vara hemma i skogen och springa. Men det var förstås en syndig tanke som jag snabbt slog ifrån mig. Men jag tror ändå att vi är många som finner mycket glädje i skogen, oavsett om vi springer, promenerar, plockar bär eller gör någonting annat.

Dessa sociala värden som skogen rymmer har ibland hamnat lite i skymundan i den svenska skogspolitiken till förmån för sådant som kan mätas och räknas, till exempel avverkningsvolymen och hotade arter. Men dessa sociala värden är inte mindre viktiga för det. Vi behöver bli

bättre på att värna dem. Vi behöver bli bättre på att värna de tätortsnära skogarna. Vi behöver bli bättre på att värna den skog som kanske finns utanför knuten hos dem som kanske inte bor i en tätort. Om den skogen ska huggas ned kanske de vill ha någonting att säga till om. Man kanske kan undvika några konflikter i alla fall om man kan tala med varandra och lyssna på varandra.

Skogens sociala värden nämns inte uttryckligen bland de två mål som vi i dag har i skogsvårdslagen som är Miljö och Produktion. Miljömålet och produktionsmålet ska formellt vara jämställda, men i praktiken har det blivit en kraftig slagsida åt produktionen. För produktionsmålet går det bra. Träden växer så det knakar. Men för miljömålet går det sämre. Naturvårdsverket bedömer att vi missar miljömålet för skogen precis som vi missar 13 andra av de 16 miljömålen med den politik som förs i dag.

Den storskaliga omvandlingen av myllrande naturskogar till enformiga plantageskogar har gått hårt åt den biologiska mångfalden. Var tionde skogslevande art i Sverige är i dag rödlistad. Denna utarmning av skogen är inte bara tråkig för konstiga lavars vänner, utan det är också ett problem för skogen när den blir mindre robust inför de förändringar som vi står inför. En fattig och utarmad skog är mer sårbar för stormar, för insektsangrepp och inte minst för de klimatförändringar som vi vet att vi står inför. En mångfald av arter däremot är den försäkring som vi behöver för att skogen även i fortsättningen ska kunna ge oss timmer, kolinlagring och andra viktiga ekosystemtjänster.

För att vända utarmningen av den biologiska mångfalden i skogen behöver vi både lämna de sista naturskogarna i fred och öka miljöhänsynen i den brukade skogen. Den intensifieringsväg som regeringen har slagit in på med kvävegödsling, kemiska bekämpningsmedel och så vidare tror jag är fel väg att gå. Men jag tror att vi då också måste bli bättre på att hushålla med den begränsade resurs som skogsråvaran utgör.

Till viss del ser vi nu hur efterfrågan på vissa pappersprodukter minskar, inte minst i och med utvecklingen av surfplattor. Samtidigt ser vi en mycket spännande utveckling där råvara från skogen kan ersätta fossiloljebaserade produkter, inte bara när det gäller bränsle utan också till exempel i kemiindustrin.

Dessutom kan trä ersätta utsläppsintensiva material som metall och betong i byggnader. Detta är mycket spännande saker. Men då gäller det att vi håller tungan rätt i mun. Vi kan inte förlita oss på att marknaden automatiskt ska styra skogen dit där den gör mest nytta. Många av skogens värden, inte minst värdet då skogen står kvar, saknar prislapp, och miljökostnaderna för de produkter som skogen skulle kunna ersätta speglas inte alltid fullt ut i priset.

Då kan vi behöva ekonomiska styrmedel om vi vill att skogen ska användas så att den ger mest nytta för samhället som helhet. Dessa styrmedel kan handla om att påverka hur skogen används, eller snarare kanske korrigera de snedvridningar som finns i dag. Men de kan också handla om att minska trycket på skogsråvaran totalt. Då måste man såklart också kombinera det med andra styrmedel så att vi inte får en utveckling där vi ersätter dessa skogsbaserade produkter med fossilbaserade. Men det måste finnas en helhet.

Däremot tror jag inte att det är så många som blir ledsna om vi skulle få något färre reklamblad eller lite mindre pappershögar på vårt skrivbord. Kunde de fixa det skulle jag bli glad.

Men miljö och produktion behöver faktiskt inte alltid vara motsatser – inte heller sociala värden. Hyggesfritt skogsbruk kan vara ett sätt att kombinera de två, eller rättare sagt de tre målen. I hyggesfritt skogsbruk kalhugger man inte – man trakthugger inte ens – utan man plockar lite åt gången så att man alltid behåller ett skogstäckte även om man glesar ut det. På lämpliga ställen kan det vara en mycket bra metod. En hyggesfri skog erbjuder visserligen inte samma livsmiljöer som ren naturskog, men den erbjuder åtminstone en större variation än en konventionellt brukad skog. Arter som kan ha svårt att överleva hyggesfasen i trakthyggesbruket får större chanser att klara sig i en hyggesfritt brukad skog. Dessutom slipper man den stora klimatpåverkan som själva hygget innebär, då stora mängder kol som varit lagrade i skogen släpps ut i atmosfären.

Samtidigt menar forskare i Sverige och Finland att hyggesfria metoder, klokt utformade, rent av kan vara mer lönsamma än konventionellt trakthyggesbruk. Det är förstas goda nyheter för den enskilda småskogsbrukaren. Dessutom kan det innebära en jämnare intäcksström och en trevligare miljö för den som inte bara äger skog någon annanstans utan faktiskt bor och vistas i den skog man äger. Då är dessa sociala värden många gånger nog så viktiga som de krasst ekonomiska.

Den svenska skogspolitiken är nästan helt uppbyggd kring det dominerande trakthyggesbruket. Det har gjort att många skogsbrukare som har velat bruka sin skog hyggesfritt har mött en uppförbacke, och ibland har det till och med gått så långt att de har blivit dragna inför domstol. Detta är inte rimligt.

Det måste bli tydligt att det är lagligt att bruka sin skog med ansvarsfulla och rationella hyggesfria metoder. Det är också bra om rådgivningen utvecklas för att bättre stödja en utveckling mot mer hyggesfritt hos de skogsbrukare som så önskar.

Herr talman! En del av oss satt i går och funderade på vad vi ska göra med miljömålet om skogen i Miljömålsberedningen. Vi vred och vände på paragrafer och klurade på alla detaljer. Jag tror inte att det är bra att vi i dag går in på alla dessa detaljer, utan här måste vi ha respekt för Miljömålsberedningens arbete.

Men jag tror och hoppas ändå att vi i Miljömålsberedningen ska kunna komma ett steg framåt och kunna komma närmare att uppnå målet Levande skogar som i dag känns mycket långt borta. Jag ska därför inte ge mig in på några stora detaljer.

Men jag vill unna mig en liten detalj. Det handlar om frågan om talarätten för miljöorganisationer. Vi ser att miljöorganisationerna kan vara en viktig vakthund och bidra med stor sakkunskap i miljöfrågor. Därför har miljöorganisationer talerätt enligt miljöbalken, och därför har vi skrivit på Århuskonventionen som ger miljöorganisationer just rätten att överklaga miljöbeslut. Men det gäller inte i skogsvårdslagen. Detta behöver vi göra någonting åt. Därför yrkar jag bifall till reservation 11.

I detta anförande instämde Stina Bergström (MP).

Anf. 169 JENS HOLM (V):

Herr talman! Vi debatterar nu skogspolitik. Ungefär två tredjedelar av Sveriges yta är täckt av skog. Vi kan se skogen som en enorm tillgång för Sverige. Från skogen får vi virke, timmer och biobränsle. Skogen är också en fantastisk plats för rekreation för människor. Vi joggar, plockar svamp och bär, tittar på fåglar och andra djur, tältar och har mysigt och trevligt i skogen.

Skogen är också en allt viktigare plats för den snabbt växande turismverksamheten i Sverige. Vi ska komma ihåg att turismen är en av Sveriges basnäringar i dag och omsätter mer än 200 miljarder kronor per år. Den är större än alla de samlade industriföretagen i Sverige. Då är levande skogar någonting helt avgörande om man bedriver turism i dessa områden.

Jag tror också att skogen har en speciell plats i hjärtat hos svenska folket. Tänk på alla våra efternamn. Man kan heta Björk, Gran, En, Asp. Man kan helt enkelt heta Skog i efternamn. Jag tror att det där kommer någonstans ifrån – det kommer ifrån att vi är ett folk sprunget direkt ur skogen.

Vi ska alltså vara varsamma om skogen. Det står inskrivet i skogsvårdslagen att produktion och miljöhänsyn ska väga lika. Jag tycker att det är viktigt att gå lite närmare in på och studera hur det där sambandet egentligen fungerar. Årligt talat är det inte så att produktion och miljöhänsyn väger lika, utan i praktiken är det hela tiden produktionen som väger tyngre både i själva lagstiftningen och – i synnerhet – i det praktiska utövandet av skogsbruket i Sverige.

Varje år avverkas ungefär 200 000 hektar skog i Sverige. Det här är kalavverkningar; det är genom trakthyggesbruk. Man plockar inte de mest mogna träden och låter andra träd växa vidare, utan svensk praxis och svensk lag påbjuder kalavverkningar. 200 000 hektar är enorma ytor, gott folk, och ytorna med avverkningar har växt – bara de senaste tio åren har uttaget från skogen ökat med ungefär 15 procent enligt statistiken från Sveriges lantbruksuniversitet.

Man kan tycka att vi ju har en skogsstyrelse och en skogsvårdslag som ska se till att väga de två intressena, produktion och miljöhänsyn, och se till att vi får en rimlig balans. Hur fungerar det då inför en avverkning i Sverige? Jo, det är inte så att det är ett tillståndsförfarande, utan det är ett anmälningsförfarande – skogsägaren anmäler att man vill genomföra en avverkning. Om Skogsstyrelsen har någonting att erinra ska Skogsstyrelsen göra det inom loppet av sex veckor. Har Skogsstyrelsen inte gjort det är det fritt fram att avverka.

Brukar då Skogsstyrelsen ha någonting att erinra? Nej, det är ytterst sällan. Jag tror att det 2010 gjordes 67 000 anmälningar om avverkning i Sverige. I hur många av dessa 67 000 fall hade Skogsstyrelsen någonting att erinra utifrån miljöhänsyn eller hänsyn till människor? Det var i 8 av 67 000 avverkningsfall. Det handlar alltså om mindre än en promille – ungefär en gång per tiotusen avverkningar hade vår skogsstyrelse någonting att erinra och ställde krav.

Utifrån det perspektivet tycker jag inte att det är så konstigt att Naturvårdsverket kan konstatera att vi inte kommer att nå miljökvalitetsmål nr 12 Levande skogar. Vi kommer inte heller att nå miljömål nr 16 Ett

rikt växt- och djurliv, vilket är väldigt tätt förknippat med Levande skogar. Någonting måste göras!

När jag tittar i det betänkande vi avhandlar i dag och läser svaren från majoriteten i den här församlingen på de konkreta förslag som har lämnats från främst Miljöpartiet och Vänsterpartiet måste jag säga att det är väldigt mycket utredningar, beredningar, dialoger, samråd och uppdrag att titta vidare på saker och ting hit och dit. Men, gott folk, det är bråds-kande! Ska vi nå miljömålet Levande skogar till 2020 behöver vi vidta åtgärder nu. När det gäller en del saker vet vi faktiskt vad som behöver göras; det behöver inte utredas vidare.

Några av de konkreta förslag vi i Vänsterpartiet har i betänkandet är att vi ska öka miljöhänsynen och även öka den sociala hänsynen i skogsproduktionen i Sverige. Det gäller den balans mellan produktion och miljö jag talade om. Miljöhänsynen måste få väga tyngre, och det går att ändra på det. Vi behöver också skydda mer skog i Sverige. För att skydda mer skog behöver man mer pengar, och vi har avsatt mer pengar för att skydda mer skog.

Vi behöver även skonsammare bruksmetoder i skogen. Det går inte att bara använda sig av det trakthyggesbruk, alltså avverkningar, vi bedriver i dag i Sverige. Vi i Vänsterpartiet vill att Skogsstyrelsen aktivt ska verka för andra mer skonsamma bruksmetoder. Det gäller främst kontinuitetsskogsbruk, alltså plockvis avverkning där man inte tar alla träd på en gång. Vi tror att det initialt kan behövas en del extra pengar för att stimulera den här formen av skogsbruk, och vi har avsatt pengar för det. På sikt är det ett skogsbruk som kan vara lika lönsamt som det skogsbruk som bedrivs i dag.

Vi vill också att det ska vara ett obligatoriskt samråd inför en slutavverkning. Man ska samråda med de människor som blir berörda av en avverkning, och man ska komma överens med de människorna. Vi vill även ha talerätt för miljöorganisationer i skogspolitiken.

Avslutningsvis vill vi ställa högre krav när det gäller den offentligt ägda skogen, inte minst den skog vi äger via Sveaskog. Jag ska visa ett par bilder, och eftersom ni som sitter här inte kommer att se så mycket ska jag beskriva dem kort.

Den första är en bild på en naturskog som ligger i norra Sverige. Området heter Norravan och ligger norr om Piteälven; jag tror att det ligger mellan Arvidsjaur och Arjeplog. Det är ungefär 20 hektar naturskog, och det är även myrmarker. Det är ett område med en rik flora och fauna, och det ligger i Stokke sameby. Det är en fantastisk skog. När man går i en sådan skog känner man verkligen att det är en levande, myllrande skog – precis det som står i miljömålen.

Dess värre ser platsen i dag ut som på den bild jag nu visar upp. För några månader sedan avverkade Sveaskog hela området – 20 hektar. I två års tid hade lokalbefolkningen och miljövänner försökt få Sveaskog på andra tankar och bett dem att inte gå fram på det här viset och i princip skövla hela skogen. Nu har skogen blivit massaved, och den kommer aldrig att se ut som den gjorde tidigare.

Därför tycker vi i Vänsterpartiet att det är så viktigt att vi ställer krav när det gäller den offentligt ägda skogen och att vi över lag verkar för fler skonsamma metoder i skogsbruket.

Anf. 170 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Det senaste året har skogen varit föremål för en minst sagt omfattande diskussion. Det välkomnar jag eftersom skogen är oerhört betydelsefull och därför förtjänar stor uppmärksamhet.

Skogen bör såväl brukas som debatteras, och det är bra att vi nu för en bred skogsdebatt utifrån många olika infallsvinklar och perspektiv. Därför välkomnar jag att det inte bara är här i Sveriges riksdag, i tidningen Skogsland eller på skogsexkursioner som skogsdebatten nu förs utan att det är en bred skogspolitisk debatt.

Skogsdebatten har till och med tagit klivit in på DN:s kultursidor, vilket bland annat bidragit till att vitalisera debatten om skogens sociala värden, om skogen och människan helt enkelt. Jag upplever att skogsbrukets aktörer känner ett genuint och växande intresse för dessa frågor. Man vill bedriva ett skogsbruk som tar hänsyn till de människor vars närmiljö påverkas av skogsbruket. Man vill bedriva ett skogsbruk som tar hänsyn till exempelvis det rörliga friluftslivet, och man vill bedriva ett skogsbruk som levererar värden från många olika perspektiv. Man vill att fler människor ska komma ut i skogen och upptäcka skogen. Man vill kort och gott bli bättre.

Ett bevis på denna vilja till förbättring tycker jag är Skogsstyrelsens dialogprojekt där såväl myndigheter och skogsbrukets aktörer som ideella organisationer deltar i syfte att bland annat skapa en ökad samsyn om hur skogsbrukets miljöhänsyn ska se ut och hur den kan bli bättre. Alldeles nyligen presenterades dialogens förslag till målbilder för god miljöhänsyn. Bland annat har målbilder för hänsyn till friluftsliv och rekreation arbetats fram, och det av en särskild arbetsgrupp med representanter för bland annat Friluftsrådet, Naturskyddsföreningen och skogsbruket. I förslaget, som nu har gått ut på remiss, tydliggörs vad skogsbrukets sektorsansvar innebär och hur skogen bör skötas beroende på var den ligger och på vilket sätt den används. Att enas om målbilder är ett viktigt steg för att utveckla hänsynen till och tillvaratagandet av skogens sociala värden. Nästa steg är naturligtvis att i brukandet vidta ytterligare åtgärder för att uppfylla målbilderna. Därför gläds jag över att skogsägareföreningarna tillsammans med LRF Skogsägarna redan har gått ut med hur man från familjeskogsbrukets sida vill implementera målbilderna.

Låt oss nu inte kväva detta stora engagemang med krav på obligatoriska samråd eller långtgående och rent av godtyckliga lagstadgade inskränkningar i brukandet, vilket Vänsterpartiet och Miljöpartiet tyvärr förordar. Jag menar att hänsynstagandet utvecklas bäst med respekt inte bara för oss som besöker skogen utan också för dem som faktiskt äger, brukar och har sin utkomst från den. Äganderätten måste respekteras och ligga till grund för utvecklingen av hänsynen inom skogsbruket eftersom den är en förutsättning för ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt långsiktigt hållbart skogsbruk.

Herr talman! Med äganderätten följer ansvar. Ansvar är en viktig grundpelare för hela den svenska modellen för skogen. Utifrån skogspolitikens två jämställda mål om miljö och produktion samt utifrån skogsvårdslagens krav och bestämmelser om miljömässigt och socialt hänsynstagande är det fritt för den enskilde skogsägaren att utforma sitt brukande utifrån sina mål och preferenser. Den svenska modellen i sko-

gen bygger alltså på frihet under ansvar och är en modell som i grunden fungerar väl. Virkesförrådet i den svenska skogen ökar stadigt samtidigt som inslag av löv ökar, samtidigt som vi får alltmer hård död ved och alltmer gammal skog. De är alla tecken på att den svenska skogsbruksmodellen i grunden fungerar väl och att de allra flesta skogsägare tar ett ansvar genom att bedriva skogsbruk som skapar miljömässiga, sociala och ekonomiska värden. Samtidigt är vi nog alla som deltar i denna debatt överens om att miljöhänsynen ytterligare behöver förbättras inom skogsbruket. Annars kommer vi helt enkelt inte att nå våra högt uppställda miljö kvalitetsmål.

För att nå en högre måloppfyllelse krävs bland annat en ökad enighet om vad en god miljöhänsyn faktiskt innebär i praktiken och en ökad tydlighet om hur lagstiftningen i vissa delar ska tolkas. Förhoppningsvis kan dialogprojektets förslag till målbilder skapa en ökad tydlighet, och genom översynen av föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagens § 30, det vill säga den så kallade hänsynsparagrafen, kan förhoppningsvis ett och annat frågetecken rätas ut. Viktigt är att Skogsstyrelsen nu prioriterar tillsynsverksamheten kanske högre än vad man gjort de senare åren.

För att en modell med frihet under ansvar ska fungera krävs att det blir konsekvenser för dem som inte tar ansvar och inte lever upp till lagens krav. Därför välkomnar jag Skogsstyrelsens ambitioner om att öka antalet förelägganden och förbud. Det tror jag nämligen är till gagn för såväl den biologiska mångfalden som alla seriösa och engagerade skogsägare och entreprenörer.

Herr talman! I detta sammanhang vill jag dock passa på att betona vikten av ett rättssäkert system och en uppföljning av miljöhänsynen inom skogsbruket som håller hög kvalitet. Kring detta trodde jag att det fanns en blocköverskrivande och bred enighet mellan åtminstone Alliansen och oppositionens största parti. Därför förvånas jag över att Socialdemokraterna vill att regeringen ger ”Skogsstyrelsen i uppdrag att återgå till en rapportering av resultatet av miljöhänsyn i polytaxinventeringen som gör att det går att jämföra utvecklingen med tidigare år”. Vad man föreslår är en tillbakagång till ett icke fungerande system, och det anmärkningsvärda är att Socialdemokraterna är medvetna om detta. Man vet att polytaxinventeringen, så som den var konstruerad, hade stora kvalitetsproblem eller, som Socialdemokraterna skriver i sin motion, ”att polytaxinventeringarna inte var rättvisande”. Trots denna insikt vill man ha en återgång, vilket för mig förefaller obegripligt. Vad är egentligen värdet av att jämföra inventeringens resultat från år till år om resultatet inte är ”rättvisande”?

Herr talman! Nu åter till det omfattande arbete som bedrivs på flera fronter för att utveckla skogsbruket utifrån såväl ett produktions- som ett miljömässigt perspektiv. Sverige är en skoglig stormakt. Trots att bara 1 procent av världens skogar växer i Sverige står svensk skogsindustri för 10 procent av den globala produktionen av virke, massa och papper. Men just nu genomgår svensk skogsindustri en oerhört tuff period. Nu kanske mer än någonsin behövs därför Alliansens satsningar på Skogsriket och på forskning och utveckling inklusive framtagandet av en nationell forskningsstrategi för utveckling av en biobaserad samhällsekonomi. 30 miljoner kronor per år satsas på att utveckla biobaserade råvaror som kan

ersätta fossila råvaror och för att utveckla smartare produkter och smartare användning av den skogliga råvaran.

Jag är övertygad om att bland annat denna satsning kommer att bidra till att svensk skogsindustri går en ljus framtid till mötes, vilket är oerhört viktigt, inte minst därför att skogsindustrin skapar väldigt många jobb och bidrar till omställningen av vårt samhälle. Ett hållbart samhälle förutsätter skogens förnybara produkter.

Herr talman! Naturligtvis vill jag lyfta fram Miljömålsberedningens arbete som jag hoppas mycket på. Beredningen har att ta fram en strategi för en långsiktigt hållbar markanvändning och ska den 15 juni presentera ett delbetänkande med konkreta förslag på hur skogsbruket kan utvecklas. Jag hoppas att beredningen verkligen tar fasta på det faktum att dagens skogsvårdslag med frihet under ansvar har lett till en ökad mångfald i brukandet och fått fart på utvecklingen av miljöarbetet i skogen. Den skogsvårdslag som Sverige hade fram till 1993, då dagens skogsvårdslag beslutades, reglerade i detalj vad den enskilde skogsägaren fick göra och inte fick göra. Skogspolitiken var då full av regler, bidrag och sanktionsmöjligheter. Ja, skogspolitiken var full av allt det som Miljöpartiet och Vänsterpartiet argumenterar för, men i skogen rådde en stor ensidighet. Det var stora hyggen, barrskog mest för hela slanten och väldigt lite variation i skötselmetoder. Med dagens lag och med frihet under ansvar har mångfalden i brukandet ökat och miljöhänsynen likaså. Denna positiva utveckling måste vara utgångspunkten för den fortsatta utvecklingen av skogsbruket och skogspolitiken. De som argumenterar för en kraftigt ökad detaljreglering av skogsbruket och skogspolitiken bör med andra ord blicka tillbaka och lära av historien: Det var inte bättre förr, men det ska bli bättre framöver.

Med det, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag och därmed avslag på samtliga motioner.
(Applåder)

Anf. 171 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Johan Hultberg för anförandet; det var intressant att lyssna på. Det berörde några av de frågor som intresserar mig väldigt mycket, nämligen deisen frihet under ansvar som är vägledande för den här regeringen och egentligen kom in i skogsvårdslagen 1993, då man gjorde om den. Jag undrar varför det är så viktigt med frihet under ansvar, alltså att vi inte ska säkerställa med politiska beslut att vi kan uppnå målen, utan vi ska lägga det ansvaret på skogsägarna. Varför är det så viktigt just inom skogsindustrin? Vi har inte den parollen på den konventionella industrin, som är ganska hårt reglerad, inte heller på fisket eller jordbruket. Varför är det så viktigt att frihet under ansvar råder just i fråga om skogen?

Jag skulle vilja fråga en annan sak. Vi i Vänsterpartiet vill att miljöorganisationer ska ha talerätt. De ska kunna överklaga exempelvis avverkningar.

Det finns ett mycket aktuellt fall, nämligen avverkningen i Änokdelat som Naturskyddsföreningen överklagade. Sedan beslutade kammarrätten att Naturskyddsföreningen inte hade rätt att föra talan.

Om du har så stor tilltro till skogsägarna borde det inte vara något problem om vi ger miljöorganisationerna lite större utrymme, Johan Hultberg.

Samma sak gäller det obligatoriska samrådet. Det är människor som bor och vistas i skogen. Ska inte de få tycka till inför en avverkning så att den blir gjort på ett sådant sätt att människor faktiskt kan acceptera den?

Anf. 172 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Herr talman! Det är alltid intressant att föra en skogspolitisk debatt med Jens Holm. Det blir i mångt och mycket också en ideologisk debatt. Det blir en debatt om synen på äganderätt och en debatt om synen på politikens förmåga, brister och möjligheter.

Jens Holm har en mycket optimistisk tro på vad vi kan åstadkomma genom politiska regleringar och snabba beslut här i Sveriges riksdag. Jag är kanske lite mer ödmjuk i den bemärkelsen. Jag tror inte alltid att vi i den här salen besitter den absolut största klokskapen i världen, utan jag tror att människor som befinner sig ute skogsbruket, i skolans värld eller var det nu kan tänkas vara är kapabla att fatta kloka och bra beslut.

Det är en av anledningarna till att jag så tydligt står upp för den svenska modellen om frihet under ansvar i skogsbruket. Jag tror att det är bra att vi här i Sveriges riksdag fattar beslut om en övergripande lagstiftning som sätter ramarna för skogsbruket, som sätter ramarna för vad man får göra och inte göra men som inte i detalj reglerar vad den enskilda skogsägaren ska göra på den enskilda fastigheten. Jag tror också att det leder till en utveckling av skogsbruket. Jag tror att det är bra med olika metoder inom skogsbruket. Precis som det är bra med konkurrens inom andra sektorer tror jag att det är bra med mångfald inom skogsbruket. Det är det korta svaret.

Anf. 173 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Tack för det svaret! Jag tycker inte att jag riktigt fick svar på frågan varför just skogsindustrin ska lyda under devisen frihet under ansvar, det vill säga i praktiken frihet från regleringar där de får göra väldigt mycket som de vill. Andra näringsverksamheter, industrin, fisket och jordbruket, har det inte på det viset, och det är inte så konstigt.

Det är vi i den här kammaren som sätter upp mål. Vi har till exempel satt upp miljö kvalitetsmålen, varav miljömål nr 12 handlar om levande skogar. Nu säger våra myndigheter att vi inte kommer att uppnå det målet med gällande styrmedel. Då är det väl upp till oss att se till att vi uppnår det målet. Man kan inte bara lämna över det till skogsindustrin.

80 procent av den svenska skogen ägs av privata ägare. Jag tror att det är ganska unikt i Europa. Det finns jättemånga privata ägare som tar ett stort ansvar. De bor i sin egen skog. De vet precis vad de sysslar med, men det finns också ett mycket stort anonymt ägande genom fonder och ren spekulation. Det finns rika människor i Stockholm som äger skog därför att de tjänar mycket pengar på det. De människorna kanske inte bryr sig lika mycket, och de människorna har framför allt inte kompetensen och vet hur man bedriver skogsbruk på ett hållbart och bra sätt.

Därför tycker jag att det är mycket viktigt att vi tar ett större ansvar för att säkerställa att våra miljömål uppnås och att våra skogar är levande

och bra miljöer för de djur som vistas där och för alla de människor som vistas där.

Jag fick inte heller svar på frågan om talerätt. Är det så svårt att släppa in miljöorganisationerna och låta dem få tycka till om skogspolitiken i Sverige? Är det så svårt att ha samråd med de människor som är berörda inför en avverkning?

Anf. 174 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Herr talman! Svaret på den sista frågan är ja. Jag tror faktiskt att det är ganska komplicerat att införa ett samrådsförfarande vid varje enskild avverkning. Det tror jag att det är. Som Jens Holm nämnde i sitt anförande sker det väldigt många avverkningar varje år. Jag tror att det inkom ungefär 50 000 avverkningsanmälningar till Skogsstyrelsen förra året. Och ja, jag tror att det hade varit mycket komplicerat och byråkratiskt att ha ett samrådsförfarande vid varje enskild avverkning.

Det handlar återigen om synen på äganderätten. Det är den enskilda markägaren som äger skogen, som har investerat och vidtagit åtgärder för att skogen ska bli vad den är i dag. När skogen är mogen att avverkas tycker jag också att den enskilda skogsägaren har rätt att göra det inom skogsvårdslagens ramar, som vi gemensamt fattar beslut om här i Sveriges riksdag.

När man lyssnar på Jens Holm låter det som om dagens skogsvårdslag är ett tomt blad där det finns två jämställda mål, och sedan finns det ingen vägledning om vad innebär i praktiken. Så är det faktiskt inte, Jens Holm, och det tror jag att du är väl medveten om. Skogsvårdslagen innehåller väldigt många regleringar om vad man får och inte får göra, men vi har sänkt detaljgraden jämfört med hur det var tidigare. Som jag sade i mitt anförande har den förändringen lett till att miljöhänsynen inom skogsbruket har förbättrats. Det har satt fart på engagemanget i skogsbruket, såväl hos privata skogsägare som hos bolagen.

Jag vänder mig mycket starkt mot den politik som Jens Holm företräder. Sveriges skogsägare har frivilligt avstått från produktion på 1,3 miljoner hektar. När skogsägarna gör mer än vad lagen föreskriver, till exempel genom att göra frivilliga avsättningar, är Jens Holms svar till dessa markägare: Låt oss tvinga in alla skogsägare i ett system med obligatoriska naturvårdsavtal under 50 år utan kompensation. Det har Jens Holm föreslagit tidigare här i Sveriges riksdag. Jag tror inte att man skapar mer engagemang genom att säga att svaret på ett stort engagemang är mer tvång.

Anf. 175 KRISTINA NILSSON (S) replik:

Herr talman! Under vår tid i opposition har vi socialdemokrater konstaterat att det behöver kraftsamlas för att stärka branscher med stor utvecklingspotential. Skogen är en sådan bransch. Vi har fört fram att ett ökat fokus på miljö, produktionsutveckling, strategisk samverkan, forskning och innovationer gör att den här branschen kan stärkas och bli konkurrenskraftig i ett internationellt perspektiv och att det leder till fler jobb i Sverige.

Jag tycker att det som regeringen och landsbygdsministern presenterade under skogsnäringsveckan om ett nationellt skogsprogram är lite

intressant. Vad jag förstår har det också mottagits positivt av näring och skogsägarorganisationer.

Samtidigt påminner jag mig vad Johan Hultberg sade förra året när vi debatterade de här frågorna. Då talade Johan Hultberg om våra förslag som gamla, mossiga branschprogram som var något väldigt gammeldags som vi socialdemokrater pysslade med förr i tiden. Det var inte nämnvärt intressant för framtiden.

Därför tycker jag att det skulle vara intressant att höra lite grann om vad detta nationella skogsprogram egentligen ska gå ut på. På vad sätt skiljer det sig från de idéer vi fört fram under vår tid i opposition? Hur snabbt kan det här påverka miljömålet?

Anf. 176 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Herr talman! Kristina Nilsson pratar om sin tid i opposition som om den tillhör det förgångna. Jag vill påminna Kristina Nilsson om att ni alltjämt är i opposition och förhoppningsvis också kommer att vara det efter det stundande valet.

Jag gladdes mig verkligen åt att höra Kristina Nilssons anförande. Det var inte mycket i hennes anförande som jag kände att jag inte kunde hålla med om. Jag tror att det i grunden finns en stor enighet mellan Socialdemokraterna och Moderaterna om de grova dragen i skogspolitiken. Det tror jag är bra. Detta är en basindustri för Sverige. Skogspolitiken kräver långsiktighet, och därför är det bra att vi har en blocköverskridande enighet om de stora dragen i skogspolitiken.

Jag vill minnas att jag förra året pratade om att Skogsriket inte är ett gammalt, mossigt branschprogram. Det står jag fast vid. Det som har föreslagits nu med ett nationellt skogsprogram ska inte heller bli ett gammalt, mossigt branschprogram. Nu tillsätter vi en förstudie som ska titta på vad ett sådant nationellt skogsprogram möjligen skulle kunna innehålla. Det får vi väl återkomma till. Jag tror att det kan handla om att man samlar ihop politiken för att få en större helhet, men vi får återkomma till vad det exakt ska innehålla. Än så länge är det inte beslutat att det ska bli ett nationellt skogsprogram, utan regeringen har beslutat att göra en förstudie.

Anf. 177 KRISTINA NILSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Johan Hultberg för svaret. Jag tycker att det är bra om det blir ett nationellt skogsprogram. Det ska bli mycket spännande att se om det finns likheter med andra program som vi inte behöver diskutera vidare nu.

Det ska alltså göras en förstudie. Det känns inte direkt som någon jättesatsning. Jag kan känna mig lite orolig: Är det här mer en strategisk PR-grej, eller ska det bli någonting i verkligheten? Om det nu inte blir någonting alls av det hela kan man förmodligen skylla det på någon myndighet – Skogsstyrelsen – som redan är hårt belastad och som delar av regeringen dessutom vill avveckla.

Min mening är att regeringen är alltför passiv. Jag tycker att man borde ta ett större ansvar, både för att miljö kvalitetsmålet uppnås och för att branschen stärks så att det skapas jobb. Vi socialdemokrater är övertygade om att det går att göra båda delarna, men jag tycker att regeringen verkar ha gett upp lite, både vad gäller miljö kvalitetsmålet och jobben.

Skogsriket skulle också leda till jobb. Jag vet inte om vi har sett något resultat av det ännu.

Jag skulle vara tacksam om Johan Hultberg förklarade vad det är regeringen vill göra under sina sista ett och ett halvt år vid makten. Vad har man för skarpa förslag? Förra året avslutade man med att beklaga sig över möjliga framtida socialdemokratiska förslag.

Anf. 178 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Herr talman! Regeringen gör fantastiskt mycket för den svenska skogsindustrin och för att öka dess konkurrenskraft. Vi gör också oerhört mycket för att vi ska komma närmare våra högt uppställda miljökvalitetsmål. Till exempel har Alliansen kraftigt höjt anslagen till biologisk mångfald, vilket gör att vi har mer pengar både till att skydda skog och till att sköta skog och andra markområden som vi redan har avsatt.

Faktum är, herr talman, att vi aldrig tidigare i Sverige har haft så mycket skyddad skog som vi har i dag. Dessutom ökar skogsindustrins och skogsägarnas frivilliga avsättningar, vilket är oerhört positivt. Samtidigt ser vi, som jag nämnde i mitt anförande, en positiv utveckling av miljöhänsynen inom brukandet. Det är för mig kanske det absolut viktigaste. Det är viktigt att vi skyddar skog, men det absolut viktigaste är att vi bedriver ett skogsbruk som tar bra generell miljöhänsyn.

Nej, det är väl kanske så att det inte direkt tillkommer några jobb inom svensk skogsindustri just nu. Det är väl inte så konstigt med tanke på att konjunkturen och efterfrågan på tryckpapper fullkomligt rasar som en konsekvens av att allt fler av oss använder läsplattor till exempel. Tidningsläsandet går ned. Svensk skogsindustri har det också tufft eftersom det byggs väldigt lite i vår omvärld, och den svenska kronan är urstark, vilket naturligtvis försvårar för vår exportindustri.

Det är därför jag tror att det är så viktigt att vi nu genomför de långsiktiga och strategiska satsningar som Alliansen gör på forskning och utveckling av nya produkter för att svensk skogsindustri ska klara det verkliga stålbad som man nu är inne i och komma ut stärkt och kunna producera produkter som både kan skapa jobb i Sverige och bidra till att klara vår omställning till ett hållbart samhälle.

De förslag som kommer från Socialdemokraterna när det gäller svensk skogsindustri handlar väl mest om att öka kostnaderna genom att införa kilometerskatt, höja arbetsgivaravgifter och på andra sätt höja bolagsskatterna med sammanlagt 30 miljarder på jobb och företagande. Det tror jag knappast kommer att leda till fler jobb.

Anf. 179 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Jag blev lite purken när Johan Hultberg försökte antyda att vi som vill ha lite regler inom skogspolitiken vill tillbaka till den lagstiftning som rådde före 1993 då det fanns en väldig massa detaljregler som inte alls handlade om att man ville skydda miljö, sociala värden eller annat som inte låg i skogsbrukarens eget intresse automatiskt utan som handlade om att staten trodde att man bättre än skogsbrukaren själv visste vad som var lönsamt och hur man kunde öka produktionen.

Det tycker jag inte är statens roll. Jag är övertygad om att den som driver sitt skogsbruk med intresse att tjäna pengar på det själv kan avgöra hur man ökar sin produktion och hur man tjänar pengar.

Däremot tycker jag att det är statens uppgift att sätta upp vissa ramar för detta, på samma sätt som staten sätter upp regler för vad man får göra om man driver en fabrik, vad man får släppa ut och så vidare, så att inte brukandet går ut över viktiga samhällsintressen som till exempel miljön och skogen. Det tycker jag är fullt rimligt.

Sedan är frågan på vilken detaljnivå dessa krav ska ligga. Jag tyckte att det var spännande när Johan Hultberg pratade om att frihet under ansvar också innebär ansvar och att det måste finnas sanktioner om man gör fel.

Men om vi har väldigt övergripande mål av typen ”du ska inte sabba miljön” är det också väldigt svårt att hålla någon ansvarig. Hur går man ut till en skogsägare och säger att i den här avverkningen tycker inte vi att du har varit sjyst mot miljön, och alltså får du böter.

Det är ju enklare om det finns vissa regler att förhålla sig till: att man ska spara si och så många träd, att man ska lämna si och så mycket kantzoner vid vatten, att man ska spara vissa biotoper och så vidare. Då vet skogsägaren att det här och det här och det här ska jag göra, och gör jag inte det blir det sanktioner.

Här hamnar vi i ett litet dilemma. Om vi vill ha den här ansvarsbiten med sanktioner på ett rättssäkert sätt måste vi också ha en viss tydlighet som kan innebära vissa detaljer. Hur ser Johan Hultberg på den konflikten?

Anf. 180 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Herr talman! Det är alldeles riktigt som Helena Leander säger att det är en utmaning att nå en tydlighet i lagstiftningen utan att det blir alltför mycket schabloner och så vidare. Jag ser med stort intresse fram emot att ta del av Miljömålsberedningens förslag som kommer den 15 juni och också att ta del av de målbilder Skogsstyrelsens dialogprojekt har presenterat och vad som står i de remissvar som kommer in.

Som jag sade i mitt anförande tror jag att det är viktigt att vi i vissa delar tydliggör lagstiftningen. Men egentligen tror jag att det viktigaste är att Skogsstyrelsen tar sin tillsynsverksamhet på större allvar än vad man faktiskt har gjort. Man har gjort för få besök ute i fält. Man har jobbat för lite med tillsynsverksamheten, och det har gjort att vi inte har fått några processer i domstol om hur dagens skogsvårdslag ska tolkas. Det är bekymmersamt.

Jag tror som sagt att dialogprojektet i kombination med Miljömålsberedningens arbete kommer att leda fram till en ökad tydlighet i viss mån, men jag vänder mig starkt emot att vi till exempel, som Miljöpartiet föreslår, ska ha exakta metergränser för skyddszoner intill vatten och så vidare. Naturen är inte en fyrkantig box där man kan pressa in kuber i ett hål. Den är lite mer komplex, och jag tror att man ska ha funktionella skyddszoner i stället för exakta meterangivelser.

Som sagt: Jag hoppas mycket på Miljömålsberedningens arbete i kombination med dialogprojektets arbete.

Anf. 181 HELENA LEANDER (MP) replik:

Herr talman! Det här var en något ödmjukare ton, och det tackar jag för.

Jag kan absolut hålla med om att mer tillsyn från Skogsstyrelsen skulle vara en jätte viktig sak. Jag kan också hålla med om att naturen inte är så enkel och fyrkantig och att det gör det svårt att ha väldigt mycket schabloner.

Som skogsägare har man samtidigt frågan: Om vi säger att en funktionell kantzon ska lämnas, hur vet jag som skogsägare då att jag har gjort rätt? Hela den diskussion som tidigare debattörer har haft om polytaxen och så vidare visar ju att det här är svår materia, och det är en sådan sak som gör att jag tror att man kommer att behöva vissa schabloner om man ska kunna ha en rättssäkerhet, även om man kanske skulle önska att det inte behövdes. Och rättssäkerhet är ju någonting som Johan Hultberg, Moderaterna, brukar förespråka.

Med respekt för Miljömålsberedningens arbete ska jag nu inte avkräva Johan Hultberg de exakta svaren på hur han vill utforma paragraferna, och det tror jag kanske inte heller att vi sköter bäst här. Men om vi ändå kunde ha någon form av ödmjukhet för att viss tydlighet kan behövas och att det kommer att krävas vissa detaljer så tror jag att debatten skulle vinna på det.

Anf. 182 JOHAN HULTBERG (M) replik:

Herr talman! Som jag nämnde hoppas jag och tror mycket på att man inom ramen för nuvarande lagstiftning kan göra vissa förtydliganden. En förbättrad tillsynsverksamhet och fler förelägganden som förhoppningsvis i sin tur överklagas av skogsägarna och drivs i rättsprocesser tror jag kommer att mynna ut i en ökad tydlighet om hur lagstiftningen ska tolkas.

Jag menar ju att det stora problemet kanske inte är att vi behöver förändra lagstiftningen, utan vi behöver få klart för oss hur den ska tolkas. Väldigt mycket arbete görs nu för att nå den ökade tydligheten, och då är som sagt dialogprojektet en viktig del liksom översynen av de allmänna råden och föreskrifterna till inte minst 30 § skogsvårdslagen, den så kallade hänsynsparagrafen. Dessutom har vi naturligtvis Miljömålsberedningens arbete.

Men jag tror, återigen, att det viktigaste är att man tar arbetet med tillsynsverksamheten på allvar. Jag tycker som sagt att det är positivt att Skogsstyrelsen förra året fördubblade antalet förelägganden och att man tydligt har sagt att man kommer att prioritera det arbetet högre. Det tror jag kommer att leda till ökad tydlighet.

Jag vänder mig som sagt mot alltför mycket schablonmässighet. Visst kan det behövas ett och annat förtydligande av den nu gällande skogsvårdslagen, men i grunden fungerar, som jag sade i mitt anförande, herr talman, den svenska skogsbruksmodellen väl. Vi har sett en ökning av miljöhänsyn inom skogsbruket och en ökad mångfald av brukandemetoder.

Det framgår klart och tydligt av skogsvårdslagen, upplever jag, att det är fullt möjligt att använda andra skogsbruksmetoder än kalavverkning. Även Miljömålsberedningen har, som jag förstått det, kunnat konstatera att nuvarande skogsvårdslag absolut inte är något hinder för att bedriva kontinuitetsskogsbruk i alla möjliga former.

Dagens skogsvårdslag möjliggör för den enskilda skogsägaren att utifrån sina mål och preferenser utforma brukandet, gärna i form av kontinuitetsskogsbruk.

Anf. 183 ANITA BRODÉN (FP):

Herr talman! Flera av oss i utskottet lever sedan en längre tid nästan dag och natt med skogsfrågorna, för som vi hört behandlar Miljömålsberedningen för närvarande hållbar markanvändning, och skogen upptar en stor del av just markanvändningen. Svaret på motionerna blir därför i de allra flesta fall en hänvisning till att beredning pågår. Det hindrar oss dock inte från att debattera skogen och även redovisa en hel del ståndpunkter.

Det är regeringens uppfattning att de jämställda målen, produktions- och miljömålen samt frihet under ansvar, ska ligga fast. Åganderätten är central för oss liberaler liksom för övriga i Alliansen, men det är också viktigt för oss att slå fast att det handlar om ett förvaltarskap. Det förpliktar och ska kopplas ihop med ett förvaltarskap.

Att skogsproduktionen har ett oerhört stort värde för vårt lands bnp råder det inget tvivel om. För Sveriges del svarar skogen för ett tillskott till statskassan på 123 miljarder kronor årligen. Det skapar arbetstillfällen för 100 000 personer och ger inkomster till 350 000 skogsägare. Den skogliga tillväxten, som vi redan debatterat, ligger på 97 miljoner kubikmeter, och det förväntas ske en årlig tillväxtökning på två miljoner kubikmeter. Nya material forskas fram. Det finns en ökad efterfrågan på träbyggnationer liksom en efterfrågan från textilindustrin. Dessutom pekar klimatfrågor och sociala frågor på värdet av skogen och visar på vikten av hållbar utveckling.

Vi har många skogsägare att tacka för en stor biologisk mångfald, men vi ska vara ärliga och konstatera att det också finns ett stort behov av förstärkning. Det finns, har funnits och redovisas stora brister, och därför behövs en förstärkning av den generella hänsynen. Det är oerhört viktigt att nu ta fram ett förtydligande av skogsvårdslagen och se till att ekosystemen och den biologiska mångfalden verkligen får det värde som de förtjänar.

Flera av oss har kritiserat den nuvarande skogsvårdslagen, herr talman, och menat att den varit och är otydlig samt saknar sanktionsinstrument. Min förhoppning är att Miljömålsberedningen genom en tydligare skogsvårdslag ska leverera relevanta förslag till en väl utvecklad miljöhänsyn i skogen, med sanktioner som tydliggör att det inte är acceptabelt med exempelvis svåra körskador i skogen.

Jag välkomnar givetvis Skogsstyrelsens dialogarbete och har tagit del av de slutsatser som nu börjar komma fram. Det är positivt, men jag är besviken över att myndigheten inte tidigare tagit itu med de problem som har uppdagats. Jag är också besviken över att Naturskyddsföreningen hoppade av det viktiga dialogarbetet. Men nu är vi där, och nu får vi precis som någon annan vända blad och jobba framåt.

En tydlig skogsvårdslag, ett hållbart skogsbruk, förstärkt generell hänsyn, skydd och restaurering av hotade arter är några av frågorna som Miljömålsberedningen arbetar med, och jag räknar med och hoppas att vi kommer att kunna redovisa goda lösningsförslag.

Herr talman! I samband med 1993 års skogspolitik saknades såväl klimataspekten som den sociala hänsynen. Det är två viktiga områden som måste finnas med. Ur klimatsynvinkel är det förstås angeläget att vi ökar kunskapen om hur skogen och marken kan lagra koldioxid samt kunskapen om hur skogsprodukter kan användas på det mest effektiva och klimatmässigt mest optimala sättet. Det behövs även mer kunskap om livscykelanalyser av biobränsle. Och inte minst har vi det viktiga arbetet på det internationella planet. Där måste vi tillsammans finna lösningar för hur vi globalt kan använda skogen, för att se om skogen kan vara en lösning på våra klimatutmaningar.

Ur social synvinkel har det blivit alltmer uppenbart vilket stort värde skogen har för människan. Flera har lyft fram det, bland annat Helena Leander som nämnde sin önskan att få springa i skog och mark. När det gäller hälsa och livskvalitet är skogen svaret för många människor. De tätortsnära skogarna har stor betydelse och en enorm potential. Ekoturism och friluftsliv efterfrågas alltmer, och där är skogen givetvis central med sina växter och djur.

Herr talman! Jag är mycket nöjd med att regeringen för några år sedan lade fram Sveriges första friluftsproposition. Jag var själv väldigt engagerad i det arbetet och känner att det var viktigt att allemansrätten där utgjorde en grund samt att vi lyfte fram friluftslivets stora värde. Det är ett riksintresse och måste märkas i kommunernas planer. Det är därför glädjande att följa utvecklingen på många håll, både vad gäller det arbete vi står inför och det som händer ute i kommunerna där man bildar kommunala naturreservat och biotopskyddsområden.

Jag och Folkpartiet har en riktig skogskäpphäst, och det är vårt krav på det statliga skogsinnehavet. Vi drev under många år kravet på att använda Sveaskogs marker som utbytesskog. Så blev det också så småningom. 100 000 hektar avsattes, vilket innebär att vi, trots att endast 60 000 hektar hittills har använts, i det närmaste har uppnått delmålet Levande skogar. Självklart tycker vi inte att det är tillräckligt. Hela arealen ska givetvis användas. Därför är det viktigt att det följs upp.

Det är viktigt att man fortsätter på den inslagna vägen genom att nyttja de statliga skogarna till utbytesskog och till skyddsavsättningar. Direktivet från staten bör vara mer miljöstyrande än vinstmaximerande. Vi måste ha balans även här. Sveaskogs ekoparker och naturvårdsskogar välkomnar jag verkligen. I dag fick jag bekräftelse på Sveaskogs och länsstyrelsens samarbete kring ekoparken Hornsö. Det är någonting alldeles fantastiskt och verkligen värt att nämna.

Avslutningsvis anser jag, herr talman, att det behövs en bättre samordning mellan exempelvis skogsstyrelse, kommuner, naturvårdsverk och länsstyrelser. För övrigt anser jag att artprojektet behöver stärkas.

(Applåder)

Anf. 184 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Anita Brodén nämnde att skogsindustrierna omsätter ungefär 125 miljarder kronor varje år. Det är stora summor; inget tvivel om det. Men turismen omsätter 225 miljarder kronor per år. Det är ungefär dubbelt så mycket. En starkt växande del är den form av turism som Anita Brodén själv nämnde, ekoturismen. Så gott som all den turismen äger rum i skogen. Ifall vi fortsätter att totalavverka 200 000 hektar skog

varje år finns det risk att vi inte kommer att ha så mycket skog kvar som man kan ekoturista i, att det inte blir några platser kvar där människor från städer kan bo mitt ute i skogen, vara ute på fjällsafari, paddla kanot från kanotuthyrningen och så vidare. Därför undrar jag: Är det inte dags att vi gör en uppgradering, så att vi också får sociala hänsynstaganden i skogspolitiken? Det kan väl inte vara så att det bara är det som huggs ned och blir massaved och papper som skapar ett värde från skogen?

Jag instämmer starkt vad gäller synen på förvaltningskap. Men jag undrar varför det då är så farligt att ge miljöorganisationerna talerätt, så att de till exempel kan överklaga en avverkning. Vi har fallet med den planerade avverkningen mitt i Änokdeltat i Kvikkjokk, som Naturskyddsföreningen har överklagat. Nu säger kammarrätten att de inte får göra det. Tänk om vi kunde komma överens om en ändring av lagen, så att miljöorganisationer verkligen kunde få göra det! Skulle inte det stärka förvaltningskapstanken?

Anf. 185 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! För det första vill jag verkligen hålla med Jens Holm beträffande turismen. Detta ser jag som en fråga om samarbete. Jag är själv väldigt engagerad i turistfrågorna och brinner verkligen för det här. Det är mycket naturturism och ekoturism. Därför är det väldigt viktigt att de sociala frågorna också kommer in i skogsarbetet och i de kommande besluten. Det håller jag verkligen med om.

Men när man lyssnar på Jens Holm blir det väldigt mycket svart eller vitt. Det blir antingen eller. I hela Sverige finns det 350 000 privata skogsägare. Många har ett familjeskogsbruk. Där är det inte tal om sådan kalavverkning som Jens Holm beskriver, utan man förvaltar sina skogar, vilket man har gjort i generationer. Väldigt ofta är det i de här skogarna som människor tycker om att ströva och gå. Det är så också i de brukade skogarna. Jens Holms beskrivning är inte korrekt.

Däremot har det skett stora kalavverkningar där man inte har följt bestämmelserna, som jag var inne på i mitt anförande. Där har det visat sig finnas stora brister i den generella hänsynen. Detta behöver nu stramas upp i en tydligare skogsvårdslag. Dessutom, herr talman, behöver man använda kontinuitetsinstrumentet mer. Jag hoppas att jag kan utveckla detta lite mer i nästa replik.

Anf. 186 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Då låter det som att vi är ganska överens om vad vi vill, Anita Brodén. Men då gäller det också att kunna fatta rätt beslut, så att vi går åt det hållet. Jag önskar att det vore så som du beskriver, att det är ett fåtal totalavverkningar som har gjorts på ett dåligt sätt, men att den absoluta merparten sköts på ett fantastiskt sätt. Jag är ledsen, men det är i alla fall inte min bild, och jag tror att väldigt många utanför den här kammaren inte heller har den bilden. Därför är det viktigt att vi ger skogen ett bättre skydd i lagstiftningen.

Jag vill åter ta upp en sak som du inte riktigt svarade på, nämligen miljöorganisationernas rätt att överklaga en ansökan om avverkning. Varför kan vi inte ge miljöorganisationerna den rätten, så att det i alla fall finns någon som kan föra skogens talan? I dag är det så att en skogsägare skickar in en ansökan om avverkning. Sex veckor senare är det fritt fram

för avverkning, om inte Skogsstyrelsen har reagerat, vilket de gör vid ett fåtal promille av alla ansökningar, Anita Brodén. Ifall vi släpper in miljöorganisationerna här får vi mer insyn och mer kontroll över verksamheten. Det är det som Vänsterpartiets och Miljöpartiets reservationer i betänkandet handlar om. Jag tycker att det är synd att Folkpartiet än så länge inte ansluter sig till oss, men ni har chansen när vi ska rösta om detta nästa vecka.

Anf. 187 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag lyfter ofta fram och pläderar för familjeskogsbruket. Här har man i generationer vårdat sina skogar, vilket är väldigt viktigt. Här finns också mycket av den biologiska mångfalden, inte minst i södra Sverige, där vi har ett blandskogsbruk. Skogsägare har oftast ett oerhört stort ansvar och en känsla för sin skog. Det förekommer däremot i bolagsskogar – och det har också förekommit hos större privatskogsägare emellanåt – att man missar å det grövsta, och det vill vi komma till rätta med.

När Jens Holm pratar om dialog vill jag påminna om att det fanns ett enormt stort och viktigt dialogprojekt från vilket Naturskyddsföreningen hoppade av. Man pratar om värdet av dialog; i det sammanhanget hade det verkligen funnits chans att ha en talerätt. Men Naturskyddsföreningen hoppade av. Det är jag djupt besviken över.

När vi talar om talerätt vill jag också säga att det nu pågår en rättslig prövning, som får ha sin gång. Sedan får vi höra. Men jag vet att landsbygdsministern har lyft fram frågan om Århuskonventionen och är nog med att vi följer den. Där råder ingen tvekan. Vi följer den nog.

Jag vill ändå på något sätt nysansera bilden. Där det inte fungerar ska vi se till att det finns ett tydligt ramverk och en tydlig skogsvårdslag med sanktioner. Men där det fungerar väl måste vi kunna lyfta fram det, så att vi ger stimulans och har frihet för skogsägare inom ett tydligt ramverk.

Anf. 188 INGER FREDRIKSSON (C):

Herr talman! Jag vill stämma in i lovsången till skogen. Min barn-domsskog sköttes med plockhuggning, och det var alltid med viss bävan som vi tittade till skogen efter en storm. Under senare år är det andras skogar jag besöker, strövar i och plockar bär och svamp i.

Skogen är något som ligger oss centerpartister väldigt varmt om hjärtat. Vi känner dess betydelse och möjligheter. Skogen är rekreation och skafferi. Den är livsmiljö för våra djur. Men den är också en viktig grund för vårt svenska välstånd som råvaruproducent och reservkapital.

Centerpartiet tror på skogen och dess möjligheter att ge jobb, hålla landsbygden levande och bidra med ekosystemtjänster. Även om vi ser idylliska John Bauer-skogar framför oss måste också en sådan skog vårdas om den ska fortsätta att ge oss det vi söker av svamp, bär och återhämtning. Det är naturligt att avverka, naturligt att hjälpa förnyelsen på traven med plantering, röjning och gallring.

Skogen är en basnäring för Sverige, och det saknas inte utmaningar. Lågkonjunkturen påverkar efterfrågan på råvara, och det slår mot skogsbruket. Likaså finns problem att få tag i kunnig arbetskraft som kan köra skogsmaskinerna. Över allt detta svävar klimatfrågan. Skogen ger oss bättre möjligheter än många andra länder har att ta fram nya bränslen i

den omställning som måste ske. Vi kunde till exempel i morse höra radion berätta om nya träfibrer som skulle kunna användas i textilier och då kanske kunna ersätta den resurskrävande bomullen. Det är en mycket positiv utveckling.

Centerpartiet var pådrivande för satsningen på Skogsriket. Det går dock aldrig att luta sig tillbaka och vara nöjd. Det skapar ingen framtid. Vi ser att det behövs en samlad strategi, en plan för hur vi ska hantera skogen i framtiden. Om vi vill ha mer skogsråvara, mer förnybar energi för att nå klimatmålen, om vi vill ha flera möjligheter att skapa verksamheter som visar skogens alla värden, då är ett av svaren på detta det nationella skogsprogram för Sverige som regeringen har gett Skogsstyrelsen i uppdrag att planlägga.

Vi måste veta vad vi vill för att komma dit vi ska. Miljömålsberedningen kommer också att lägga fram synpunkter som måste besvaras med handling.

Herr talman! För oss centerpartister är äganderätten grundläggande. Det man äger vårdar man. Att skogspolitiken bygger på frihet under ansvar är en styrka. Jag tog i en tidigare debatt upp exemplet från Dalarna om hur en släkt vårdat sin skog under århundraden så att de unika värdena fortfarande är unika. Det är inget enstaka exempel. Jag skulle säkert utan svårighet kunna hitta många fler.

Skogsbruk är en mycket långsiktig verksamhet. Ett ansvarsfullt skogsbruk handlar om att bygga upp ett kapital som kanske nästa generation får skörda.

Ett långsiktigt skogsbruk kräver långsiktiga spelregler. Centerpartiets linje är att skogsägare är ansvarsfulla. De klarar av att ta ansvaret utan ytterligare byråkrati och regleringar.

Det är möjligt att vi är blåögda, eller grönögda, i Centerpartiet, men vi tror att skogen har mer att ge och att detta går att ta vara på och att det går att göra på ett ansvarsfullt sätt. Ett nytt nationellt skogsprogram är en väg till ett hållbart skogsbruk.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 2 maj.)

13 § Jakt och viltvård

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2012/13:MJU17
Jakt och viltvård.

Anf. 189 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S):

Herr talman! Efter att ha ägnat en dryg timme till att lyssna på en väldigt spännande debatt om skogen tänkte jag att vi skulle ägna en stund åt dem som faktiskt lever där. Jag kommer att tala om några av de arterna i anförandet.

Vi ska nu debattera miljö- och jordbruksutskottets betänkande nr 17 om jakt och viltvård. Det är ett osedvanligt tunt motionsbetänkande i år, måste jag påpeka. Anledningen till det är att många av de motioner som senast är väckta behandlas förenklat i år. De kommer alltså inte att tas upp till debatt här i kväll.

Jag känner att jag vill klargöra det så att inte alla engagerade tittare och protokollsläsare tror att vi politiker inte har mer åsikter och tyckanden om jakt och viltvård än just det som kommer att behandlas i kväll. Jag kan garantera att vi kommer tillbaka till frågor om älgjakt, fällfångst, skarvar och småvilt vad tiden lider, men inte just här och nu.

En annan anledning till att betänkandet är ganska tunt är att ganska mycket av det som finns som riktiga förslag hänvisas till den pågående Jaktlagsutredningen. Det är bra att det nu är tillsatt en större utredning som ska gå igenom hela jaktlagstiftningen. Det är i dag en lagstiftning som är väldigt lappad och lagad under många år. Den behöver absolut ses över och moderniseras utifrån de förutsättningar som gäller i dag. Om det är vi nog överens i alla partier här i riksdagen.

Det är också jättebra att det kommer ett delbetänkande redan i augusti, om jag har förstått det rätt, som handlar om var myndighetsansvaret ska ligga. Det behöver verkligen komma så att vi vet vad man har att förhålla sig till om det ska till några större förändringar.

Det vi inte är riktigt överens om, och det som vi från socialdemokratiskt håll har varit väldigt kritiska mot, är hur enormt stort uppdrag man har gett till utredaren och vad som har blivit instoppat i maratonutredningen, som inte ska lämna sitt slutbetänkande förrän i december 2014.

Som man kan läsa i vårt särskilda yttrande till betänkandet är vi bland annat mycket negativa till att just de två jaktfrågor som regeringen mot sin ursprungliga vilja har fått i uppdrag av riksdagen att lösa har stoppats in i utredningen. Både frågan om fjälljakten och frågan om dubbelregistreringen, det vill säga den dubbla jakträtten på älg som finns i vissa områden i vårt land, ligger i utredningen och ska inte behandlas förrän tidigast under 2015.

Det är i mina ögon ett exempel på att begrava brännande och för regeringen obekväma frågor för en väldigt lång tid framöver. I varenda debatt från och med nu fram till december 2014, och det ligger som bekant ett val däremellan där vi kommer att debattera frågor flitigt, kommer regeringen och de borgerliga partiernas företrädare på alla olika nivåer att hänvisa många av de frågor som handlar om just jakten till den pågående utredningen

Man skjuter över det på nästa regering att hantera. Nog tycker jag att det hade varit smakfullt om man kanske kommit med delbetänkanden om just dessa två frågor som inte direkt är kopplade till lagstiftning på det sättet. Det är två frågor som riksdagen de facto har fattat beslut om att den vill ha lösningar på. Man kanske till och med skulle ha tillsatt en parallell utredning för just de två frågorna om man anser att de behöver utredas ytterligare. Jaktlagsutredaren har tillräckligt mycket ändå att titta på fram till december 2014.

Det finns ingen anledning att lägga frågan om till exempel fjälljakt i utredningen. Det tyder snarare på en brist på både mod och vilja från regeringen att lösa de uppgifter som riksdagen har lagt på regeringen.

Herr talman! I betänkandet behandlas frågor rörande bland annat den svenska vildsvinsförvaltningen. Det finns all anledning att diskutera den lite grann.

Vi kan göra ett litet historiskt tillbakablickande här från talarstolen. Det kanske var ett av de mindre lyckade besluten som riksdagen någonsin har fattat. Det beslutades 1981 att vi skulle utrota den svenska vildsvinsstammen förutom de 200 individer som då fanns i området kring Mörkö i Sörmland. Det gick sådär med den målsättningen. År 1987 gav man upp här i kammaren och accepterade vildsvinen som en del av den svenska faunan, och man gav upp tanken på utrotning av dem.

I dag är det lite svårt att säga exakt hur många vildsvin som finns. Det är många siffror som figurerar. Det är inte speciellt mycket färre än 100 000, men det är nog inte så många som 150 000. Det är väldigt svårt att göra beräkningar av hur stor stammen är. Den rör sig också upp och ned av naturliga skäl beroende på vilka förhållanden som råder under vintrar och annat.

Det man kan säga är att 100 000 vildsvin är väldigt många. De är också väldigt koncentrerade på vissa ställen, och på en del ställen ökar de lokala bestånden explosionsartat. Det ställer till väldigt stora problem på många områden kanske framför allt inom jordbruket.

Vi ser också en stor ökning av trafikolyckor med vildsvin inblandade. Det är rätt obehagliga olyckor. Det kan alla vittna om som har varit med. Vildsvinen blir väldigt kompakta och stora och gör stor skada när man krockar med dem.

Under 2012 skedde det 4 200 olyckor bara med vildsvin. Det är en ökning med 1 500 från året innan. Det är en ökning på i runda slängar 35 procent på ett år. Det är väldigt mycket.

Samtidigt ser vi att avskjutningen av vildsvinsstammen inte har ökat speciellt mycket. I rena siffror har den gått ned. I förhållande till stammens storlek har den legat ganska lika. Men den är uppenbarligen inte tillräckligt stor.

Det tyder på att vi måste bedriva ett mer aktivt arbete politiskt för att hantera vildsvinsfrågan innan den helt går oss ur händerna. Vissa hävdar med bestämdhet att den redan har gjort det. Vi måste vara mer aktiva med politiska beslut. Vi måste vara snabba med de besluten för att underlätta för vildsvinsförvaltningen. Vi måste också uppmuntra och ge förutsättningar för jägare och lokala organisationer att delta i framtagandet av förvaltningsplanerna och i själva förvaltningen på grund av vad jag nyss sade. Just för att stammen på vissa områden lokalt växer så väldigt fort måste vi ha en lokal förankring i förvaltningen av vildsvinen.

Även i vildsvinsfrågan hänvisar de borgerliga partierna i sin majoritetstext delvis till jaktlagsutredaren. Det är när det gäller frågan om utfodring. Vi är alla medvetna om de problem som finns kring utfodring av vildsvin och de problem som felaktig utfodring medför. I vissa fall är det sätt på vilket utfodringen sker moraliskt förkastligt. På vissa ställen är det djurskyddsmässigt förkastligt. Det är ett problem; det är ett akut problem. Men regeringen avser alltså inte att återkomma i frågan förrän i december 2014. Detta innebär i praktiken – i allra bästa fall, ska jag tillägga – beslutsfattande någon gång under våren 2015 och implementering därefter. Det är lång tid kvar för ett så pass akut problem.

I sammanhanget vill jag också passa på att skicka en liten uppmaning till de borgerliga partiernas företrädare här i kammaren att föra en kunskapsöverförande diskussion med en del kolleger som finns i andra utskott i riksdagen så att man inte där fattar beslut som inte underlättar den effektiva viltförvaltning som vi alla vill ha. I stället för att lägga ut texten om det hänvisar jag helt enkelt till vår partimotion i betänkandet från justitieutskottet om den nya kameraövervakningslagen. Där tas bland annat frågan upp om att man skulle kunna underlätta för kameror vid åtlar.

Herr talman! Egentligen finns det många frågor som man kan beröra i ämnet, men jag stannar vid detta för denna gång. Jag är helt övertygad, som jag tidigare sade, om att vi kommer att ha många anledningar att fortsätta diskussionen om jaktfrågorna och att göra det lite bredare och större.

Sist av allt yrkar jag bifall till reservation nr 5.
(Applåder)

Anf. 190 HELENA LEANDER (MP):

Herr talman! Nu har Helén Pettersson redan förklarat att detta motionsbetänkande inte handlar om allting som vi tycker om jakt. Det säger till exempel ingenting om vad vi kan göra för att anpassa djurskyddet inom jakten.

Det ska i och för sig sägas med en gång att viltkött har större förutsättningar att innebära bättre djurhänsyn än djurfabriksskött eftersom de vilda djuren i alla fall får vara just vilda innan de skjuts. Men om man ska göra anspråk på att vara ett mer djurvänligt alternativ måste man också komma till rätta med de skadeskjutningar som fortfarande är alldeles för många och de plågsamma jaktformer som fortfarande förekommer. Men det är som sagt inte det som motionsbetänkandet handlar om.

Däremot handlar det till exempel om jaktlagstiftningen, som just nu är under utredning. Om vi går tillbaka till den senaste rovdjursutredningen föreslogs bland annat att man skulle överväga att samla jaktreglerna under miljöbalken och att talerätten för miljöorganisationer skulle utredas. Det är båda förslag som är värda att titta på, men tyvärr kom de aldrig med i utredningsdirektiven. Talerätten har i och för sig under tiden hunnit ändras i praxis. Därför vore det rimligt att man också ändrar lagen så att den speglar detta och våra åtaganden enligt Århuskonventionen.

En annan sak som borde ses över är Jägareförbundets så kallade allmänna uppdrag. Det allmänna uppdraget är en märklig konstruktion från 30-talet där staten pekar ut en enskild intresseorganisation och ger den uppdraget att leda delar av jakten och viltvården. Det handlar bland annat om att tillhandahålla objektiv information i jakt- och viltvårdsfrågor. För detta får Jägareförbundet årligen ungefär 50 miljoner kronor ur Viltvårdsfonden, som finansieras av jaktkortsavgiften.

Det är i och för sig inget märkligt med att ideella organisationer kan söka medel för att genomföra olika projekt som samhället finner angelägna. I det här fallet kommer pengarna dessutom ursprungligen från jägarna. Men det är ingen sorts medlemsavgifter som jägarna har rätt att få tillbaka, utan det är snarare en sorts ersättning för att man får jaga djur som ingen enskild person kan sägas äga. Då blir det rätt märkligt när

staten pekar ut en enskild organisation och ger den uppdrag och finansiering på ett sätt som normalt brukar förbehållas statens egna myndigheter.

Dessutom kan man ifrågasätta om en organisation som har som syfte att främja sina medlemmars intresse av jakt är den bäst lämpade att tillhandahålla objektiv information i jaktfrågor. Nu har just rovdjuren tillfälligt lyfts ur detta uppdrag eftersom förbundet inte har velat samarbeta om vargen, om man uttrycker det så. Men de många hätska uttalanden som har kommit från en rad av förbundets företrädare belyser ändå den svårighet som finns i att å ena sidan företräda sina medlemmars intressen, å andra sidan vara objektiv.

Det innebär inte att Jägareförbundet inte gör värdefulla saker. Eftersök av trafikskadat vilt är en sådan verksamhet som är viktig för att förhindra att djur behöver lida längre än nödvändigt om de är skadade. Det är en insats som staten mycket väl bör stödja också ekonomiskt. Däremot kanske man inte ska göra det genom konstruktionen med det allmänna uppdraget. Om staten i stället skulle välja att upphandla den tjänsten skulle Jägareförbundet rimligtvis ligga bra till. Och givetvis bör Jägareförbundet kunna söka medel för naturvårdsprojekt på samma sätt som andra ideella organisationer. Däremot tycker jag att gräddfilen som det allmänna uppdraget innebär har spelat ut sin roll.

Rovdjursfrågan har vi annars debatterat i naturvårdsbetänkandet häromsistens. Men vi har några pusselbitar kvar som är relaterade till jaktfrågor. Min utgångspunkt är att det är hundföraren som ansvarar för hundens säkerhet och inte staten som ansvarar för att rensa naturen från de rovdjur som kan hota hundens säkerhet i en jaktsituation. Däremot tycker jag att staten har ett stort ansvar för att ersätta de näringsidkare som trots försiktighetsåtgärder kan drabbas av rovdjursangrepp. I första hand tycker jag att man ska jobba med förebyggande åtgärder som stängsling och se till att det verkligen finns rimliga ersättningar och förutsättningar för det. Men i fall där detta inte är ett alternativ, inte minst rennäringen, eller där olyckan trots goda åtgärder är framme, måste det också finnas generösa ersättningar. Rovdjursutredningen har föreslagit mer pengar till detta ändamål. Det är också någonting som vi stöder i vår budget.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 4.
(Applåder)

Anf. 191 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jakt är någonting som engagerar hundratusentals svenskar. Det är en viktig fråga. Jag tycker precis som Helena Leander att om man äter kött är det mycket bättre att äta viltkött än kött som är producerat på ett fabriksliknande sätt av intensivuppfödda djur.

Vi i Vänsterpartiet har en del synpunkter på vissa jaktformer som finns i Sverige. Över lag kan man säga att våra förslag handlar om att vi vill ha större djurhänsyn än vad som finns i dag. Det avhandlas inte direkt i detta ärende, varför jag inte går in på detaljerna.

Jag skulle vilja ta upp några frågor som har direkt bäring på ärendet. Den första rör det så kallade allmänna uppdraget. Det handlar om vem som egentligen ska ha ansvaret för att informera om jakt- och viltfrågor i Sverige. I dag har Svenska Jägareförbundet detta huvudansvar. Förbundet ska förmedla en objektiv sakkunskap om viltfrågor i Sverige.

Jag menar att det blir hart när omöjligt för en jägarorganisation att förmedla objektiv information. Därför tycker Vänsterpartiet och Miljöpartiet i reservation nr 4 att detta är en gammalmodig konstruktion som har hängt med sedan långt tillbaka, där det är jägarna själva som ska sköta informationen om jakt och vilt. Vi tycker inte att detta känns som en modern ordning längre. Det vore i stället fullt rimligt att alla aktörer som har relevant information att komma med – det kan vara djurskyddsorganisationer och miljöorganisationer men också jägarorganisationer – skulle kunna söka pengar från Viltvårdsfonden och bedriva informationsarbetet.

Jag skulle också vilja knyta an till det som Helén Pettersson från Socialdemokraterna tog upp, fjälljakten. Jag måste säga att det är djupt beklagligt vad den borgerliga regeringen har gjort. Strax efter valet öppnade man upp för storskalig jakt för egentligen hela Europas medborgare att jaga i de svenska fjällen. Det gjorde man genom en ändring av rennäringsförordningen. Man menade att så här måste vi göra för att det ska vara fri rörlighet i EU.

Tack och lov beslutade en enig riksdag våren 2012 att det inte var acceptabelt att det var på det sättet, utan vi uppdrog åt regeringen att föra in den tidigare lagstiftningen och därmed ändra i rennäringsförordningen. Det var våren 2012, för drygt ett år sedan, som vi fattade beslutet. Fortfarande har regeringen inte gjort ett skvatt, utan man väljer att begrava frågan i en utredning. Det tycker jag är oacceptabelt och ett svek mot den här församlingen.

Avslutningsvis vill jag understryka vikten av att vi har en generös ersättning för skador som vilda djur och i synnerhet rovdjur åsamkat. Jag tror att vi genom att höja ersättningen för rovdjursskador ökar möjligheterna för en större förståelse för den svenska rovdjurspolitiken. Vi understryker i reservation 3 att det är väldigt viktigt med en generös ersättning för rovdjursskador. Jag tycker att det är olyckligt att regeringen än så länge inte har svarat på det önskemålet, men man kan hoppas att de gör det snart.

Anf. 192 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Herr talman! Jag vill inledningsvis säga att svenska folket har en väldigt stor tillgång i den viltförvaltning som vi har i vårt land. Vi har en bredd av vilt som inte så många andra länder har. Vi har dessutom välskötta viltstammar med friska djur som är till stor glädje för de allra flesta. Jag vågar nästan påstå att alla svenskar ser vilt med en viss regelbundenhet. Det är oerhört glädjande, och det ska vi vara stolta över.

Men det här sköter sig naturligtvis inte självt, utan det ligger ett stort och tungt frivilligt arbete bakom denna möjlighet för svenska folket, oavsett vad man gör i skogen.

Jag vill till att börja med yrka bifall till betänkandets förslag och avslag på reservationerna.

Precis som har sagts av mina företrädare här i talarstolen är det många förslag som nu hanteras i en jaktlagsutredning som är tillsatt. Vi har hört här tidigare att man ondgör sig, inte minst Socialdemokraterna i ett särskilt yttrande, över att utredningen tar så lång tid och att den skulle ha gjorts för mycket länge sedan. Vi är ganska vana vid att oppositionspartier har en mycket snabbare väg än regeringspartier. Jag tycker ändå

att vi ska notera att det är positivt att Jaktlagsutredningen har tillsatts. Det visar att vi inser att vi måste göra någonting.

Nu har det nämnts några enskilda delar i Jaktlagsutredningen. Men jag vill bara för kompletteringens skull nämna att det handlar om den dubbla jakträtten, om en översyn av fjälljakten. Det handlar om myndighetsansvaret, om en jaktidsberedning, om jakt på allmänt vatten, om jakt efter kronhjort, som haltar med tanke på att det bara är i Skåne man kan förvalta den på ett vanligt sätt. Det handlar vidare om utfodring av vilda djur, om viltvårdsområden, om arrendatorernas jakträtt och om regel-förenkling. Som ni hör är det en ganska bred och djup genomgång, och jag välkomnar att regeringen nu har tagit initiativ till denna så att vi kan få detta belyst på ett allsidigt sätt.

Herr talman! Mot bakgrund av att Jaktlagsutredningen nu arbetar vill jag från Moderaterna skicka med vad vi tycker är viktigt att tänka på, ett mer framåtsyftande medskick.

Vi tycker att man i större utsträckning än i dag ska ha rullande förvaltningsplaner. Och vad menar vi då med det? Jo, vi menar att vi ska ha förvaltningsplaner för fler arter, och främst de som vi förvaltar aktivt, kanske på treårsbasis eller liknande så att årliga variationer inte ska inverka så mycket utan att det finns en långsiktighet. Vi tror att det är utomordentligt viktigt, inte minst för det vilda.

Vi tycker också att man ska kunna ha regionala hänsyn vid för stora och talrika stammar av vilket vilt det vara må. Även om man inte har uppnått ett nationellt mål ska man på lokalplanet kunna förvalta dem på ett sådant sätt att det inte uppstår negativa effekter i alltför stor utsträckning.

Det är också viktigt att länsstyrelserna, som har en viktig roll i den svenska viltförvaltningen, inte minst när det gäller tillsyn och myndighetsutövning, tolkar den lag som denna församling stiftar på ett likartat sätt. Det ska inte vara någon skillnad om man är i Västerbotten eller i Skåne, utan det ska vara samma tillämpning. Dess värre är det inte så i dag, och det ser vi alltför ofta. Det finns en del som är bättre och en del som har lite att lära, men det är inte acceptabelt sett ur ett medborgarperspektiv att det är olika tillämpning.

När det gäller viltinventering tror vi att det är viktigt att fler engagerar sig, att exempelvis fågelskådare, jägare, friluftsmänniskor etcetera kan hjälpas åt att göra inventeringarna, inte minst rovdjursinventeringar. På det sättet får man en ökad förståelse för den här typen av inventeringar och därigenom en större tilltro till dem. Det är ju ganska meningslöst om man använder inventeringsresultat på olika sätt och därigenom inte kommer fram till en gemensam ståndpunkt.

Avslutningsvis, herr talman, tycker vi att det är utomordentligt viktigt att vi försöker minska den splittrade bild som finns i dag. Det är ju väldigt många som är inne och rör i viltförvaltningen. Vi kan bara se här i kammaren, precis som sades för en liten stund sedan, att rovdjuren debatteras under ett helt annat betänkande och ligger under Miljödepartementet. I dag debatterar vi de andra 500 djuren som ligger under Landsbygdsdepartementet. Det här är inte speciellt klokt, utan det är jätteviktigt att få ihop helheten.

Som har sagts tidigare är skogen den gemensamma nämnaren. Det är ju i det ekosystemet som det vilda finns. Då måste man kunna koppla

ihop detta så att det hamnar under en hand. Vi har därför föreslagit att allt vilt ska hanteras av ett departement och har fastnat för att det bör vara Landsbyggsdepartementet, eftersom de redan har de 500 djurslagen vid sidan om de 5 rovdjuren som hanteras på Miljödepartementet. Det är därför mest naturligt att det är så. Det är också mest naturligt av det skälet att skogen redan hanteras på Landsbyggsdepartementet, och man måste samförvalta skogen och det vilda. Annars kommer vi inte att nå den absolut bästa av alla världar.

Herr talman! Med detta hoppas jag att vi med förenade krafter kan fortsätta att hjälpas åt att utveckla den svenska viltvården till gagn för alla svenska medborgare.

(Applåder)

Anf. 193 ANITA BRODÉN (FP):

Herr talman! Våra viltstammar utgör en stor tillgång och rikedom. Det innebär ett stort ansvar för oss alla att förvalta denna rikedom på bästa sätt. Viltförvaltning av våra olika stammar krävs för att minimera skador men också för att hålla stammarna på en frisk och livskraftig nivå. Jakt och viltvårdsarbete engagerar många människor och skapar arbetstillfällen, intäkter och en rik fritid.

Herr talman! Vid ett sådant här tillfälle är det möjligt att framföra sitt partis olika åsikter. Jag tog del av kollegan Bengt-Anders Johanssons anförande där han redovisade Moderaternas inställning. Det pågår en utredning, så vi kommer att få tillfälle att debattera detta mer när den är klar.

Folkpartiet har alltid förordat en tydlighet i styrning och ansvarsfördelning och, där det finns goda skäl, också ökad samordning som kan leda till och oftast leder till ökad effektivitet.

Frågan om rovdjuren handlar inte ytterst om jakt, anser vi, utan om förvaltning och bevarande av den biologiska mångfalden. Olika insatser krävs för att säkerställa genetiskt friska stammar och en gynnsam bevarandestatus. Vår bedömning är därför att Naturvårdsverket har en viktig kompetens på detta område och också möjlighet att bedöma hur och i vilken omfattning olika former av jakt kan tillåtas.

Herr talman! Vi är rörande överens om att Sverige har en föråldrad jaktlagstiftning med 25 år på nacken. Den har visserligen ändrats något under årens lopp, men den är i behov av en ordentlig översyn. Det är därför välkommet med denna utredning.

Eva Eriksson har tidigare lagt fram en djurskyddsutredning, men den omfattade bara djur som människan håller.

Jaktlagstiftningen är i flera avseenden otydlig. Dessutom har flera direktiv under årens lopp antagits i EU, till exempel art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet, som gör att det är viktigt att nu få en ordentlig samling på plats vad gäller jaktfrågorna.

Herr talman! Viltskador är ett stort och allvarligt problem för många. Jägare betalar årligen in pengar till Viltvårdsfonden. Det är pengar som sedan kan nyttjas till olika viltvårdsinsatser, bland annat till det allmänna uppdraget.

Att minimera viltskador är A och O liksom den information och kunskap som måste till för att förhindra dessa.

Rovdjurskador uppstår också, och regeringen har anslagit nästan 50 miljoner årligen för att ersätta rovdjurskador. Vi vet att det är vanligt förekommande i renbeteslandet, och här finns stort behov av att regeringen tillskjuter dessa medel.

Det finns ett problem som inte har nämnts i debatten. Vi talade om skog för en stund sedan, och skador på skog, inte minst på tallplantor, är ett reellt problem för många skogsägare. I vissa skogar är det en hög procent skador, vilket givetvis åsamkar skogsägarna stor ekonomisk förlust. Därför är det viktigt med de forskningsprojekt som pågår om hur man ska kunna odla i skogen för vilt och om viltåkrar. Man forskar också på hur man ska kunna utfodra vilt på annat sätt och locka bort dem från att äta på skogsplantorna.

Herr talman! I stora delar av landet har man problem med vildsvin, vilket också har lyfts fram här. Vildsvinen har ökat markant, och det är ett stort problem. Jag kan förstå den frustration som många känner. Det är akut nödvändigt att få en balanserad stam. Förvaltningsplanen har nämnts, och där kommer man att komma fram till olika lösningar. Jag förstår dock att det brådskar. Därför är det viktigt att vi ser vad vi kan göra här och nu för att hejda utbredningen och möjliggöra för människor att känna en större trygghet och slippa dessa problem.

Det är dock inte enbart ett problem. Det är också en stor matresurs. Tar vi vara på detta på ett bra sätt får vi stor nytta av det.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 194 INGER FREDRIKSSON (C):

Herr talman! Jakt- och viltfrågor engagerar, precis som många har sagt. Tyvärr blir debatten ofta svart eller vit, och de grå nyanserna, balansen och avvägningen mellan olika intressen, kommer inte alltid fram.

I påskas när jag var hemma i Bohuslän dök vargen upp i min pappas hemtrakt Utby i Uddevalla kommun. Vargen rev sju får av åtta. Rovdjursfrågan kommer nära när den befinner sig runt knuten.

En trovärdig rovdjurspolitik tar hänsyn både till naturvårdsintressen och intressen från djurägare och andra berörda i områden med rovdjur. Regeringen har flyttat besluten närmare de berörda och genomfört en ny rovdjursförvaltning med ökat regionalt ansvar och lokalt inflytande.

Det är viktigt för oss i Centerpartiet att de som är berörda ska ha ett verkligt inflytande över rovdjursfrågorna. Vi kommer nämligen aldrig att nå samsyn om vi inte får dialogen att fungera och kan hitta balansen.

Herr talman! Vildsvinsfrågan är också het. Den blir hetare när vildsvinen börjar rota upp golfbanor och trädgårdar efter att tidigare ha nöjt sig med lantbrukarnas vallar och sädesfält. I Sörmland är vildsvinen ett gammalt problem. Eftersom många lantbrukare i länet är arrendatorer som inte har jakträtt har skadeproblemet varit ännu större.

Nu är det en hel del på gång som ska göra att vildsvinsstammen kan hållas på en mer rimlig nivå. Jaktlagsutredningen ska exempelvis titta på utfodringsfrågan.

Vidare har landsbygdsminister Eskil Erlandsson tagit initiativ för att underlätta vildsvinsjakt. Han har också tagit initiativ till en snabbutredning om subventionering av trikintester i syfte att göra försäljning av

vildsvinskött enklare. Det arbetas också för att förenkla införandet av vildsvinsfällor så att fällor som är godkända i ett annat land också ska kunna användas i Sverige. Då kan det räcka med en anmälan till Naturvårdsverket i stället för ett helt godkännande.

Åtelkameror har också tagits upp i debatten. Visst är integritetsaspekterna viktiga, och de måste förstås lösas. Jag tror dock att det finns viss förståelse för att filmning sker om syftet är att begränsa skadorna på grödor, i skog och i trafik.

Herr talman! Slutligen vill jag säga några ord om jakttider. Organisationer som har många jagande medlemmar brukar dela in sin verksamhet i före och efter älgjakten. Det är nämligen inte lönt att lägga sammanträden mitt i älgjakten, i alla fall inte om man vill vara något så när demokratisk.

Det finns anledning att se över jakttiderna för älgjakten, inte minst därför att klimatet delvis har förändrat förutsättningarna. Det är inte säkert att det är frost och lövfällning när älgjakten inleds i södra och mellersta Sverige, vilket är en fördel för jakten.

Inte minst av den anledningen behöver jakttiderna ses över, vilket nu Jaktlagsutredningen gör. Det är viktigt att få till en modern lagstiftning som är tydlig och ger stöd för en långsiktigt hållbar jakt- och viltvård och som också tar hänsyn till den biologiska mångfalden.

En del har nämnt Håkan Larsson, utredaren. Jag känner honom personligen. Jag vet att han är noggrann och enveten som den smålänning han är, omplanterad i Jämtland. Jag har fullt förtroende för hans arbete.

I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 195 OLLE LARSSON (SD):

Herr talman! Dubbelregistrering vid jakt är en av många orättvisor som staten har skapat mellan folkgrupperna och näringarna i det så kallade renbetesområdet i Norrland, som utgör 35 procent av landets yta. Statens ensidiga gynnande av rennäringen har fått förödande konsekvenser för alla andra näringar och kulturyttringar inom området.

I SLU:s bok *Traditionell kunskap och lokalsamhällen* går att läsa: ”Jakt och fiske har varit ett nödvändigt komplement till jordbruket och ofta har jakten och fisket varit viktigare för nybyggare än för renskötande samer.”

Låt mig ge ett exempel från Härjedalen på hur de små stegens tyranni fungerar. För 130 år sedan ansåg renägarna att de behövde större marker för vinterbete. För att tillfredsställa det behovet köpte staten, under hot om expropriering, mark från fjällbönderna och överlät den marken till rennäringen för vinterbete. Med tiden gjordes markerna om till att bli betesmarker året runt för ren. Med året-runt-marker följer också andra rättigheter, bland annat jakträtt. I Härjedalen började problemen med dubbel älgjakt under 1980-talet.

Rätt att jaga på dessa marker i västra Härjedalen har även de få fjällarrendatorer som bor kvar sedan staten tvångsköpte deras marker från deras förfäder och de tvingades bli arrendatorer.

Konflikter om jakten uppstod. Staten löste det genom att minska arrendatorernas jaktmarker och ge större jaktmarker till renägarna. Motivet

var att renägarna hade för lite jaktmarker – ett märkligt argument anser jag eftersom renägarna redan hade tio gånger så stora jaktmarker per familj som arrendatorerna.

En renägare hade ett år 27 jaktgäster. Samtidigt nekas andra som bor här att jaga.

Konflikterna mellan renägare och andra folkgrupper, inte minst samer som inte är renägare, är ännu större i Västerbottens och Norrbottens län.

För mig är det rasism att ge en folkgrupp rättigheter som den egentliga ursprungsbefolkningen fråntas. Jag vill leva i ett land där alla medborgare har samma rättigheter, villkor och skyldigheter. Det är en självklarhet i alla andra delar av landet, men inte här.

Jag har uppfattningen att det i svensk rättstradition alltid är markägarnas rätt som går i första hand. På statens marker ska alla som bor i området ha samma rättigheter oavsett vad de har för ursprung och oavsett vad de försörjer sig på.

Jag vill avskaffa de sista raslagarna i Sverige och låta medborgarna få samma förutsättningar för att leva, även i Norrlands inland och i norra Dalarna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 2 maj.)

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

EU-dokument

KOM(2013) 245 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden [och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1198/2006, rådets förordning (EG) nr 861/2006 och rådets förordning (EG) nr XXX/2011 om en integrerad havspolitik]

Motioner

med anledning av prop. 2012/13:143 Effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsreglerna

2012/13:A20 av Ali Esbati m.fl. (V)

2012/13:A21 av Ylva Johansson m.fl. (S)

med anledning av skr. 2012/13:139 Riksrevisionens rapport om etableringsförberedande insatser för asylsökande

2012/13:Sf4 av David Lång (SD)

2012/13:Sf5 av Christina Höj Larsen m.fl. (V)

15 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 25 april

2012/13:394 Terrorresor
av *Kent Ekeröth* (SD)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

Prot. 2012/13:98
25 april

2012/13:395 Nuonaffärens effekter på statsbudgeten

av *Fredrik Olovsson* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:396 Avräkningar från biståndet

av *Bodil Ceballos* (MP)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2012/13:397 Utfasning av biståndsländer

av *Bodil Ceballos* (MP)
till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 maj.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 25 april

2012/13:467 Svensk incidentberedskap

av *Peter Hultqvist* (S)
till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:468 De regionala flygplatsernas framtid

av *Peter Hultqvist* (S)
till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 maj.

17 § Kammaren åtskildes kl. 22.05.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.54,
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.50,
av tredje vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 138 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 12 § anf. 167 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om inkommen granskningsrapport från Riksrevisionen	1
3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
4 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
5 § Näringspolitiska frågor	2
Näringsutskottets betänkande 2012/13:NU11	2
Anf. 1 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	2
Anf. 2 JONAS ERIKSSON (MP).....	4
Anf. 3 KENT PERSSON (V)	6
Anf. 4 JESSICA POLFJÄRD (M).....	9
Anf. 5 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	11
Anf. 6 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	11
Anf. 7 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	12
Anf. 8 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	12
Anf. 9 KENT PERSSON (V) replik	13
Anf. 10 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	13
Anf. 11 KENT PERSSON (V) replik	14
Anf. 12 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	14
Anf. 13 JONAS ERIKSSON (MP) replik	15
Anf. 14 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	15
Anf. 15 JONAS ERIKSSON (MP) replik	16
Anf. 16 JESSICA POLFJÄRD (M) replik	16
Anf. 17 EVA FLYBORG (FP).....	16
Anf. 18 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	19
Anf. 19 EVA FLYBORG (FP) replik.....	19
Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	20
Anf. 21 EVA FLYBORG (FP) replik.....	20
Anf. 22 JONAS ERIKSSON (MP) replik	21
Anf. 23 EVA FLYBORG (FP) replik.....	21
Anf. 24 JONAS ERIKSSON (MP) replik	22
Anf. 25 EVA FLYBORG (FP) replik.....	22
Anf. 26 KENT PERSSON (V) replik	22
Anf. 27 EVA FLYBORG (FP) replik.....	23
Anf. 28 KENT PERSSON (V) replik	23
Anf. 29 EVA FLYBORG (FP) replik.....	23
Anf. 30 ANDERS AHLGREN (C).....	24
Anf. 31 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	27
Anf. 32 ANDERS AHLGREN (C) replik	28
Anf. 33 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	28
Anf. 34 ANDERS AHLGREN (C) replik	29
(forts. 7 §).....	29
Ajournering.....	29
Återupptagna förhandlingar	29
6 § Frågestund.....	29

Anf. 35 ANDRE VICE TALMANNEN	29
<i>Antalet högskoleplatser</i>	30
Anf. 36 IBRAHIM BAYLAN (S).....	30
Anf. 37 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	30
Anf. 38 IBRAHIM BAYLAN (S).....	30
Anf. 39 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	31
<i>Bemanningen på skolbibliotek</i>	31
Anf. 40 TINA EHN (MP)	31
Anf. 41 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	31
Anf. 42 TINA EHN (MP)	32
Anf. 43 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	32
<i>Försvarsanslaget</i>	32
Anf. 44 MIKAEL JANSSON (SD).....	32
Anf. 45 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	33
Anf. 46 MIKAEL JANSSON (SD).....	33
Anf. 47 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	33
<i>Tillgänglighet för funktionshindrade</i>	34
Anf. 48 EVA OLOFSSON (V)	34
Anf. 49 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	34
Anf. 50 EVA OLOFSSON (V)	34
Anf. 51 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	35
<i>Timplanen i matematik</i>	35
Anf. 52 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	35
Anf. 53 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	35
Anf. 54 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	36
Anf. 55 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	36
<i>Etableringsreformen</i>	37
Anf. 56 ULF NILSSON (FP)	37
Anf. 57 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	37
Anf. 58 ULF NILSSON (FP)	37
Anf. 59 Statsrådet ERIK ULLENHAG (FP).....	37
<i>Vargpolitiken</i>	38
Anf. 60 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	38
Anf. 61 Miljöminister LENA EK (C)	38
<i>Kvotering i bolagsstyrelser</i>	39
Anf. 62 ANDERS SELLSTRÖM (KD).....	39
Anf. 63 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	39
Anf. 64 ANDERS SELLSTRÖM (KD).....	39
Anf. 65 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	39
<i>Miljögifter i fisk</i>	40
Anf. 66 MATILDA ERNKRANS (S).....	40
Anf. 67 Miljöminister LENA EK (C)	40
Anf. 68 MATILDA ERNKRANS (S).....	40
Anf. 69 Miljöminister LENA EK (C)	40
<i>Miljögifter</i>	41
Anf. 70 HELENA LEANDER (MP).....	41

Anf. 71 Miljöminister LENA EK (C).....	41
Anf. 72 HELENA LEANDER (MP).....	42
Anf. 73 Miljöminister LENA EK (C).....	42
<i>Litteraturutredningen</i>	42
Anf. 74 CECILIA MAGNUSSON (M).....	42
Anf. 75 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	43
Anf. 76 CECILIA MAGNUSSON (M).....	43
Anf. 77 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	43
<i>Socialbidrag</i>	43
Anf. 78 PIA NILSSON (S).....	43
Anf. 79 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	44
Anf. 80 PIA NILSSON (S).....	44
Anf. 81 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	44
<i>Scenkonsten</i>	45
Anf. 82 ISAK FROM (S)	45
Anf. 83 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	45
Anf. 84 ISAK FROM (S)	45
Anf. 85 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	45
<i>Handlingsplanen mot våldsbejakande extremism</i>	46
Anf. 86 FINN BENGTTSSON (M).....	46
Anf. 87 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	46
Anf. 88 FINN BENGTTSSON (M).....	46
Anf. 89 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP)	47
<i>EU:s utsläppshandelssystem</i>	47
Anf. 90 JENS HOLM (V)	47
Anf. 91 Miljöminister LENA EK (C).....	47
Anf. 92 JENS HOLM (V)	48
Anf. 93 Miljöminister LENA EK (C).....	48
<i>Den nya bibliotekslagen och personalens betydelse</i>	48
Anf. 94 KERSTIN ENGLE (S)	48
Anf. 95 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	49
Anf. 96 KERSTIN ENGLE (S)	49
Anf. 97 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	49
Anf. 98 ANDRE VICE TALMANNEN.....	50
7 § (forts. från 5 §) Näringspolitiska frågor (forts. NU11)	50
Anf. 99 ANNA HAGWALL (SD)	50
Anf. 100 MATS ODELL (KD)	52
Anf. 101 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	54
Anf. 102 MATS ODELL (KD) replik	55
Anf. 103 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik.....	55

Anf. 104	MATS ODELL (KD) replik	56
Anf. 105	KENT PERSSON (V) replik	56
Anf. 106	MATS ODELL (KD) replik	56
Anf. 107	KENT PERSSON (V) replik	57
Anf. 108	MATS ODELL (KD) replik	57
Anf. 109	JENNIE NILSSON (S)	58
	(forts. 9 §)	61
	Ajournering	61
	Återupptagna förhandlingar	61
	8 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 24 april	61
	AU8 Arbetsrätt	61
	SfU7 Migration och asylpolitik	63
	KU17 Riksdagens arbetsformer m.m.	66
	9 § (forts. från 7 §) Näringspolitiska frågor (forts. NU11)	67
Anf. 110	MATS ODELL (KD) replik	67
Anf. 111	JENNIE NILSSON (S) replik	67
Anf. 112	MATS ODELL (KD) replik	68
Anf. 113	JENNIE NILSSON (S) replik	69
Anf. 114	HANS ROTHENBERG (M)	69
Anf. 115	PENILLA GUNTHER (KD)	71
Anf. 116	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	73
Anf. 117	PENILLA GUNTHER (KD) replik	73
Anf. 118	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	74
Anf. 119	PENILLA GUNTHER (KD) replik	74
Anf. 120	BORIANA ÅBERG (M)	75
Anf. 121	KENT PERSSON (V) replik	76
Anf. 122	BORIANA ÅBERG (M) replik	76
Anf. 123	KENT PERSSON (V) replik	77
Anf. 124	BORIANA ÅBERG (M) replik	77
Anf. 125	OLOF LAVESSON (M)	78
Anf. 126	KRISTER ÖRNFJÄDER (S)	79
Anf. 127	MATS ODELL (KD) replik	80
Anf. 128	KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik	81
Anf. 129	MATS ODELL (KD) replik	81
Anf. 130	KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik	81
Anf. 131	HANS ROTHENBERG (M) replik	82
Anf. 132	KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik	82
Anf. 133	HANS ROTHENBERG (M) replik	83
Anf. 134	KRISTER ÖRNFJÄDER (S) replik	83
Anf. 135	PENILLA GUNTHER (KD)	84
	(Beslut skulle fattas den 2 maj.)	85
	10 § Bevakning ombord på svenska fartyg	85
	Trafikutskottets betänkande 2012/13:TU10	85
Anf. 136	ANNIKA LILLEMETS (MP)	85
Anf. 137	LARS JOHANSSON (S)	89
Anf. 138	JESSICA ROSENCRANTZ (M)	90

Anf. 139 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	92
Anf. 140 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik	93
Anf. 141 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	93
Anf. 142 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik	94
Anf. 143 LARS TYSKLIND (FP).....	94
Anf. 144 ANNELIE ENOCHSON (KD).....	96
(Beslut skulle fattas den 2 maj.)	98
11 § Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor	98
Trafikutskottets betänkande 2012/13:TU11	98
Anf. 145 LARS MEJERN LARSSON (S)	98
Anf. 146 STINA BERGSTRÖM (MP)	100
Anf. 147 SIV HOLMA (V)	102
Anf. 148 LOTTA FINSTORP (M).....	105
Anf. 149 SIV HOLMA (V) replik.....	108
Anf. 150 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	108
Anf. 151 SIV HOLMA (V) replik.....	109
Anf. 152 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	109
Anf. 153 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	110
Anf. 154 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	110
Anf. 155 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	110
Anf. 156 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	111
Anf. 157 LARS TYSKLIND (FP).....	111
Anf. 158 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	114
Anf. 159 LARS TYSKLIND (FP) replik	115
Anf. 160 STINA BERGSTRÖM (MP) replik	115
Anf. 161 LARS TYSKLIND (FP) replik	116
Anf. 162 SIV HOLMA (V) replik	116
Anf. 163 LARS TYSKLIND (FP) replik	116
Anf. 164 SIV HOLMA (V) replik	117
Anf. 165 LARS TYSKLIND (FP) replik	117
Anf. 166 GÖRAN LINDELL (C).....	117
(Beslut skulle fattas den 2 maj.)	120
12 § Skogspolitik	120
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2012/13:MJU16	120
Anf. 167 KRISTINA NILSSON (S).....	120
Anf. 168 HELENA LEANDER (MP).....	122
Anf. 169 JENS HOLM (V).....	125
Anf. 170 JOHAN HULTBERG (M)	127
Anf. 171 JENS HOLM (V) replik	129
Anf. 172 JOHAN HULTBERG (M) replik	130
Anf. 173 JENS HOLM (V) replik	130
Anf. 174 JOHAN HULTBERG (M) replik	131
Anf. 175 KRISTINA NILSSON (S) replik	131
Anf. 176 JOHAN HULTBERG (M) replik	132
Anf. 177 KRISTINA NILSSON (S) replik	132
Anf. 178 JOHAN HULTBERG (M) replik	133
Anf. 179 HELENA LEANDER (MP) replik.....	133
Anf. 180 JOHAN HULTBERG (M) replik	134

Anf. 181 HELENA LEANDER (MP) replik	134
Anf. 182 JOHAN HULTBERG (M) replik	135
Anf. 183 ANITA BRODÉN (FP)	136
Anf. 184 JENS HOLM (V) replik	137
Anf. 185 ANITA BRODÉN (FP) replik	138
Anf. 186 JENS HOLM (V) replik	138
Anf. 187 ANITA BRODÉN (FP) replik	139
Anf. 188 INGER FREDRIKSSON (C)	139
(Beslut skulle fattas den 2 maj.)	140
13 § Jakt och viltvård	140
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2012/13: MJU17	140
Anf. 189 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S)	140
Anf. 190 HELENA LEANDER (MP)	143
Anf. 191 JENS HOLM (V)	144
Anf. 192 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M)	145
Anf. 193 ANITA BRODÉN (FP)	147
Anf. 194 INGER FREDRIKSSON (C)	148
Anf. 195 OLLE LARSSON (SD)	149
(Beslut skulle fattas den 2 maj.)	150
14 § Bordläggning	150
15 § Anmälan om interpellationer	150
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	151
17 § Kammaren åtskildes kl. 22.05.	151

Tryck: Elanders, Vällingby 2013